

SADe-ohjelman Oppijan palvelukokonaisuus

Loppuraportti

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:25

SADe-ohjelman Oppijan palvelukokonaisuus

Loppuraportti

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:25

Opetus- ja kulttuuriministeriö / Undervisnings- och kulturministeriet
Ammatillisen koulutuksen osasto / Avdelningen för yrkesutbildning
PL / PB 29

00023 Valtioneuvosto / Statsrådet
<http://www.minedu.fi/OPM/julkaisut>

Taitto / Ombrytning: Valtioneuvoston hallintoyksikkö / Statsrådets förvaltningsenhet, Teija Metsänperä

ISBN 978-952-263-414-6 (PDF)
ISSN 1799-0351 (Online)

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja /
Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2016:25

Tiivistelmä

Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelma (SADe-ohjelma) tuottaa valtakunnalliseen käyttöön laadukkaita ja yhteentoimivia julkisen sektorin sähköisiä palveluita. Palveluiden tavoitteena on tarjota hyötyä kansalaisille, yrityksille, yhteisöille ja viranomaisille, vahvistaa kustannustehokkuutta sekä tuottaa säästöjä. SADe-ohjelmassa on kehitetty sähköisiä palveluita seitsemässä eri hankkeessa, joista yksi hanke on opetushallinnon alainen Oppijan palvelut -hanke.

Oppijan verkkopalveluiden tavoitteena on ollut tuottaa kansalaisille ja palveluita käyttäville koulutustoimille ja muille viranomaisille yhden luukun periaatteella toimiva kansallinen sivistyskeskus. Sähköinen palvelukokonaisuus on luotu vaiheittain vuosina 2011–2015. Palvelun kautta kansalaiset saavat mm. tietoa eri koulutusasteiden koulutusmahdollisuuksista ja hakeutuvat opiskelemaan sähköisen haun ja asioinnin avulla. Koulutustoimijat saavat puolestaan keskitetyt haku- ja valintapalvelut käyttöönsä. Tämän lisäksi muu julkishallinto ja yritykset voivat hyödyntää palvelun koulutusinformaatiota esimerkiksi asiakasneuvonnassa tai henkilöstön kehittämisessä. Oppijan palveluissa on uudistettu jo olemassa olleita, osittain päällekkäisiä ja elinkaarensa lopussa olleita koulutustiedon palveluita sekä tietojärjestelmiä. Lisäksi palvelukokonaisuuteen on luotu kokonaan uusia palvelukokonaisuuksia.

Oppijan palveluiden nimi on Opintopolku.fi., ruotsiksi Studieinfo.fi ja englanniksi Studyinfo.fi. Opintopolku.fi sisältää tietoa tutkinnoista, ammateista ja opiskeluista eri koulutusasteilla. Opintopolun kautta voi hakea opiskelemaan eri koulutusasteille.

Oppijan palvelussa toteutetut haku- ja valintapalvelut ovat:

- haku- ja valinta ammatilliseen ja lukiokoulutukseen,
- haku- ja valinta perusopetuksen jälkeiseen valmistavaan koulutukseen,
- haku- ja valinta erityisopetuksena järjestettävään ammatilliseen koulutukseen,
- haku aikuiskoulutukseen
- korkeakoulujen sähköinen haku- ja valintajärjestelmä (ei ole osa SADe-ohjelmaa, mutta palvelu on toteutettu osana Opintopolkua).

Oppijan palvelut sisältävät lisäksi seuraavat osaprojektit:

- ePerusteet (sähköiset opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet)
- Todennetun osaamisen rekisterin (TOR) Suoritusrekisteri. (05/2016 alkaen KOSKI)
- Kansallinen opintohallinnon viitearkkitehtuuri (KOHVI)
- Määrittely esi- ja perusopetukseen ilmoittautumista ja hakeutumista varten (IHEP)
- Oppijan virkailijan työpöytä, joka sisältää virkailija viestinnän sekä virkailijaroolin mukaiset palvelut

Asiakkaalle suunnattujen palveluiden taustalla toimii järjestelmäpalvelukokonaisuus, joka on toteutettu palvelukeskeisen arkkitehtuurin mukaisesti avoimia rajapintoja hyödyntäen.

Palvelujen tavoitteiden ja laadun toteutumista seurataan säännöllisesti eri mittareilla, joita ovat esimerkiksi käyttäjämäärät, asiakaspalvelun yhteydenottojen määrä, saadut palautteet ja kustannushyötyjen laskenta.

Opintopolun tulee mahdollistaa aiempaa joustavampien, henkilökohtaisten opintopolkujen tarjoaminen. Opetushallitus laati syksyn 2015 aikana kehittämissuunnitelman, jossa huomioidaan Sipilän hallitusohjelman osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeiden palvelulle asettamat vaatimukset.

Todennetun osaamisen rekisteriin tullaan keräämään suomalaisessa koulutusjärjestelmässä tuotetut opintohistoriatiedot. Keskitetyn tietovarannon kautta tiedot ovat sekä oppijan itsensä että viranomaisten (KELA, TE-toimistot, Tilastokeskus) sekä työnantajien käytettävissä.

Oppijan palvelukokonaisuuteen on liitetty erillisrahoituksen avulla toteutettava korkeakoulujen sähköinen hakujärjestelmäprojekti, koska projektissa toteutettavat kokonaisuudet kuuluvat samaan palvelukokonaisuuteen. Korkeakoulujen yhteinen sähköinen hakujärjestelmäprojekti (KSHJ) on asetettu erikseen (dnro OKM/116/040/2010). Korkeakoulujen yhteisen sähköisen hakujärjestelmäprojektin organisointi on järjestetty asettamiskirjeen mukaisesti, eikä se näin ollen ole kuulunut Oppijan palvelukokonaisuus-projektiorganisaation alaisuuteen.

Sammanfattning

Programmet för påskyndande av elektronisk ärendehantering och demokrati (SADe) producerar kvalificerade och interoperabla e-tjänster för riksomfattande användning inom den offentliga sektorn. Tjänsterna ökar kostnadseffektiviteten, ger besparingar och gagnar såväl medborgare, företag och organisationer som kommuner och statliga myndigheter. Inom SADe-programmet har digitala tjänster utvecklats i sju olika projekt, av vilka en var Webbtjänst för lärande, som är underställd undervisningsförvaltningen.

Målsättningen i Webbtjänst för lärande -projektet har varit att för medborgare, utbildningsaktörer och myndigheter utveckla ett nationellt bildningscenter där alla tjänster är tillgängliga över en disk. Den digitala tjänstehelheten har utvecklats stegvis under åren 2011–2015. Medborgarna kan via tjänsten bl.a. bekanta sig med olika utbildningsmöjligheter och elektroniskt ansöka och bli antagna till utbildning. Utbildningsaktörerna får centraliserade ansöknings- och antagningstjänster till sin förfogande. Den övriga offentliga förvaltningen och företagen kan utnyttja utbildningsinformationen i Studieinfo till exempel i sin kundservice eller för utvecklande av personalens kompetens. I Webbtjänsten för lärande -projektet har existerande tjänster och datasystem, som var delvis överlappande och i ändan av sin livscykel, förnyats. Därtill har även utvecklats nya tjänster som har infogats i tjänstehelheten.

Namnet på tjänstehelheten är på svenska Studieinfo.fi, på finska Opintopolku.fi och på engelska Studyinfo.fi. Studieinfo.fi innehåller information om examina, yrken och studier på olika utbildningsnivåer. Via Studieinfo.fi kan man ansöka till utbildning på olika nivåer.

Ansöknings- och antagningstjänsterna som har utvecklats inom projektet är:

- ansökan och antagning till yrkes- och gymnasieutbildning
- ansökan och antagning till förberedande utbildning efter den grundläggande utbildningen
- ansökan och antagning till yrkesinriktad utbildning som anordnas som specialundervisning
- ansökan till vuxenutbildning
- elektronisk ansökan och antagning till högskolorna (ingår inte i SADe-programmet, men har utvecklats inom ramen för Studieinfo)

I Webbtjänsten för lärande ingår även följande tjänster:

- eGrunder (elektroniska grunder för studieplaner och examina)
- ett prestationsregister som första steg av Registret för verifierat kunnande (TOR, fr.o.m. 5/2016 kallad KOSKI)

- Undervisningsförvaltningen nationella referensarkitektur (KOHVI)
- kravspecifikation för tjänsten Anmälan till förskoleundervisning och grundläggande utbildning (IHEP)
- Administratörens arbetsbord, som innehåller de tjänster och kommunikationskanaler som administratörerna använder

I bakgrunden till Webbtjänsten för lärande finns en helhet av systemtjänster. De har utvecklats utgående från en tjänstecentrerad arkitektur och de utnyttjar öppna gränssnitt.

Studieinfos målsättningar och kvalitet uppföljs ständigt med olika indikatorer, t.ex. antalet användare, antalet kontakter till kundtjänsten, feedback och beräkning av kostnadseffektivitet.

Via Studieinfo skall det vara möjligt att erbjuda flexibla, individuella studiebanor. Utbildningsstyrelsen uppgjorde under hösten 2015 en utvecklingsplan, där kraven som det nuvarande regeringsprogrammets spetsprojekt för kompetens och utbildning ställer för den fortsatta utvecklingen av Studieinfo beaktas.

Till Registret för verifierat kunnande (Todenntun osaamisen rekisteri, TOR) kommer att samlas den studiehistoria som har avlagts inom det finländska utbildningssystemet. Uppgifterna i datalagret står studeranden samt olika myndigheter (FPA, TE-byråerna, Statistikcentralen) till förfogande.

Elektronisk ansökan till högskolor -projektet är kopplad till Studieinfohelheten, även om den förverkligas med separat finansiering. De tjänster som utvecklas inom ramen för projektet ingår i Studieinfo-tjänstehelheten. Projektet för Elektronisk ansökan till högskolor (KSHJ) tillsattes skilt och den organiserades i enlighet med Undervisnings- och kulturministeriets brev OKM/116/040/2010. Elektronisk ansökan till högskolor har därmed inte ingått i Webbtjänst för lärande -projektets organisation.

Summary

The purpose of the Action Programme on eServices and eDemocracy (SADe programme) has been to provide interoperable, high-quality public sector services via digital channels. These services will improve cost-efficiency, create savings, and generate benefits to citizens, businesses, organisations and local and government authorities. Special attention has been paid to the achievement of cost benefits to municipalities. The programme has involved the development of electronic services in seven projects. One of these projects is the Learner's Online Services portal that has been co-ordinated by the Ministry of Education.

The aim of the Learners' Online Services portal is to support studying and career planning via one online service that has been built between 2011 and 2015. Its services are intended for applicants, students, educational institutions and other education providers, companies and other business organisations as well as public administration and civic society. These services enable users to create and pursue individual learning paths, and they also promote lifelong learning by offering information on different educations and online applications. The service also helps education providers improve their productivity by offering application system services. The service has replaced previous outdated and somewhat overlapping services and it also includes completely new services.

The Learners' Online Services is called Studyinfo.fi (Opintopolku.fi in Finnish, Studieinfo.fi in Swedish). The service includes information about e.g. education on offer, degrees, job opportunities. The service also includes online applications to different educational levels.

The application services included in the Learners' Online Services are:

- Application and Selection to upper secondary level education and upper secondary level vocational education
- Application and Selection to Post-Basic Education
- Application to Adult Education
- Application and Selection to Higher Education (not part of SADe-programme, but included in the Studyinfo.fi -service)

The Learners' Online Services also includes the following:

- Structured and Electronic Curriculum and Qualification Frameworks
- National Reference Architecture for the Education Sector
- Specification of the Enrolling and Application to Pre-Primary and Basic Education

- Register of Verified Competence
- Learner's online service for educational staff that includes communication services and also services aimed for the specific educational roles

The service is an entity that has been designed in accordance with the principles of Service Oriented Architecture and it utilizes open source codes. The quality of the service is measured regularly by using different measurements that include number of users, number of customer service contacts, feedback and the counting of cost-effectiveness.

Further development of the service depends on the key government projects on education, most notably on the reform on vocational education. In the view of the reform Studyinfo.fi has to provide more flexible and personalized study paths than it does at the moment. The Finnish National Board of Education will make a development plan that includes the demands made by the key government projects.

The Register of Verified Competence will include all educational transcripts included in the Finnish educational system. The centralized information will be available for both individuals and the relevant public sector officials (KELA, TEM) and employers.

Application and selection to higher education (KSHJ) has been included in the service with separate funding and the project has been organized separately (dnro OKM/116/040/2010). Therefore KSHJ-project has not been a part of the SAdE-project organization.

Sisältö

	Tiivistelmä	3
	Sammanfattning	5
	Summary	7
1	Hankkeen elinkaari	11
	1.1 Hankkeen esiselvityksen tulokset	11
	1.1.1 Esiselvityksen tausta ja tavoitteet	12
	1.1.2 Esiselvityksen Oppijan palvelukokonaisuuden tavoitetila ja toteutushankkeessa toteutettavat palvelut ja vaiheistus	13
	1.1.3 Oppijan palvelukokonaisuuden kustannukset ja hyödyt – esiselvityksen aikainen arvio	15
	1.2 Toteutushankkeen kuvaus	17
	1.3 Toteutushankkeen toimintamalli	18
	1.4 Hankeohjauksen keskeiset reunaehdot	19
	1.5 Hankkeen sisältö	19
	1.6 Hankkeen eteneminen	19
	1.6.1 Rahoitus	20
	1.6.2 Organisoituminen ja kehitysmalli	21
	1.6.3 Projektin vaiheistus ja tuotokset	28
	1.6.4 Asiakaskäyttöönnotot	31
	1.7 Tavoitteiden toteutuminen	33
	1.7.1 SAdE-kriteerit	33
	1.7.1.1 Poikkihallinnollisuus	34
	1.7.2 Hankkeen tavoitteet	36
	1.7.3 Palautteen kerääminen	40
	1.7.4 Asiakasneuvonta	43
	1.8 Haasteet	46
	1.9 Keskeiset onnistumiset ja hyvät käytännöt	49
	1.9.1 Avoimuus ja ketteryys peruslähtökohtana	49
	1.9.2 Käyttöönottokoulutukset	52
	1.9.3 Toimintatapojen jatkuva kehittäminen	53
	1.9.4 Sidosryhmien aktiivisuus	54
2	Tulokset	55
	2.1 Toteutetut palvelut	56
	2.1.1 Hankkeessa toteutetut substanssipalvelut	56
	2.1.2 Tietojärjestelmäpalvelut	59
	2.1.3 Arkkitehtuuripalvelut	60
	2.1.4 Hallinta- ja rahoitusmallit	61
	2.2 Käyttöönottojen onnistuminen	62
	2.3 Palveluiden käyttöaste ja leviäminen	64

3	Onnistumisen ja vaikuttavuuden arviointi	70
	3.1 Palveluiden valmiusaste	70
	3.2 Hyötyjen arviointi	73
	3.3 Taloudellinen onnistuminen	74
4	Kehittämisen resurssit	75
5	Jatkotoimet ja -esitykset	76
	5.1 Koulutuspoliittiset tavoitteet ja niiden saavuttaminen	76
	5.2 Opintopolun ylläpito- ja kehittämissuunnitelma	77
	5.2.1 Koulutusinformaatiopalvelu ja käyttöliittymän selkiyttäminen	77
	5.2.2 Yksilölliset ja joustavat koulutuspolut	77
	5.2.3 Haku- ja valintapalvelut	77
	5.2.4 TunnistautumISRatkaisut	78
	5.2.5 Oppijan palveluiden ylläpidon aikainen viestintäsuunnitelma	78
	5.2.6 Kokonaisarkkitehtuuryö	79
	5.2.7 Oppijan palveluiden vaikutukset Opetushallituksen sähköisten palveluiden kehittämiseen	79
	5.3 Suoritusrekisteristä Todennetun osaamisen rekisteriksi	79
	5.4 Oppijan palveluiden hallinta- ja rahoitusmallit	79
	Liitteet	
	Liite 1. Määrärahasiirtoesitykset- ja päätökset	80
	Liite 2. Toteutusvaiheen kehittämismallin ja kehityksen organisointimuutokset vuosina 2012–2015	81
	Liite 3. Asiakaskäyttönoton tapahtumat ajanjaksolla 1.1.2014–31.12.2015	84
	Liite 4. Esiselvityksessä kuvatut tavoitteet ja kriteerit	94
	Liite 5. Oppijan palvelut – kustannushyötylaskelmat	102
	Liite 6. Oppijan viestintäsuunnitelma 2015 ja viestinnän toteutus	110
	Liite 7. Opintopolku-palvelukokonaisuuden sidosryhmäluettelo ja osallistuminen toteutukseen	125
	Liite 8. Oppijan verkkopalvelun hankesuunnitelma, versio 1.99	130
	Liite 9. Hallinta- ja rahoitusmalli	163
	Liite 10. Auditointiraportti, 19.9.2015	171

1 Hankkeen elinkaari

Uusilla Oppijan verkkopalveluilla pyritään kansallisesti merkittäviin vaikuttavuustavoitteisiin. Tarkoituksena on ollut useiden, vuosia rakennettujen erillisjärjestelmien korvaaminen, päällekkäisyyksien poistaminen sekä täysin uusien toimintamallien mahdollistaminen.

Hankkeen aikana on sisällön, aikataulun ja toimintamallien ohjaamisessa jouduttu huomioimaan monitahoinen sidosryhmäkokonaisuus ja tavoitteiden osittainen ristiriitaisuus.

Hanke käynnistyi keväällä 2010 Oppijan palvelukokonaisuuden esiselvityksellä. Esiselvitys toteutettiin ennen varsinaisen Oppijan palvelukokonaisuuden toteuttamista. JUHTA hyväksyi Oppijan palvelukokonaisuuden toteutussuunnitelman 8.12.2010. Toteutustyö käynnistettiin vuoden 2011 alussa.

Oppijan palvelukokonaisuus on yksi SADe-ohjelman hankkeista. Oppijan palvelukokonaisuushankkeesta vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM). Vuoden 2011 alusta lukien Opetushallitus (OPH) on vastannut toteutustavaltaan keskitettyjen palveluiden toteutuksesta ja Oppijan hajautettujen palveluiden toteuttamisen vastuu oli opetus- ja kulttuuriministeriössä vuosina 2011–2013. Vuoden 2014 alusta myös toteutustavaltaan hajautettujen palveluiden toteuttaminen siirtyi Opetushallitukseen.

Oppijan palvelukokonaisuuden avainhenkilöt vuosina 2010–2015

Vuosi	Avainhenkilöt	Vaihe
2010	Mika Tammilehto (OKM) ja Erja Nokkanen (OPH)	esiselvitys
2011	Mika Tammilehto (OKM), Ritva Sammalkivi (OKM), Erja Nokkanen ja Antti Ylä-Jarkko (OPH)	toteutus
2012	Mika Tammilehto (OKM), Ritva Sammalkivi (OKM), Erja Nokkanen ja Antti Ylä-Jarkko (OPH)	toteutus
2013	Mika Tammilehto (OKM), Ritva Sammalkivi (OKM), Erja Nokkanen ja Antti Ylä-Jarkko (OPH) 1.1.–30.4.2013	toteutus
2014	Mika Tammilehto (OKM), Ritva Sammalkivi ja Erja Nokkanen (OPH)	toteutus
2015	Mika Tammilehto (OKM), Ritva Sammalkivi ja Erja Nokkanen (OPH)	toteutus

SADe-ohjelmakoordinaattorina toimi Timo Oravainen vuonna 2010 ja vuosina 2011–2015 Ira Alanko (VM).

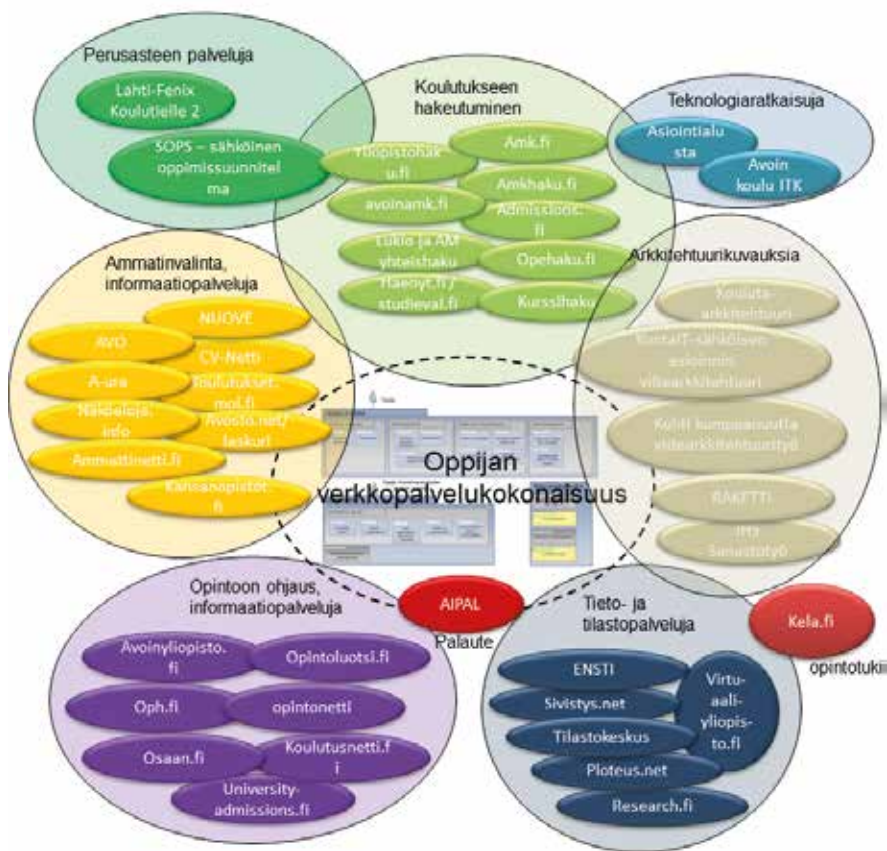
1.1 Hankkeen esiselvityksen tulokset

Esiselvitys toteutettiin opetus- ja kulttuuriministeriössä 1.3–31.12.2010. Esiselvityksen aikana täsmennettiin SADe-ohjelmassa toteutettava Oppijan palvelukokonaisuus. Esiselvitys tehtiin kokonaisarkkitehtuurimenetelmää hyväksi käyttäen. Hankkeen lähtökohtana oli, että toimintaa, tietojärjestelmiä, sähköisiä palveluita ja tietovarantoja on suunniteltava

kokonaisuutena. Näin varmistetaan, että sähköisen asioinnin kehittäminen on toimintalähtöistä ja hanke perustuu strategiaan tavoitteisiin ja toiminnan vaatimuksiin.

1.1.1 Esiselvityksen tausta ja tavoitteet

Oppijan palvelukokonaisuuden esiselvityksen taustalla oli Valtioneuvoston kanslian raportti tietoyhteiskuntakehityksen yhteisten menettelytapojen ja koordinoinnin kehittäminen opetustoimessa. Lisäksi todettiin, että opetustoimessa ja siihen läheisesti liittyvillä muilla toimialoilla on paljon erillisiä, irrallisia, yhteen toimimattomia ja ei-kattavia sähköisiä palveluita. Kansalaisen on vaikea löytää tietoa ja oikeaa paikkaa oman elämäntilanteensa mukaan. Sähköisen palveluiden nykytilaa kuvattiin esiselvityksessä alla olevan kuvan mukaisesti.

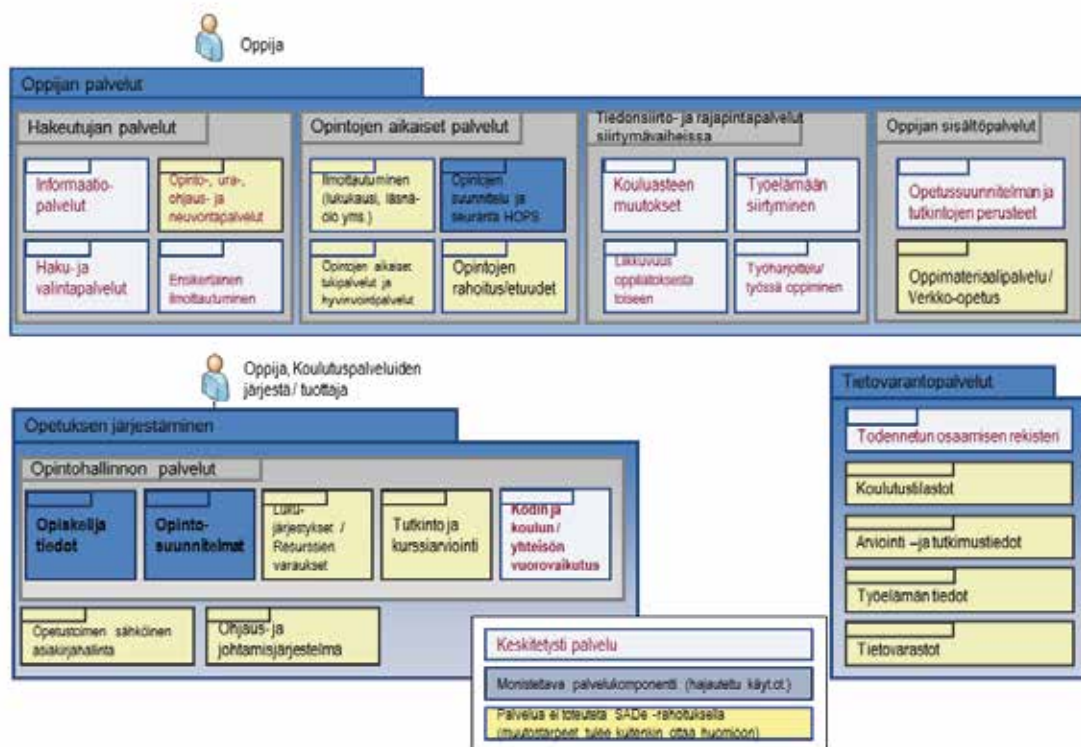
Kuva 1. Sähköisten palveluiden tilan kuvaus esiselvityksessä.

Esiselvityksen tavoitteeksi nostettiin seuraavat keskeiset asiat:

- Tuottaa kattavasti opiskelua ja siihen hakeutumista, oppimista ja urasuunnittelua tukevia palveluita elinikäisen oppimisen periaatteella
- Asiakaslähtöinen yhtenäinen ja kustannustehokas palvelukokonaisuus, joka tukee sektorirajat ylittävien työ- ja toimintatapojen kehittämistä ja syntyy olemassa olevista ja kehitettävistä uusista palveluista sekä niiden tuottamista tukevista tietojärjestelmistä
- Palvelujen käyttäjä voi olla koulutukseen hakeutuja, opiskelija, perhe, toinen oppilaitos tai koulutuspalvelun tuottaja, yritys ja muu työelämän organisaatio, julkishallinto tai kansalaisyhteiskunnan toimija

1.1.2 Esiselvityksen Oppijan palvelukokonaisuuden tavoitetila ja toteutushankkeessa toteutettavat palvelut ja vaiheistus

Esiselvityksessä kuvattiin valtiovarainministeriön ohjeiden mukaisesti Oppijan palvelukokonaisuuden tavoitetila. Tavoitetilassa tuotettavat palvelut erotettiin toteutustavan mukaan keskitettyihin palveluihin ja monistettaviin palvelukomponentteihin (hajaute-
tusti käyttöönotettaviin). Oppijan verkkopalvelun tavoitetilaa toteutetaan monissa eri hankkeissa ja projekteissa, joten SADe-ohjelmassa toteutettavat palvelut muodostavat koko Oppijan palvelukokonaisuuden tavoitetilasta osan.

Kuva 2. Oppijan palvelukokonaisuuden tavoitetila esiselvityksen perusteella.

SADe-ohjelmassa toteuttaviksi palveluiksi esiselvityksessä esitettiin toteuttavaksi seuraavat palvelut:

Oppijan verkkopalvelun ylätasoon määrittely

Oppijan verkkopalvelu -hankkeen ylätasoon määrittelyvaiheessa tarkennetaan esiselvitysvaiheessa suunniteltua palvelukokonaisuuden arkkitehtuuria ja käynnistetään mm. palvelukokonaisuuden toteutuksen aikaisen arkkitehtuurin hallinnan tueksi opetustoimen kokonaisarkkitehtuuri-toiminta. Osana ylätasoon määrittelyä tuotetaan palvelukokonaisuuden toteutuksen pohjaksi tarvittava sanasto ja käsitteistö sekä määritellään tietotarpeet ja rakenteet palvelukokonaisuudessa toteutettaville rajapinnoille.

Esiselvityksessä tuotettiin seuraavat arkkitehtuurit toiminnan kehittämisen tueksi:

- Opetustoimen kokonaisarkkitehtuuri v. 1.0 (lähtötilanne, arkkitehtuuriperiaatteet, tavoitetila, KA-hallintamalli, kehittämisspolku)
- Oppijan verkkopalvelun viitearkkitehtuuri 1.0.

- Käynnistettiin osana arkkitehtuurityötä opetustoimen terminologinen sanastotyö (OKSA). Työ jatkui esiselvityksen jälkeen opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alan virkatyönä. Esiselvityksessä käynnistetty työ loi hyvän pohjan opetustoimen sanastotyölle ja on mahdollistanut eri sektoreiden käsitteiden yhteen toimivuuden parantamisen. Ensimmäinen versio [opetustoimen sanastosta](#) julkaistiin tammikuussa 2011.

Hakeutujan palvelut (yhtenäinen palvelu, ei erillisiä ja päällekkäisiä)

Hakeutujan palvelut kokoavat hakeutumiseen liittyvät palvelut yhteen riippumatta hakeutumisen koulutusasteesta. Palvelun käyttäjällä on käytössään kaikki tarvittavat informaatiopalvelut ja hakemiseen liittyvät palvelut yhdessä paikassa. Ensisijaisina käyttäjinä ovat kansalaiset, jotka etsivät tietoa opetuksesta ja koulutuksesta ja hakeutuvat erilaisiin koulutuksiin. Palvelut tuotetaan pääsääntöisesti keskitetysti. Palvelut käsittävät sekä hakupalvelut että koulutustieto-, urasuunnittelu ja ohjaus- ja neuvontapalvelut. Osa hakeutujan palveluista voi olla myös koulutuspalvelujen tuottajien ylläpitämiä.

Todennetun osaamisen rekisteri

Todennetun osaamisen rekisteriin kerätään julkisin varoin järjestetyn ja julkisin varoin tuetun koulutuksen kautta saatu ja todennettu osaaminen. Rekisteri toimii opetustoimialan keskeisenä tietovarastona ja sen sisältämän tiedon puitteissa on mahdollista toteuttaa erilaisia palveluita kansalaisille ja muille toimijoille. Kansallinen todennetun osaamisen rekisteri tuo hyötyjä sekä oppijoille että muille sidosryhmille. Se tarjoaa opintohistoriatiedot yhdestä paikasta sähköisessä muodossa. Näitä tietoja voidaan hyödyntää monella eri tapaa Oppijan palvelukokonaisuudessa

Opintojen aikaiset palvelut

Opintojen aikaiset palvelut muodostuvat koulutusasteesta riippumatta mm. informaatiopalveluista, ilmoittautumispalveluista, opintojen suunnitteluun, seurantaan ja etenemiseen liittyvistä palveluista, vuorovaikutuspalveluista, tutkinnon tai tutkinnon osien suorittamisesta ja työelämään siirtymiseen liittyvistä palveluista. Opintojen aikaisissa palveluissa opetuksen ja koulutuksen järjestäjän ja korkeakoulujen palveluilla on suurin painopiste. Palvelut tarjotaan pääsääntöisesti hajautetusti ja niiden kehittäminen edellyttää opetuksen ja koulutuksen järjestäjien opintohallinnon järjestelmien kehittämistä. Keskitettyinä palveluina toteutetaan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan liittyviä palveluita sekä työpaikkojen, työharjoittelun ja yhteisön vuorovaikutuspalveluita. Eri koulutusasteiden palveluihin mahdollistetaan yhteisen tietomallin mukaisesti tietojen kerääminen ja toimitaminen keskitettyyn todennetun osaamisen rekisteriin.

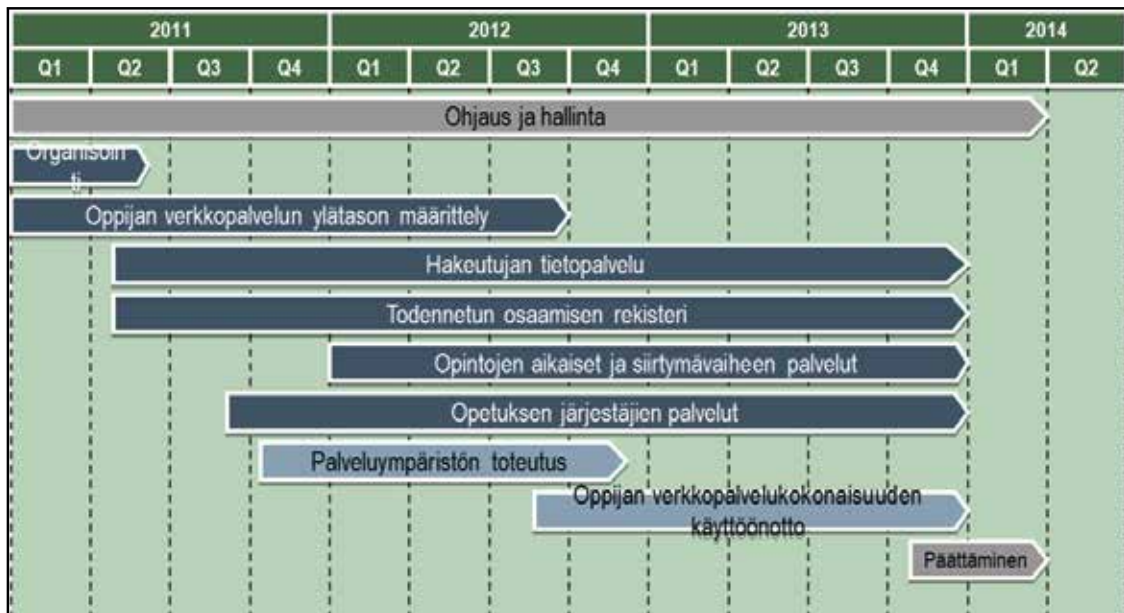
Siirtymävaiheen palvelut

Siirtymävaiheen palvelut ovat oppijalle ja palvelujen tuottajille keskitetysti tarjottavia palveluja kaikissa siirtymävaiheen tilanteissa (esim. esiopetuksesta perusopetukseen, alakoulusta yläkouluun siirtyminen, peruskoulusta toiselle asteelle, toiselta asteelta korkeakouluun, opiskelupaikan vaihtaminen oppilaitoksesta toiseen, jatko-opiskelun aloittaminen, työharjoittelun aloittaminen, työssä oppiminen, tai työelämään siirtyminen). Siirtymävaiheen palvelut kytkeytyvät erityisesti hakeutumisen palveluihin sekä opintojen aikaisiin palveluihin. Siirtymävaiheen palvelut ovat pitkälti rajapintoihin ja integraatioihin liittyviä palveluita.

Opetuksen järjestäjien palvelut

Opetuksen järjestäjien palvelut muodostuvat opetuksen järjestäjille opintosuunnitelmien suunnitteluun ja tekemiseen liittyvistä palveluista sekä työpaikkoihin, työharjoitteluun, yhteisöön liittyvistä vuorovaikutuspalveluista. Osana opetuksen järjestäjien palveluita toteutetaan valtakunnallisten opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden rakenteistaminen ja sähköistäminen sekä integraatiot opintohallintojärjestelmiin. Tämä mahdollistaa opetuksen järjestäjän paikallisen suunnitelman rakentamisen sähköisenä palveluna.

Oppijan palvelukokonaisuuden toteutuksen vaiheistus aikataulutettiin esiselvityksen päätteeksi siten, että eri palvelut otetaan käyttöön vaiheittain ja osin päällekkäin.

Kuva 3. Oppijan palvelukokonaisuuden toteutuksen vaiheistus esiselvityksen perusteella.

1.1.3 Oppijan palvelukokonaisuuden kustannukset ja hyödyt – esiselvityksen aikainen arvio

Oppijan palvelukokonaisuuden esiselvityksessä keskeiseksi tekijäksi on muodostunut hallitusohjelman mukainen elinikäinen oppiminen ja sen edistäminen siten, että kaikki tutkintoon ja suoriin liittyvä tieto kulkee jatkossa oppijan mukana sähköisesti ja yhteentoimivasti erilaisiin järjestelmiin ja palveluihin. Tämä mahdollistaa uudenlaisten toimintamallien ja toimintatapojen kehittämisen ja tuo pitkän ajan kuluessa kustannussäästöjä. Todennetun osaamisen rekisteri muuttaa sekä oppijan että koulutuksen järjestäjän toimintamalleja ja luo markkinoille uudenlaisen mahdollisuuden tuottaa uusia palveluita eri kohderyhmille.

Oppijan palvelukokonaisuuden hyödyt realisoituvat monille eri tavoille. Tiivistetysti hyötyjä kuvattiin esiselvityksessä seuraavista näkökulmista:

Kansalainen

- Kansalainen pystyy kehittämään itseään ja osaamistaan tavoitteidensa mukaisesti
- Kansalainen pystyy osallistumaan ja vaikuttamaan oman oppimisensa toteutuksen suunnitteluun aiempaa paremmin

Elinkeinoelämä

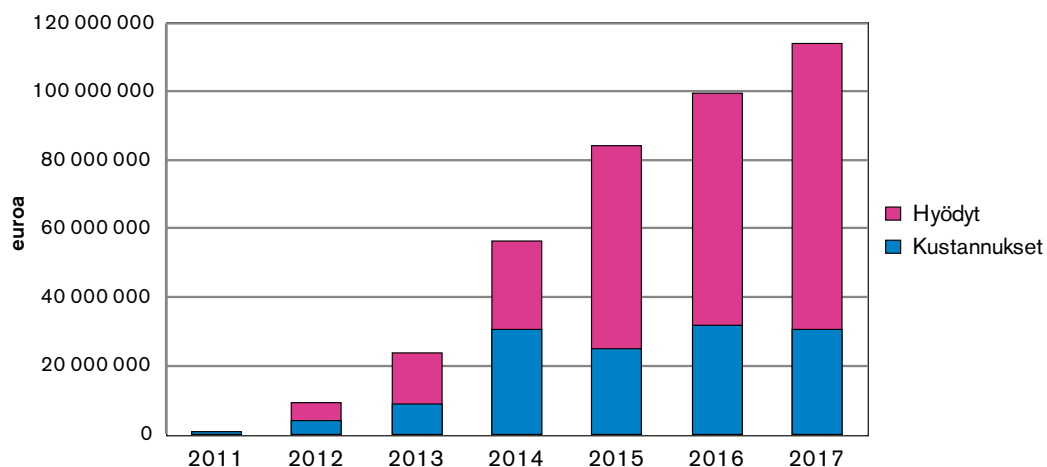
- Työmarkkinoiden tarvitseman työvoiman tarjonta ja laatu on turvattu
- Kansallisen osaamisen hyödyntäminen ja osaamispuutteiden havaitseminen

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjä

- Opetuksen ja koulutuksen järjestäjien toiminnan tuottavuuden lisääminen
- Opetuksen ja koulutuksen järjestämiseen käytettävien resurssien aiempaa tehokkaampi hyödyntäminen
- Alueellisen saatavuuden turvaaminen

Viranomaisen ja toiminnan ohjaaja

- Opetustoimialan ohjaamiseen käytettävien resurssien tehokkaampi hyödyntäminen
- Viranomaisyhteistyön helpottuminen

Kuva 4. Kustannukset ja hyödyt 2011–2017 (esiselvityksen perusteella)

SADe-rahoitus kustannuksista esiselvityksessä määriteltiin seuraavasti:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Kehittämiskustannukset								
Esiselvitys	363 400	0	0	0	0	0	0	363 400
Oppijan verkkopalvelu								
- Kansallinen todennetun osaamisen rekisteri	0	1 268 040	1 268 040	1 690 720	0	0	0	4 226 800
- Hakeutujan palvelut	0	1 283 040	1 283 040	1 710 720	0	0	0	4 276 800
- Opintojen aikaiset, siirtymävaiheen ja TE-palvelut	0	450 240	913 160	1 363 400	0	0	0	2 726 800
- Opintohallinnon palvelut	0	202 600	506 500	303 900	0	0	0	1 013 000
Hanketasoiset tehtävät								
- Yleiset tehtävät	0	129 060	129 060	172 080	0	0	0	430 200
- Jatkuva ylläpito, tuki ja kehittäminen	0	0	0	0	0	0	0	0
Ratkaisun alusta	0	0	0	0	0	0	0	0
Liittymät tukipalveluihin	0	0	0	0	0	0	0	0
	363 400	3 332 980	4 099 800	5 240 820	0	0	0	13 037 000

Pilotointi ja pilottikäyttöönotto								
Esiselvitys	0	0	0	0	0	0	0	0
Oppijan verkkopalvelu								
- Kansallinen todennetun osaamisen rekisteri	0	0	0	0	0	0	0	0
- Hakeutujan palvelut	0	0	0	223 400	0	0	0	223 400
- Opintojen aikaiset, siirtymä- vaiheen ja TE-palvelut	0	0	0	225 600	0	0	0	225 600
- Opintohallinnon palvelut	0	0	0	115 200	0	0	0	115 200
Hanketasoiset tehtävät								
- Yleiset tehtävät	0	0	0	0	0	0	0	0
- Jatkuva ylläpito, tuki ja kehittäminen	0	0	0	0	0	0	0	0
Ratkaisun alusta	0	0	0	0	0	0	0	0
Liittymät tukipalveluihin	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	564 200	0	0	0	564 200
Kustannusjakauma – SADe								
Investoinnit	363 400	3 332 980	4 099 800	5 240 820	0	0	0	13 037 000
Pilotointi	0	0	0	564 200	0	0	0	564 200
Käyttöönotto	0	0	0	0	0	0	0	0
	363 400	3 332 980	4 099 800	5 805 020	0	0	0	13 601 200

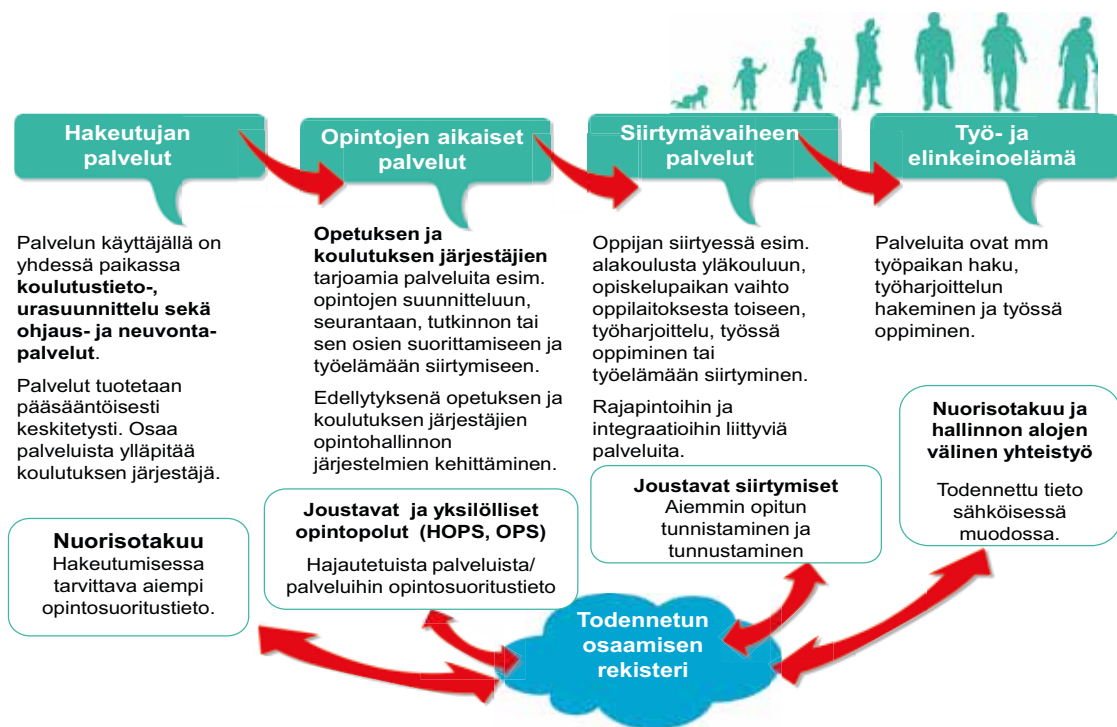
Kuva 5. SADe-rahoituskustannukset esiselvityksen perusteella (euroa).

Oppijan palvelukokonaisuutta on rahoitettu lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön omalla kehittämismäärärahalla, jolla on toteutettu korkeakoulusektorin tarvitsemat uudistuksen Oppijan palvelukokonaisuudessa.

1.2 Toteutushankkeen kuvaus

Oppijan palvelukokonaisuudessa on helmikuusta 2011 rakennettu uutta koulutuksen tieto- ja hakupalvelua, Opintopolkua (VM 2.2.2011 dnro VM/2577/02.03.03.09/2010). Yhdestä verkkopalvelusta löytyvät kaikki sekä kansalaisten että koulutuksen ja opetuksen järjestäjien tarvitsemat tietovarannot ja sähköisen asioinnin työkalut esiopetukseen ilmoittautumisesta aikuiskoulutukseen asti.

Verkkopalvelun käyttäjiä ovat koulutus- ja uravaihtoehtojaan pohtivat kansalaiset, koulutukseen hakeutijat, opiskelijat, perheet, oppilaitokset, koulutuspalvelun tuottajat, yritykset ja muut työelämän organisaatiot sekä julkishallinto. Toteutusvaiheen alussa Kataisen hallituksen tavoitteet tukivat esiselvityksessä muodostettua palvelukokonaisuutta.

Kuva 6. Oppija ja elinikäinen oppiminen.

Oppijan palvelut rakentuvat olemassa olevista ja kehitettävistä uusista palveluista sekä niiden tuottamista tukevista tietojärjestelmistä. Hankkeessa luotu [opintohallinnon kansallisen viitearkkitehtuuri](#) mahdollistaa jatkossa opintohallinto-ohjelmien yhteentoimivuuden ja rajapinnat kansallisiin palveluihin ja tietojärjestelmiin.

Hankkeen tavoitteena on ollut jäsentää ja kehittää oppimisen sähköisiä palveluita.

Toteutushankkeen ylimmät vaikuttavuustavoitteet tulevat esiselvityksestä

- Kansalainen pystyy kehittämään itseään ja osaamistaan tavoitteidensa mukaisesti
- Kansalainen pystyy osallistumaan ja vaikuttamaan oman oppimisensa toteutuksen suunnitteluun aikaisempaa paremmin
- Opetuksen ja koulutuksen järjestäjien toiminnan tuottavuuden lisääminen
- Työmarkkinoiden tarvitseman työvoimantarjonnan ja laadun turvaaminen

Keskeisinä suunnannäyttäjinä hallitusohjelman tavoitteet

- Nuorten yhteiskuntatakuu
- Kestävyysvajeen hallinta, nuoret aikaisemmin toisen asteen jälkeiseen koulutukseen
- Elinikäinen oppiminen

1.3 Toteutushankkeen toimintamalli

Oppijan palvelukokonaisuus -hanke koostuu seuraavista erillisprojekteista:

- Aikuiskoulutuksen hakupalvelu (AIKU)
- Ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja muun perusopetuksen jälkeisen opetuksen hakujärjestelmä (ALPE)

- Opintopolku.fi (aikaisemmin Koulutustiedon verkkopalvelu, KoTVe)
- Ilmoittautuminen esi- ja perusopetukseen (IHEP)
- Sähköiset ja rakenteiset opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet (ePerusteet)
- Opintojen aikaiset palvelut (sähköinen henkilökohtainen opiskelusuunnitelma; eHOPS)
- Todennetun osaamisen rekisteri (TOR)
- Korkeakoulujen sähköinen haku- ja valintajärjestelmä (KSHJ); toteutettu tiiviissä yhteistyössä hankkeen kanssa, mutta erillisrahoituksella eikä siten ole hallinnollisesti ollut osa Oppijan palvelukokonaisuutta.

Asiakaslähtöinen, yhtenäinen ja kustannustehokas palvelukokonaisuus tukee hallinnollisia rajoja ylittävien työ- ja toimintatapojen kehittämistä. Sidosryhmät osallistuvat aktiivisesti kehittämiseen. Projektien välinen yhteistyö on ollut kaikkien projektien onnistumisen ehdoton edellytys. Kansalaiset on otettu mukaan suunnitteluun käyttäjä- ja käytettävyyss-tutkimusten avulla.

1.4 Hankeohjauksen keskeiset reunaehdot

Oppijan palvelukokonaisuus on toteutettu valtionvarainministeriön SADe-ohjelman rahoituksella. KSHJ-projektin kehitystarpeet yhteisille palveluille on huomioitu korkeakoulujen erillisrahoituksella. Molemmilla rahoituksilla tehtävä työ on koskettanut samoja järjestelmäpalveluja ja toteutusta on yhteiskäyttöisyyden periaatteiden mukaisesti harmonisoitu. Tämä on hyödyttänyt kumpaakin kokonaisuutta, kun samaa asiaa ei ole tehty useampaan kertaan.

SADe- ja KSHJ-rahoituksella tehdyillä kokonaisuuksilla on ollut oma ohjausrakenteensa. Hankeohjauksessa on huomioitu molemmat tahot mm. aikataulu- ja priorisointikysymyksissä. Tällä on ollut selkeä hankeohjauksen kompleksisuutta lisäävä vaikutus.

1.5 Hankkeen sisältö

Toteutushankkeen tavoitesisältö johdettiin hankkeessa tehdystä esiselvityksestä, hallitusohjelmasta, voimassa olevasta lainsäädännöstä, näköpiirissä olevista lakimuutoksista, omistajalinjauksista, aikaisemmista selvityksistä sekä vanhojen järjestelmien toiminnallisuuksista.

Sisällön rajaaminen ja ohjaaminen on ollut kriittisessä asemassa hankkeen onnistumista ajatellen. Mitä laajempi sisältö sitä suurempi riski kohdistuu palvelujen toteutukseen, ylläpidettävyyteen ja asiakaskäyttöönottoihin. Jo alkuvaiheessa nähtiin, että yritettäessä määritellä yhteistä toimintamallia ja yhteisiä vaatimuksia kaikki käyttäjäryhmät huomioiden, päädytään helposti aikaa vieviin keskusteluihin ja monimutkaisiin ratkaisuihin.

Käynnistyspäätöksen yhteydessä hyväksytty hankeaikataulu johdettiin hallitusohjelman tavoitteista, lainsäädäntömuutosten aikataulusta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön linjauksista.

1.6 Hankkeen eteneminen

Oppijan verkkopalvelut hanke on toteutettu [VM:n käynnistyspäätöksen 2.2.2011 \(VM/2577/02.02.09/2010\)](#) mukaisesti vuosina 2011–2015 seuraavien osakokonaisuuksien puitteissa:

- Hakeutujan ja siirtymisvaiheen palvelut
- Opintojen aikaiset palvelut
- Palvelujen yhteentoimivuutta ja kustannustehokkuutta tukevat taustajärjestelmät

Hankkeen suunnittelu käynnistyi helmikuussa 2011 välittömästi käynnistämispäätöksen jälkeen. Oppijan palvelukokonaisuus -hanke jaettiin koulutustiedon verkkopalvelu (KotVe) -, keskitetyt palvelut -, opintojen aikaiset palvelut - ja koulutuksen järjestäjien palvelut -kokonaisuuksiin. Koulutustiedon verkkopalvelun suunniteltiin toimivan kaikkien Oppijan palvelukokonaisuuteen kuuluvien palveluiden kansallisena palveluportaalina. Koulutustiedon verkkopalvelusta on sittemmin alettu käyttää nimeä Opintopolku.fi.

Toteutusvaiheen hankkeen esiselvitysvaihe alkoi elokuussa 2011. Jokaisesta osaprojektista (ALPE, AIKU, TOR, IHEP, eHOPS, ePerusteet) tehtiin oma esiselvitysraporttinsa pääosin syksyn 2011 aikana. Osa esiselvityksistä valmistui vaiheittain vielä vuoden 2012 aikana.

Esiselvitykset tehtiin osa-alue- ja projektikohtaisesti. Esiselvityksen tavoitteena oli kerätä tarkemmin loppukäyttäjien tarpeita ja hahmottaa tulevaisuuden toimintamalleja kyseisen substanssialueen näkökulmasta. Erilliset esiselvitykset pyrkivät vastaamaan kysymykseen mitä toteutettavilla palveluilla halutaan jatkossa tehdä ja minkälaisiin substanssitarpeisiin palvelujen tulisi kyettävä vastaamaan. Esiselvityksissä vastuuhenkilöinä olivat osa-alueiden projektipäälliköt sekä asiantuntijat. Esiselvitysvaiheen aikana jokaisesta projektista tehtiin erillinen projektisuunnitelma.

Osaprojektien esiselvitysvaiheen aikana tuotettiin myös Hakeutujan palveluiden kohdearkkitehtuuri ja Todennetun osaamisen rekisterin kohdearkkitehtuuri. Kohdearkkitehtuurit täsmensivät yksityiskohtaisemmin toteutusta Oppijan verkkopalvelun viitearkkitehtuurin pohjalta.

1.6.1 Rahoitus

SADe-johtoryhmä teki päätöksen 24.11.2009 esiselvityksen käynnistämisestä ja rahoittamisesta (VM/2740/02.02.06.02/2009). SADe-ohjelman Oppijan palvelukokonaisuuden vuosien 2011–2014 toteutuksen rahoituspäätös tehtiin 2.2.2011 (VM/2755/02.02.03.09/2010).

Esiselvitysvaiheeseen myönnettiin 551 000 euroa vuonna 2010.

Toteutusvaiheeseen on myönnetty erillisillä päätöksillä:

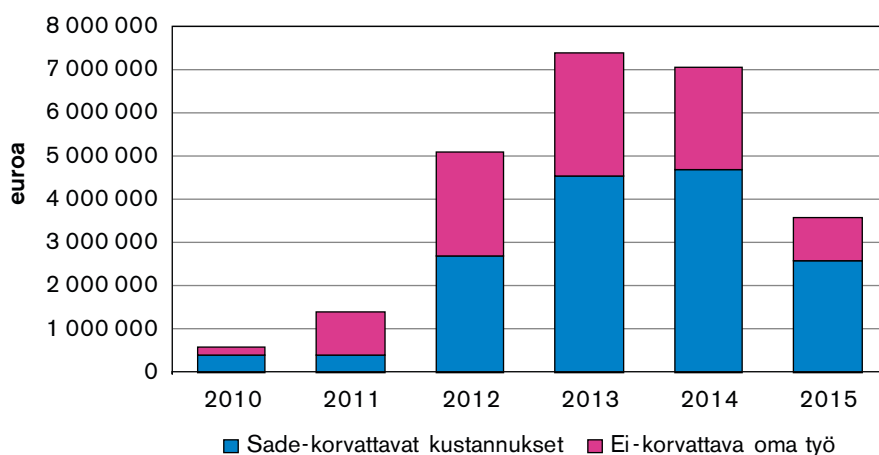
- 154 149 euroa vuonna 2011
- 4 099 800 euroa vuonna 2012
- 4 150 000 euroa vuonna 2013
- 800 000 euroa vuonna 2014
- 1 275 051 euroa vuonna 2015.

Oppijan palvelukokonaisuuden kokonaisrahoitus on 14 030 000 euroa.

Ylläpito, kansallinen levittäminen sekä osa työpanoksesta eivät ole SADe -korvattavia kustannuksia. Valtiovarainministeriö on lisäksi osoittanut opetus- ja kulttuuriministeriölle Oppijan palvelukokonaisuuden asiakaskäyttönoton tukea 880 230 euroa vuonna 2014 sekä 313 800 euroa vuonna 2015. Kansalliseen levittämiseen on asiakaskäyttönottorahoituspäätös vuonna 2014 ja 2015 käyttöön otettaviin palveluihin ([VM/315/02.02.03.09/2014](http://vm/315/02.02.03.09/2014)).

Vain SDe-korvattavat (euroa)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Yhteensä
Esiselvitys	372 149	0	0	0	0	0	372 149
Määrittely, suunnittelu	0	378 410	534 465	806 301	381 008	113 077	2 213 261
Toteutus	0	0	2 324 331	3 042 791	3 482 523	1 994 062	10 843 707
Käyttöönotto	0	0	0	504 070	880 230	313 800	1 698 100
Ylläpito	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	372 149	378 410	2 858 796	4 353 162	4 743 761	2 420 939	15 127 217

Kuva 7. Vain SDe-korvattavat kustannukset: sekä ostot että oma SDe-korvattava työpanos.

Kuva 8. SDe-ohjelmarahoituksella korvattavan ja ei-korvattavan työn suhde.

Vuoden 2013 määräraha (504 070 euroa) asiakaskäyttöönottoon rahoitettiin Oppijan palvelukokonaisuudelle myönnetystä hankerahasta eikä se sisälly hankkeelle myöhemmin kohdennettuun asiakaskäyttöönottorahoitukseen.

Asiakaskäyttöönoton tukeen myönnetty määräraha on käytetty palveluiden viestintään sekä palveluja käyttöönottaville viranomaisille (kunnat ja muu julkinen hallinto) että palvelujen loppukäyttäjille (kansalaiset, yritykset ja yhteisöt). Palveluiden käyttöönotto on edellyttänyt mittavaa pääkäyttäjän ja muiden käyttäjien koulutusta sekä valmennusta.

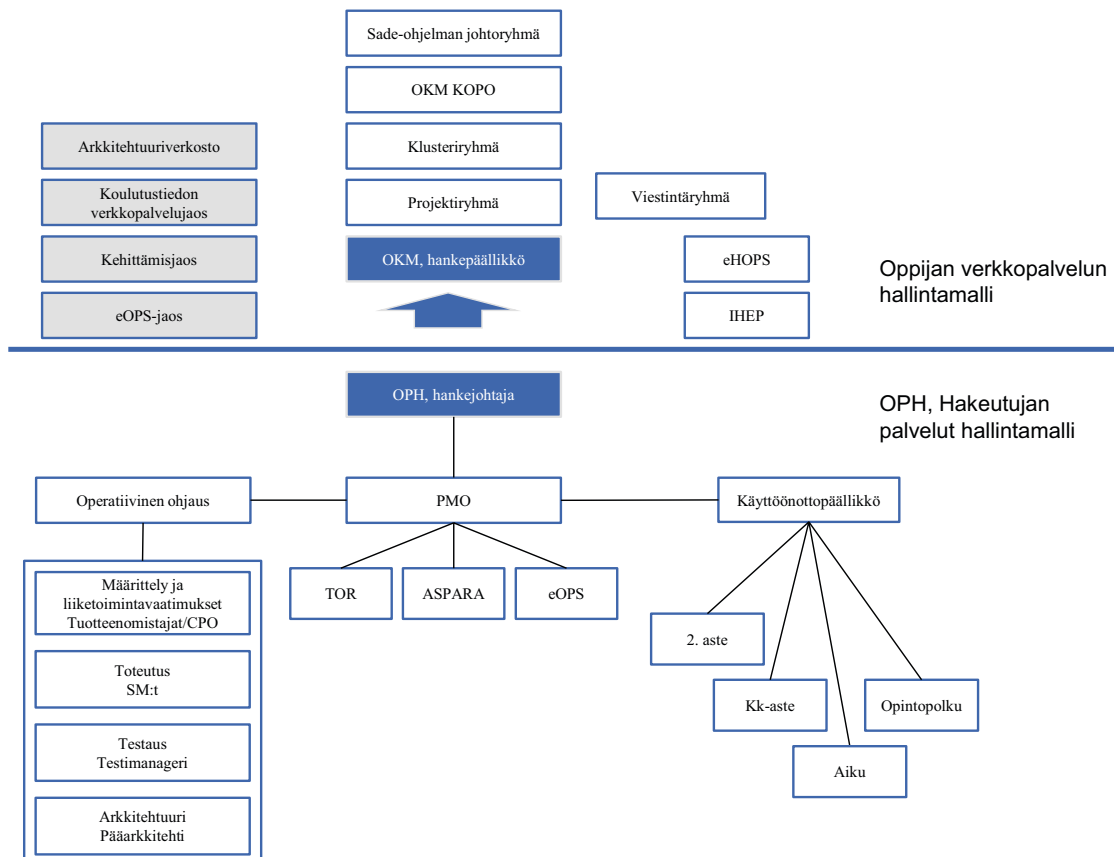
Oppijan palvelukokonaisuuden käyttöönottotuen avulla on palvelut saatu mahdollisimman tehokkaaseen käyttöön julkisen hallinnon palvelutoiminnassa sekä helpotettu kansalaisten ja koulutuksen järjestäjien palveluiden käyttämisen aloittamista. Lisäksi on vahvistettu opinto-ohjaajien valmiuksia sähköisten asiointi- ja hakupalveluiden käyttäjinä ja ohjaajina. Käyttöönototuella on varmistettu palveluiden vaikuttavuustavoitteiden toteutumista ensimmäisistä käyttöönotoista alkaen.

Liitteessä 1. on koottuna hankkeen aikana tehdyt määrärahasiirrot opetus- ja kulttuuriministeriöltä Opetushallituksen käyttöön.

1.6.2 Organisoituminen ja kehitysmalli

Opetushallitus organisoii Oppijan palvelukokonaisuuden palvelualueisiin kuuluvien projektien toteuttamisen keskitetysti. Opetushallituksessa toteutuksen hallinnasta vastasi hankkejohtaja. Opetushallitukseen perustettiin hanketta varten virtuaalinen Project Manager Office -toiminto (PMO). PMO kokoontui kerran viikossa. Siellä käytiin läpi eri osa-alueiden tilanteet, ratkaistavat asiat jne. Laajojen käyttöönottojen varmistamiseksi OPH:ssa toimi käyttöönottopäällikkö, joka vastasi eri sektoreiden käyttöönotosta.

Opetushallituksen hankejohtaja raportoi OKM:n ja koko Oppijan palvelukokonaisuus -hankkeen hankepäällikölle. Opetus- ja kulttuuriministeriössä toimi ja toimii edelleen viestintäryhmä, jossa on mukana OPH:n hankejohtaja. Liitteessä 6 kuvataan hankkeen viestinnän organisointi ja toteutus. Opetus- ja kulttuuriministeriön arkkitehtuuriverkoston kuuluu koulutuksen järjestäjien edustajia, OKM:n Oppijan verkkopalvelu -hankkeen arkkitehtuurista vastaava sekä Opetushallituksen pääarkkitehti. OKM:n nimittämänä toimii kehittämisjaosto, jossa on OPH:sta eri sektoreiden edustajia sekä koulutuksen järjestäjien edustajia. eOPS-jaos tukee ePerusteet-projektin työtä.

Kuva 9. Hankeorganisaatio 2013.

Esiselvitys-, määrittely- ja käyttöönottovaiheissa hankkeessa tehty työ organisoitui projektijaon mukaisesti. Palvelukokonaisuuden toteutusvaiheessa sovellettiin ketterän ohjelmistokehityksen periaatteita toimintamalleja tarvittaessa kehittämällä.

Ketterän ohjelmistoprosessin suunnittelussa käytettiin seuraavia periaatteita:

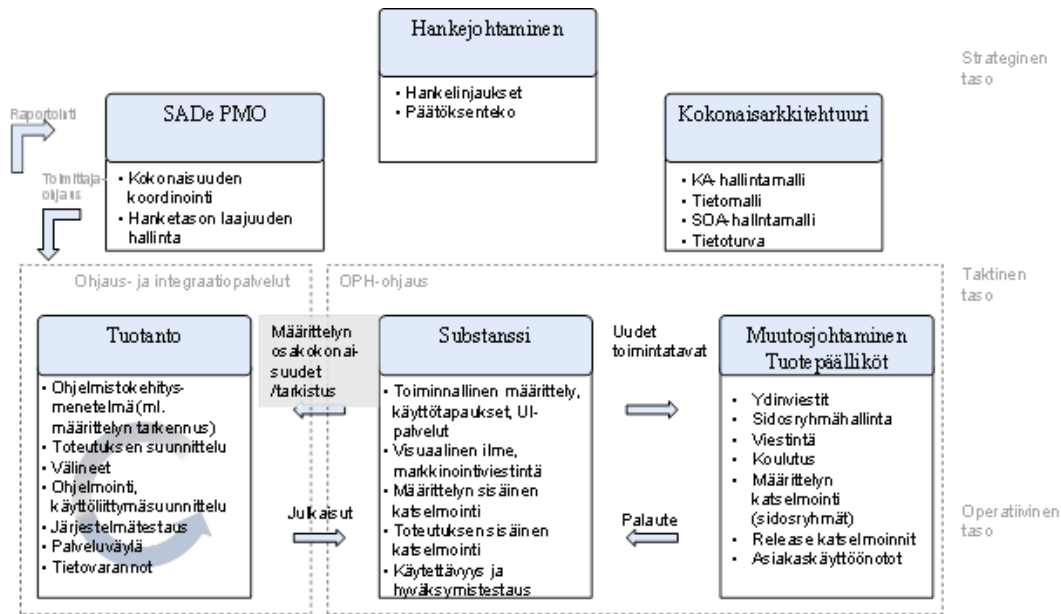
- Toteutusprosessiin liittyvä henkilöstö (toimittajien ja OPH:n henkilöstö) sijoitetaan samoihin toimitiloihin
- Toteutustiiimit toteutetaan toimittajakohtaisesti
- Toteutusprosessin kannalta keskeiset riskialttiit roolit hankitaan palveluna ICT-toimittajilta riskien hallitsemiseksi (scrum masterit sekä scrum of scrums SMO, ohjelmoijat, IT-arkkitehdit, käytettävyyssuunnittelija, Master of product owners MPO)
- Kilpailutuksen lähtökohtana on kilpailuttaa kompetensseja
- Opetushallituksen projektipäälliköt toimivat tuotteen omistajina (product owner)

- Opetushallituksessa on päätuotteenomistaja (chief product owner)
- Opetushallituksen opiskelijavalintapalveluiden erityisasiantuntijat irrotetaan projektin käyttöön 100 %:sti.

Ketterä toimintamalli vaatii asiakkaalta (OPH, koulutuksen järjestäjät, muut viranomaiset) enemmän mukanaoloa ja kykyä johtaa alati muuttuvaa kokonaisuutta. Se on yhdessä tekemistä asiakkaan, ICT-toimittajan, kehittäjän ja toteuttajan kesken sekä vaatii jatkuvaa priorisointia substanssitoiminnan näkökulmasta. Tavoitteena on tuottaa minimitoiminnallisuuksien kautta nopeammin julkaistavia kokonaisuuksia ja palveluita loppuasiakkaille käyttöönotettavaksi.

Toteutusvaiheeseen siirryttäessä helmikuussa 2012 käyttöön otettiin skaalautuvan ketterän kehittämisen ja päätöksenteon malli, joka tuki palvelukeskeisen kokonaisuuden rakentamista:

- Tuotteenomistaja tekee päätökset tuotteen ominaisuuksien osalta ja priorisoi ominaisuuksien toteutusjärjestyksen. Tuotteenomistajuus jakaantuu asiakassektorikohtaiselle tuotteenomistajalle sekä päätuotteenomistajalle (CPO), joka priorisoi toiminnallisuuksia koko palvelukokonaisuuden yli.
- Tuoteomistajien tiimissä priorisoidaan ja tehdään päätökset toteutettavien palveluiden ominaisuuksien ja prioriteettien osalta.
- Jokaisen sprintin jälkeen pidetään katselmointitilaisuus, johon osallistuvat ohjausryhmän sekä asiakkaan edustajat. Tuoteomistaja tekee tarvittavat päätökset jatkokehityksen osalta kuunneltuaan osallistujien näkemyksiä.
- Ohjausryhmä seuraa tuotantovaiheen edistymistä tuotteiden edistymiskäyrien avulla.

Kuva 10. Hankkeen organisoituminen toteutusvaiheen käynnistyttyä maaliskuussa 2012.

Toteutusvaiheen operatiivisessa ohjauksessa oli mukana useita selkeästi määriteltyjä rooleja alla olevan taulukon mukaisesti. Rooli- ja vastuukuvauksia on hankkeen aikana useasti tarkennettu kulloisenkin tilanteen mukaisesti.

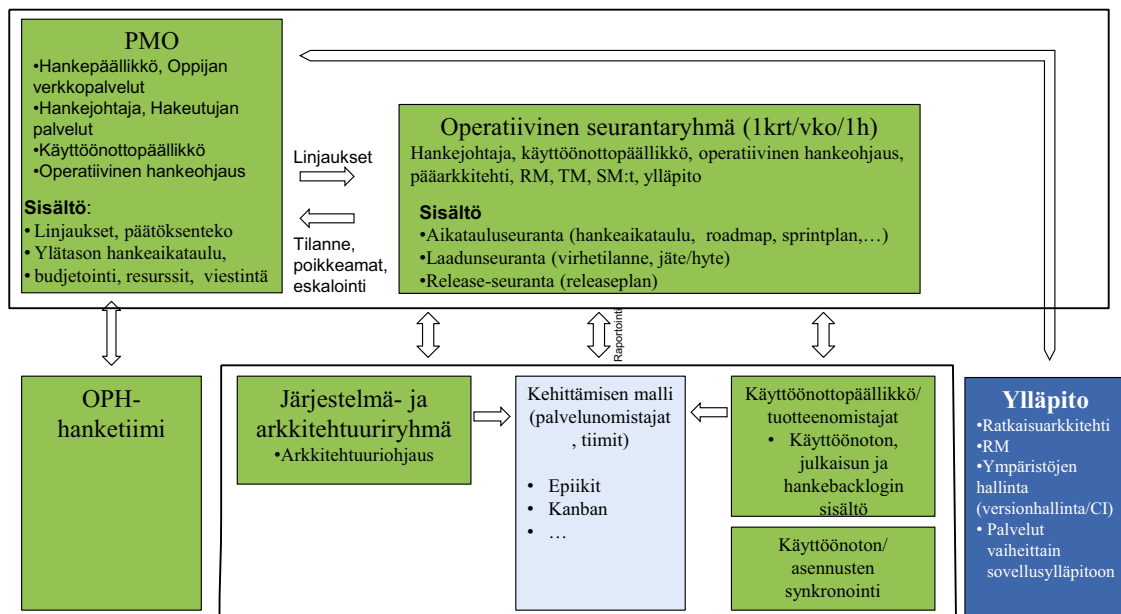
	Osapuoli	Resursointi ja budjetointi	Toiminnallinen määrittely	Product backlog	Tekninen määrittely	Integraatiotiimin Sprintin sisältö	Toteutustiimin Sprintin sisältö	Sprintin tehtävien suunnittelu	Daily meeting	Toteutustiimin sprint review	Integraatiotiimin sprint review	Hyväksyntä testaus	Käyttöönotto	Retrospective meeting
OPH	Ohjausryhmät	Tiedotettava / Neuvoja	Tiedotettava	Tiedotettava	Tiedotettava	Tiedotettava	Tiedotettava			Tiedotettava	Tiedotettava	Tiedotettava / Neuvoja	Tiedotettava	
OPH	Hankejohtaja	Vastuussa oleva	Tiedotettava	Tiedotettava	Tiedotettava	Tiedotettava	Tiedotettava			Tiedotettava	Tiedotettava	Vastuussa oleva	Vastuussa oleva	Tiedotettava
OPH	Chief Product Owner (CPO)	Vastuullinen	Vastuussa oleva	Vastuussa oleva	Vastuullinen	Neuvoja	Neuvoja	Neuvoja		Neuvoja	Vastuullinen	Vastuussa oleva	Vastuullinen	Tiedotettava
OPH	Chief Architect (CA)	Vastuullinen	Tiedotettava	Tiedotettava	Neuvoja	Neuvoja	Neuvoja	Neuvoja		Neuvoja	Neuvoja	Vastuullinen		Tiedotettava
OPH	Tuotteenomistaja(PO)	Tiedotettava	Vastuullinen	Vastuullinen	Vastuullinen	Vastuussa oleva	Tiedotettava			Tiedotettava	Vastuussa oleva	Vastuullinen	Vastuullinen	Tiedotettava
OPH	Tuotepäällikkö	Vastuullinen	Vastuullinen	Vastuullinen	Neuvoja	Tiedotettava	Tiedotettava			Tiedotettava	Tiedotettava	Vastuullinen	Vastuullinen	Tiedotettava
Toimittaja	MPO	Tiedotettava	Neuvoja				Vastuussa oleva	Neuvoja	Neuvoja	Vastuussa oleva				
Toimittaja	Määrittelijät ja mallintajat		Vastuullinen	Vastuullinen	Tiedotettava			Neuvoja	Neuvoja					
Toimittaja	Master of Scrum masters / Menetelmäosaaja	Tiedotettava	Tiedotettava	Neuvoja	Tiedotettava	Neuvoja	Neuvoja	Neuvoja	Neuvoja	Neuvoja	Neuvoja	Tiedotettava	Vastuullinen	Vastuussa oleva
Toimittaja	Integraatiopäällikkö / integraatiotiimin SM													
Toimittaja	Scrum masters		Tiedotettava	Tiedotettava	Tiedotettava	Vastuullinen	Vastuullinen	Vastuussa oleva	Vastuussa oleva	Tiedotettava	Vastuullinen	Vastuullinen	Vastuullinen	Vastuullinen
Toimittaja	Testimanagerit			Tiedotettava	Tiedotettava	Vastuullinen	Vastuullinen	Vastuullinen	Vastuullinen	Tiedotettava	Vastuullinen	Vastuullinen		Vastuullinen
Toimittaja	Testaja			Tiedotettava	Tiedotettava	Vastuullinen	Vastuullinen	Vastuullinen	Vastuullinen	Vastuullinen	Vastuullinen	Neuvoja		Vastuullinen
Toimittaja	Arkkitehti / lead developer			Tiedotettava	Vastuullinen	Vastuullinen	Vastuullinen	Neuvoja	Vastuullinen	Vastuullinen				Vastuullinen
Toimittaja	Toteuttaja				Tiedotettava	Vastuullinen	Vastuullinen	Vastuullinen	Vastuullinen					Vastuullinen
	R	Responsible	Vastuullinen		Suorittaa annetun tehtävän tai on osa suoritustimiä									
	A	Accountable	Vastuussa oleva		Henkilö valvoo, että tehtävä tulee valmiiksi									
	C	Consulted	Neuvoja		Henkilöitä voidaan kysyä ohjeita ja neuvoja									
	I	Informed	Tiedotettava		Henkilöä tiedotetaan tehtävän suorittamisesta									

Kuva 11. Hankkeen roolit ja vastuut toteutusvaiheen käynnistyessä.

Kehitystiimien palautteen perusteella ensimmäinen merkittävä ohjausrakenteen muutos tehtiin tammikuussa 2013. Muutoksen tavoitteena oli tuotekehityksen nopeuttaminen, tiimien tehokkaampi ja itsenäisempi toiminta, projektissa tehtävien sovellusten/palveluiden laadun parantaminen sekä selvittää projektiin osallistuvien henkilöiden vastuuta ja velvollisuuksia.

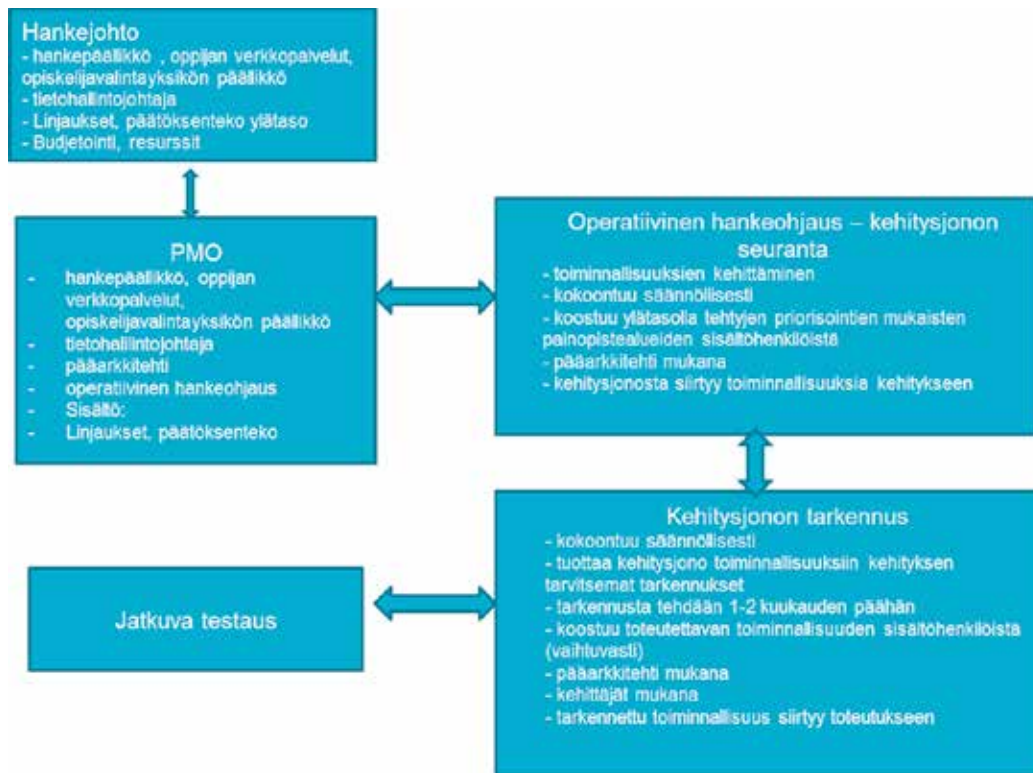
Ohjausrakenteessa Project Manager Office (PMO) -kokous muuttui operatiiviseksi ryhmäksi ja toimi keskitettyjen palveluiden toteutusprojektin johtoryhmänä, jonne nostettiin hanke- ja projektitason asioita käsiteltäväksi. PMO:n jäseniksi tuli hankejohtaja, päätuotteenomistaja, Master of Product owner, testimanager, Master of ScrumMasters, hankejohtajan tuki, käyttöönotto ja viestintä. Tiimien itsenäisemmän työn tueksi perustettiin järjestelmä- ja teknologia-arkkitehtuuriryhmä, jonka tehtävänä on auttaa tiimejä ja pääarkkitehtiä pysymään tietoisena järjestelmän arkkitehtuurillisesta kokonaistilanteesta. Ryhmän tehtävänä on myös vastata järjestelmätason arkkitehtuurista ja teknologisista valinnoista. Kehitystiimien (koodarit ja Scrum Master, testaja) tehtävänä on vastata ja omistaa sekä vapaus toteuttaa sovellukset/palvelut parhaaksi katsomallaan tavalla niissä rajoissa kuin järjestelmä- ja teknologia-arkkitehtuuriryhmä on linjannut. Vuoden 2013 alun ratkaisussa korostui yksittäiset palvelut ja niiden kehittäminen. Seurauksena oli, että eri palveluiden rajapinnat ja yksittäisen palvelun tarvitsemat muiden palveluiden ominaisuudet ja tiedot jäivät osin hyödyntämättä. Palvelukokonaisuutta ei rakennettu päästä päähän toimintoina vain yksittäisten palveluiden näkökulmasta. Palvelukeskeisen arkkitehtuurin näkökulmasta tällä ratkaisulla hankaloitettiin yhtenäisen palvelukokonaisuuden rakentumista.

Ohjausrakenteessa tapahtui seuraava isompi muutos, kun kehittäjien projektitila Opetushallituksen tiloissa purettiin. Tämän seurauksena kehittäjät siirtyivät eri toimipisteisiin ja kehityksessä siirryttiin hajautettuun ohjelmistokehitykseen lokakuun alussa 2014.

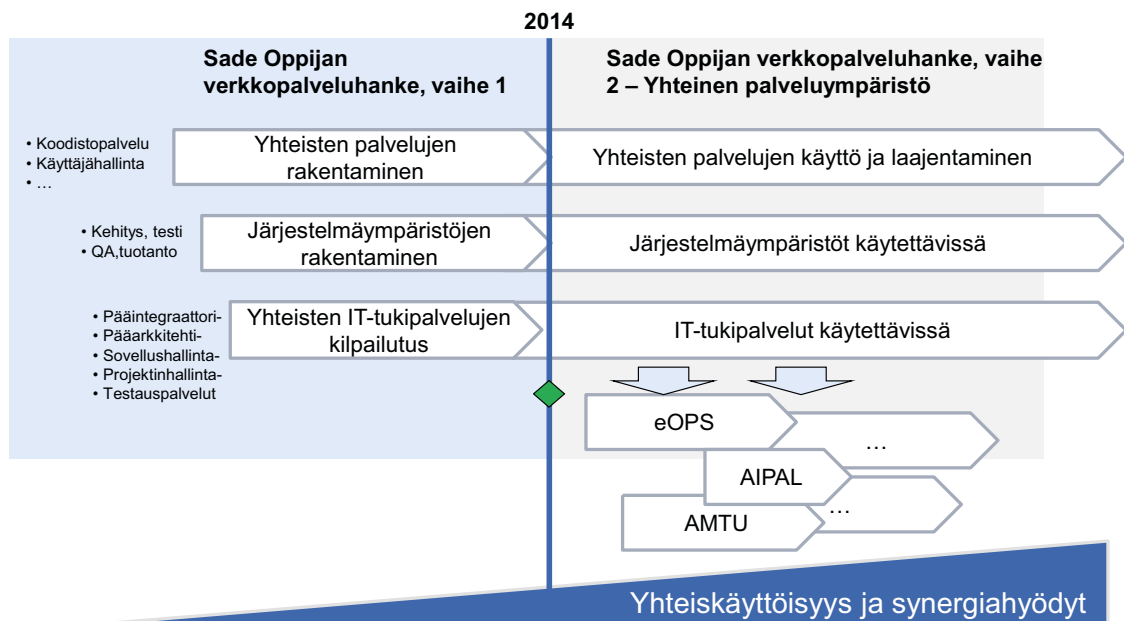

Kuva 12. Operatiivinen toimintamalli tammikuussa 2014.

Syysyn 2014 aikana kehittämisen mallia muutettiin siten, että se vastaa paremmin ylläpidossa olevan laajan palvelukokonaisuuden jatkokehittämistarpeita ja tarvittaessa täysin uusien palvelujen kehittämistä. Opintopolun operatiivisen ohjauksen päävastuu on vuoden 2015 alusta ollut Opetushallituksen opiskelijavalintayksikössä ja kokonaisarkkitehtuurin ja yhteiskäyttöisten palvelujen Opetushallituksen tietohallinnossa.

Kuva 13. Operatiivinen toimintamalli tammikuussa 2015.

Kuva 14. Yhteiskäyttöisyyttä on rakennettu vaiheittain Oppijan hankkeen aikana

Vuoden 2015 alussa myös palattiin tilanteeseen, jossa kehittäjät työskentelevät samoissa tiloissa ja Opetushallituksen prosessinomistajat sekä muut tarvittavat asiantuntijat työskentelevät kehittäjien kanssa vähintään kaksi päivää viikossa samoissa tiloissa.

1.6.3 Projektin vaiheistus ja tuotokset

Keskitettyjen palveluiden osalta määrittelyvaihe alkoi marraskuussa 2011. Vaiheen aikana esiselvityksessä kuvatuista vaatimuksista muodostettiin tarkempia prosessi- ja käyttötapauskuvauksia mm. JHS-ohjeistusten mukaisesti. Määrittelyvaiheessa pyrittiin eri substanssipalvelujen toimintoja ja vaatimuksia harmonisoimaan, jotta toteutettavat toiminnallisuudet olisivat mahdollisimman yhteiskäyttöisiä. Nopealla aikataululla tämä osoittautui vaikeaksi. Määrittelyvaiheessa tuotettiin paljon dokumentaatiota. Dokumentaatiosta suurin osa muutui tai unohtui toteutusvaiheen aikana. Määrittelyvaiheen keskeisin arvo oli eri substanssialueiden asiantuntijoiden yhteistyön käynnistyminen, yhteisten käsitteiden läpikäynti ja valmiuksien luominen toteutusvaiheen nopeille määrittelyn tarkennuksille.

Lokakuussa 2011 tehtiin merkittävä muutos hankkeen organisoitumisessa keskitetyn ja yhteisen palvelukokonaisuuden ohjauksen suuntaan. Keskitettyjen palveluiden ohjausvastuu vaihtui ja uudeksi hankejohtajaksi nimitettiin Opetushallituksen tietohallintojohtaja. Tavoitteena oli parantaa keskitettyjen palveluiden hankekokonaisuuden suunnittelua, ohjausta ja etenemisen seuranta. Yksittäisten projektien ohjausta tiivistettiin. Hankkeen kokonaisuohjauksen varmistamiseksi projektipäälliköistä ja avainasiantuntijoista muodostettiin Opetushallitukseen hankeryhmä, jossa etenemistä seurattiin sovituin käytännön viikoittain. Oppijan verkkopalvelujen viitearkkitehtuurin mukainen palvelukeskeinen arkkitehtuuritoteutus edellyttää kaikkien keskitettyjä palveluita toteutettavien projektien hyvää koordinoitua. Palveluiden toteuttaminen on vastuutettava selkeästi, jotta päällekkäisyyksiltä vältytään. Hankeryhmässä oli tärkeää olla mukana alusta alkaen myös arkkitehtuuriedustus.

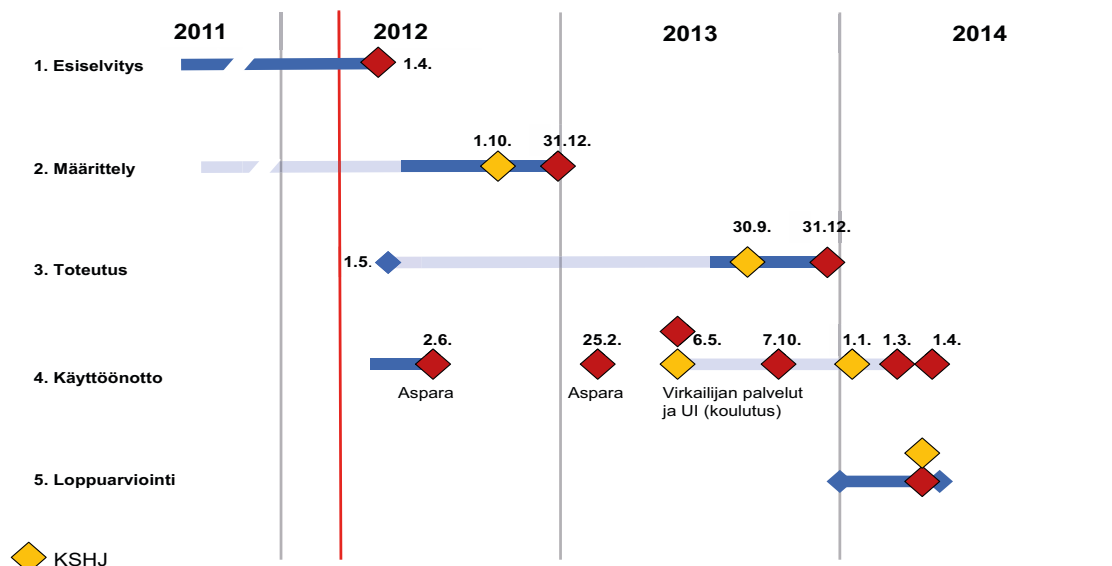
Määrittelyvaiheen ensimmäisten kuukausien ja tarkemman etenemisseurannan perusteella joulukuussa 2011 kävi selville, että suunniteltu käyttöönottoaikataulu oli liian optimistinen. Määriteltävä kokonaisuus oli ajateltua suurempi ja määrittelynopeus ajateltua hitaampi.

Kuva 15. Vaiheistuksen taustalla toimintojen priorisointi ja käyttöönottojärjestys.

Syksyllä 2011 keskitettyjen palveluiden päätettiin hajautettu ketterä ohjelmistokehitys toteuttaa siten, että ohjelmistokehitysprosessin hallintaa varten kilpailutetaan yksi vastuullinen toimittaja, jonka tehtäviin kuuluu käytettävien menetelmien ja välineiden tuominen osaksi toteutusta. Samalla päätettiin, että syksyllä 2011 järjestettyjen toteutusvaiheen kilpailutusten perusteella toteutusmalli tarkentui. Tarjousten perusteella pystyttiin tarkemmin arvioimaan toteutukseen kuluva aikaa ja järkevää vaiheistusta. Aikataulun mukaisesti korkeakoulujen hakujärjestelmän olisi pitänyt olla valmis helmikuussa 2013 ja toisen asteen ja aikuiskoulutuksen hakujärjestelmät lokakuussa 2013. Tämän ei nähty enää kaikilta osin olevan mahdollista.

Tammikuussa 2012 opetus- ja kulttuuriministeriö päätti pidentää korkeakoulujen sähköisen hakujärjestelmähankkeen aikataulua alkuperäisestä esityksestä poiketen yhdellä vuodella, siten että palvelujen varsinainen käyttöönotto korkeakoulujen osalta tehtäisiin keväällä 2014 alkavan yhteishaun yhteydessä. Toiseen asteen syksyn 2013 yhteishaku olisi näin ollen ensimmäinen Opintopolussa järjestettävä haku. Ensimmäinen merkittävä aikataulumuutos tehtiin siis jo ennen varsinaisen toteutuksen ja ohjelmointityön alkamista.

Kuva 16. Ylätason hankeajakaulu (mukana KSHJ), helmikuun 2012 tilanne.

Ohjelmointityö käynnistyi maaliskuussa 2012. Toteutusmallin ohjauksessa käytettiin soveltaen ketterää skaalautuvaa ohjelmistotuotannon mallia (SAFe, Scaled agile framework, <http://scaledagileframework.com/>). Varsinainen tiimikohtainen kehitystyö noudatti Scrum-mallia, jossa kehitystä ohjataan 2–3 viikon jaksoissa (sprint). Tavoitteena oli, että tiimi pysyy jokaisen jakson jälkeen demonstroimaan konkreettisen lopputuotoksen yhteisessä katselointitilaisuudessa (sprint review) Opetushallituksen palvelun- ja tuotteenomistajille.

Hankkeen toteutusmalliksi valikoitui ketterä ohjelmistotuotantomalli seuraavista seikoista johtuen:

- Kyseessä on iso ja monivuotinen hanke, jossa keskeisintä oli toimintamallien ja toiminnan kehittäminen siten, että ICT-palvelut tukevat varsinaista toimintaa.
- Näkyviä tuloksia piti kuitenkin saada nopeasti ja vaihteittain.
- Toimintaympäristö muuttui nopeasti, eikä esimerkiksi kaikkia lainsäädännön vaatimuksia ollut tiedossa hankkeen alussa.

- Valmiiksi annettu kireä aikataulu ei mahdollistanut ensin perinteistä määrittelyä ja sen jälkeen tehtyä toteutusta.
- Ketterällä menetelmällä haluttiin varmistaa riittävän ajoissa asiakkaiden huomioiminen ja asiakkaiden palautteiden hyödyntäminen.
- Lähtökohtana oli, että vaiheittain ja kerroksittain rikastetaan palvelua, koska vaatimukset muuttuivat ja muuttuvat matkan varrella. Tämä luo uudenlaisen tilanteen myös asiakkaille, joiden on ymmärrettävä palvelun rakentuvan osissa.
- Uusi teknologia (avoimuus) mahdollisti paremmin uuden tavan toimia ja rakentaa yhteiskäyttöisyyttä eri prosesseille.

Vaikka uudesta kehittämismallista järjestettiin koulutusta, ensimmäisen puolen vuoden aikana toteutuksen käynnistyminen oli hidasta. Kehitysmalli oli määrittelijöille uutta. Toimittajilla oli erilaisia näkemyksiä optimaalisesta etenemismallista. Jo tehdystä, varsin laajasta määrittelytyöstä oli vaikea pilkkoa muutaman viikon aikana toteutettavia kokonaisuuksia. Kattava määrittely ei sellaisenaan aina suoraan tukenut kehittäjien yksityiskohtaisia kysymyksiä, eikä kehittäjille tiukan kehitysaikataulun puitteissa ollut mahdollisuutta dokumentaatiota syvällisesti tutkiakaa. Määrittelyn tulkinta ja avaaminen kehitystiimeille jäi paljon päätuotteenomistajan (CPO) sekä palvelunomistajien varaan. Tämä kuului alun perinkin ajateltuun toimintatapaan. Määrittely oli enemmän substanssiasiantuntijoiden alustavaa työtä yhteisen tavoitetilan saavuttamiseksi kuin yksiselitteinen kuvaus, jonka perusteella kehittäjät pystyisivät ohjelmoimaan tavoitellun lopputuleman. Substanssitarpeiden muuntaminen toimivaksi ohjelmistoksi vaatii alituista dialogia substanssiasiantuntijan ja ohjelmistokehittäjän välillä.

Kehitysmallin käyttöönoton syvennyttyä, todellisen kehitysnopeuden arvioinnin tarkennuttua sekä testaus- ja virhekorjaustarpeen selvittyä vuoden 2012 aikana tehtiin useita pienempiä muutoksia jatkuvan toimintatapojen parantamisen puitteissa. Vaatimuksia ja haluttuja toiminnallisuuksia priorisoitiin tiukasti, jotta kokonaisuus säilyisi hallittavana.

Talvella 2012–2013 ei kehitysnopeutta saatu muutoksistakaan huolimatta vakioitua voimassa olevan hankeaikataulun edellyttämälle tasolle. Tietyn toiminnallisuuden ensimmäisen version valmistuttua tarvittiin useita testaus- ja kehitysiteeraatioita ennen kuin toiminnallisuus oli tuotantokäytön edellyttämällä tasolla. Mitä laajemmaksi palvelukokonaisuus kehittyi, sitä työläämpää oli palvelujen välisten riippuvuuksien ja tietojärjestelmäympäristöjen ylläpito.

Kevään 2013 aikana toisen asteen ja korkeakoulujen yhteishakujen toiminnallisuuksien yhtäaikainen edistäminen osoittautui liian työlääksi ja riskialttiiksi. Syksyksi valmistuva toisen asteen toiminnallisuus vaatisi vielä merkittävää laajennusta kevään yhteishakua ajatellen. Syksyn julkaisuista oli jäämässä paljon suunniteltua pois ja virhemäärä testausaktiiviteetin kasvaessa oli lisääntynyt.

Edellä mainituista syistä hankkeen toinen merkittävä aikataulumuutos tehtiin huhtikuussa 2013.

Toisen asteen syksyn 2013 yhteishaun onnistumisen varmistamiseksi opetus- ja kulttuuriministeriö päätti siirtää korkeakoulusektorin uuden yhteishaun käyttöönoton syksyille 2014. Hankkeessa keskityttiin nyt vahvasti toisen asteen kevään 2013 virkailijakäyttöönoton ja syksyn 2013 yhteishaun toiminnallisuuksien loppuunsaattamiseen. Tämänkin onnistuminen vaatii edelleen tiukkaa laajuuden hallintaa ja toimintojen priorisointia. Toisen asteen käyttöönotot olivat kriittisellä polulla. Myös AIKUn ja ePerusteiden toteutuksen käynnistäminen viivästyi suunnitellusta.

"Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen sekä korkeakoulujen uusien haku- ja valintapalveluiden rakentaminen on osoittautunut alun perin arvioitua merkittävästi työläemmäksi. Toteuttamisessa keskitytään ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishaun tietojärjestelmiin, jotta haku- ja valintapalvelut voidaan ottaa käyttöön nuorisotakuun toimeenpanon edellyttämällä tavalla syksyn 2013 toisen asteen yhteishaussa.

Toisen asteen hakupalveluiden kiireellisestä toteutusaikataulusta johtuen korkeakoulujen uuden yhteishaun käyttöönotto siirtyy syksyyn 2014. Aikataulun tarkistaminen on välttämätöntä, jotta sekä toisen asteen että korkeakoulujen uudistettavien hakupalveluiden virheetön toiminta voidaan varmistaa."

(Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedote 16.4.2013 korkeakoulujen yhteishaun uudistuksen aikatauluun liittyen)

Kesä 2013 painottui virhekorjaukseen. Hankkeen sisällön mukaista tekemistä oli jatkuvasti siirtynyt myöhempiin vaiheisiin.

Aikataulumuutos oli tarpeen kokonaisriskin hallitsemiseksi. Kahden, osin samaan aikaan sijoittuvan haku- ja valintaprosessiin käynnistäminen uusilla, vielä kehittyvillä palveluilla olisi saattanut olla ylivoimaista.

1.6.4 Asiakaskäyttöönnotot

Asiakaskäyttöönottoja edeltää projektin suunnitteluun, määrittelyyn, toteutukseen ja käyttöönottoon liittyvät vaiheet.

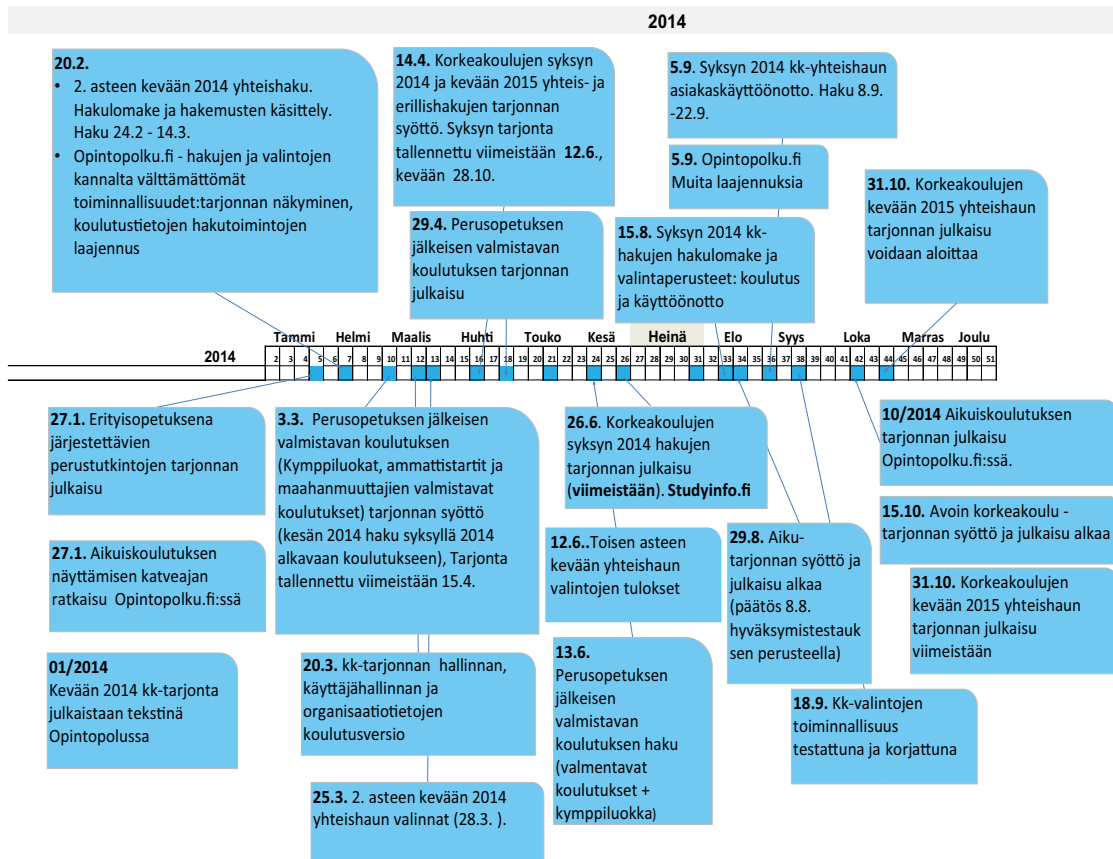
Päätöspisteet

- DP1: Projektisuunnitelmien hyväksyminen 10/2011
- DP2: Esiselvitysten hyväksyminen 05-06/2012
- DP3: Käyttöönottosuunnitelman hyväksyminen 12.12.2012 (siirtyy 12/2012)
- DP4: Asiakaspalveluratkaisun hyväksyminen tuotantoon 15.1.2013
- DP5: Käyttöönottopäätös – toisen asteen tarjonnan syötön käyttöönottopäätös 04/2013
- DP6: Käyttöönottopäätös – Opintopolku (toisen asteen tarjonnan julkaisu), toisen asteen yhteishaku 09/2013
- DP7: Käyttöönottopäätös – toisen asteen kevään yhteishaku 02/2014
- DP8: Käyttöönottopäätös – korkeakoulutarjonta, hakulomakkeet ja valintaperusteet 09/2014
- DP9: Käyttöönottopäätös – korkeakoulu-yhteishaku 09/2014
- DP10 Käyttöönottopäätös – toisen asteen nivelvaiheen haku 06/2014
- DP11 Käyttöönottopäätös – Aikuiskoulutuksen tarjonnan syöttö 08/2014
- DP 12 Käyttöönottopäätös – korkeakoulu-tarjonnan julkaisu syksyn 2014 ja kevään 2015 yhteishaun osalta. Opintopolku otetaan käyttöön kaikessa laajuudessaan. 08/2014
- DP13: Käyttöönottopäätös – Aikuiskoulutuksen hakupalvelun käyttöönottopäätös 11/2014
- DP 14: Käyttöönottopäätös ePerusteet 12/2014 DP15: Projektin päättäminen 10/2015

Hankkeen käyttöönnotot on vaiheistettu useaan kokonaisuuteen. Vuoden 2013 aikana otettiin käyttöön toisen asteen syksyn yhteishakuun, keväällä 2014 toisen asteen kevään yhteishakuun, kesäkuussa 2014 perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen haku ja syksyllä 2014 korkeakouluasteen yhteishakuun liittyvät palvelut ja toiminnallisuudet.

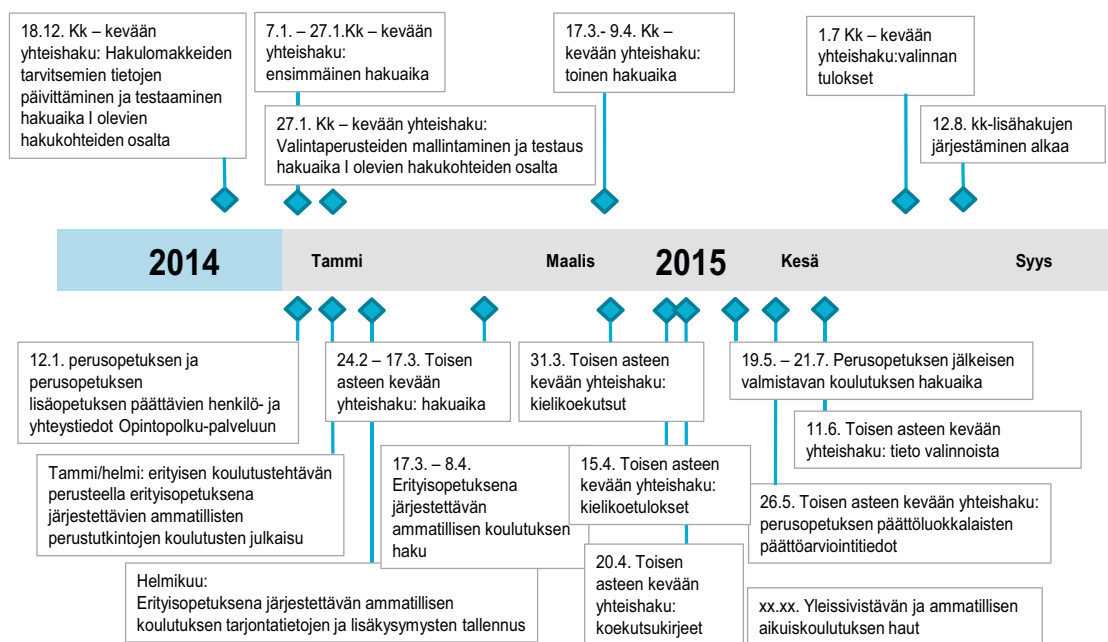

Kuva 17. Oppijan palvelukokonaisuus – käyttönotot 2013.

Kuva 18. Oppijan palvelukokonaisuus – käyttönotot 2014.

Tammihuhtikuussa 2015 otettiin käyttöön korkeakouluasteen kaikkiin hakuihin liittyvät palvelut (ml. vieraskielinen palvelu) ja huhtikuussa 2015 otettiin käyttöön myös erityisopetuksena järjestettävän ammatillisen koulutuksen haku. ePerusteiden käyttöönotto tapahtui tammikuussa 2015 ja laajeni vaiheittain kevään aikana ammatillisten perustutkintojen ja ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteista perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Perusopetuksen paikallisen opetussuunnitelman laadinnan työkalu otettiin käyttöön toukokuussa 2015.

Kuva 19. Oppijan palvelukokonaisuus- käyttöönotot 2015.

Asiakaskäyttöönoton tapahtumat ajanjaksolla 1.1.2014-31.12.2015 on kuvattu liitteessä 3.

1.7 Tavoitteiden toteutuminen

SADe-ohjelmassa on määritelty kriteerit, joita ohjelman palvelukokonaisuuksien tulee käyttää. Seuraavassa on kuvattu SADe-kriteereitä Oppijan verkkopalvelu-kokonaisuuden näkökulmasta. Esiselvityksessä kuvatut tavoitteet kriteereineen löytyvät tarkemmin liitteestä 4.

1.7.1 SADe-kriteerit

1.7.1.1 Asiakslähtöisyys ja laatu

Oppijan palvelukokonaisuudessa on kehitetty yhtenäinen palvelu kansallisen koulutustarjonnan esittämiseksi kansalaisille elinikäisen oppimisen eri vaiheissa. Tämä toimenpide on toteutunut, kun asiakkaat eli kansalaiset antavat palvelun arvosanaksi 8-8.5 Opintopolusta löytyy koulutustarjontaa eri-ikäisille ja eri elämäntilanteissa oleville kansalaisille.

Palvelukokonaisuuden avulla löydettävyyttä on parantunut. Lähes 40 % käyttäjistä tulee suoraan Opintopolkuun. Lisäksi palvelukokonaisuuden käytettävyyteen on kiinnitetty erityisesti huomiota palveluiden määrittelyn ja toteutuksen yhteydessä. Käyttäjiltä on kysytty palautetta määrittelyjen eri vaiheissa sekä käytettävyyden arvioinnin ja laajempien käytettävyytutkimusten avulla.

Palvelukokonaisuuden palvelut on toteutettu niin, että niiden avulla kansalaisen palveluun käyttämä aika on mahdollisimman lyhyt. Opintopolun kävijätilastot osoittavat, että Opintopolussa vieraillaan keskimäärin kahdeksan minuuttia.

Asiakslähtöisyyteen ja laatuun liittyy tavoite siitä, että palvelukokonaisuus lisää asiakkaiden oikeusturvaa ja tasa-arvoa. Palvelukokonaisuus muodostaa kaikille asiakkaille yhdenmukaisen tietopohjan sekä yhdenmukaiset palvelut, jolloin kansalaisen saama tieto on luotettavaa ja vertailukelpoista.

1.7.1.2 Merkittävyys

Merkittävyyden näkökulmasta Oppijan palvelukokonaisuus on asiakkaan ja koulutustoitumijän (kunta, kuntayhtymä, säätiö, osakeyhtiö jne.) merkittävä sähköinen palvelu. Kansalaiset käyttävät aktiivisesti palvelua ja koulutustoimijat oman toiminnan osana. Oppijan palvelukokonaisuuden kautta 16-vuotias nuori asioi ensimmäistä kertaa viranomaisen kanssa sähköisesti/digitaalisesti ja seuraa oman prosessinsa edistymistä. Iso osa palveluista on toteutettu keskitettyinä palveluina, jolloin keskitettyjen palveluiden tuottaja (Opetushallitus) tarjoaa palveluiden käytölle asiakaspalvelun ja käyttöönoton tuen.

Palvelukokonaisuuden toteutuksessa on noudatettu julkisen hallinnon yhteisiä periaatteita ja standardeja, dokumentaatio on ollut kaikkien saatavilla avoimesti hankkeen alkuvaiheesta lähtien. Ketterä kehittämisen malli on varmistanut sen, että toteutus on noudattanut hankkeessa tuotettuja määrittelyjä.

1.7.1.3 Poikkihallinnollisuus

Poikkihallinnollisuus niin valtio-valtio akselilla kuin valtio-kunta-akselilla on toteutunut Oppijan hankkeessa laajasti. Palveluita on kehitetty yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, Kansaneläkelaitoksen ja kuntien kanssa. Myös korkeakoululaitoksen kanssa tehty yhteistyö on varmistanut, että palvelukokonaisuus näkyy Oppijalle yhtenäisenä kokonaisuutena, vaikka palveluita on rakennettu eri lähteistä tulevilla kehittämismäärärahoilla. Kukin määrärahan myöntäjä on asettanut määrärahan käytölle omat tavoitteensa ja mittarit.

Oppijan palvelu on muotoutunut kansalaiselle valtion, kunnat sekä eri koulutusasteet kattaen opetuksen ja koulutuksen järjestäjien sekä korkeakoulujen tuottamista tiedoista ja palveluista, jotka näkyvät oppijalle kokonaisuutena ja loogisina palvelutapahtumina.

1.7.1.4 Tuottavuuspotentiaali

Oppijan palvelukokonaisuuden keskitettyjen palveluiden osalta on sitouduttu 10 % vuositaiseen vuotuisen ylläpitokustannusten alenemiseen ajanjaksolla 2016–2019. Keskitetyissä palveluissa toteutetut yleiskäyttöiset palvelut ovat mahdollistaneet uusien palveluiden/palvelukokonaisuuksien rakentamisen kustannustehokkaammin, kun kaikkea ei tarvitse rakentaa alusta asti uudestaan. Oppijassa rakennetut palvelut ovat Opetushallituksen ja muiden toimijoiden käytössä tulevilla hankkeilla.

1.7.1.5 Toteutuksen kustannustehokkuus

Kehityshankkeen aikana on luotu yhteiskäyttöinen ja laajennettava palvelukokonaisuus. Vaiheittainen käyttöönotto on osoittanut, että hankkeessa rakennettuja palveluita voidaan suoraan hyödyntää uusissa rakenteilla olevissa sähköisissä/digitaalisissa palveluissa. Esimerkkeinä voidaan mainita Tutkintotoimikuntarekisteri AITU, aikuiskoulutuksen sähköinen palautekanava, Opetushallinnon ohjaus- ja säätelypalvelu [Oosp](#), Opetushallituksen valtionavustuksen digitaalinen palvelu jne. Kaikissa palveluissa on hyödynnetty suoraan Oppijan verkkopalveluhankkeessa tehtyjä organisaatio-, käyttäjähallinta-, koodisto- ja lokalisaatiopalveluita. Palveluympäristön vaikuttavuus ja kustannushyödyt kasvavat entistään uusien palveluiden hyödyntäessä yhteistä kokonaisuutta. Lopullisten hyötyjen saavuttaminen riippuu siitä, miten jatkuvuus varmistetaan hankkeen jälkeen. Hankkeen jälkeisen ajan hallintamalli on kuvattu luvussa 2.1.4.

Palvelukokonaisuuden toteutuksen seurauksena on pystytty pelkästään keskitettyjen palveluiden osalta luopumaan 18 erillisestä ja irrallisesta tietojärjestelmästä ja portaalisivusta.

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen sekä korkeakoulujen yhteishakujen haku- ja valintaprosessien toimintamallien lähentyminen on mahdollistanut palveluiden rakentamisen yhteentoimivuuden periaatteella.

1.7.1.6 Käynnistysvalmius ja toteutuksen nopeus

Toteutuksen kehittämisen malliksi valikoitui ketterän kehittämisen menetelmä, jolloin asiakkaille saadaan ensimmäinen toimiva versio mahdollisimman nopeasti. Sen jälkeen käyttöönotettua palvelua on laajennettu ja rikastettu vaiheittain.

1.7.1.7 Yhteentoimivuus julkishallinnon kokonaisarkkitehtuurin kanssa

Oppijan palvelukokonaisuudessa noudatetaan julkishallinnon suosituksia ja hyviä käytänteitä. Oppijan palvelukokonaisuuden viitearkkitehtuurissa ja [Kansallisessa opintohallinnon viitearkkitehtuurissa](#) on huomioitu julkishallinnon arkkitehtuurilinjaukset. Hankkeessa on viitearkkitehtuurien lisäksi tehty keskitettyjen palveluiden tarkemmat kohdearkkitehtuurit. Arkkitehtuurin mukaisuus on pyritty varmistettu koko toteutushankkeen ajan. Oppijan palvelukokonaisuudessa käytetään VETUMAA ja asiointitilin käyttöönottovalmius on rakennettu.

1.7.1.8 Esteettömyys

Opintopolun toteutuksessa on noudatettu SADe-ohjelman esteettömyystoimintamallia. Palvelumuotoilua tehtiin alusta alkaen käyttäjäkeskeisesti. Esteettömyyden palveluun pyrittiin yhteistyöllä suurimpien erityisryhmien edunvalvontajärjestöjen kanssa hankkeen alkuvaiheessa. Tämä tapahtui SADe-ohjelman työpajoissa vaatimusmäärittelyvaiheessa, jolloin raamit Opintopolku.fi-palvelun vaatimuksille luotiin. Työpajoihin osallistui myös hankkeen käytettävyyden ja kehittäjätiimin edustajia. Lisäksi hankkeessa on pyritty varmistamaan palvelun elementtien helppokäyttöisyys käyttöliittymäasiantuntijoiden avulla koko toteutusvaiheen ajan. Konkreettisenä tavoitteena asetettiin vaatimusmäärittelyvaiheessa palvelun tavoitetasoksi WCAG 2.0 -ohjeiston esteettömyysvaatimukset tasolla A.

Esteettömyyttä arvioitiin osana palvelun toteutusta ja ketterää ohjelmistokehitystä. Ensimmäisen esteettömyysläpikäynnin toteutti osana Laurea-ammattikorkeakoulun ylemmän korkeakoulututkinnon opinnäytetyötään käytettävyydasiantuntija Taina Martikainen syksyllä 2013. Kehittyvän palvelun uusia osiota arvioitiin myös Annanpura Oy:n toteuttamassa esteettömyysauditoinnissa kesällä 2014. Auditoinnissa löydetty puutteet korjattiin syksyn 2014 – kevään 2015 aikana.

Esteettömyys palvelussa on otettu huomioon:

- arkkitehtuurissa
 - koulutustarjonnan tietovaranto sekä organisaatietieto käyttävät avoimia rajapintoja. Tietoa voidaan siis käyttää ja hakea myös oppilaitosten ja korkeakoulujen sivuille minkälaisiin käyttöliittymiin tahansa
- käyttöliittymissä
 - käyttöliittymien käyttö on testattu ja havaitut puutteet esimerkiksi näppäimistön ja tabulaattorin käytössä ja syötteiden avustamisessa korjattu

- käyttöliittymiin on lisätty semantiikkaa (WAI-ARIA markup language), jota esimerkiksi ruudunlukulaitteet tarvitsevat
- graafisessa suunnittelussa
 - esimerkiksi tekstin ja taustan riittävä kontrasti on määritelty palvelun tyylioppaassa
- sisällöntuotannossa
 - kaikelle ei-tekstuaaliselle sisällölle on tekstivastine
 - tekstin luettavuutta on testattu
 - liitetiedostoja ei käytetä.

Korostettakoon, että oppijan palveluissa otettiin käyttöön keväällä 2015 oma hakupalvelu ammatillisiin erityisoppilaitoksiin hakeutuville.

1.7.2 Hankkeen tavoitteet

Hankkeen toteutusvaiheeseen siirtymisessä asetetut tavoitteet on kuvattu alla. Oppijan palvelukokonaisuuden laajuudesta johtuen monet asetetuista tavoitteista voidaan todentaa vasta muutama vuosi käyttöönoton jälkeen. Taulukon viimeiseen sarakkeeseen on lisätty tilanne projektin päättyessä.

Kansalainen

Hyöty / tavoite	Toimenpide jolla tavoitteeseen pääsyä edistetään	Mittari	Tavoitearvo	Mittaus/ arviointi-tapa	Arviointi-ajankohta	Arviointi projektin lopussa
Kansalainen pystyy kehittämään itseään ja osaamistaan tavoitteidensa mukaisesti (vaikutavuus-tavoite)	Kansallinen koulutustarjonta on näkyvissä yhdessä kanavassa yhteen	Yhdessä kanavassa saatavan koulutustarjonnan kattavuus	Palvelun kautta oppija saa tietoa 90 % palvelutarjonasta	Palvelukokonaisuuden toteutuksen jälkeinen arviointi	Projektin lopussa ja 2 vuotta projektin jälkeen	Tutkintoon johtava koulutus + perusopetuksen jälkeinen valmistava 90 %, Ei tutkintoon johtava koulutus 20 %
		Yhden kanavan toteutuminen tavoitteen mukaisena	Palvelun laatutavoitteet asetetaan toteutuksen käynnistämisen yhteydessä	Toteutunut / ei	Projektin lopussa	Toteutunut
	Kansalaisella on mahdollisuus vertailla ja valita sopiva koulutus keskitetystä palvelusta	Palvelu tarjoaa riittävän ja luotettavan tiedon ammatinvalintaan liittyvistä mahdollisuuksista sekä tiedot työelämän vaatimuksista ja tarpeista	Tiedon oikeellisuus: palvelun kautta saatavan tiedon oikeellisuus 95 % Tiedon laatu: palvelun kautta saatavan tiedon ajantasaisuus, tiedon tulee olla reaaliaikaista	Palvelun tarjoaman tiedon laatu-tutkimus	2 ja 4 vuotta projektin jälkeen	Toteutunut
Kansalainen pystyy osallistumaan ja vaikuttamaan oman oppimisensa toteutuksen suunnitteluun aikaisempaa paremmin	Opiskelijalla on näkymä opinto/kursistarjontaan joista hän voi suunnitella ja valita tarvitsemansa palvelut	Opintojen suunnittelupalvelun kautta valittavien kurssien kattavuus	90 % tarjonnasta	Palvelukokonaisuuden toteutuksen jälkeinen arviointi	Projektin lopussa ja 2 vuotta projektin jälkeen	Valtakunnalliset opetussuunnitelman ja tutkintojen perusteet 95 %, paikallisia opetussuunnitelmia noin 20 %
		Opintosuunnitelmapalvelun olemassaolo	Palvelun projektissa asetettujen tavoitteiden mukainen	Toteutunut / ei	Projektin lopussa	Osaan.fi -palvelu olemassa
	Henkilökohtainen opintosuunnitelma antaa tukea opintojen valintoihin ja sisältää yhdenmukaisen tiedon opetussuunnitelman mukaisesta tarjonnasta (mitä voi valita, mitkä täydentää, mitkä ovat osa valittua koulutuspolkua/linjaa/suuntaa)	Opetussuunnitelmien kuvausten sisällön ja rakenteiden yhdenmukaisuus	90 % yhdenmukaisuus	Palvelun tarjoaman tiedon laatu-tutkimus	2 ja 4 vuotta projektin jälkeen	
		Opetussuunnitelmapalvelun kautta saatavan tarjonnan kattavuus verrattuna koko tarjontaan	90 % kattavuus	Palvelun tarjoaman tiedon laatu-tutkimus		
		Opintosuunnitelmapalvelun olemassaolo	Palvelun projektissa asetettujen tavoitteen mukainen toteutus	Toteutunut / ei	Projektin lopussa	Osaan.fi -palvelu olemassa.

Kuva 20. Hankkeen tavoitteet ja hyödyt kansalaisen näkökulmasta.

Elinkeinoelämä ja työmarkkinat

Hyöty /tavoite	Toimenpide jolla tavoitteen pääsyä edistetään	Mittari	Tavoitearvo	Mittaus/arviointitapa	Arviointi-ajankohta	Projektin lopussa
Työmarkkinoiden tarvitseman työvoiman tarjonnan ja laadun turvaaminen	Työmarkkinoiden osaamistarpeen viestintä hakeutujan palvelun avulla opintoja suunnitteleville	Koulutuksen määrällinen ja laadullinen vastaavuus elinkeinoelämän tarpeisiin	90 % vastaavuus		2 ja 4 vuotta projektin jälkeen	
		Koulutuksen muutostyky elinkeinoelämän tarpeiden mukaan			2 ja 4 v. projektin jälkeen	
Todennetun osaamisen rekisterin hyödyntäminen ja osaamispuutteiden havaitseminen	Todennetun osaamisen rekisterin muodostaminen	Todennetun osaamisen rekisteri on hyödynnettävissä	Rekisteri olemassa		Projektin jälkeen	Suoritusrekisteri on olemassa.
		Todennetun osaamisen rekisteri sisältää kansalaisten todennetun osaamistiedon	90 % kansalaisten osaamisesta viety rekisteriin	Rekisteriin vietyjen kansalaisten tietojen osuus koko väestöstä	Projektin jälkeen	Suoritusrekisterissä on koulutukseen hakevien tutkintotiedot
	Todennetun osaamisen rekisterin hyödyntäminen suunnittelutyössä	Todennetun osaamisen rekisteriä on hyödynnetty suunnittelussa		Kyselytutkimus	2 ja 4 vuotta projektin jälkeen	

Kuva 21. Hankkeen tavoitteet ja hyödyt elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden näkökulmasta.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjät

Hyöty /tavoite	Toimenpide jolla tavoitteen pääsyä edistetään	Mittari	Tavoitearvo	Mittaus/arviointitapa	Arviointi-ajankohta	Projektin lopussa
Opetuksen ja koulutuksen järjestäjien toiminnan tuottavuuden lisääminen	Oppijan verkopalveluissa kehitettävien hallintapalveluiden avulla saatavat kustannussäästöt palveluprosessien kehittämisestä	Säästö palveluprosessiin sidotuista tuotannontekijöistä		Arvioidut säästöt Toteutuneet säästöt		kts. erillinen kustannus-hyötylaskelma
		Toiminnan ohjauksessa tarvittavan tiedon tuotantokustannukset	Raportointi-/indikaattoritiedon tuottamiseen tarvittava henkilötöyön vähentyminen -50 %	Prosessien arviointi		
	Opetuksen ja koulutuksen järjestämiseen käytettävät kokonaiskustannukset vähenevät	Säästöt päällekkäisten ratkaisuiden vähentymisestä		Arvioidut säästöt Toteutuneet säästöt		kts. erillinen kustannus-hyötylaskelma
		Säästö toiminnan rationalisoinnista (turhien toimintojen lopettaminen)		Arvioidut säästöt Toteutuneet säästöt		kts. erillinen kustannus-hyötylaskelma
Opetuksen ja koulutuksen järjestämiseen käytettävien resurssien tehokas hyödyntäminen	Todennetun osaamisen rekisterin tietojen käyttämien aloituspaikkojen suunnittelussa	Koulutuksen aloituspaikkojen määrä	Täyttämättömien koulutuspaikkojen osuuden vähentyminen nykyisestä -50 %	Toteutuneet koulutuspaikat Toteutuneet säästöt	Jatkuva	
		Koulutuksen keskeyttäjien määrä	Koulutuksen keskeyttäneiden määrän vähentyminen		Vuosittain	
	Hakeutumiseen ja siirtymiseen liittyvän tiedon sähköinen toimittaminen		Kaikki tieto siirtyy sähköisesti	Kustannussäästöt	projektin päätyttyä ja 2 vuotta projektin jälkeen	Kaikki hakeutumiseen liittyvä tieto sähköisenä

Kuva 22. Hankkeen tavoitteet ja hyödyt opetuksen ja koulutuksen järjestäjän näkökulmasta.

Viranomaiset ja toiminnan ohjaajat

Hyöty / tavoite	Toimenpide, jolla tavoitteeseen pääsyä edistetään	Mittari	Tavoitearvo	Mittaus-/ arviointitapa	Projektin lopussa arvioitu
Opetuksen ja koulutuksen järjestämiseen käytettävät resurssit voidaan hyödyntää tehokkaammin	Haku-, valinta- ja päättöspalveluiden kautta on opetuksen ja koulutuksen järjestäjät saavat oikeaa ja oikea-aikaista tietoa aloituspaikkojen käytön ja täytön optimoimiseksi	Haku-, valinta- ja päättöspalveluiden toteutuminen	Palvelun projektissa asetettujen tavoitteen mukainen toteutus	Toteutunut / ei	Toteutunut
		Palvelun kautta saatavan tiedon laatu	Tiedon oikeellisuus: palvelun kautta saatavan tiedon oikeellisuus 95 %	Toteutunut / ei	Toteutunut
		Palvelun kautta saatavan tiedon oikea-aikaisuus / ajantasaisuus	Tiedon laatu: palvelun kautta saatavan tiedon ajantasaisuus max. 1 pv vanhaa	Palvelun tarjoaman tiedon laatututkimus	Toteutunut
	Henkilökohtaisen opintosuunnitelman avulla neuvonnan ja ohjauksen tarve vähenee, jolloin on mahdollista lisätä henkilökohtaista palvelua sitä tarvitseville	Henkilökohtaisen opintosuunnitelma palvelun toteutuminen	Palvelun projektissa asetettujen tavoitteen mukainen toteutus	Toteutunut / ei	Kts.luku 3.1 palveluiden valmiusaste
Viranomaisyhteistyön helpottuminen	TE-toimistojen pääsy työnhakijan todennetun osaamisen tietoihin	Manuaalisen työn määrä	Ei manuaalista työtä	Toteutunut työ-määrä, kustannussäästöt	ei ole toteutunut hankkeen päättyessä

Kuva 23. Hankkeen tavoitteet ja hyödyt viranomaisten ja toiminnan ohjaajien näkökulmasta.

Näiden tavoitteiden lisäksi hankkeen alussa asetettiin myös hakeutujan palveluille omat tarkemmat tavoitteet. Ne on kuvattu seuraavassa taulukossa.

Hakeutujan palvelut

Hyöty /tavoite	Toimenpide jolla tavoitteeseen pääsyä edistetään	Mittari	Tavoitearvo	Mittaus/arviointitapa	Arviointi-ajankohta	Projektin lopussa arvio
Käyttäjän ¹ on helppo löytää koulutukseen ² hakeutumiseen liittyvät palvelut	Käyttäjä voi käyttää hakeutumiseen ja valintoihin liittyviä palveluita yhden palveluportaalin kautta	Asiakaspalaute palvelun käytettävyydestä	8,5 (4–10)	Asiakaspalautekysely	Vuosittain käyttöönotosta eteenpäin	Palveluportaalin palaute on vaihdellut 7,72–8,29 välillä, hakulomakkeen 8,11–8,55.
	Palveluiden riittävä markkinointi	Asiakaspalaute palvelun löydettävyydestä (ulkopuolelta tilattu kysely)	8,5 (4–10)	Asiakaspalautekysely	Vuosittain käyttöönotosta eteenpäin	Keväällä 2015 tehty asiakaspalautekysely: 70 % piti löydettävyyttä helppona, 20 % melko helppona.
Käyttäjät ¹ voivat ja osaavat käyttää palveluportaalaa ja hakupalveluita itsepalveluperiaatteella	Palveluista tehdään mahdollisimman yksinkertaisia ja niiden käytettävyyttä toteutetaan käyttäen apuna asiakasraatia.	Asiakaspalaute käytettävyydestä	8,5 (4–10)	Asiakaspalvelukysely	Vuosittain käyttöönotosta eteenpäin	Palveluportaalin palaute on vaihdellut 7,72–8,29 välillä, hakulomakkeella 8,11–8,55.
		Yhteydenottojen määrä Opetushallitukseen	Yhteydenottojen määrän väheneminen vuosittain 50 % edellisestä vuodesta.	Asiakaspalvelutilastot	Vuosittain käyttöönotosta eteenpäin	Virkailijoiden yhteydenotot ovat vähentyneet lähes tavoitearvon verran, hakijoiden yhteydenotot pysyneet lähes vakiona (pieni vähentyminen).

...Käyttäjät ¹ voivat ja osaavat käyttää palveluportaalia ja hakupalveluita itse-palveluperiaatteella	Palvelut ohjaavat käyttäjiä	Palvelun käyttöön liittyvien yhteydenottojen määrä	Yhteydenottojen määrän väheneminen vuosittain 50 % edellisestä vuodesta	Asiakaspalvelutilastot	Vuosittain käyttöön-otosta eteenpäin	Virkailijoiden yhteydenotot ovat vähentyneet lähes tavoitearvon verran, hakijoiden yhteydenotot pysyneet lähes vakiona (pieni vähentyminen)
	Palvelu toimii keskitettynä opetusviranomaisten asiointipalveluna	Opetusviranomaisten yhteydenotot ja pyynnöt tietojen toimittamiseksi vähenevät	Yhteydenottojen määrä	Asiakaskysely viranomaisilta	Vuosittain käyttöön-otosta eteenpäin	
Käyttäjä ¹ voi hyödyntää omaa sähköisessä muodossa olevaa todennettua osaamista ³ hakeutumiseen liittyvissä palveluissa	Kansalaisten todennettu osaaminen kootaan yhteen kansalliseen perustietovarantoon	Hakupalvelut hyödyntävät todennetun osaamisen rekisteriä	² opintoihin hakeuduttaessa hyödynnetään todennetun osaamisen rekisteriä	OPH arvioi hyödyntämisestä	Vuosi käyttöönoton jälkeen	Opintoihin hakeuduttaessa hyödynnetään suoritusrekisteriä kattavasti
Todennetun osaamisen rekisterin tietojen hyödyntämismahdollisuus osana opetustoimen palveluita	Avoimen rajapinnan tekeminen	Sovelluskyselyasiakkaat	Sovelluskyselyiden vuotuinen 10 % kasvu	Asiakaskysely	Joka kolmas vuosi	Organisaatio-, koodisto-, tarjontapalveluiden avoin rajapinta käytössä ja niitä hyödynnetään

1) Hakija, kansalainen, koulutuksen ja opetuksen järjestäjä, viranomainen

2) Ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, perusopetuksen lisäopetus, ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus, vammaisten opiskelijoiden valmentava ja kuntouttava opetus- ja ohjaus ammatillisessa peruskoulutuksessa, ammatillisissa erityisoppilaitoksissa annettava koulutus, aikuiskoulutus (aikuisten ammatillinen perustutkinto, ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon, aikuisten lukiokoulutus (ei aineopinnot), valtionosuusrahoitteinen pitkäkestoinen ammatillinen lisäkoulutus, maahanmuuttajakoulutus), kieli- ja kääntäjätutkinnot, tutkintoon johtava korkeakoulutus

3) Peruskoulun, lukion ja ammatillisen koulutuksen osaaminen muodostavat yhden perusrekisterin. Korkeakoulujen todennettu osaaminen haetaan korkeakoulujen kansallisesta tietovarannosta. Todennetun osaamisen looginen tietovaranto muodostuu näistä ja muista lähteistä.

Kuva 24. Hakeutujan palveluille asetetut tarkennetut tavoitteet.

1.7.3 Palautteen kerääminen

Hakeutujan palveluiden asiakaspalautekyselyitä on tehty vuosittain käyttöönotosta lähtien. Hakijakyselyillä on yhteishakujen yhteydessä selvitetty hakijoiden mielipiteitä Opintopolusta. Kyselyt on toteutettu web-pohjaisilla lomakkeilla.

Ammatillisen koulutuksen yhteishaun aikana syksyllä 2013 hakijat antoivat Opintopolku.fi palvelusta kouluarvosanan 7,72 ja hakulomakepalvelusta arvosanaksi muodostui 8,11.

Vuonna 2014 tehtiin Opintopolusta hakijapalautekysely kevään ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen hakuaikana. Hakijoiden antama palaute hakulomakkeesta oli kouluarvosana 8,55 ja Opintopolusta 8,29.

Myös vuonna 2015 tehtiin palautekysely ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen hakeville. Hakijapalautekysely oli vapaaehtoinen, joten vastausprosentti jäi hyvin pieneksi. Hakijapalautekyselyyn vastasi 373 hakijaa, kun yhteensä koulutukseen haki lähes 80 000 hakijaa.

Yleisarvosanaksi hakijat antoivat koko Opintopolku.fi palvelulle 8.15. Seitsemänkymmentä prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että Opintopolun löytyminen oli helppoa ja 20 % piti Opintopolun löytymistä melko helppona.

Hakulomakkeen täyttäminen oli palautteen mukaan helppoa. 91 % vastaajista oli samaa tai osittain samaa mieltä siitä, että hakulomakkeen täyttö oli helppoa. Vain 7 % vastaajista oli täysin eri mieltä tai osittain eri mieltä siitä, että hakulomakkeen täyttö oli

helppoa. 83 % vastaajista oli täysin samaa mieltä, että palvelussa käsi selkeästi ilmi hakemuksen lähetyks. Hakulomakkeen ohjeita pidettiin selkeinä. 72 % oli täysin tai osittain samaa mieltä, että koulutuskuvaukset oli helppo löytää. 72 % vastaajista oli täysin tai osittain samaa mieltä, että koulutuskuvaukset olivat selkeitä.

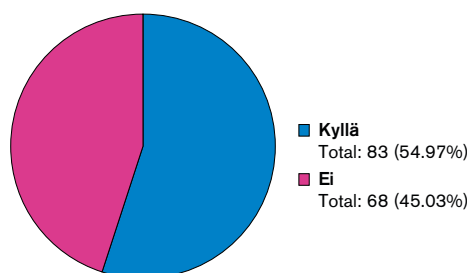
1.7.3.1 Opintopolku.fi-palvelun palautekysely

Opetushallituksen Opiskelijavalinnat-yksikön verkkotoimitus toteutti elo-syyskuussa 2015 Opintopolku.fi-palvelun palautekyselyn. Kyselyyn saatiin noin 150 vastausta. Linkki kyselyyn löytyi Opintopolku.fi-palvelun etusivulta. Kyselyä markkinoitiin myös Opintopolun virkailijan työpöydällä. Kyselyyn vastanneista melkein 60 % oli koulutukseen hakijoita ja suurimmat ikäryhmät olivat 15–19 (30,5 %) ja 20–24 (22,5 %). Opinto-ohjaajien osuus vastaajista oli 18,5 %.

Suurin osa vastaajista (42 %), oli saanut tiedon Opintopolku.fi-palvelusta omalta opinto-ohjaajalta. Moni ilmoitti myös lähteekseen oman koulun, joka ilmeisesti käytännössä tarkoittaa myös opinto-ohjaajaa. Myös koulun omien nettisivujen tai googlen kautta oli saman verran löytänyt Opintopolku.fi-palveluun. Vastaajista 31 % oli saanut tiedon Opintopolku.fi-palvelusta Opetushallituksen koulutuksen ja tiedotuksen kautta.

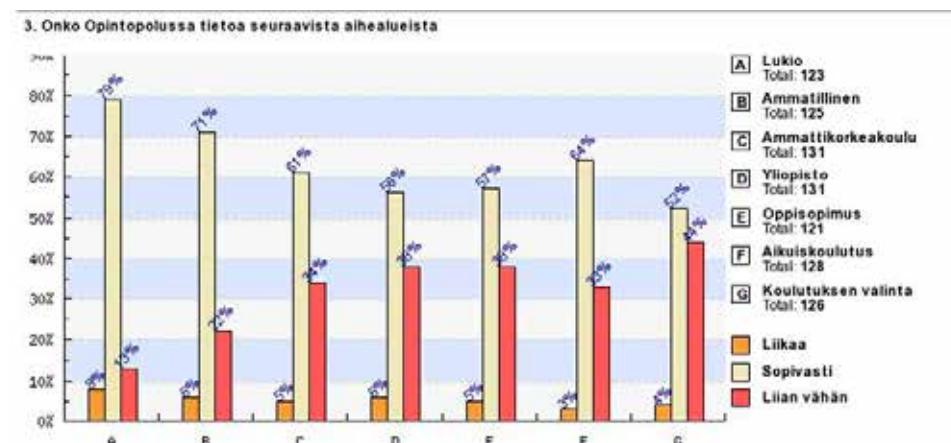
Muita yksittäisiä tietolähteitä olivat TE-toimisto, AMK-hakijapalvelut, kaverit, oph.fi-sivut, TV-mainos, mutta myös entiset palvelut kuten Haenyt.fi ja Koulutusnetti.fi ilmoitettiin lähteiksi.

2a. Löysitkö Opintopolku.fi-palvelusta helposti etsimäsi tiedon?

Kuva 25. Suurin osa vastaajista löysi helposti etsimänsä tiedon.

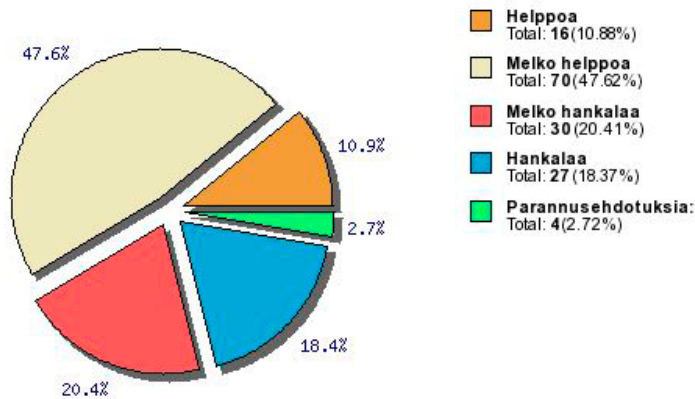
Tietoa eri aihealueista on vastaajien mielestä sopivasti. Osa vastaajista kuitenkin toivoi lisää tietoa korkeakouluista, oppisopimuksesta ja koulutuksen valinnasta. Vain pieni osa oli sitä mieltä, että tietoa on liikaa.

Kuva 26. Opintopolusta löytyy riittävästi tietoa eri aihealueista.

Noin 48 % vastaajista oli sitä mieltä, että Opintopolku.fi-palvelusta on melko helppoa löytää haluttu tieto.

5. Kuinka helppoa Opintopolku.fi:stä on löytää haluttu tieto?

Kuva 27. Opintopolku.fi-palvelusta on helppoa löytää tietoa.

Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että tietoa on riittävästi. Joistakin aihealueista toivottiin kuitenkin lisää tietoa, kuten esimerkiksi opintojen rahoituksesta, koulutuksen valinnasta, avoimesta korkeakoulukoulutuksesta ja koulutusjärjestelmästä, aloista ja tutkinnoista.

Enemmistön mielestä Opintopolku.fi-palvelussa ei ole mitään tarpeetonta tietoa (77 %). Osa oli sitä mieltä, että on myös tarpeetonta tietoa ja osin liian yleisluonteisia tekstejä.

Vastaajista 57 % oli sitä mieltä, että Opintopolku.fi-palvelun tieto on kattavaa ja 30 % vastaajista kaipasi lisää tietoa esimerkiksi oppilaitosten asuntolamahdollisuudesta, hakijatilastoista, selkeää tietoa eri aloista ja ammateista (valmiita raportteja ja listoja), konkreettisia esimerkkejä valinnaisista opinnoista tai tietoa alimmista pisterajoista.

Opintopolku.fi-palvelussa käytetty kieli oli vastaajien enemmistön mielestä selkeää ja ymmärrettävää.

1.7.3.2 Opintopolun virkailijoiden palautekysely

Oppijan virkailijan palveluihin liittyvä palautekysely suoritettiin 10.–18.9.2015.

Webropol-pohjainen kysely lähetettiin sähköpostitse noin 4400:lle käyttäjätunnuksen omaavalle virkailijalle opintopolun osoitepalvelun kautta. Vastauksia saatiin reilut 500. Vastaajista 40 % edusti peruskouluja, reilut 50 % toisen asteen oppilaitoksia ja loput kansanopistoja yms. Vastaajista 36 % oli opinto-ohjaajia, 33 % koulu/opintosuhteita, 10 % rehtoreita, 10 % kanslistejä ja loput opettajia tai muita.

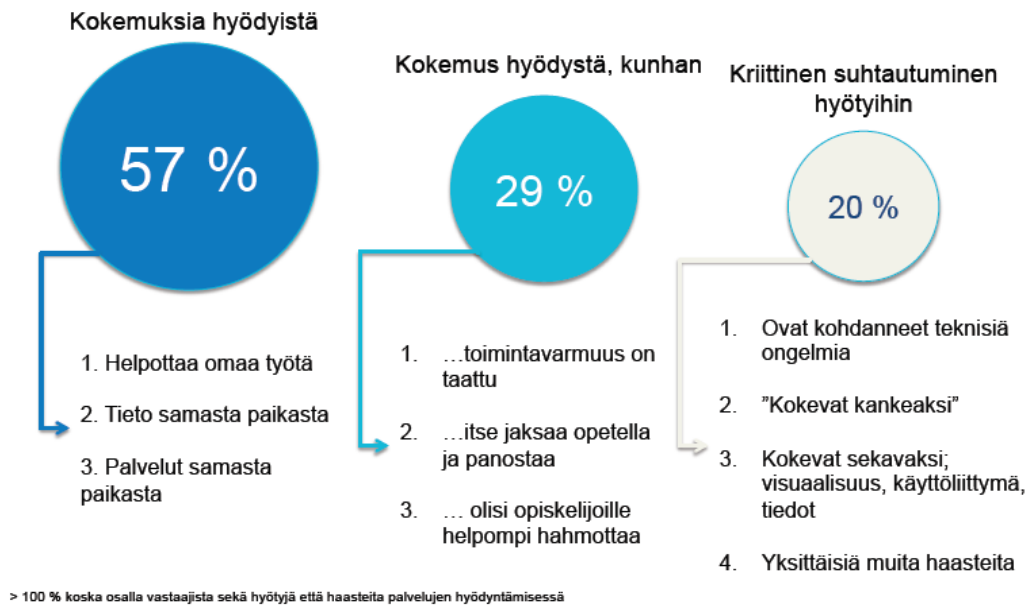
Kyselyssä kartoitettiin Opintopolun virkailijan palveluiden toimintaa useasta näkökulmasta, kysymykset koskivat eri palveluosia (käyttäjähallinta, tarjonta, haku, valinta, raportit), ohjeistusta, koulutusta, tiedotusta, prosessin sujumista sekä palvelun hyödyllisyyttä.

Vastaukset annettiin skaalalla 1–5 ja useimmissa kysymyksissä oli mahdollista antaa myös avointa palautetta asiaan liittyen. Palaute oli runsasta ja luonteeltaan rakentavaa. Yleisesti koettiin, että palvelu tulee olemaan hyödyllinen kun se saadaan toimimaan luotettavasti ja esimerkiksi raportteja kehitetään paremmiksi. Yleisin palaute liittyy palvelun toiminnan luotettavuuteen eli lähinnä siihen, että palvelu kestää varmasti kuormahuiput esim. valintojen julkistamisen aikaan.

Palvelulta toivottiin lisäksi selkeyttä ja helppokäyttöisyyttä niin itse järjestelmän osalta, kuin myös ohjeistuksessa ja terminologian käytössä. Tiedotuksessa toivottiin parannusta

myös ajankohtaisuuteen, etenkin siihen asti kunnes palveluun saadaan sähköposti-ilmoitus aina kun uusi tiedote/ohje lisätään Virkailijan työpöydälle. Tähän ja muun ohjeistuksen selkeyttämiseen Opetushallitus pyrkii tekemään pikaisia parannuksia esimerkiksi laatimalla ”uuden työntekijän käsikirjan usein kysytyistä kysymyksistä”. Tekniset parannusehdotukset on listattu ja priorisoitu IT-toimittajan työlistalle.

Virkailijapalveluiden kysely: 299 avovastauksen tiivistys: Miten luonnehtisit Opintopolku-palvelujen hyötyjä?

Virkailijatyöpöytä on edelleen kehittämisen kohteena ja kyselyllä saadut kehittämiskohteet otetaan huomioon Opintopolun jatkokehitystyössä.

1.7.4 Asiakasneuvonta

Opintopolun asiakasneuvonnassa on seurattu puheluiden määriä ja kriittisiä ajankoh-
tia. Tietoja on käytetty neuvontahenkilöstön työskentelyn suunnitteluun. Sähköpostitse tulevien neuvontapyyntöjen osalta on tilastoitu kokonaismäärä sekä kysymysten aiheet. Esimerkiksi yhteishaun hakutoivemuutoksia seurataan erikseen, koska tunnistautumiskaisut vähentäisivät asiakaspalvelutarvetta.

Opintopolun asiakasneuvonta v. 2014–2015

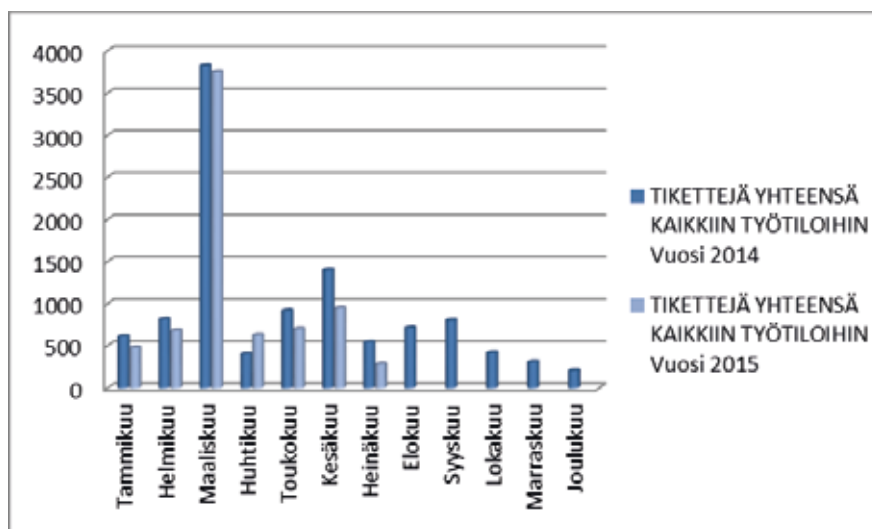
Puhelut		1.1.–31.12.2014	Yhteensä 11 055 puhelua, joista Hakijoilta Opoilta Opintopolun virkailijoilta Muilta	14 % 26 % 55 % 5 %
		1.1.–14.9.2015	Yhteensä 7 815 puhelua, joista Hakijoilta Opoilta Opintopolun virkailijoilta Muilta	16 % 27 % 52 % 5 %
Sähköpostit	Hakijat	1.1.–31.12.2014	6 126 sähköpostia (tikettiä), joista hakijatiketeistä kevään yhteishaun hakuaikana	57 %
		1.1.–31.8.2015	5 738 sähköpostia (tikettiä), joista hakijatiketeistä kevään yhteishaun hakuaikana	63 %
	Virkailijat	1.1.–31.12.2014	4 567 sähköpostia (tikettiä)	
		1.1.–31.8.2015	2 302 sähköpostia (tikettiä)	

Kuva 28. Opintopolun asiakasneuvonnan volyymeja seurataan säännöllisesti.

Asiakaspalvelutilastot (ammatillinen ja lukiokoulutuksen asiakaspalvelu) sekä puheluiden että sähköpostiyhteydenottojen osalta vuosina 2014–2015 osoittaa, että yhteydenotot ovat vähentyneet pääsääntöisesti edellisestä vuodesta. Hankkeen alussa asetettuun yhteydenottojen määrän väheneminen 50 % vuosittain käyttöönotosta lukien ei ole kuitenkaan toteutuneet. Näyttää siltä, että hakijoiden neuvonta ei vähene samassa suhteessa kuin virkailijoiden neuvonta. Vaikka itse palvelut ovat helppokäyttöisiä, niin esimerkiksi sisältöön liittyvät opiskelijaksi ottamisen valintaperusteet ovat hakijoille vaikeita ja niitä halutaan asiakaspalvelun avulla tarkistaa. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishaussa hakeneiden yhteydenotot saadaan vähenemään selvästi, kun Suomessa saadaan vahva sähköinen tunnistautuminen toimimaan myös 16-vuotiailla.

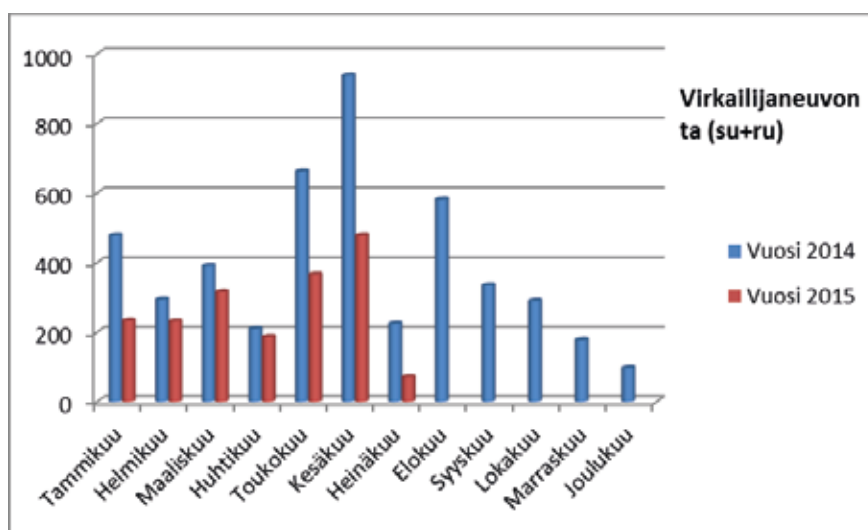
Vertailu vuosien 2014 ja 2015 välillä osoittaa yhteydenottojen vähentyneen noin 13 %.

Alla olevassa kuvassa on huomioitu sekä virkailijoiden että hakijoiden yhteydenotot sähköpostitse (suomi ja ruotsi). Hakuaikana maaliskuussa yhteydenotot ovat pysyneet suurin piirtein samalla tasolla. Muiden kuukausien osalta on nähtävissä selvää vähene mistä vuodesta 2014 vuoteen 2015. Poikkeuksen tekee huhtikuu, jolloin vuonna 2015 oli selvästi enemmän yhteydenottoja kuin vuotta aiemmin. Muutos selittyy sillä, että huhtikuussa 2015 otettiin käyttöön enimmäistä kertaa erityisoppilaitoksen hakupalvelu. Kesäkuussa 2015 sähköpostilla yhteydenotot asiakaspalveluun olivat vähentyneet jopa 33 % edelliseen vuoteen verrattuna. Aikaisempina vuosina kesäkuussa erityisesti virkailijat ovat olleet yhteyksissä Opetushallitukseen opiskelijavalintoihin liittyvissä asioissa.

Kuva 29. Virkailijoiden ja hakijoiden yhteydenotot sähköpostilla v. 2014–2015.

Jos huomioidaan vain virkailijoiden yhteydenotot sähköpostilla, ovat yhteydenotot ajanjaksolla tammi-heinäkuu vähentyneet vuonna 2015 lähes 42 % edellisvuoteen verrattuna. Virkailijapuolella hankkeen alussa esitetty tavoite on toteutunut lähes kokonaan.

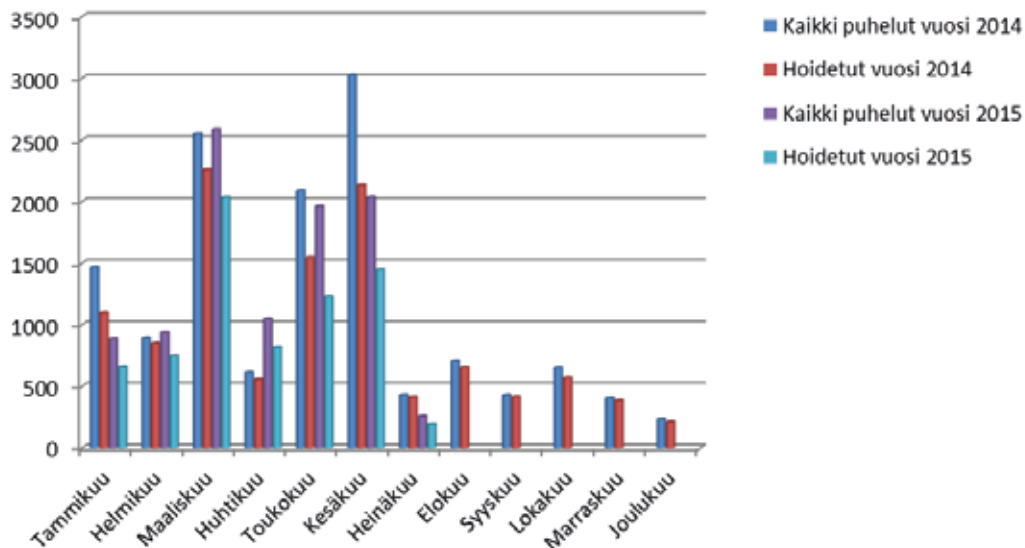

Kuva 30. Virkailijoiden yhteydenotot sähköpostilla v. 2014–2015

Puhelintilastot vuosilta 2014–2015 tukevat sähköpostilla tehtyjen yhteydenottojen kehitystä.

Opetushallitus palvelee puhelimitse asiakkaita tiettyinä palveluaikoina. Puhelintilastoissa näkyvät palveluaikana tulleet puhelut. Kaikkien puheluiden määrä vuonna 2015 on vähentynyt verrattuna edelliseen vuoteen. Sama kehitys kuin sähköpostiyhteydenotoissa käy ilmi myös puheluiden osalta. Pääsääntöisesti puhelujen määrä on vähentynyt kuukausittain edelliseen vuoteen verrattuna. Selvän poikkeuksen muodostaa myös puheluisa huhtikuu, jolloin vuonna 2015 niitä selvästi enemmän kuin edellisenä vuonna. Kesäkuussa 2015 puheluiden määrä vähentyi saman verran kuin sähköpostiyhteydenotoissa eli noin 33 % edelliseen vuoteen verrattuna. Todennäköisesti myös puhelinpalvelussa nimenomaan virkailijoiden yhteydenotot ovat vähentyneet.

Vuonna 2014 pystyttiin hoitamaan kaikista puheluista noin 80 %. Vuonna 2015 saman jakson (tammi-heinäkuu) aikana pystyttiin hoitamaan kaikista puheluista 74 %. Hoidettujen puheluiden määrä vaihtelee kuukausittain. Vuonna 2015 pystyttiin hoitamaan selvästi vähemmän puheluita maaliskuu-, huhti- ja toukokuussa kuin vuotta aiemmin. Sen sijaan kesäkuussa hoidettiin tänä vuonna enemmän puheluita kuin edellisenä vuonna.

Kuva 31. Asiakaspalveluun tulleet puhelut ja vastatut puhelut vuosina 2014–2015.

Vuodesta 2013 ei ole saatavilla kattavia tilastoja, koska Opintopolun sähköpostipalvelu otettiin käyttöön syksyllä 2013. Asiakaspalvelua mitattiin ensimmäisen käyttöönoton takia syksyllä 2013 tarkasti ja jo silloin todettiin, että asiakaspalvelukyselyt olivat kasvaneet edelliseen vuoteen 2012 vastaavaan ajankohtaan verrattuna 2,5-kertaiseksi. Myös keväällä 2014 asiakaspalveluun tuli puheluita 450 enemmän kuin vuonna 2013 ja hakutoivemuutokset kasvoivat myös reilusti (vuonna 2014 tuli 800 enemmän kuin vuonna 2013). Vuoden 2014 jälkeen tilanne näyttää tasaantuneen ja vuonna 2015 yhteydenotot ovat vähentyneet.

ePerusteet-palvelu on luonut perustan paikallisten opetussuunnitelmien ja kurssitarjonnan rakentamiselle. ePerusteet palvelussa paikallisen opetussuunnitelman työkalu otettiin käyttöön toukokuussa 2015. Heinäkuussa 2015 lähes noin 16 % perusopetuksen järjestäjistä oli aloittanut paikallisen opetussuunnitelman tuottamisen rakenteisena ja sähköisenä. Tämä mahdollistaa jatkossa kurssitarjonnan saamisen vertailtavassa muodossa kansalaisille. Ops-työkalu on saanut erinomaisen vastaanoton kunnissa. Syyskuun 2015 alkuun mennessä palvelun tuotantotutunnuksia on annettu lähes 400 pääkäyttäjälle, opetussuunnitelmien muokkausoikeuksia lähes 1 500 käyttäjälle ja 1 000 käyttäjälle lukuoikeudet.

1.8 Haasteet

Hankkeen aikana suurimmiksi haasteiksi muodostuneet on jaoteltu hallinnollisiin haasteisiin, toiminnan kehittämisen haasteisiin, ICT-projektin ja hankintojen haasteisiin.

Hallinnolliset ja osaamisen haasteet

- Hanke on ollut laaja ja rahoitus on tullut monesta eri lähteestä. Tällöin jo pelkästään hankkeen johtamis- ja ohjausmekanismi on monimutkainen ja aikaa vaativa. Miten erotetaan keskenään normaali tulosohejaus ja toisaalta hankeohjaus, jossa toimitaan erilaisella roolilla ja mandaatilla. Toiminnan ohjaaminen ja toisaalta sähköisten palveluiden kehittäminen niitä tukemaan asetti haasteeksi kehittämishankkeen ja ns. linjaorganisaatiotyön yhteistyön erityisesti hankkeen pari ensimmäistä vuotta.
- Ketterän ja nopean tietojärjestelmäkehityksen ja virkamiestyössä tärkeän kuulemis- ja lausuntokäytäntöjen yhteensovittaminen.
- Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ja Opetushallituksella ei ole ollut aiemmin osaamista laajan ja ison ICT-hankkeen organisoinnista ja johtamisesta.
- Odotusten hallinta eri käyttäjäryhmille ja viestinnän oikea-aikaisuus ja osuus.
- SAdE-ohjelma on monivuotinen hanke, jossa esiselvityksen perusteella myönnettiin hankkeelle määräraha. Määrärahat piti kuitenkin vuosittain hakea uudestaan. Monivuotisessa ja laajassa hankkeessa tämä tapa tuntuu turhalta ja lisää epävarmuutta jatkosta. Hankkeen kaikkia projektihenkilöitä ei ole rahoitettu SAdE-rahalla, jolloin esim. Opetushallitus on ottanut riskin palkatessaan henkilöstöä kuitenkin koko projektin ajaksi. Vaativaa asiantuntijuutta ei voi hankkia vain vuodeksi kerrallaan. Myös kehittäjäresurssien kilpailutus tehtiin alusta asti monivuotiseksi.
- SAdE-ohjelmaan kuului useita hankkeita. Hankkeiden välinen aito yhteistyö jäi vähäiseksi. Ohjelman tavoitteena on vauhdittaa sähköistä asiointia ja demokratiaa. Kukin hallinnonala teki palveluitaan omissa silloissa ja rakensi mm. ICT-palveluita itsenäisesti. Vuonna 2013 tehtiin yritys koota palvelut/palvelukomponentit yhteen, mutta se ei johtanut sen pidemmälle.

Toiminnan kehittämiseen liittyvät haasteet

- Erityisesti keskitetyt hakeutujan palvelut – hanke organisoitiin siten, että kyseessä on tietojärjestelmän kehittämishanke. Alussa ei huomioitu sitä, että hakeutujan palvelut ovat mitä suurimmassa määrin toiminnan kehittämistä, jota tukemaan tarvitaan sähköisiä ja uusia yhteiskäyttöisiä ICT-palveluita. Hakeutujan palvelut muodostavat digitaalisen palvelun/toimintaketjun, joka toteutuakseen vaatii tiedonvaihtoa ja yhteistyötä ihmisten, laitteiden ja organisaatioiden välillä. Vaikka hankkeessa ICT-palveluita on kehitetty asiakaslähtöisesti/käyttäjälähtöisesti, varsinaiseen toimintatapojen muutokseen ja sen tukemiseen ei ole panostettu asiakaskäyttöönottojen varmistamiseksi riittävästi. Tämä on noussut esille varsinkin korkeakoulusektorin käyttöönottoissa (ei kuulu sinällään SAdE-hankkeeseen).
- Monimuotoisten vaatimusten, prosessitarpeiden, sidosryhmien ja nopean kehitysaikataulun yhteensovittaminen.
- Sektorikohtaisista ratkaisuista luopuminen ja yhteiseen palvelukokonaisuuteen siirtyminen prosesseja harmonisoimalla.
- Palvelukokonaisuutta jouduttiin rakentamaan osittain ennakoiden tulevaa, toiminnan kehittämis- ja uudistusprosesseja ja palvelun toteutusta tehtiin ehkä liikaa toisistaan irrallaan. Erityisesti tämä näkökulma tuli esille ePerusteet-palvelussa.
- Samoin ePerusteet-projektissa haasteena on ollut toimintakulttuurin muutokseen liittyvä muutosjohtaminen. Onnistunut muutosjohtaminen vaikuttaa palvelun rakentamiseen ja ylläpitoon ja jatkokehittämiseen.

ICT-projektin haasteet

- Valmiustilanteen ja kehitysnopeuden ennustaminen sekä todellisen valmiustilanteen ymmärtäminen.
- Oppijan verkkopalvelu -hankkeessa on alusta asti ollut kovat aikataulutavoitteet. Kehittämisnopeuden ennustaminen ei ole onnistunut kovinkaan hyvin. Nopeuden ennustaminen aikaansaannosten avulla vaatii ohjelmistokehitysympäristöltä riittävää kypsyyttä sekä selkeitä ja sisäistettyjä rooleja. Tähän ei Oppijan kehityksessä juurikaan ole päästy.
- Hankkeessa on toiminut useita ohjelmistotoimittajia erilaisissa rooleissa. Tällöin haasteeksi on muodostunut ohjelmistotoimittajien erilaisten toimintamallien yhteensovittaminen siten, että se palvelee Oppijan palvelukokonaisuutta parhaalla mahdollisella tavalla. Kaikki ICT-kehittäjät eivät kyetseet hyvään yhteistyöhön muiden kehittäjien kanssa. Monitoimittajaohjausmalli ts. operatiivinen hankeohjaus muodostui haasteeksi.
- Ketterän ohjelmistokehityksen menetelmä on tuonut haasteita perinteiselle tavalle toimia mm. siten, että kaikkea ei määritellä valmiiksi ensin. Se sitoo myös asiakasta pitkäkestoisemmin ja antaa asiakkaalle enemmän valtaa, mutta sitä pitää osata myös käyttää. Oman haasteensa on tuonut rohkeus tehdä nopeasti päätöksiä osin vajavaisin tiedoin.
- Ketterän ohjelmistokehittämisen toimintamallilla on pyritty siihen, että kehitystyöhön tarvittavaa kehittäjä määrää voidaan dynaamisesti skaalata aina tarpeen mukaan. Tavoitteena on ollut ohjelmistokehityksen määrämuotoistaminen siten, ettei toimittajariippuvuuksia synny. Ohjelmiston laatu, dokumentointi ja ylläpidettävyyys ovat kärsineet tiukasta aikataulusta. Kaikkien käyttöönottopäätösten tueksi ei ole pystytty arvioimaan järjestelmäpalveluiden todellista virhetilannetta ja suorituskykyä. Palvelujen lopullinen laatu on usein selvinnyt vasta käyttöönottojen yhteydessä.
- Hankkeessa on parhaillaan ollut 25–30 ohjelmistokehittäjää, viisi kehitystiimiä ja useita järjestelmätestaajia. Toimittajien välinen yhteistyö on pääosin sujunut hyvin. Hankkeen alkuvaiheessa eri teknisten näkökulmien ristiriita ja ohjausvastuiden kyseenalaistaminen heikensi kehityksen toimintakykyä. Hyvän toimittajan tulisikin tunnistaa tilanne- ja toimintaympäristön mahdollisuudet. Liiallinen kiistely eri ohjelmistokehitysmallien yksityiskohtien paremmuudesta ei korvaa yhteen hiileen puhaltamisella ja sovitusta käytännöistä kiinni pitämisellä saavutettavia hyötyjä. Riittävän senioritasoinen ohjaus ja tavoitteiden seuranta matkan varrella on ison hankkeen ehdoton menestystekijä.

Hankintoihin liittyvät haasteet

- Hankkeen tueksi ja osaamisen varmistamiseksi on jouduttu hankkimaan ulkopuolista hankejohtamisen osaamista. Hankejohtaminen on ollut osin riippuvainen siitä, miten hyvin on onnistuttu hankkimaan hankkeen kannalta oikeanlaista osaamista.
- Ulkopuolisen osaamisen hankinta on osoittanut haasteeksi myös teknologiavalintojen vuoksi. Hankkeen lähtökohtina oli avoimen lähdekoodin teknologia ja avoin tekeminen. Projektiin hankittiin nimenomaan osaajia /asiantuntijoita Opetushallituksen työnohjaukseen tekemään Oppijan palveluita. Kilpailutukset tehtiin osin kireän aikataulun johdosta Hanselin IT-konsultoinnin osa-alueiden kautta. Tämä rajoitti ICT-toimittajien joukkoa. Vuonna 2012 harvalla ICT-toimittajalla oli riittävää kokemusta palvelukeskeisestä arkkitehtuurista ja sen vaatimuksista kehittää ja rakentaa palveluita avoimella lähdekoodilla ja avoimilla tietokantaratkaisuilla.

Hankkeessa on kuitenkin tarpeen vaatiessa pystytty tekemään merkittäviä aikataulu- ja toimintatapamuutoksia.

Hankekauden lähestyessä loppuaan esiin on noussut uudenlaisia haasteita. Vuosien kehityshankkeen aikana rakentuneet yhteiskäyttöinen ja laajennettava palvelukokonaisuus sekä uudet kansalliset palvelut toimivat jo samaan aikaan tuotannossa merkittävillä volyyymeillä. Hankeorganisaation purkautuessa omistajuuden, päätöksenteon ja jatkorahoituksen rooli korostuu. Omistajuuden ja päätöksenteon näkökulmasta palvelukokonaisuus on yhteinen ja palvelujen välillä on riippuvuuksia. Tuotanto- ja ylläpidon näkökulmasta vastuuta ei voi jakaa palvelu- tai yksikkökohtaisesti tai organisaatiokohtaisesti. Jakaminen johtaisi kokonaisuuden pirstaloitumiseen ja yhteiskäyttöisyydellä tavoiteltujen hyötyjen häviämiseen. Palvelukokonaisuuden (Opintopolun) jatko-ohjausmallille on asetettu kovat tavoitteet. Palveluiden ja järjestelmien on oltava yhteensopivia, jolloin yhteinen käsitteistö ja tietorakenne ovat keskeisiä onnistumisen edellytyksiä. Julkishallinnon tavoitteiden mukaisesti on varmistettava yhdenmukainen palvelukanava ja yhtenäinen käyttäjäkokemus niin kansalaisille kuin koulutuksen järjestäjän virkailijoille. Jatkossakin palvelut rakennetaan uudelleen käytettäväksi ja jo tehtyjä ominaisuuksia uudelleen käytetään eri prosesseissa. Lisäksi palvelukokonaisuuden kehittämiseksi on saatava jatkossakin yhteiset käytännöt ja etenemisen seuranta ja varmistettava kustannus- ja vaikuttavuushyödyt jatkoon suunnitteluun ja seurantaan.

1.9 Keskeiset onnistumiset ja hyvät käytännöt

Keskeinen onnistuminen hankkeen näkökulmasta on, että suurten hakujen ja opiskelijavalintapalveluiden kokonaisuus toteutui ja tavoitteet saavutettiin annetussa tiukassa aikataulussa. Eri sektoreiden palvelut koottiin yhteen ja muutettiin tarvittaessa toimintatapoja ja toimintamalleja ja jopa kompromisseja löytäen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön sitoutuminen oli tärkeää ja se vahvistui hankkeen aikana. Opetushallituksen ja erityisesti opiskelijavalintayksikön ja tietohallintoyksikön henkilöstö on ollut keskeinen tekijä ja avain koko hankkeen onnistumiseen.

Kansallinen opintohallinnon viitearkkitehtuuri ja sen jalkautuspaketti osoittaa opetushallinnon kykyä uudistaa ja digitalisoida opetustoimintaa kestäväälle pohjalle. Pelkästään hankkeessa tehty hyvä työ ei riitä. Hankkeen jälkeen on huolehdittava riittävästä jalkautuksen tuesta ja jatkuvasta dialogista koulutustoimijoiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Muutokset edellyttävät hallinnolta uudenlaista osaamista ja kykyä muuttaa omaa organisaatiotaan joustavasti. Kokonaisarkkitehtuurin käyttöönotosta on tehty myös opinnäytetyö: ”Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin käyttöönotto Oppijan verkkopalvelut -hankkeessa”, Ari Luostarinen, Liikennealan koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu, Riihimäen toimipiste, huhtikuu/2013.

1.9.1 Avoimuus ja ketteryys peruslähtökohtana

Hankkeen peruslähtökohdat: käyttäjälähtöisyys, palvelukeskeisyys, avoin data, avoimet rajapinnat, ja avoin lähdekoodi ovat osoittautuneet oikeiksi valinnoiksi pitkällä tähtäimellä. Nämä periaatteet tulee huomioida myös jatkossa palvelujen koko elinkaaren aikana.

Ketteryys on osoittautunut alkukankeuden jälkeen onnistuneeksi valinnaksi ohjelmistokehityksessä. Ketterät menetelmät vastaavat nykypäivän haasteeseen paremmin, koska toimintaympäristöt digitalisoituvat ja muuttuvat aina vain nopeammin. Vähintäänkin ICT-palveluiden kehittämiseen pitää käyttää menetelmiä, jotka pystyvät nopeasti ja joustavasti reagoimaan jatkuvaan muutokseen.

Menetelmä toimii silloin, kun pitää saada enemmän aikaan vähemmällä.

1.9.1.1 Käyttäjälähtöisyys

Palvelujen suunnittelussa on Opetushallituksen ja koulutuksen järjestäjien asiantuntijoiden lisäksi käytetty ulkopuolisia käytettävyyssiantuntijoita määrittely- ja toteutusvaiheen aikana. Tämä on taannut perusratkaisujen yhdenmukaisuuden sekä hyvän perustan jatkokehittämiselle. Käytettävyyttä on kehitetty yhteistyössä eri asiantuntijatahojen kanssa.

Tärkeimpänä käytettävyyden varmistajana ja kehittäjänä on keskeisten käyttäjäryhmien kanssa tehdyt käytettävyystudkimukset ja niiden perusteella tehdyt käyttöliittymämuutokset. Paraskaan suunnittelija ei pysty mallintamaan yhdeksäsluokkalaisen sähköisen palvelun käyttötapaa yhtä hyvin kuin yhdeksäsluokkalainen itse. Näistä testauksista on saatu merkittäviä parannusehdotuksia.

Helppokäyttöisyyttä ja käyttäjälähtöisyyttä on varmistettu sekä rautalankatestien että käytettävyytestien avulla. Kyseiset testit on tehty kohderyhmittäin, jolloin saadaan riittävästi palautetta erilaisilta käyttäjiltä.

Ajankohta	Kohderyhmä
Syksy 2013	Peruskoulun päättävät
Kevät 2014	Etusivutesti – kohderyhminä peruskoulun päättävät, korkeakouluun hakevat, aikuiskoulutusta etsivät
Kevät 2014	Ammatillisen aikuiskoulutuksen näyttäminen
Kesä 2014	Esteettömyysauditointi
Kevät 2015	Korkeakouluhakijat

Kuva 32. Opintopolku.fi käytettävyytestit vuosina 2013–2015.

Käytettävyyden onnistumisesta kertovat eri hakujen yhteydessä tehdyt palautekyselyt, joiden kouluarvosanoja voidaan uudelta palvelulta pitää erittäin hyvinä.

Opintopolun käytettävyydestä on tehty myös opinnäytetyö: ”Opintopolku-portaalin virkailijan työpöydän käytettävyys”, Roope Mattila, Tietojen käsittelyn koulutus, Tampereen ammattikorkeakoulu, marraskuu/2015.

1.9.1.2 Palvelukeskeisyys

Hankkeen järjestelmäkokonaisuutta on rakennettu palvelukeskeisesti yhteiskäyttöisyys, laajennettavuus ja ylläpidettävyys huomioiden. Palvelukeskeinen arkkitehtuuri mahdollistaa avoimet rajapinnat, yhteiset toimintatavat sekä palveluiden ympärillä olevat ekosysteemin kasvattamisen. Hankkeessa on pystytty rakentamaan yleiskäyttöisiä palveluita (mm. koodistopalvelu, organisaatiopalvelu, tapahtumaloki, käyttäjähallinta), joita voidaan käyttää ja käytetään laajasti mm. Opetushallituksen, opetus- ja kulttuuriministeriön, Kansaneläkelaitoksen, Ylioppilastutkintolautakunnan yms. tuottamissa palveluissa. Hankkeessa on rakennettu eri prosessien tarvitsemia palveluita yhteiskäyttöiseksi siten, että jokaista erillisiä prosessia varten ei tehdä omia erillisiä palveluita. Seuraava kuva ilmentää toteutettua muutosta.

Kuva 33. Opintopolun substanssipalvelut ja järjestelmäpalvelut.

1.9.1.3 Avoin lähdekoodi

Oppijan palvelut – Opintopolku.fi -palvelut on toteutettu avoimella lähdekoodilla. Toteutuksessa käytetään European Union Public Licence-lisenssiä (EURL), joka kattaa kehitetyn ohjelmiston lähdekoodin.

EURL on Euroopan komission hyväksymä avoimen lähdekoodin lisenssi, jota saa kaikilla EU:n virallisilla kielillä. Lisenssissä on huomioitu EU:n juridinen viitekehys, joten se on EU-maissa laillisesti pitävä. Julkaistua koodia voi vapaasti käyttää, kehittää ja levittää edelleen sillä edellytyksellä, että lähdekoodi on aina julkaistava levitettävän ohjelmaversioiden yhteydessä EURL-lisenssillä tai EURL-lisenssin kanssa yhteensopivalla lisenssillä (mm. GPL v2).

Palveluiden lähdekoodi julkaistaan Github-jakelupalvelussa ([www.github.com/opetus-hallitus](https://github.com/opetus-hallitus)). Lähdekoodi ja sen kehittäminen on dokumentoitu ja lähdekoodiin käyttöön on kirjattu esimerkkikoodeja. Hankkeen aikana Githubin kautta on tullut muutamia palautteita, joihin hankkeen pääarkkitehti ja kehittäjät ovat vastanneet ja huomioineet sen jatkokehittämisessä.

Avoimen lähdekoodin käyttö on mahdollistanut mm. opetustoimissa nopeamman ja joustavamman kehityksen (esim. ammattikorkeakoulujen valmistuvien opiskelijoiden palautejärjestelmä).

1.9.1.4 Avoimet rajapinnat

Opintopolkuun on rakennettu avoimet rajapinnat, joiden kautta tieto on sen tarvitsijan saavutettavissa. Avoimet rajapinnat on rakennettu niin tiedon hakemiseen kuin tiedon tuomiseen Opintopolusta/Opintopolkuun. Palvelukokonaisuuteen liittyvä dokumentaatio on saatavilla julkisessa wikissä.

Opintopolun yleiskäyttöisten palveluiden rajapintakuvaukset löytyvät osoitteesta: <https://confluence.csc.fi/display/OPHPALV/Tekninen+dokumentaatio>.

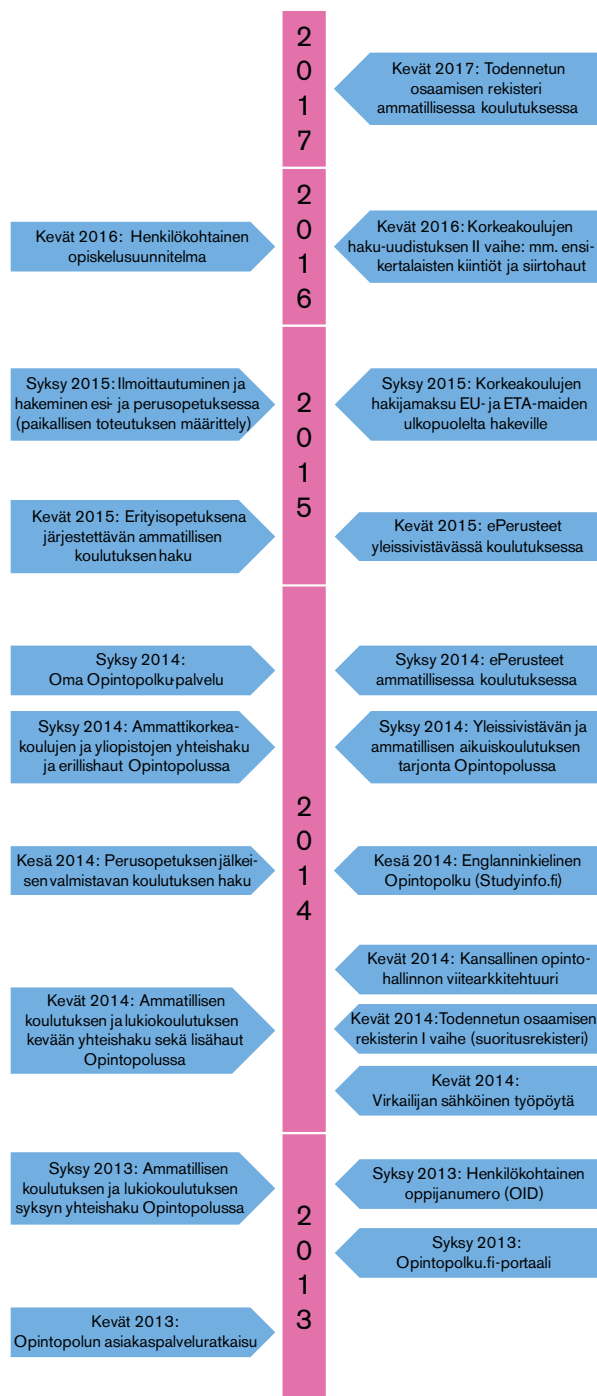
Opintopolun muiden palveluiden rajapintakuvaukset löytyvät tällä hetkellä osoitteesta: <https://confluence.csc.fi/display/oppija/Rajapinnat+toisen+asteen+ja+perusasteen+toimijoille>.

1.9.1.5 Ketteryys

Ketterä kehittäminen on mahdollistanut nopean reagoinnin toimintaympäristön muutoksiin. ICT-kehittäjät ovat sitoutuneet tekemiseen vahvasti, sillä tulokset palvelevat isoa määrää kansalaisia ja ovat tärkeitä ja näkyviä palveluita yhteiskunnassa. Tiivis yhdessä tekeminen on saanut aikaan vahvan sitoutumisen hankkeeseen sekä Opetushallituksen henkilöstössä että ICT-kehittäjillä. Luottamus tekemiseen ja onnistumiseen on vahvistunut jokaisen käyttöönoton yhteydessä. Opetushallituksen henkilöstö on oppinut ja osannut hyvin ja nopeasti sopeutua uudelleenlaiseen tapaan tehdä työtä. Ketterän kehittämisen valinta on mahdollistanut sen, että julkisen hallinnon hankkeeseen on saatu mukaan pieniä ja keskisuuria ohjelmistotoimittajia. Perinteisesti julkisen sektorin tietojärjestelmämarkkinoita ovat hallinneet isot ICT-toimittajat.

1.9.2 Käyttöönottokoulutukset

Vaiheistettu eteneminen on mahdollistanut palvelujen saamisen tuotantokäyttöön palvelujen laajuuteen nähden suhteellisen nopealla aikataululla. Käyttöönotot ovat onnistuneet hyvin ottaen huomioon moninainen asiakasjoukko. Hankkeessa on panostettu käyttöohjeiden videointiin ja se on saanut positiivista palautetta erityisesti koulutustoimijoiden virkailijoilta. Käyttöönottokoulutukset ovat osoittautuneet onnistuneeksi ratkaisuksi erityisesti ePerusteet-palveluiden osalta. Näiden osalta käyttöönottokoulutukset on pystytty tuotteistamaan mm. Ops-työkalun jatkokoulutuksiin.

Kuva 34. Oppijan palvelujen käyttöönotot vuosina 2013–2015.

1.9.3 Toimintatapojen jatkuva kehittäminen

Hankkeen aikana on tehty muutoksia sisäiseen organisoitumiseen, rooleihin, palvelujakoon ja teknologiaan jatkuvan kehittämisen periaatteella. Alun perin suunniteltua toimintatapaa on uskallettu muuttaa opitun perusteella. Opetushallituksen hankehenkilöstön projektityöskentelyn valmiudet ovat projektin aikana kasvaneet mahdollistaen ulkoisen toimintatapojen tuen vähentämisen. Valitut toimittajat ovat oppineet opetustoimen substanssiprosessista asioita, joka on mahdollistanut kehitystyön tehostumisen.

Toimintatapoja ja toimintamalleja on pystytty ja uskallettu yhtenäistää. Tämä on mahdollistanut ylläpito-, kehittämis- ja asiakaspalvelumallien suunnittelun kestäväälle pohjalle.

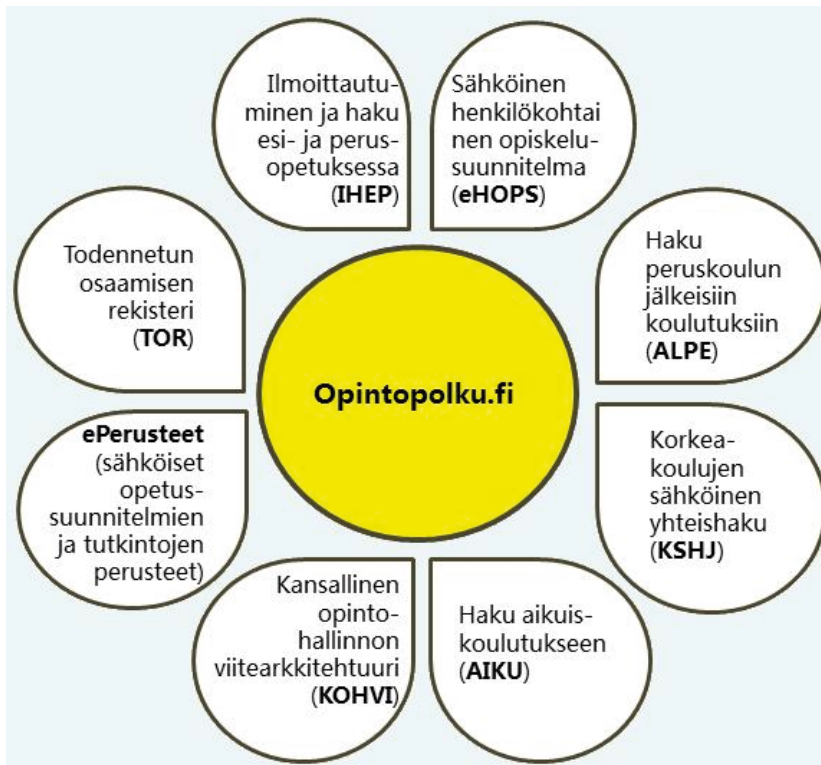
1.9.4 Sidosryhmien aktiivisuus

Sidosryhmät ovat olleet aktiivisia koko hankkeen ajan. Hankkeen materiaali on ollut saatavilla avoimessa wikissä ja viestintää on hoidettu onnistuneesti mm. uutiskirjeen avulla ja erilaisilla seminaareilla (Liite 6. Oppijan verkkopalvelun viestintäsuunnitelma ja viestinnän toteutus).

ePerusteet-projektissa koulutuksen järjestäjät ovat olleet aktiivisesti mukana alusta asti. Samoin opintohallinto-ohjelmistotoimittajien kanssa yhteistyö on ollut jatkuvaa. Sitoutuneiden projekti- ja klusteriryhmän jäsenten avulla on saatu viestitettyä sidosryhmien tarpeita puolin ja toisin. Yhteistyö koulutuksen järjestäjien kanssa on ollut rakentavaa vaihteittain rakennettujen palveluiden puutteellisuuksista huolimatta. Opintopolun käytettävyydestä oppilaanohjauksessa on tehty opinnäytetyö: ”Opintopolku oppilaanohjaajan työkaluna”, Leevi Lönnrot, liiketalouden koulutusohjelma - kansainvälinen liiketoiminta ja logistiikka, HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu, Toukokuu/2015. Liitteessä 7 on kuvattu Opintopolku-palvelukokonaisuuden sidosryhmäluettelo ja osallistuminen toteutukseen.

2.1 Toteutetut palvelut

2.1.1 Hankkeessa toteutetut substanssipalvelut

Kuva 36. Oppijan palvelukokonaisuuden substanssipalvelut.

Opintopolku.fi (www.opintopolku.fi, www.studieinfo.fi, www.studyinfo.fi)

- Palvelu sisältää tietoa tutkinnoista, ammateista sekä opiskelusta eri oppilaitoksissa. Sen kautta voi sekä löytää koulutusvaihtoehtoja että hakea niihin. Opintopolku on tarjolla suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.
- Opintopolusta kansalainen voi löytää ja vertailla erilaisia koulutusmahdollisuuksia ja hakea valitsemiinsa koulutuksiin.
- Ohjaustahot löytävät yhdestä paikasta ura- ja opinto-ohjaukseen liittyvää tietoa ja vaihtoehtoja.
- Koulutustoimijoille Opintopolku on paikka, jossa koulutustoimijan koulutukset ja niistä kertovat esittelytekstit saavat laajan näkyvyyden ja vertailtavuuden.

Haku ammatilliseen ja lukiokoulutukseen

- Täysin uusitut ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen haku- ja opiskelijavalintapalvelut.
- Uusi yhteinen haku- ja valintapalvelu perusopetuksen jälkeiseen valmistavaan koulutukseen (perusopetuksen lisäopetus, valmistavat koulutukset) sekä uusi yhteinen haku- ja valintapalvelu erityisopetuksena järjestettävään ammatilliseen koulutukseen sekä valmentavaan ja kuntouttavaan opetukseen ja ohjaukseen. Palvelun avulla hakukäytäntöjä selkeytetään ja yhdenmukaistetaan. Hakijalla on mahdollisuus hakeutua yhden palvelu kautta yhteishaun lisäksi myös muuhun perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen.

- Peruskoulun päättävä nuori löytää itselleen sopivan koulutuksen entistä helpommin.
- Ohjaustahojen ja koulutuksen järjestäjien työ helpottuu.
- Viranomaiset saavat tarvittavat tiedot mm. seurantaan varten kattavina ja laadukkaina.

Opintohallinnon virkailijan työpöytä

- Opetustoimen ammattihenkilöstön uusi kotisivu ja sähköinen työpöytä.
- Viestintä helpottuu, tiedot löytyvät yhdestä paikasta.

Todennetun osaamisen rekisteri (TOR)

- Todennetun osaamisen rekisteri toimii kattavana opetustoimialan tietovarantona. Sinne kerätään julkisin varoin järjestetyn ja julkisin varoin tuetun koulutuksen kautta saatu ja todennettu osaaminen. Se tarjoaa opintohistoriatiedot yhdestä paikasta sähköisessä muodossa. Tietoja voidaan hyödyntää monin eri tavoin. Oppijan verkkopalvelussa. SADe-hankkeen aikana on otettu käyttöön TOR:in ensimmäinen vaihe eli opiskelijavalinnoissa tarvittavat tutkinto- ja suoritustiedot (suoritusrekisteri). Suoritusrekisterin laajentaminen Todennetun osaamisen rekisteriksi jatkuu erillisenä KOSKI-projektina ja erillisrahoituksin.

Hakeutuminen aikuiskoulutukseen

- Täysin uusi keskitetty palvelu aikuiskoulutukseen hakeutumiseen. Palvelulla aikuisopiskelija löytää sopivan koulutuksen entistä helpommin ja palvelu helpottaa koulutuksen järjestäjän työtä. Aikuiskoulutuksen hakupalvelu otetaan käyttöön vaiheittain. Syksystä 2014 lähtien järjestelmään on voinut tallentaa tutkintoon johtavaa ja muuta pitkäkestoista aikuiskoulutusta. Opintopolun sähköinen hakulomake tulee aikuiskoulutuksessa käyttöön vuoden 2015 lopussa.
- Opintopolku kannustaa aikuisena suunnittelemaan opinnot oman elämänrytmin mukaan ja kertoo erilaisista mahdollisuuksista opiskella mm. töiden ohessa.

Yleissivistävän koulutuksen opetussuunnitelmien perusteiden sekä ammatillisen koulutuksen tutkintojen perusteiden rakenteistaminen ja sähköistäminen ePerusteet-palvelu

- ePerusteet-palvelu on digitaalisten perusteiden ja opetussuunnitelmien kansallinen tietovaranto, joka tarjoaa avoimet rajapinnat ja tiedonsiirrot koulutustoimijoiden omiin opintohallinto-ohjelmiin. Se on kansallisen ja paikallisen kehittämisen väline, se mahdollistaa perusteiden nopean hakemisen, suodatuksen ja muokkauksen sekä toimii perusteisiin liittyvänä tiedotus- ja viestintäkanavana.
- Palvelu on suunnattu sekä kansalaisille että koulutustoimijoille ja muille viranomaisille. Sen tavoitteena on ennen kaikkea lisätä opetussuunnitelmien, tutkintojen ja koulutusten perusteiden käytettävyyttä. Palvelulla helpotetaan myös tiedonhakua ja hallintaa sekä mahdollistetaan perusteiden ja paikallisten opetussuunnitelmien joustava päivittäminen.
- Osana ePerusteet-palvelua on rakennettu Ops-työkalu, joka otetaan käyttöön vaiheittain. Ops-työkalu toimii paikallisten opetussuunnitelmien laatimisen ja julkaisemisen alustana. Se mahdollistaa paikallisen opetussuunnitelman laatimisen seutukunnallisena, kuntakohtaisena tai koulukohtaisena. Ops-työkalun avulla koulutustoimija voi laatia, julkaista ja päivittää perusopetuksen opetussuunnitelmansa sähköisesti.

Asiakaspalveluratkaisu

- Asiakaspalveluratkaisu kattaa asiakkaille tarjottavat yhteydenottokanavat, asiakasneuvojen työkalut palvelupyyntöjen käsittelyyn sekä palvelukonseptin, joka määrittelee prosessit, palveluperiaatteet, tehtävät ja työnjaon virkailijoiden (asiakasneuvojen) välillä.

Esi- ja perusopetukseen ilmoittautuminen (IHEP)

- Kansallinen palvelu esi- ja perusopetukseen ilmoittautumiseen sekä perusopetuksen aikaisten hakujen ja valintojen tekemiseen. Hankkeen aikana on tehty esi- ja perusopetuksen ilmoittautumispalvelun määrittely täsmennettyine prosessikuvauksineen ja tietojoukkoineen. Alkuperäisen hankesuunnitelman mukaisesti esi- ja perusopetukseen ilmoittautumispalvelu oli tavoitteena toteuttaa hajautettuna ratkaisuna.
- Palvelun vaatimusmäärittelytyö tehtiin keväällä 2014 työpajoissa yhteistyössä opetuksen järjestäjien kanssa. Opetuksen järjestäjien edustajat päätyivät tekemään määrittelyn ja palvelun tarkennukset toiminnallisuuksineen siitä näkökulmasta, että palvelu toteutettaisiin kansallisena ja keskitettynä palveluna osana Opintopolun hakeutujan palveluita. Näin pystyttäisiin hyödyntämään tehokkaasti Opintopolussa jo käytössä olevia ja kehitettäviä kansallisia ratkaisuja. Ratkaisulla arvioitiin saavutettavan kustannussäästöjä erityisesti ylläpitovaiheen aikana, kun Opintopolussa kehitetyt palvelut olisivat tarvinneet pienkehittämistä soveltuakseen IHEP-palveluun.
- Keskitetysti toteutettavan palvelun katsottiin tarjoavan useita etuja esi- ja perusopetukseen ilmoittautumiseen ja perusopetuksen aikaisiin hakuihin liittyen sekä huoltajan että opetuksen järjestäjän kannalta. Keskitetysti toteutettu, kansallinen ratkaisu takaisi oppijanumeron syntymisen jo esiopetukseen ilmoittautuessa, yksinkertaistaisi ilmoittautumisteknologiaa ja mahdollistaisi alueellisesti tasa-arvoisemmat sähköiset palvelut. Kansalliseen, keskitettyyn ratkaisuun toivottiin kouluun ilmoittautumisen rinnalle mahdollisena vaihtoehtona niin sanottua kouluehdotusmenettelyä, jossa opetuksen järjestäjä sijoittaa lapset väestötietojärjestelmästä saatavien tietojen perusteella valmiiksi lähikouluihin ja ilmoittaa kansallisen palvelun kautta kouluehdotuksen tiedot huoltajalle. Tämä ratkaisu yksinkertaistaisi prosessia ja säästäisi sekä huoltajan että hallinnon työtä verrattuna ns. perinteiseen sähköiseen ilmoittautumiseen.
- Kansallinen ratkaisu mahdollistaisi myös ilmoittautumisen toiseen kuntaan ja helpottaisi koulun vaihtotilanteita. Opetuksen järjestäjän kannalta merkittävänä etuna nähtiin myös valtakunnallisten tilastojen saaminen sekä mahdollisuus viestiä ja informoida huoltajia esimerkiksi kouluun ilmoittautumisen käynnistymisestä, kouluehdotuksesta tai oppilaaksiottopäätöksestä keskitetysti Opintopolun kautta.
- Opetus- ja kulttuuriministeriölle esitettiin, että palvelu toteutettaisiin keskitettynä palveluna osana Opintopolkua. Kesällä 2015 opetus- ja kulttuuriministeriö päätti olla myöntämättä rahoitusta palvelun tulevien vuosien ylläpitoon. Tästä syystä määrittelydokumentaatiota muokataan hankkeen puitteissa loppuraporttia kirjoittaessa syksyllä 2015 siten, että ajatus kansallisesti toteutettavasta palvelusta ja keskitetystä ylläpidosta puretaan, ja projektin lopputuotteena syntyy määrittelydokumentaatio, jolla pyritään tukemaan opetuksen järjestäjien paikallisia toteutuksia ja paikallista kehittämistyötä.
- Keskitetyn palvelun edut huomioiden on kuitenkin erittäin toivottavaa, että ylläpitorahoituksen mahdollisuutta harkittaisiin opetus- ja kulttuuriministeriössä uudelleen ja mahdollisuus kansallisen ja keskitetyn palvelun toteuttamiseen olisi kuitenkin olemassa vielä lähitulevaisuudessa.

Työkalu sähköisen henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimiseen (eHOPS)

- Opiskelun suunnittelun voi aloittaa, vaikka opiskelupaikka ei ole vielä varmistunut. Opintopolussa koulutustarjontatietoja tutkiessa voi jo alustavasti tarkastella tutkintojen rakennetietoja ja pakollisia ja vaihtoehtoisia tutkinnon osia ja tehdä valintoja. Näiden tietojen pohjalta voi aloittaa opiskeluoikeuden saamisen jälkeen varsinaisen henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen opiskelijan ja ohjaajan välillä. Samalla huomioidaan opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen. eHOPS-palvelu saa tutkinnon perusteiden tiedot ePerusteista sekä koulutuksen järjestäjän tarjontatiedoista. Tavoitteena on, että sekä oppija että opiskelija saa samat tiedot näkyviin ja näin opintojen ohjauskin saavuttaa ajasta ja paikasta riippumatonta palvelua. eHOPS-palvelun toteuttamisen tueksi on laadittu kattava eHOPS-määrittelykokonaisuus, jossa on kuvattu henkilökohtaisen opintosuunnitelman prosessit, käyttäjätarinat ja tietojoukot. Määrittely on entisestään korostanut yksilöllisten ja joustavien opintopolkujen suunnittelun ja toteutumisen tärkeyttä.
- Palvelun käyttöönotto edellyttää kuitenkin, että koulutuksen järjestäjien opintotarjonta on rakenteisessa ja sähköisessä muodossa. Tämä edellyttää muutoksia paikallisiin opintohallinto-ohjelmiin. Kansallisen opintohallinnon viitearkkitehtuuri luo työlle ja tekemiselle raamit. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus ovat rahoittaneet valtionavustusprojektina hanketta, jonka tavoitteena on rakentaa yhteistyötä, joka mahdollistaa erilaisille koulutuksen järjestäjille rakenteisen opintotarjonnan käyttöönoton. Vasta sen jälkeen eHOPSia voidaan käyttää henkilökohtaisen opintosuunnitelman laadinnassa siinä vaiheessa, kun oppija on saanut opiskelupaikan.
- Osana Oppijan palvelukokonaisuutta on rakennettu kansallinen [osaan.fi](https://osa.fi)-palvelu, jonka avulla niin nuori kuin aikuinen voi kartoittaa omaa osaamistaan ja miettiä laajempaa osaamistarvettaan. Osaan.fi-palvelussa voi tehdä oman osaamisen arvioinnin suhteessa tutkinnon perusteiden ja opetussuunnitelman perusteiden ammattitaitovaatimuksiin. Palvelusta on integraatiot ePerusteet-, Opintopolku.fi- ja [Näyttötutkintohaku.fi](https://nayttotutkintohaku.fi)-palveluihin. Oman osaamisen arviointitulos (tallenne) on mahdollisuus toimittaa käyttäjän päättämälle vastaanottajalle.
- Korkeakoulujen sähköinen haku (Ei SADe-hanke, toteutettu osaksi Opintopolku-kokonaisuutta)
- Molempien korkeakoulusektorien, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteinen sähköinen hakujärjestelmä, joka helpottaa ja nopeuttaa siirtymistä toisen asteen koulutuksesta korkea-asteen koulutukseen. Korkeakoulujen sähköinen hakujärjestelmä (KSHJ) yhdistää yliopistojen alempien ja ylempien tutkintojen, ammattikorkeakoulujen nuorten ja aikuisten koulutusten sekä ylempien ammattikorkeakoulututkintojen yhteishaut ja mahdollistaa ensimmäistä paikkaansa hakevien valinnan omassa kiintiössään. Hakupalvelu sisältää lisäksi mahdollisuudet yhteishausta erillisiin hakuihin sekä ammatillisen opettajakoulutuksen haun.

2.1.2 Tietojärjestelmäpalvelut

Kaikki substanssipalvelut rakentuvat fyysisten tietojärjestelmäpalvelujen varaan. Tietojärjestelmäpalvelut ovat yleiskäyttöisiä ja useamman substanssipalvelun käytettävissä.

Oppijan ja virkailijan palvelut koostuvat useista eri järjestelmäpalvelusta palvelukeisien arkkitehtuurin mukaisesti. Näitä järjestelmäpalveluja on mahdollista käyttää myös osana ulkoisia palvelukokonaisuuksia. Järjestelmäpalvelujen hyödyntäjien määrä voi jatkossa laajentua merkittävästi.

Ylläpidon ja jatkokehittämisen keskeisenä tavoitteena on huolehtia Oppijan palvelukokonaisuuden palvelukeskeisyyden ja uudelleenkäytettävyyden periaatteiden säilymisestä:

- Itsenäisyys
- Monikerroksisuus
- Palveluiden erottaminen
- Yhtenäisyys

Koska tietojärjestelmäpalveluita käyttää useampi taho, käsitellään ja hyväksytään niihin liittyvät muutokset ja laajennukset ennalta sovitun menettelyn mukaisesti. Palveluita kehitetään suunnitellusti, jotta sovellusratkaisujen elinkaari kantaa mahdollisimman pitkälle, sovellusten ylläpidettävyyden ja yhteiskäyttöisyys säilyy, ylläpito on kustannustehokasta ja palvelujen sisältö vastaa mahdollisimman hyvin koko käyttäjäkunnan tarpeita.

Virkailijan sähköinen työpöytä	Hakulomakkeiden hallinta
Oppijan henkilökohtaiset palvelut	Perusteprosessin hallinta ja ylläpito
Organisaatietietojen hallinta	Näyttötutkintojen hallinta ja ylläpito
Koodistopalvelu	OPS-työkalu
Lokalisointipalvelu	Opiskelupaikan vastaanotto ja ilmoittautuminen
Haku- ja valintaprosessin ohjauspalvelu	Suoritusrekisteri
Tapahtumaloki	Raportointipalvelu
Valintaperusteiden mallinnus ja hallinta	Hakemusten lähettäminen ja käsittely ja seuranta
Tarjontatiedon hallinta	Käyttäjä- ja henkilöhallinta
Valintojen toteuttaminen	Asiakirjallisen tiedon arkistointipalvelu
Tutkinnon muodostumissäännöt	OID-palvelu
Viestintä, viestinvälitys	Osoitetietopalvelu
Koulutusinformaatiopalvelut	WordPress julkaisupalvelu

Kuva 37. Oppijan palvelukokonaisuuden järjestelmäpalvelut.

2.1.3 Arkkitehtuuripalvelut

Oppijan palvelukokonaisuus hankkeessa laadittiin kansallisen opintohallinnon viitearkkitehtuuri (KOHVI). Laadittu opintohallinnon viitearkkitehtuuri koskee kaikkia Suomessa toimivia koulutuksen järjestäjiä, joilla on koulutuksen järjestämislupa. Opintohallinnolla tarkoitetaan koulutuksen järjestämisen prosessipohjaista hallintakokonaisuutta ja se kattaa koko koulutuksen toteuttamisprosessin hallinnon hakeutumisesta tutkinnon suorittamiseen. Viitearkkitehtuurin mukaisesti opintohallinnon ydintehtävänä on hallita kaikkia niitä koulutuksen suunnittelun ja läpiviennin sekä tulosten arvioinnin kokonaisprosesseja, joilla koulutuksen järjestäjät toteuttavat koulutuspalveluitaan, joilla valitaan opiskelijat, tuetaan heidän oppimistaan ja dokumentoidaan opiskelijoiden suorittamat opinnot ja tutkinnot. Opintohallinto ei ole irrallinen saareke, vaan kytkeytyy vahvasti myös koulutuksen johtamisen ratkaisuihin ja palveluihin. Viitearkkitehtuurin pohjana on erityisesti strateginen tavoite joustavien opintopolkujen mahdollistamisesta. Oppilaitoskeskeisyydestä siirrytään oppijakeskeisyyteen.

Viitearkkitehtuurin käyttöönoton tueksi laadittiin [Kansallisen opintohallinnon viitearkkitehtuurin jalkautuksen tukipaketti](#). Tukipaketti koostuu kuudesta tukiaskeleesta ja niissä käytettävistä pohjista ja koulutusmateriaaleista. Tukipakettia pilotoitiin pilottiorganisaatioiden toimesta syksyllä 2013. Vuoden 2014 alusta alkaen se on ollut koulutuksen järjestä-

jien hyödynnettävissä. Opintohallinnon viitearkkitehtuurin jalkautus-malli luo kokonais-kuvan, johon Opintopolku.fi-palvelun kehittämisen yksittäiset muutokset kohdistuvat. Tukipaketti parantaa sekä koulutuksen järjestäjien valmiuksia kytkeä teknisesti välineensä Opintopolku.fi-palveluihin että auttaa organisaatioita kehittämään toimintamallejaan tukemaan oppijakohtaisia palveluja ja joustavia opintopolkuja.

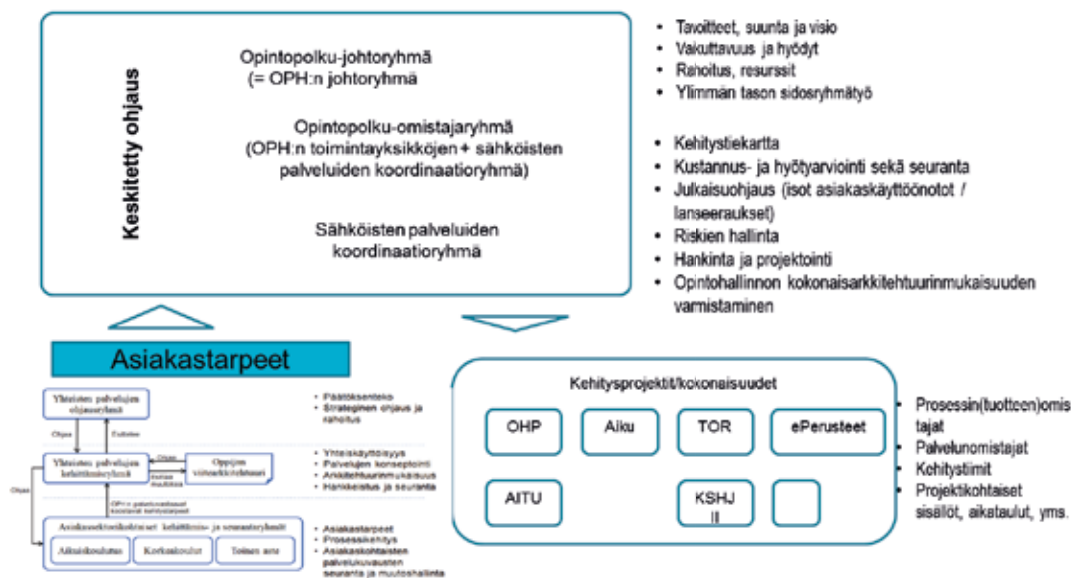
2.1.4 Hallinta- ja rahoitusmallit

Opintopolku-palvelukokonaisuuden kehittymistä tulee jatkossa pystyä ohjaamaan hallitulla kustannustasolla monitahoisessa sidosryhmäympäristössä. Jatkossa omistajuuden, päätöksenteon ja seurannan rooli korostuu.

Rahoitusmalli Opintopolun keskitetyissä palveluissa on toteutettu siten, että opetus- ja kulttuuriministeriö tulostuu Opetushallitusta. Tulossopimuksessa sovitaan myös Opintopolun tavoitteista ja vaikuttavuudesta. Palveluiden ylläpitorahoitus on Opetushallituksen toimintamenomomentin alamomentti. TTS:ään on kirjattu vuosittainen 10 % säästötavoite vuosille 2016–2019. Palvelukokonaisuuden kehittäminen toteutetaan erillisinä kehittämishankkeina, jotka rahoitetaan erikseen myönnettävillä määrärahoilla. Kehittämistarpeet nousevat pääasiassa asiakkaiden tarpeista sekä lainsäädännön muuttuessa.

Oppijan keskitetyn palvelukokonaisuuden (Opintopolku.fi-palvelu) hallintamallin lähtökohdat ja tavoitteet nousevat SADe-ohjelman tavoitteista ja kriteereistä. Hallintamallissa pyritään varmistamaan yhteentoimivuus, avoimuus ja yhtenäisyys.

Keskitetyllä ohjauksella varmistetaan tuki myös jatkossa yksittäisille muutoshankkeille.

Kuva 38. Palvelukokonaisuuden hallintamalli.

Oppijan palvelukokonaisuus toteuttaa määriteltyä strategiaa ja linjauksia. Palvelukokonaisuuden toiminnan suunnittelu sidotaan vuositasen toiminta- ja taloussuunnitelman ja Opetushallituksen sisäisen budjetin valmisteluihin. Palvelukokonaisuuden vuosikello rakentaa osaltaan Opetushallituksen vuosibudjetin esitystä opetus- ja kulttuuriministeriöön ja mahdollistaa toiminnankuvausten, laajuuden määrittelyn ja tarpeet vuosibudjettiin.

Palvelukokonaisuuden hallintaan kuuluvat oleellisena osana ICT-toimittajat. Oppijan palvelukokonaisuuden näkökulmasta keskeisissä rooleissa toimivat sovellus-kehityspal-

velun ICT-toimittajat, pääarkkitehtipalvelun ICT-toimittaja, integraattori ja sovellushallintapalveluiden ICT-toimittajat ja käyttö-, kapasiteetti- ja tietoliikennepalveluiden ICT-toimittajat. Toimittajaohjausta tehdään kolmella tasolla.

Strategisen tason ohjausta tehdään kaksi kertaa vuodessa kokoontuvassa johtoryhmässä. Johtoryhmässä on edustettuja asiakkaan substanssitoimintajohtoa ja tietohallintojohtaja sekä toimittajan liiketoimintajohtoa, toimittajan asiakasvastuuhenkilö sekä asiantuntijoita tarpeen mukaan.

Taktisen tason ohjausta tehdään vähintään neljä kertaa vuodessa kokoontuvassa ohjausryhmässä. Ohjausryhmä voi tarvittaessa kokoontua useamminkin. Ohjausryhmä ohjaa eri palveluiden suorittamista ja seuraa niiden laadun toteutumista sekä sopimusten toteutumista. Ohjausryhmän tavoitteena on löytää uusia innovatiivisia ratkaisuja palveluiden ja toiminnan kehittämiseen. Ohjausryhmä koostuu asiakkaan ja toimittajien edustajista. Asiakkaan edustaja toimii puheenjohtajana ja integraattoritoimittajan edustaja sihteerinä.

Tiivistä ohjausta tehdään myös **operatiivisella tasolla** integraattoriryhmässä, sovellushallintaryhmässä ja kapasiteettiryhmässä. Ryhmät kokoontuvat vähintään yhden kerran kuukaudessa. Ryhmien jäsenet koostuvat operatiivisen ohjauksen henkilöistä vahvistettuna arkkitehdeilla. Operatiivisella tasolla seurataan palvelutasoja ja palvelupyyntöjä sekä käsitellään häiriöt ja poikkeamat.

2.2 Käyttöönottojen onnistuminen

Opintopolun palvelut ovat laajassa kansallisessa käytössä ja käyttö laajenee koko ajan. Kehityshankkeen aikana on rakennettu yhteiskäyttöinen ja laajennettava palvelukokonaisuus, joka on perusta jatkoetenemiselle.

Hankkeen aikana kehittämistä on tehty ketterillä menetelmillä, jossa perusajatuksena on ollut oppia käyttökokemusten perusteella ja saada palvelut loppukäyttäjille varhaisessa vaiheessa.

Vaiheittainen ja kohderyhmittäinen käyttöönotto on mahdollistanut käyttöönottojen onnistumisen.

Kohderyhmäkohtaiset viranomaiskoulutukset ovat varmistaneet kullekin kohderyhmälle oikeanlaisen koulutuksen ja tuen. Vastuukäyttäjät ovat saaneet omat koulutuksensa samoin kuin opinto-ohjaajat sekä muut ohjaustahot. Koulutusmateriaalit on tuotettu koulutus- ja kohderyhmäkohtaiset. Erityisesti koulutusvideot ovat saaneet asiakkailta hyvää palautetta ja niiden käyttöä jatketaan palveluiden ylläpitovaiheen aikana. Nettimateriaalit niin hakijoille kuin viranomaisille ovat omalta osaltaan varmistaneet asiakaskäyttöönottojen onnistumisen.

Käyttöönottoihin on vaikuttanut ja niitä on leimannut jo aikaisemmin mainitut haasteet. Hankeaikataulussa on pyritty siihen, että toiminnallisuudet valmistuvat hyvissä ajoin ennen tuotantoonsiirtoja ja asiakaskäyttöönottoja. Tavoitteena on ollut tehdä kattavaa testausta käyttöönotettaville kokonaisuuksille sekä hankkeen sisällä että yhdessä loppukäyttäjien kanssa. Tähän ei aina ole päästy. Toiminnallisuuksia on valmistunut viime tipassa. Isojen kansallisten käyttöönottojen alla on tuotantoasennuksia jouduttu tekemään hyvin nopeasti. Tämä on aiheuttanut virheiden pääsyn tuotantoympäristöön. Aikataulua on usein jouduttu priorisoimaan laadun kustannuksella.

Opetushallituksen asiantuntijat ovat ohjanneet kehitystyötä, vastanneet omalta osaltaan testauksesta ja ohjanneet käyttöönottoja sitoutuneesti. Työkuorma ei aina ole pysynyt hallittuna.

Toisen asteen syksyn 2013 yhteishaun tarjonnan syöttö

- mukana 40 koulutuksen järjestäjää /oppilaitosta

Toisen asteen yhteishaku, syksy 2013

- mukana 2 300 aloituspaikkaa 135 hakukohteessa
- hakijoita yhteensä noin 2 940

Toisen asteen syksyn 2013 yhteishaun valinta

- opiskelupaikan sai 1 650 hakijaa

Toisen asteen kevään 2014 yhteishaun tarjonnan syöttö

- noin 87 000 aloituspaikkaa, mukana yli 200 koulutuksen järjestäjää ja satoja oppilaitoksia

Toisen asteen yhteishaku, kevät 2014

- hakijoita oli noin 84 000, paperihakemuksia 7 kpl

Toisen asteen kevään 2014 yhteishaun valinta

- opiskelupaikan sai 71 400 hakijaa

Perusopetuksen jälkeisen valmistavan ja valmentavan koulutuksen haku ja valinta, kesä 2014

- haussa 54 kpl perusopetuksen lisäopetusta, 67 kpl ammattistarttia, 50 kpl maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta ja 13 kpl maahanmuuttajien ja muiden vieraskielisten lukiokoulutukseen valmistavaa koulutusta
- hakijoita oli noin 4 500
- opiskelupaikan sai 3 240 hakijaa

Keväällä 2014 toteutettiin ensimmäistä kertaa yhteishaku ja perusopetuksen jälkeisen valmistavan ja valmentavan koulutuksen haku ja valinta nuorisotakuun tavoitteiden opiskelijaksi ottamisen perusteilla.

Nuorisotakuun näkökulmasta asiakaskäyttöönotto onnistui hyvin, vaikka yhteishakujen ja lisähakujen jälkeen aloituspaikkoja jäi täyttämättä. Kysyntä ja tarjonta eivät täysin kohdanneet alueellisesti. Lähes 99 % perusopetuksen päättäneistä (9.luokka/perusopetuksen lisäopetus) hakijoista oli saanut opiskelupaikan joko tutkintoon johtavasta tai valmistavasta koulutuksesta. Yhteishaun opiskelijaksi ottamisen perustemuutoksilla oli vaikutuksia perusopetuksen päättäneiden sijoittumiseen jatkokoulutukseen. Vuonna 2014 97,2 % hakijoista sai opiskelupaikan yhteishaun kautta, kun edellisenä vuonna 2013 vastaava luku oli 96,3 %.

Aikuiskoulutuksen tarjonnan syöttö ja julkaisu, syksy 2014

- Ensimmäisen kuukauden aikana tallennettiin aikuisten perustutkintoon johtavaa koulutusta 170 kappaletta (54 hakukohdetta), ammattitutkintokoulutuksia tallennettiin 218 kpl (120 hakukohdetta), erikoisammattitutkintokoulutuksia 65 kpl (44 hakukohdetta) ja aikuisten lukiokoulutusta 7 kappaletta. Yhteensä noin 80 aikuiskoulutusta järjestävää koulutuksen järjestäjää oli vienyt koulutustarjontansa Opintopolkuun. Lukumäärää voidaan pitää hyvänä ottaen huomioon tallennusajankohdan. Ensimmäisen käyttöönoton jälkeen aikuiskoulutuksen tarjonnan määrä on kasvanut tasaisesti.
- Aikuiskoulutuksen sivuilla tarjonnan julkaisun jälkeen 40 000–50 000 käyntiä/kk

Korkeakoulujen syksyn 2014 yhteishaun tarjonnan syöttö

- 180 hakukohdetta ja 5 507 aloituspaikkaa

Korkeakoulujen yhteishaku, syksy 2014

- hakijoita oli noin 26 000

Korkeakoulujen syksyn 2014 yhteishaun valinnat

- opiskelupaikan sai noin 5 700 hakijaa
- reilut 5 000 opiskelupaikan saanutta otti opiskelupaikan vastaan sähköisesti

Toisen asteen yhteishaku, kevät 2015

- hakijoita oli 79 700

Toisen asteen kevään 2015 yhteishaun valinta

- opiskelupaikan sai 70 300 hakijaa

Erityisopetuksena järjestettävän koulutuksen tarjonnan syöttö, kevät 2015

- 233 hakukohdetta ja 2 200 aloituspaikkaa

Erityisopetuksena järjestettävän koulutuksen haku, kevät 2015

- hakijoita oli noin 3 500

Erityisopetuksena järjestettävän koulutuksen valinta, kevät 2015

- opiskelupaikan sai 2 080 hakijaa

ePerusteet-palvelu, kevät 2015

- ammatilliset perustutkinnot, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot, esiopetuksen, perusopetuksen, perusopetuksen lisäopetuksen perusteet on julkaistu palvelussa
- paikallisen OPS-työkalun tunnuksia on myönnetty jo noin 5000 kappaletta. Käyttöönotto laajenee syksyn aikana
- ensimmäiset perustetyöryhmät ovat aloittaneet työskentelyn ePerusteissa. Uusia perusteprojekteja on aloitettu 16.

Toisen asteen yhteishaku, syksy 2015

- mukana 2 470 aloituspaikkaa 160 hakukohteessa

Käyttöönotto osoitti, että hanketta on leimannut merkittävät viestinnälliset haasteet. Haasteisiin vastaaminen on tarkoittanut Opetushallituksen henkilöstölle huomattavaa resurssipanostusta.

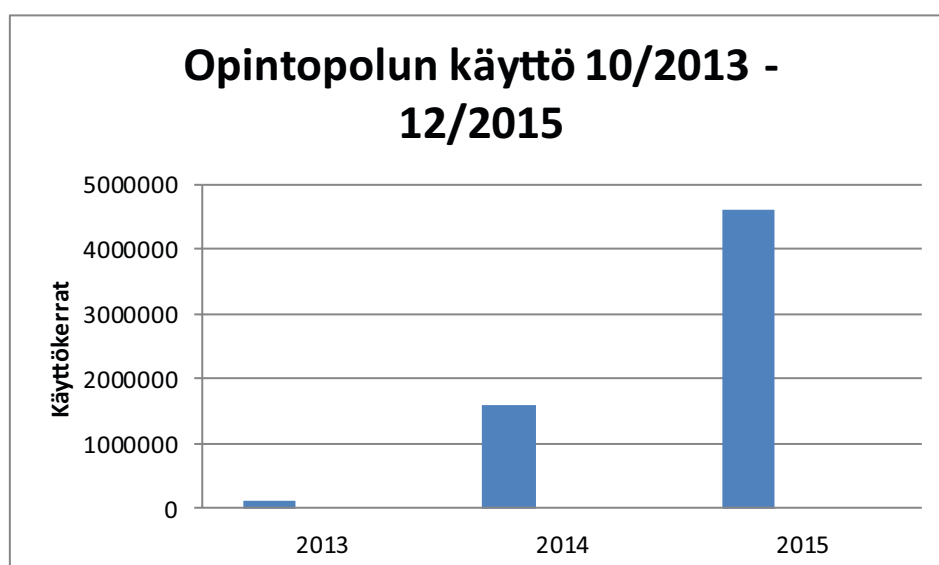
2.3 Palveluiden käyttöaste ja leviäminen

Opintopolun virkailijapalvelun ensimmäinen käyttöönotto oli 2013 kesäkuussa, jolloin alkoi toisen asteen syksyn 2013 ammatillisen koulutuksen tarjonnan syöttö. Opintopolku.fi avattiin hakijoille 2.9.2013 ja ensimmäinen haku käynnistyi 25.9.

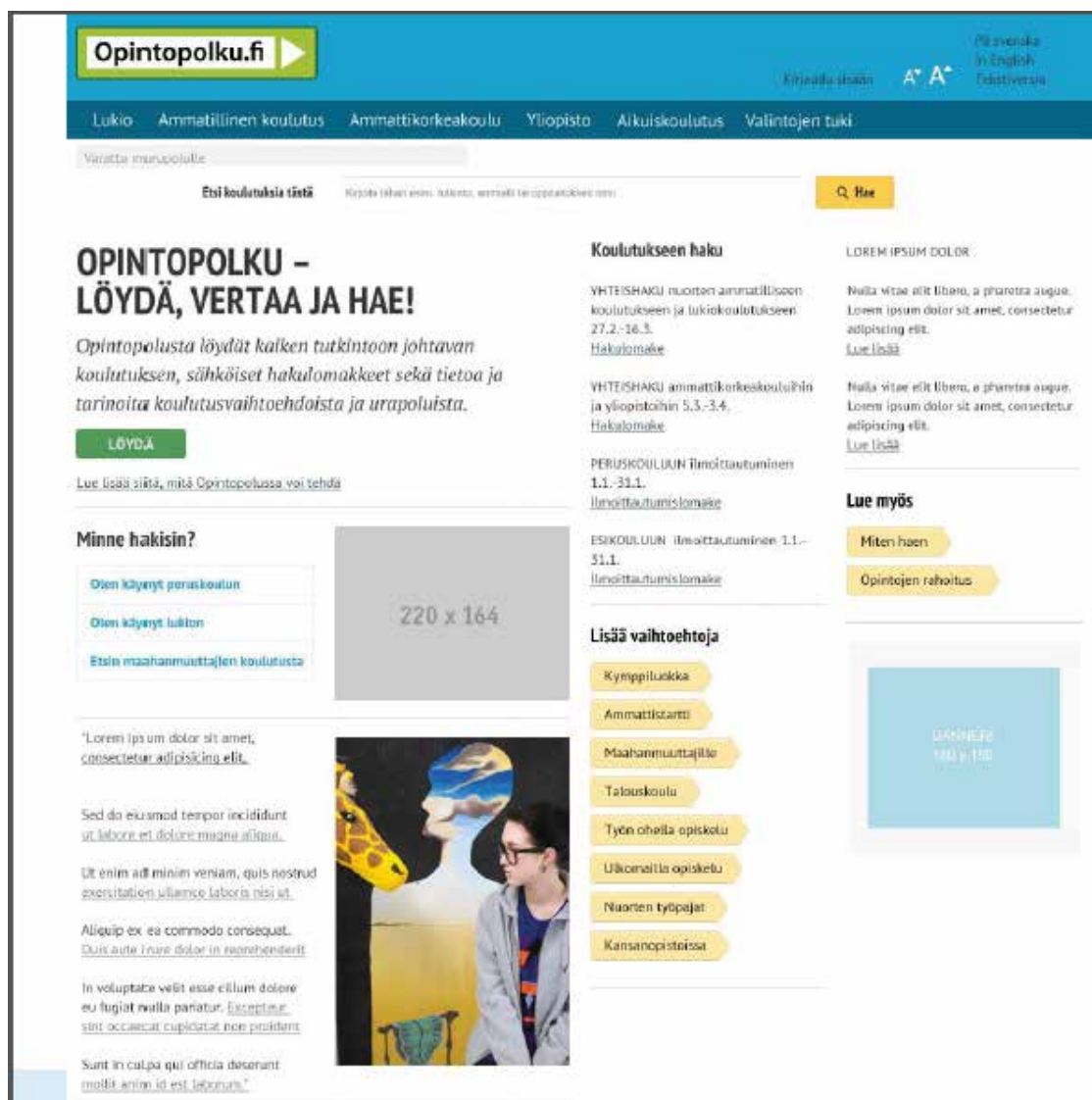

Kuva 39. Opintopolku.fi:n etusivu syyskuussa 2013.

Syksyn 2013 aikana Opintopolussa oli muutamia tuhansia kävijöitä kuukausittain. Vuoden 2014 kevään toisen asteen yhteishaun, perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen haun ja korkeakoulujen syksyn yhteishaun myötä Opintopolun kuukausittaiset kävijämäärät ovat nelinkertaistuneet.

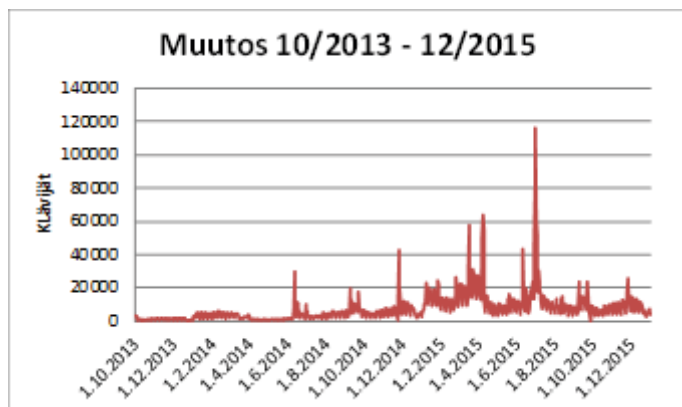

Kuva 40. Opintopolun käyttö 10/2013–12/2015. Opintopolku on löydetty ja kävijämäärät ovat kovassa kasvussa käyttöönottojen edetessä.

Kuva 41. Opintopolku.fi:n etusivu v. 2014.

Opintopolku-palvelun käytön seurannassa hyödynnetään jatkuvasti web-analytiikkaa eli kävijäseurantaa (Piwik) ja palvelun tunnettuutta ja julkista keskustelua mediassa seurataan. Tietoa on kerätty mm. kävijämääristä, sivustolla käytetystä ajasta, yksittäisten sivujen käytöstä, käyttäjien selaimista sekä väylistä joilla Opintopolkuun tullaan. Käyttäjaseurannan tietoja on hyödynnetty palvelun kehittämisessä.

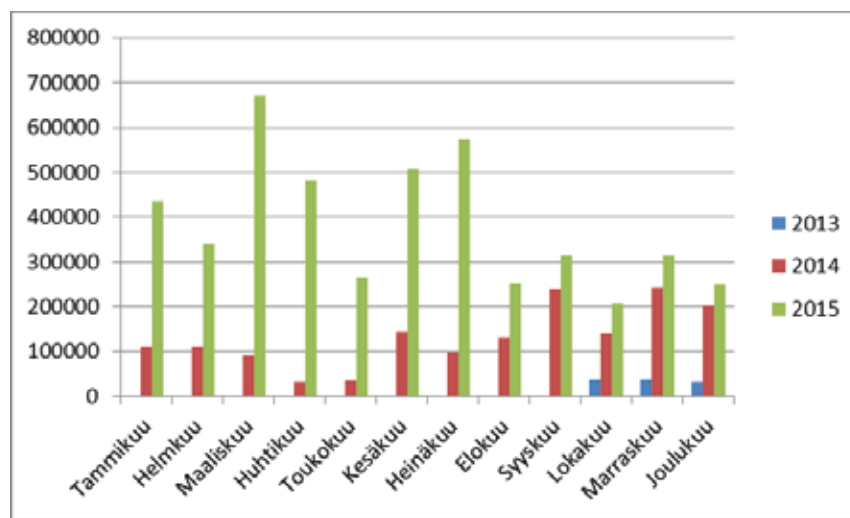
Kuva 42. Opintopolun käyttö 10/2013–31/2015. Tunnettavuus on kasvanut, palveluun löydetään suoraan.

Opintopolkua on käytetty 132 eri maassa, eniten käyttäjiä oli Suomesta, Yhdysvalloista, Iso-Britanniasta, Venäjältä ja Ruotsista. Lokakuusta 2013 joulukuuhun 2015 kävijöitä oli noin 6,44 milj. ja yksilöllisiä sivunavauksia oli yli 23,2 milj. Uusi kävijäennätys rikkoutui 1.7.2015, jolloin Opintopolussa oli yhden vuorokauden aikana 76 602 uniikkia käyntiä ja yli 285 000 yksilöllistä sivunavausta.

Palvelua on käytetty tasaisesti eri verkkoselaimilla ja miltei kolmasosa kävijöistä käytti palvelua mobiililaitteella. Kansalaisten antama käyttäjäpalaute on vaihdellut välillä 8 – 8,5 ja keskimääräinen käyntikesto on ollut yli kahdeksan minuuttia.

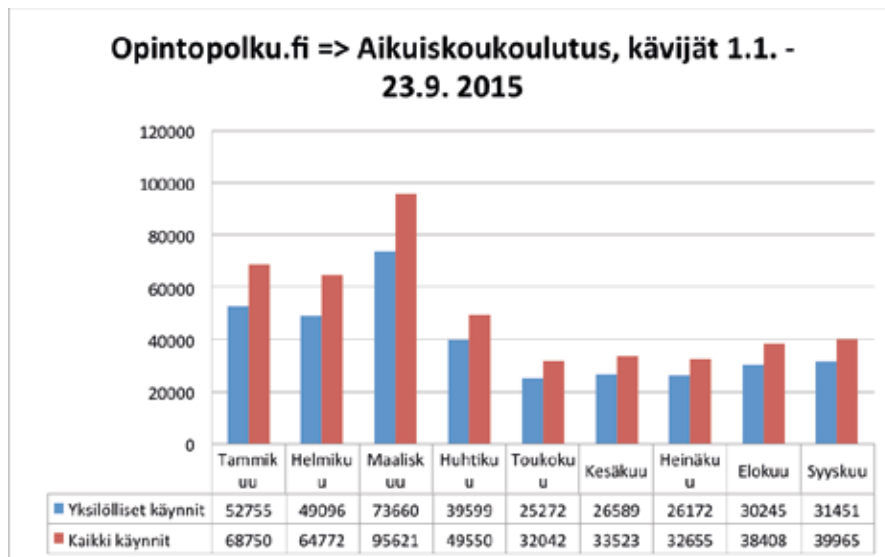
Koulutuksen järjestäjien virkailijoista yhteishakujen osalta käyttö on 100 %. Käytännössä jokaisen lukion ja ammatillisen koulutuksen järjestäjän työkalupakkiin kuuluu opintopolun käyttö. Perusopetuksen opinto-ohjaajat käyttävät työssään sekä kansalaispalvelua että virkailijapalvelua kattavasti.

Korkeakoulujen virkailijoiden käytössä Opintopolku on laajasti. Hakupalveluiden osalta levinneisyys on kattavaa (100 %).

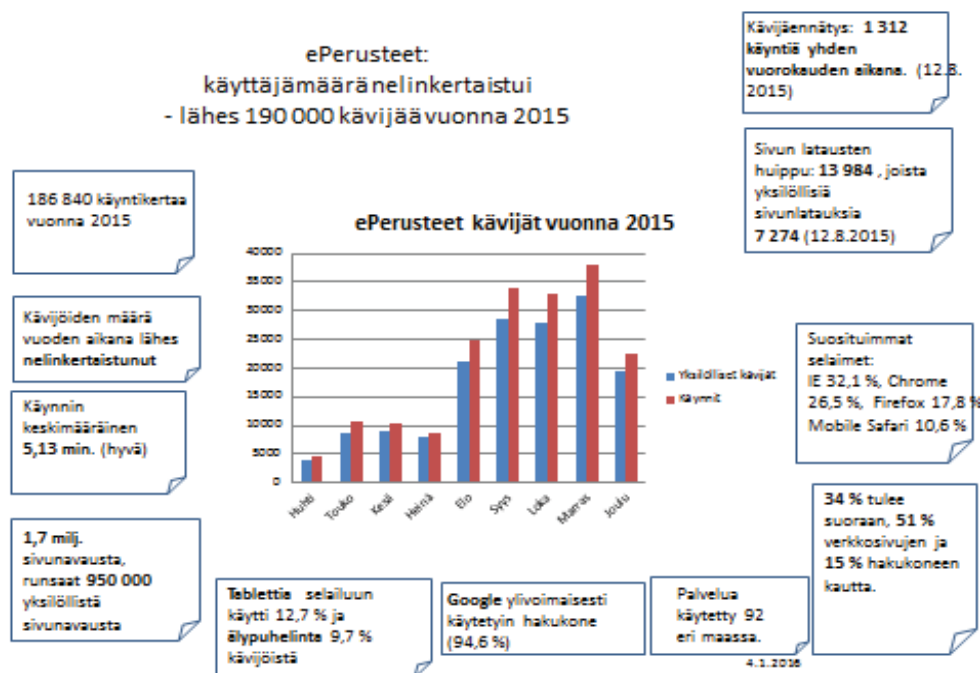
Kuva 43. Opintopolun käyttö 10/2013–08/2015. Opintopolku on löydetty ja kävijämäärät ovat kovassa kasvussa käyttöönottojen edetessä.

Aikuiskoulutuksen järjestäjistä noin 40 % on ottanut käyttöön opintopolun koulutustarjontapalvelut.

Kuva 44. Aikuiskoulutus-sivuston kävijämäärät v. 2015 aikana.

ePerusteet palvelun paikallisen suunnittelun välineenä on ottanut käyttöön heinäkuussa 2015 noin 16 %. Osuus tulee kasvamaan elo-syyskuun aikana, kun opetuksen järjestäjät aloittavat opetussuunnitelmien laatimisen ja päivittämisen.

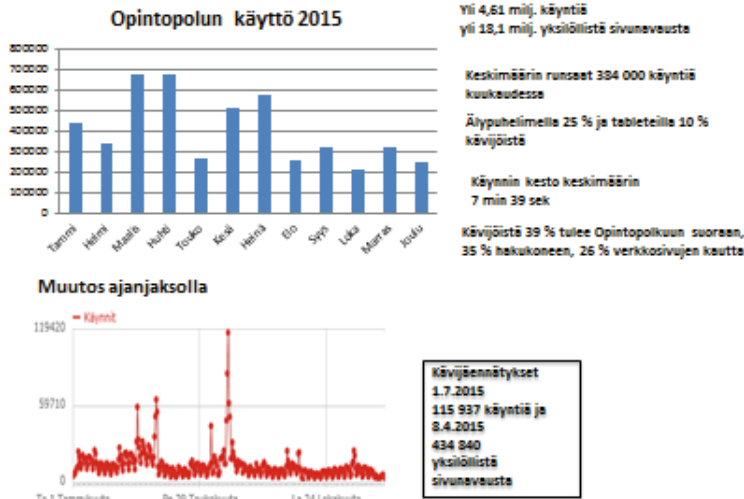

Kuva 45. ePerusteet-sivuston kävijämäärät huhti-syyskuun aikana.

Opintopolun käyttö on lisääntynyt tasaisesti vuosittain palveluiden laajentuessa. Yksittäiset käyntipiikit vaihtelevat haku- ja valintaprosessin aikataulun mukaan. Vuosittain suurimmat käyttäjämäärät kohdistuvat maaliskuu-huhtikuulle ja kesä-heinäkuulle. Vuoden 2015 ensimmäisen kahdeksan kuukauden aikana Opintopolku.fi:n käyntimäärät ovat 123 % suuremmat kuin koko vuonna 2014.

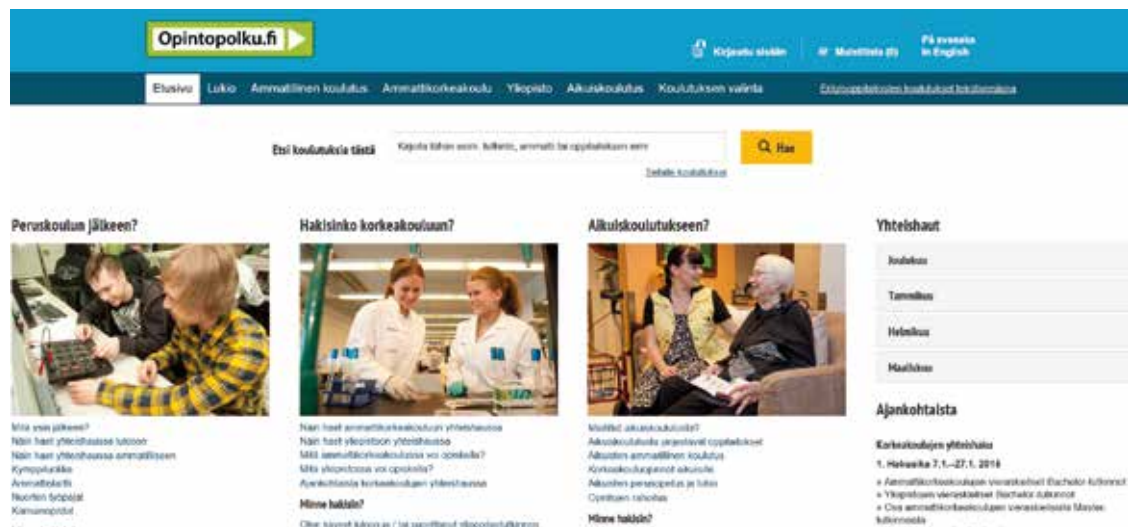
Käynnit ajanjaksolla 1.1.-31.12.2015

Opintopolku.fi

Kuva 46. Opintopolun käyttö 1.1.–31.12.2015.

Ajanjaksolla 1.10.2013–31.8.2015 Opintopolun tunnettavuus on lisääntynyt. Erilaisilla kampanjoilla ei ole tunnettavuudella enää suurta merkitystä. Lähes 40 % kävijöistä tulee Opintopolkupalveluun suoraan. Tulosta voidaan pitää merkittävänä.

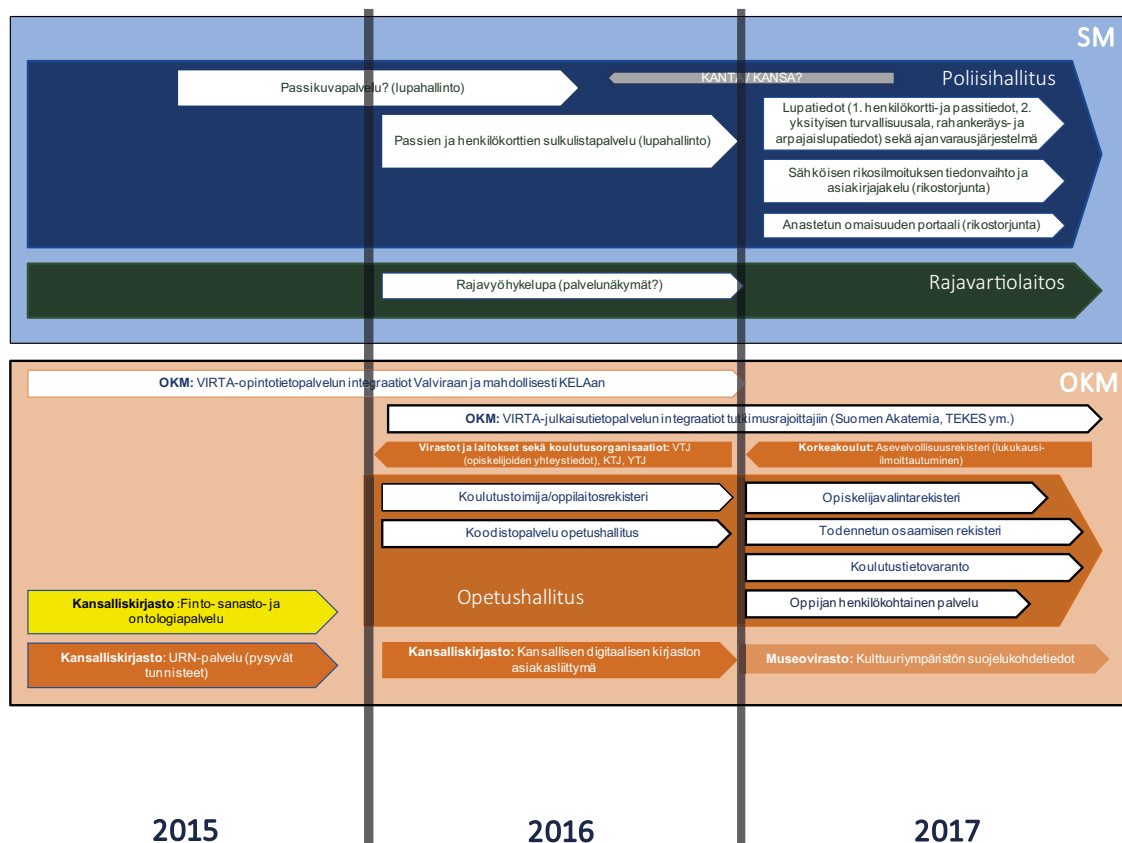
Kuva 47. Opintopolku.fi -etusivu, yli 5,2 miljoonaa käyntiä vuonna 2015 elokuun loppuun mennessä

3 Onnistumisen ja vaikuttavuuden arviointi

3.1 Palveluiden valmiusaste

Suuri osa Oppijan SAdE-hankkeen aikana toteutettavista palveluista on tuotantokäytössä kappaleessa 2.3 esitetyn mukaisesti. Palvelujen käyttö laajenee edelleen loppuvuonna 2015. Valtionvarainministeriön syyskuussa 2014 toteutetun valmisastearvion mukaan osan palveluista SAdE-hankkeen tavoitteiden mukainen levittämistä on jo 100 prosenttia ja hyötyjen toteutuminen on alkanut.

Yhdessä kansallisen palveluväylähankkeen kanssa on sovittu Oppijan palvelukokonaisuuden Kapaan liittymisaikataulusta. Aikataulu kuvattu alla:

Kuva 48. Oppijan palvelukokonaisuuden Kapaan liittymisaikataulu.

Käyttöönottojen suunnittelun valmiutta ja siten myös saavutettua hyötykertymää on arvioitu seuraavien kokonaisuuksien kautta (Owal Group Oy):

Oppijan verkkopalvelun yltäason määrittely (Hankesuunnitelman muotoilu)	
1. Vision ja suunnitelman tarkentaminen palvelukokonaisuuden arkkitehtuuria koskien.	Toteutettiin vuonna 2010 joka käynnistyi palvelukokonaisuuden arkkitehtuuriverkoston työskentelyllä, arkkitehtuurin tarkentamisella, osallistumisella koulutuksen sanastotyöhön sekä palveluiden tietomallien ja rajapintojen määrittelyllä sekä hakeutuvien palveluiden palvelumalli.
2. Osana yltäason määrittelyä tuotetaan palvelukokonaisuuden toteutuksen pohjaksi tarvittava sanasto ja käsitteistö sekä määritellään tietotarpeet ja rakenteet palvelukokonaisuudessa toteutettaville rajapinnoille.	<p>Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) käynnisti vuonna 2010 opetustoimen sanastotyön osana SADE-ohjelman Oppijan palvelukokonaisuuden esiselvitystä. Oppijan palvelukokonaisuuden esiselvitystä. Vuonna 2011 työtä jatkettiin OKM:n asettaman tietotuotantoryhmän sanastojaoksessa ja vuonna 2012 OKM:n koordinoimien koulutukseen liittyvien tietohallintohankkeiden (Oppijan palvelukokonaisuus, RAKETTI-hanke, opetushallinnon raportointipalvelu Vipusen kehittäminen) välisenä yhteistyönä, jota hankkeiden vastuhenkilöt koordinoivat.</p> <p>Tämän niin sanotun OKSA-työn luonnokset valmistuivat ensimmäisen kerran vuonna 2011. Työ jatkuu opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla. Uusin luonnos on päivätty 3.8.2015.</p> <p>Oppijan palvelukokonaisuus on ollut mukana työssä.</p>
Hakeutujan /oppijan palvelut (ei sisällä erillisrahoituksella koskevaa korkeakoulujen hakua). (Hankesuunnitelman muotoilu)	
Palvelukokonaisuus sisältää koulutustiedon verkkopalvelun (opintopolku.fi)	<p>Koulutustiedon verkkopalvelu ja opintopolku.fi ja Studieinfo.fi-sivusto avattiin 2013. Studyinfo-sivusto otettiin vaiheittain käyttöön keväällä 2015. Käytännössä kuitenkin muun kielistä aineistoa on ollut saatavilla aiemminkin.</p> <p>Opintopolku-sivun konseptin käytettävyyden kehittämiseen on kiinnitetty huomiota koko hankkeen ajan. Lisäksi esim. 2015 toteutettiin erillinen projekti sivuston konseptin käytettävyyden kehittämiseksi SADE-ohjelmasta saadulla lisärahoituksella.</p>
Haku- ja valintapalvelut ammatilliseen koulutukseen, lukiokoulutukseen, perusopetuksen jälkeisiin valmistaviin ja valmentaviin koulutuksiin	<p>Palvelukokonaisuus on toteuttanut kaikki suunnitellut haku- ja valintapalvelut.</p> <p>Kevään 2014 ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishaku</p> <p>Perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen haku</p> <p>Syksyn 2014 yhteishaku</p> <p>Kevään ja kesän 2015 haut opintopolussa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteishaku ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen - Haku erityisopetuksena järjestettävään ammatilliseen koulutukseen - Haku perusopetuksen jälkeiseen valmistavaan koulutukseen - Kaikkiin edellä mainittuihin koulutuksiin on myös lisähaut koulutuksen järjestäjien tarpeiden mukaisesti <p>Aikuiskoulutuksen hakupalvelut, jotka toteutettiin osittain.</p> <p>Suurin osa kevään 2015 yhtäaikaisten hakuprosessien vaiheista on edellyttänyt onnistuakseen toimintojen ja toimintatapojen hiomista ja järjestelmäkehitystä (Oppijan projektiryhmä 9.6. esittelyaineistot)</p> <p>On huomattava, että eri hauissa on eri aikataulut ja omat prosessinsa.</p> <p>Valintavaiheen palvelut pitävät sisällään myös esimerkiksi arvosanarekisterin muodostamista.</p>
Haku ja valintapalvelut aikuiskoulutukseen	<p>Aikuiskoulutuksen tarjontaa pystyi syöttämään opintopolkuun 9/2014 alkaen.</p> <p>Aikuiskoulutuksen hakupalvelu hakijoille avattiin 15.10.2014</p>
Koulutustieto-, urasuunnittelu ja ohjaus- ja neuvontapalvelut	<p>Koulutustarjontaa koskevaa tietoa on systemaattisesti lisätty opintopolku.fi-palveluun palvelun kehityksen aikana. Palvelu kattaa arviointihetkellä kaikki koulutusasteet.</p> <p>Oma opintopolku.fi-palvelu kirjautuneille käyttäjille otettiin käyttöön syksyllä 2014</p> <p>Opintopolku.fi-sivustolle on koottu kattavasti tietoa koulutukseen hakeutumisesta, koulutusvaihtoehtoista sekä yhteydet eri toimijoiden tuottamiin koulutuksen ohjaus- ja neuvontapalveluihin.</p> <p>Lisäksi on toteutettu virkailijapalvelut koulutuksen järjestäjille (ks. kuvaus myöhemmin)</p>
Ensikertainen ilmoittautuminen esi- ja perusopetukseen (IHEP)-projektissa tuotettavan palvelun mahdollista liittämistä osaksi kansallisia Hakeutujan palveluita.	<p>Palvelukokonaisuudessa on toteutettu IHEP-palvelun määrittelytyötä koko projektin ajan.</p> <p>Alkuperäisessä suunnitelmassa IHEP-palvelulle on määritelty hajautettu toteutus. Määrittelytyön yhteydessä perusopetus edustajat esittivät kansallista keskitettyä palvelua. OKM on päättänyt, ettei keskitettyä ylläpitoa Opintopolun yhteyteen. Tällä hetkellä pohdinnassa seuraavat askeleet. (Oppijan projektiryhmä 9.6.2015).</p>
Opintojen aikaiset palvelut (sis. Oppijan sisältöpalvelut)	
"muodostuvat koulutusasteesta riippumatta mm. informaatiopalveluista, ilmoittautumispalveluista, opintojen suunnitteluun, seurantaan ja etenemiseen liittyvistä palveluista, vuorovaikutuspalveluista, tutkinnon tai tutkinnon osien suorittamisesta ja työelämään siirtymiseen liittyvistä palveluista."	
Keskitettyinä palveluina toteutetaan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan liittyviä palveluita	<p>ePerusteet-hankkeessa on rakenteistettu tutkinnon perusteet vuonna 2015.</p> <p>OPS-työkalu toimii ePerusteet-palvelussa. Työkalun kuvaus on esitetty myöhemmin.</p> <p>Tällä hetkellä on eHOPS-työkalun kehittämiseksi useita hankkeita, jotka on tehty muulla kuin SADE-rahoituksella.</p> <p>eHOPS: Palvelun tekninen toteutus ei ole käynnistynyt: Määrittelyn mukaisen eHOPS-palvelun toteutuksen edellytyksenä se, että koulutuksen järjestäjät löytävät yhteisen tavan ePerusteensa pilkkomiseksi moduulia pienemmälle tasolle -> toiminnallisuudet ottamaan huomioon sekä hakeutumisvaihe että opiskeluaika (Projektiryhmä 9.6.)</p>

Opetuksen järjestäjien palvelut (Huom. myös opintohallinnon palvelut) – Hankesuunnitelman muotoilu	
Opintosuunnitelmien suunnitteluun ja tekemiseen liittyvät palvelut	<p>eOpetussuunnitelmat ja tutkinnot projekti päättynyt 30.4.2015 ja palvelussa on siirrytty ylläpitoon</p> <p>Palvelun kehitysajon valmistelu ja priorisointi</p> <p>ePerusteet-palvelussa (ks. jäljempänä) on vaiheittaisessa käyttöönotossa Ops-työkalu, joka toimii paikallisten opetussuunnitelmien laatimisen ja julkaisemisen alustana. Se mahdollistaa paikallisen opetussuunnitelman laatimisen seutukunnallisena, kuntakohtaisena tai koulukohtaisena. Ops-työkalun avulla opetuksen järjestäjä voi laatia, julkaista ja päivittää perusopetuksen opetussuunnitelmansa sähköisesti.</p>
Työpaikkoihin, työharjoitteluun, yhteisöön liittyvät vuorovaikutuspalvelut.	Tähän palveluun liittyvät Opintopolku.fi-sivujen ohjaukset sekä työssäoppimisen kohtaamispaikan vuorovaikutuspalveluita. Muita palveluita tähän liittyen ei ole tehty.
Osana opetuksen järjestäjien palveluita toteutetaan valtakunnallisten opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden rakenteistaminen ja sähköistämisen sekä integraatiot opintohallintojärjestelmiin.	<p>ePerusteet-palveluun on tuotettu ammatillisen perustutkintojen perusteet sekä yleissivistävän koulutuksen osalta esiopetuksen ja perusopetuksen sekä lisäopetuksen opetussuunnitelmien perusteet sähköisessä ja rakenteistetussa muodossa. Ammatti- ja erikoisammattitutkintoja täydennetään palveluun koko ajan. Tämä tarkoittaa, että perusteista voi hakea sisältöjä erilaisin hakuehdoin ja tuottaa perusteista erilaisia koosteita.</p> <p>Esiopetuksen ja perusopetuksen sekä lisäopetuksen opetussuunnitelmien perusteet ja julkaisut ammatillisten perustutkintojen perusteet ovat kaikille avoimesti selattavissa ja katseltavissa ePerusteet-palvelussa. Palvelussa julkaistujen perusteiden ja opetussuunnitelmien sisältöjä voidaan hyödyntää muissa järjestelmissä tiedonsiirtoajapinnan kautta.</p> <p>Kaikki perustutkinnot julkaistu palvelussa.</p> <p>Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen julkaisu aloitettu, ruotsinkielisten perusteiden siirto aloitettu</p> <p>Ensimmäiset perustetyöryhmät aloittaneet työskentelyn ePerusteissa (6/2015)</p>
Virkailija-palvelut (ei suoraan kirjattuna suunnitelmaan).	<p>Opintopolun virkailijapalvelu otettiin käyttöön 2011.</p> <p>Opintopolun virkailijapalvelussa virkailijalla on käytössään kaikki ne työkalut, joita virkailija tarvitsee työssään eri koulutusasteiden hakuihin ja opiskelijavalintoihin liittyen, olipa kysymys sitten koulutustarjonnan tallentamisesta, hakemusten käsittelystä tai valintojen toteuttamisesta. Myös kaikki virkailijoille Opintopolun käyttöön liittyvä ohjeistus löytyy virkailijasovelluksesta.</p>
Tietovarantopalvelut (Tavoitela – kuvan muotoilu)	
Todennetun osaamisen rekisteri "Todennetun osaamisen rekisteriin kerätään julkisin varoin järjestetyn ja julkisin varoin tuetun koulutuksen kautta saatu ja todennettu osaaminen" (Hankesuunnitelmassa kohdassa "hakeutujan palvelut")	<p>Oppijan palvelukokonaisuudessa toteutetaan TOR:n ensimmäinen vaihe: suoritusrekisteri sähköisiä haku- ja valintapalveluita varten.</p> <p>Suoritusrekisteri valmistui 2014 hakua varten.</p> <p>Tällä hetkellä on perusopetuksen päättöluokkalaisten tiedot siirretään palveluun vuoden vaihteessa. Yhteys toimii VTJ:n kanssa hakuja varten.</p> <p>Jatkohanke on käynnistynyt 08/2015 OKM:n toimesta ja rahoitus toteutetaan muulla rahoituksella.</p>
Opetussuunnitelmien ja tutkintojen sähköiset perusteet (eOps) -projekti on osatodennetun osaamisen toteutusta. Projekti tuottaa yhtenäisen mallin opetussuunnitelmien- ja tutkinnon perusteiden kuvaamiseksi ja julkaisemiseksi. (Hankesuunnitelma, kohdassa hakeutujan palvelut)	<p>eOpetussuunnitelmat ja tutkinnot projekti päättynyt 30.4.2015 ja palvelussa on siirrytty ylläpitoon</p> <p>Palvelun kehitysajon valmistelu ja priorisointi</p>
Siirtymävaiheen palvelut (rajapinta- ja integraatiopalveluita)	
Siirtymävaiheen palvelut ovat oppijalle ja palvelujen tuottajille keskitetysti tarjottavia palveluja kaikissa siirtymävaiheen tilanteissa (esim. esiopetuksesta perusopetukseen, alakoulusta yläkouluun siirtyminen, peruskoulusta toiselle asteelle, toiselta asteelta korkeakouluun, opiskelupaikan vaihtaminen oppilaitoksesta toiseen, jatko-opiskelun aloittaminen, työharjoittelun aloittaminen, työssä oppiminen, tai työelämään siirtyminen).	<p>Osa näistä muotoiluista tulee suoraan esiselvityksestä eikä niihin ole saatua SADe-rahoitusta.</p> <p>Käytännössä kaikki oppijan palvelut tukevat oppijoita eri siirtymävaiheissa. Siirtymävaiheisiin liittyvät kouluasteen muutokset, työelämään siirtyminen jne. Valtaosa palveluista kohdentuu nyt toiselle asteelle siirtymiseen (SADe-rahoitteisissa) sekä lisäksi korkeakouluun siirtymiseen (ei-SADe-rahoitteiset korkeakoulu-haku -palvelut sekä esimerkiksi parhaillaan rakennettava siirtohaku).</p> <p>Opintopolku.fi-palvelussa on lisäksi oppimisopimuksen kohtaamispaikka, jossa on edellä kuvattun kaltaisia oppisopimukseen ja työssä oppimiseen liittyviä vuorovaikutuspalveluita.</p>

Muita huomioita

Oppijan palveluiden esiselvityksen mukaisesta visiosta on jouduttu karsimaan useita palveluita sillä SADe-rahoitus toteutui ajateltua suppeampana. Käytännössä tekninen toteutus on perustunut palvelukomponentti-ajatteluun, joka on mahdollistanut nopean reagoinnin.

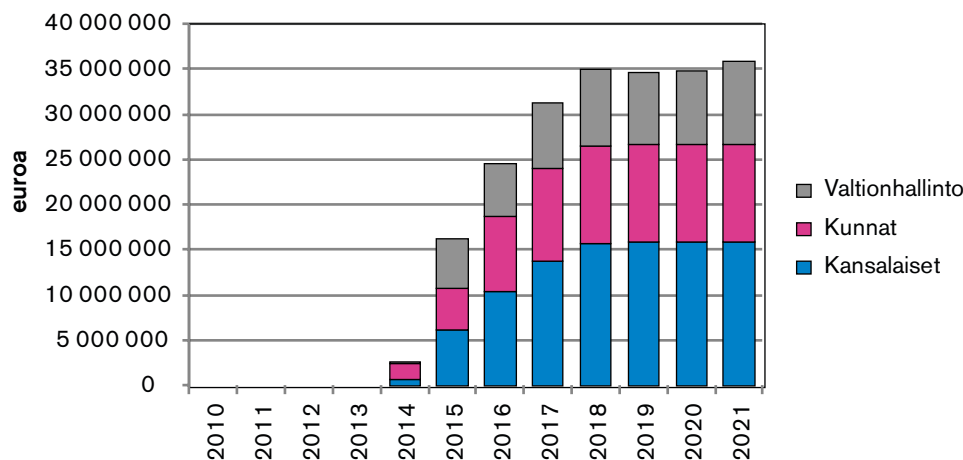
Edellä kuvattujen perustuotosten, jotka muodostavat oppijan palvelun rungon, lisäksi on toteutettu yhteiskäyttöisiä palveluita, joita ei ole listattu suunnitelmien mukaisina tuotoksina, mutta jotka ovat olleet välttämättömiä palvelujen toteutukselle:

- Osoitetietojärjestelmä (kaikki kansallinen koulutus)
- Oppijanumero
- Koodistopalvelut
- Käyttäjähallinnan ratkaisut
- Lokituspalvelu

3.2 Hyötyjen arviointi

Oppijan palvelukokonaisuuden toteutuksen käynnistämispäätöksen tueksi tehdyn kustannus-hyötylaskelmassa arvioidut hyödyt jakaantuvat suorite-, raha- ja laatuhyötyihin. Laskelma on päivitetty elokuussa 2015.

Päivitetty kustannushyötylaskelma on liitteessä 5. Tiivistetysti hyödyt jakaantuvat valtionhallintoon, kunnille ja kansalaisille, jotka ovat suurin hyödynsaaja.

Kuva 49. Kaikki hyödyt yhteensä – hyödyt saajittain

Hankkeen keskeisimmät taloudelliset hyödyt

Suoritesäästöt

- Osaamisen arviointi
- Hakeutuminen (aikuiskoulutus)
- Siirtyminen koulutuksen järjestäjien välillä
- Oppijan omat palvelut
- Opintohallinnon automatisoidut palvelut
- 2. asteen laajennettu hakeutuminen

Tulevat kustannussäästöt

- Aikuiskoulutuksen paikallisten hakujärjestelmien rakentamisen poistuminen
- Nykyisen yhteishaku ympäristön ylläpito
- Komponentti- ja koosteiset palvelut
- Palveluiden uudelleenkäytettävyys laskee OKM/OPH investointitarvetta
- Kelan päällekkäisten tietovarantojen poistuminen

3.3 Taloudellinen onnistuminen

Oppijan palvelukokonaisuuden budjetti oli hankkeen alkaessa 13,1 miljoonaa euroa. Esiselvitykseen oli varattu 372 400 euroa, palveluiden määrittelyyn ja suunnitteluun 334 800 euroa, palveluiden toteutukseen 10 404 100 euroa ja palveluiden käyttöönottoihin 1 988 700 euroa. Tämän lisäksi Oppijan palveluille myönnettiin lisämääräraha vuonna 2014 suuruudeltaan 930 000 euroa.

Vuosi	Määräraha (euroa)
2010	372 149
2011	378 410
2012	2 858 796
2013	4 353 162
2014	4 743 761
2015	2 420 939
<i>Yhteensä</i>	15 127 217

Kuva 50. Valtiovarainministeriön Oppijan palvelukokonaisuudelle myöntämät määrärahat.

4 Kehittämisen resurssit

SADe-ohjelman rahoituksella myönnetty htv:t ja toteuma ajalla 1.1.2010–31.12.2015

HTV-kohde	2010 myönnöt	2010 toteuma	2011 myönnöt	2011 toteuma	2012 myönnöt	2012 toteuma	2012 myönnöt	2013 toteuma	2014 myönnöt	2014 toteuma	2015 myönnöt	2015 toteuma
Oppijan palvelukokonaisuus	1,5	0,75	3	3	4	4	4	4	4,5	4,5	5	5

Kuva 51. SADe-ohjelman rahoituksella myönnetty htv:t ja toteuma ajalla 1.1.2010–31.12.2015, euroa.

Vain SADe-korvattavat (euroa)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Yhteensä
Esiselvitys	372 149	0	0	0	0	0	372 149
Määrittely, suunnittelu	0	378 410	534 465	806 301	381 008	113 077	2 213 261
Toteutus	0	0	2 324 331	3 042 791	3 482 523	1 994 062	10 843 707
Käyttöönotto	0	0	0	504 070	880 230	313 800	1 698 100
Ylläpito	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	372 149	378 410	2 858 796	4 353 162	4 743 761	2 420 939	15 127 217

Kuva 52. Vain SADe-korvattavat kustannukset: sekä ostot että oma SADe-korvattava työpanos.

5 Jatkotoimet ja -esitykset

Oppijan verkkopalvelut on laajentuva ja kehittyvä palvelukokonaisuus. Avoimen lähdekoodin, avoimen datan, avoimien rajapintojen ja palvelukeskeisen arkkitehtuurin periaatteiden mukaan suunnitellun ja rakennetun ympäristön vaikuttavuus kasvaa käytön laajentuessa. Palvelujen jatkokehitys etenee yhteisen ohjausmallin tukemana. Palveluympäristön eheys ja arkkitehtuurin selkeys on palvelujen elinkaaren vaikuttavuuden varmistamisen edellytys.

Oppijan verkkopalveluissa viiden vuoden aikana tehty työ nivoutuu selkeästi pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman strategiaan linjauksiin. Digitalisaatio on hallituksen strategian ja kärkihankkeiden läpileikkaava teema. Keskeisin tavoite on digitalisoida julkiset palvelut, mikä tarkoittaa ennen kaikkea toimintatapojen uudistamista rakentamalla julkiset palvelut käyttäjälähtöisiksi ja ensisijaisesti digitaalisiksi. Opintopolku.fi-palveluissa on koeponnistettu monet hallitusohjelman kirjaukset, kuten julkisen hallinnon sitoutuminen kysyä samaa tietoa kansalaisilta ja yrityksiltä vain kerran, kansalaisten oikeus valvoa ja päättää itseään koskevien tietojen käytöstä sekä samalla varmistaa tietojen sujuva siirtyminen viranomaisten välillä. Aloitettua työtä tulee jatkaa.

5.1 Koulutuspoliittiset tavoitteet ja niiden saavuttaminen

Osaamisen ja koulutuksen kärkihanke (esim. toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi, työelämään siirtymisen nopeuttaminen ja nuorisotakuu yhteisötakuun suuntaan) tarkoittaa toimenpiteinä merkittäviä muutoksia Opintopolku-palvelukokonaisuuteen. Tavoitteena on syksyn 2015 aikana laatia Opintopolun pitkän aikavälin kehittämissuunnitelma, jossa kärkihankkeiden toimenpiteet on otettu huomioon.

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformilla pyritään uudistamaan koulutuksen rakenteita, rahoitusta ja tekemisen tapaa. Koulutuksen lainsäädännön, rahoituksen, ohjauksen ja tutkintojärjestelmän uudistaminen tarkoittaa väistämättä periaatteellisia muutoksia kansalaisille ja koulutustoimijoille tarjottaviin palveluihin.

Palvelujen tulee mahdollistaa yksilölliset opintopolut, josta esimerkkinä työpaikalla tapahtuva oppiminen ja oppisopimuskoulutuksen uudistaminen. Tavoitteena on ottaa käyttöön uusi koulutussopimus joustavaksi ja houkuttelevaksi tavaksi suorittaa tutkinto tekemällä oppien. Oppisopimuskoulutuksen järjestämisen kynnyksestä alennetaan keventämällä siitä työnantajille aiheutuvaa hallinnollista ja taloudellista taakkaa.

Tavoitteena on myös uudistaa ammatillisia tutkintoja tunnustamaan paremmin aiemmin hankittua osaamista. Yli 380 erillisen tutkinnon päällekkäisestä ja sekavasta järjestel-

mästä siirrytään laaja-alaisempiin tutkintoihin. Ammatillisen koulutuksen kyky uudistua ja uudistaa tutkintoja nykyistä nopeammin tarvitsee tuekseen toimivat palvelut.

5.2 Opintopolun ylläpito- ja kehittämissuunnitelma

Opintopolun laajennusten myötä Opetushallituksen vastuulla olevien palvelukokonaisuuden käyttäjämäärät moninkertaistuvat seuraavien vuosien aikana (tavoitetilassa arviolta noin 2,5 miljoonaa kansalaista). Kokonaisuudessa on mukana täysin uusia palveluja, joiden ylläpito ja asiakaspalvelutuki lisäävät Opetushallituksen nykyisiä vastuita. Merkittävimmät näistä ovat todennetun osaamisen rekisterin laajentaminen suoritusrekisteristä kansalliseksi perustietovarannoksi ja palvelukokonaisuuden edelleen kehittäminen hallitusohjelman toimenpiteiden mukaisesti.

5.2.1 Koulutusinformaatiopalvelu ja käyttöliittymän selkiyttäminen

Hankkeen aikana on kehitetty kansallista koulutustarjonnan tietovarantoa. Laajentamista tulee jatkaa kattamaan mm. seuraavat koulutukset: avoin korkeakoulutus, korkeakoulujen siirtohakujen koulutus, yhteishakuun kuulumaton nuorten lukiokoulutus, ammatillisten tutkintojen osat ja niihin liittyvä valmistava koulutus, aikuislukioiden aineopinnot, tutkintoon johtamaton ammatillinen koulutus ja vieraskieliset ammatilliset perustutkinnot.

Kaiken koulutuksen tuomisella samaan palveluun on monia hyviä puolia. Tieto löytyy helpommin, koska on vain yksi paikka, josta sitä etsiä. Kansalainen voi vertailla eri koulutustyyppejä keskenään helpommin, kun niitä esitetään yhteismitallisesti ja kaikista tallennetaan samat perustiedot. Oman haasteensa koulutusten haun ja rajauksen käyttöliittymälle tuovat eri kohderyhmien tarpeet. Esimerkiksi peruskoulun päättävät etsivät täysin eri koulutuksia kuin osaamistaan täydentävät aikuiset. Hakutulosten järjestäminen eri kohderyhmien näkymiin merkitsee melko suuria muutoksia hakusovellusten nykyiseen logiikkaan.

Kesällä 2015 Aalto-yliopiston Information Technology Program -ohjelmassa toteutettiin Opintopolun konseptointiprojekti. Projektissa määriteltiin Opintopolun tärkeimpien ja suurimpien käyttäjäryhmien palvelujen kannalta nykyistä toimivamman käyttöliittymän konseptiaihio. Saadut tulokset toimivat jatkokehittämisen tukena.

5.2.2 Yksilölliset ja joustavat koulutuspolut

Yksilöllisten ja joustavien koulutuspolkujen tavoite tarkoittaa Opintopolussa myös oppijan henkilökohtaisten palvelujen jatkokehittämistä. Kansalaiselle on hankalaa löytää 10 000 koulutuksen joukosta itselleen mahdollinen tai sopiva varsinkin silloin, kun hän ei tiedä, mikä kaikki olisi hänelle mahdollista. Koulutustiedotuksella ja muiden hallinnonalojen

TNO-palveluilla on vielä haastetta tämän viestin välittämisessä. Yksilöllisten ja joustavien koulutuspolkujen tukeminen tarkoittaa Opintopolussa myös henkilökohtaisten palvelujen eli kirjautuneen käyttäjän palvelujen kehittämistä.

5.2.3 Haku- ja valintapalvelut

Perusopetuksen jälkeisten koulutusten koulutustarjonta, hakeutuminen ja valinnat edellyttävät vuosittaista teknistä pienkehitystä (esim. opiskelijaksi ottamista koskevat valintaperustemuutokset ja valintaperustemallinnukset). Nämä kustannukset on sisällytetty

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen tulossopimukseen. Oman haasteensa kehittämislle aiheuttaa ennakoimattomat ja merkittävää teknistä kehittämistä edellyttävät lainsäädäntömuutokset.

Palveluiden kehittämisen kokonaisuuden hallinnan ja kehittämisen ennakoimiseksi otetaan käyttöön prosessityökalu vuoden 2015 aikana. Palvelukokonaisuuden kehittämistarpeet (asiakaspalautteet, sidosryhmien toiveet jne.) aikatauluineen ja priorisointineen kootaan wikiin, jossa koulutustoimijoilla on mahdollisuus ottaa kantaa kehittämistyöhön. Tällä varmistetaan myös ylläpidossa olevien palveluiden kehittämisen vuorovaikutus asiakkaiden kanssa.

5.2.4 TunnistautumISRatkaisut

Heikko tunnistautumiseen perustuva ratkaisu otetaan käyttöön syksyn 2015 aikana EU- ja ETA-maista tulevien hakijoiden hakijamaksujen keräämiseen. Heikosti tunnistautuneen käyttäjän palvelujen laajentaminen mm. toisen asteen yhteishakua varten olisi siten mahdollista ottaa käyttöön keväällä 2016.

Kirjautuneen / heikosti tunnistautuneen käyttäjän palveluja tulisi rakentaa myös koulutustarjonnan näyttämiseen:

- koulutusvahti auttaisi erillishakujen (esim. maisteriopinnot, siirtohaut, ammatillisten opettajakorkeakoulujen haut, avoin korkeakoulutus, ammatillinen aikuiskoulutus, vapaa sivistystyö) koulutusten löytymisessä. Niiden koulutuksia ja hakuja julkaistaan pitkin vuotta, haut voivat olla jatkuvia hakuja, aloituspaikkoja kussakin koulutuksessa vain muutama ja koulutukset ja oppilaitokset voivat sijaita missä päin maata tahansa
- suositellut: koulutusvahdin luonut käyttäjä voi saada myös suosituksia koulutuksista, jotka voisivat vastata hänen kiinnostuksiaan, vaikka hän ei itse ole osannut niitä etsiä.
- kirjautuneen käyttäjän näkymä koulutustietoon: käyttäjälle voidaan näyttää hänen niin halutessaan vain koulutuksia, jotka vastaavat hänen pohjakoulutustaan tai aiempia suorituksiaan. Tämän voi tehdä ennen TOR:ia, jos käyttäjä itse määrittelee omissa tiedoissa, millaisia koulutuksia hän ensisijaisesti haluaa nähdä. Esimerkiksi opoilta on tullut palautetta, että peruskoulun päättävän pitäisi voida nähdä vain ne koulutukset, joihin oikeasti voisi hakea, ei aikuiskoulutuksia.

Kirjautuneen käyttäjän palvelujen kehittäminen ei palvelisi vain hakeutujien ja kansalaisten tarpeita, vaan myös viranomaistarpeita, jos palveluja kehitettäessä rakennettaisiin samalla tiedonkeruun infrastruktuuria. Siitä, mitä kansalaiset etsivät, tallentavat ja valitsevat verkkopalvelussa liikkeussaan, voidaan erilaisin menetelmin muodostaa analytiikkatietoa ja haluttaessa yhdistellä sitä muista viranomaispalveluista kerättävään vastaavaan tietoon.

Taloudellisin tapa rakentaa tiedonkeruun infrastruktuuria on määritellä tiedonkeruutarpeet jo ennen kehittämistä ja toteuttaa perusta niille jo muita palveluita rakennettaessa.

5.2.5 Oppijan palveluiden ylläpidon aikainen viestintäsuunnitelma

Opintopolun ylläpidon aikaisen viestintäsuunnitelman laadinta on aloitettu syyskuussa 2015. Opetushallitus järjestää työpajoissa, joissa suunnitellaan Opintopolku.fi-palvelujen viestintää ja asiakaspalvelua ylläpitovaiheessa. Ylläpitoviestinnän suunnitelman on tarkoitus olla valmis marraskuun 2015 lopussa.

5.2.6 Kokonaisarkkitehtuurityö

Oppijan hankkeessa käynnistettyä kokonaisarkkitehtuurityötä tulee jatkaa opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla. Ministeriön alaisten virastojen rooli ja tehtävät osana kokonaisarkkitehtuurityötä on sytytä täsmentää osana virastojen ja ministeriön välistä tulossopimusta.

5.2.7 Oppijan palveluiden vaikutukset Opetushallituksen sähköisten palveluiden kehittämiseen

Opintopolku on merkittävä osa Opetushallituksen sähköisiä palveluita. Oppijan palvelukokonaisuus -hanke on osoittanut, että Opetushallituksen kaikkien verkkopalveluiden ja sähköisten palveluiden tulee tukea Opetushallituksen strategiaa ja tavoitteita. Yksittäistä verkkopalvelua kehitettäessä tulee olla käsitys, miten se sijoittuu viraston sähköisten palveluiden kokonaisuuteen. Tästä syystä Opetushallitukseen on perustettu sähköisten palveluiden koordinaatioryhmä, jolle kuuluu kokonaisvastuu ja verkkopalvelukokonaisuuden omistajuus. Koordinaatioryhmä vastaa siitä, ettei palveluissa ole epätarkoituksenmukaista päällekkäisyyttä tai katvealueita.

5.3 Suoritusrekisteristä Todennetun osaamisen rekisteriksi (KOSKI)

Todennetun osaamisen rekisteristä muodostetaan luotettava viranomaistietolähde opintosuorituksille aina yksittäisestä opintosuorituksesta tutkintotasoon asti. Tietolähteestä voidaan jakaa tietoja luotettavasti viranomaistoimijoille, kuten KELA, TEM, opetuksen- ja koulutuksen järjestäjät, VM, Valvira, KARVI ja Tilastokeskus, Koulutusrahasto.

Viranomaistietovaranto korvaa paperisen todistuksen ensisijaisena asiointimuotona.

Sähköinen viranomaistietovaranto vähentää eri hallinnonalojen päällekkäistä virkatyötä ja helpottaa kansalaisen asiointia.

Kansalainen saa yhdestä paikasta näkymän kaikkien suoritustietoonsa ajasta tai paikasta riippumatta. Kansalainen voi jakaa tätä näkymää esim. opiskelupaikkaa tai työpaikkaa hakiessaan. Lisäksi suoritustiedot ovat pitkäaikaisesti kansalaisen luotettavasti saatavilla.

5.4 Oppijan palveluiden hallinta- ja rahoitusmallit

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen tulossopimuksen 2012–2015 mukaisesti uusien opiskelijavalintajärjestelmien toteutus ja ylläpito on sopeutettu käytettävissä oleviin määrärahoihin. Ylläpito- ja jatkokehittäminen pitää järjestyä tavalla, joka mahdollistaa toiminnan määrän vuosittaisen uudelleen arvioinnin. Oppijan jatkokehityksen tiekartalla on jo useita merkittäviä laajennuksia tuleville vuosille. Kun päätetään yksittäisistä laajennuksista, pitää huomioida laajennusten vaikutus olemassa olevaan palveluympäristöön, arkkitehtuurin mukaisuuteen ja elinkaarikustannuksiin.

Opetushallituksen henkilöstömäärä kehittyy valtion tuottavuusohjelman mukaisesti. Hallitusohjelman tavoitteiden toteutuminen uusien kansallisesti merkittävien palvelujen osalta edellyttää riittävää panostusta opiskelijavalintapalvelujen ylläpitoon. Palveluja ei voida laajentaa huomioimatta laajennusten vaikutus ylläpito- ja ohjausresursointiin.

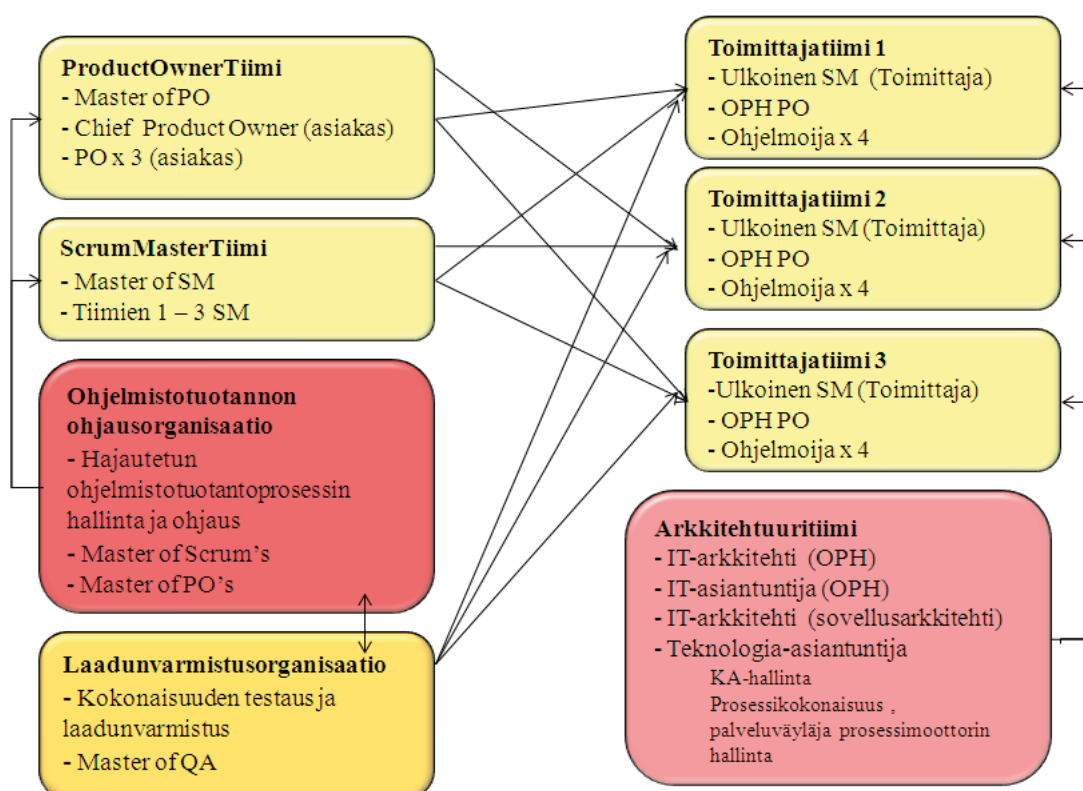
Opintopolun ylläpitoon on myönnetty vuodelle 2015 5,610 milj. euroa. Talousarvioesityksessä vuoden 2016 kehyksessä on esitetty ylläpitoon 5,610 milj. euroa. Talousarvioesityksessä on lähdetty siitä, että kustannussäästöt realisoituvat vuodesta 2017 alkaen kymmenellä prosentilla vuosittain siten, että vuonna 2017 ylläpitokustannukset ovat 5,460 milj. euroa.

Määrärahasiirtoesitykset- ja päätökset

Päiväys	Otsikko	Diaarinumero	Asiakirjan tyyppi	Säilytys
29.3.2011	Määrärahan käyttöönsaattaminen OPH:lle	OKM 17/520/2011	OKM määrärahapäätös	SALAMA
5.4.2011	Määrärahan käyttöönsaattaminen OPH:lle	OKM 18/520/2011	OKM määrärahapäätös	SALAMA
7.12.2011	Määrärahan siirtoesitys, OPH, Gofore Oy	x	OPH määrärahasiirtoesitys	OPH
31.8.2012	Määrärahan käyttöönsaattaminen OPH:lle	OKM 377/520/2012	OKM määrärahapäätös	SALAMA
9.10.2012	Määrärahan käyttöönsaattaminen OPH:lle	OKM10/521/2012	OKM määrärahapäätös	SALAMA
14.12.2012	Määrärahan siirtoesitys OPH:lta	OPH 52/202/2012	OPH määrärahasiirtoesitys	OPH
17.12.2012	Määrärahan siirtoesitys OPH:lta	OPH 53/202/2012	OPH määrärahasiirtoesitys	OPH
18.12.2012	Määrärahan käyttöönsaattaminen OPH:lle, päätöksen oikaisu	OKM 377/520/2012	OKM määrärahapäätös	SALAMA
26.4.2013	Määrärahan käyttöönsaattaminen OPH:lle	OKM 6/521/2013	OKM määrärahapäätös	SALAMA
19.12.2013	Määrärahan käyttöönsaattaminen OPH:lle, päätöksen oikaisu	OKM 6/521/2013	OKM määrärahapäätös	SALAMA
13.3.2014	Määrärahan siirtoesitys OPH:lta	OPH 11/202/2014	OPH määrärahasiirtoesitys	OPH
9.4.2014	Määrärahan käyttöönsaattaminen OPH:lle	OKM 176/520/2014	OKM määrärahapäätös	SALAMA
23.2.2015	Määrärahan siirtoesitys OPH:lta	OPH 14/202/2015	OPH määrärahasiirtoesitys	OPH
26.2.2015	Määrärahan käyttöönsaattaminen OPH:lle	OKM 25/520/2015	OKM määrärahapäätös	SALAMA
11.3.2015	Määrärahan käyttöönsaattaminen OPH:lle, päätöksen oikaisu	OKM 25/520/2015	OKM määrärahapäätös	SALAMA

Toteutusvaiheen kehittämismallin ja kehityksen organisointimuutokset vuosina 2012–2015

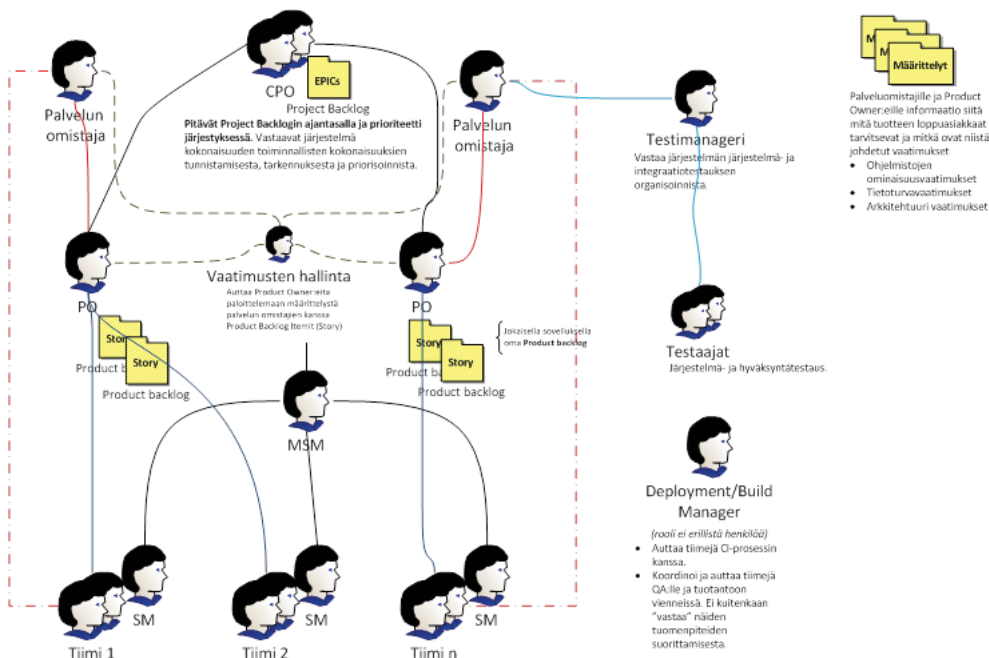
Vuoden 2012 kehittämismalli ja organisoituminen

Kuva 1. Vuoden 2012 kehittämismalli ja organisoituminen.

Kehittämismallissa oli keskeistä toimittajakohtaiset tiimit, joissa oli mukana myös Opetushallituksen product owner. Laadunvarmistukseen hankittiin testausmanageri, jolla oli kokonaisuuden testausvastuu. Keskeiseen rooliin nousi Master of Product Owner (ict-toimittajalta) ja Päätuotteenomistaja (CPO OPH:sta). Arkkitehtuuri tiimistä huolimatta arkkitehtuuri ohjaus ei toiminut riittävästi. Erityisesti palvelukeskeisen arkkitehtuurin edellyttämä palveluiden kuvaus ja rajapintojen dokumentointi loi tiimien välille haasteita.

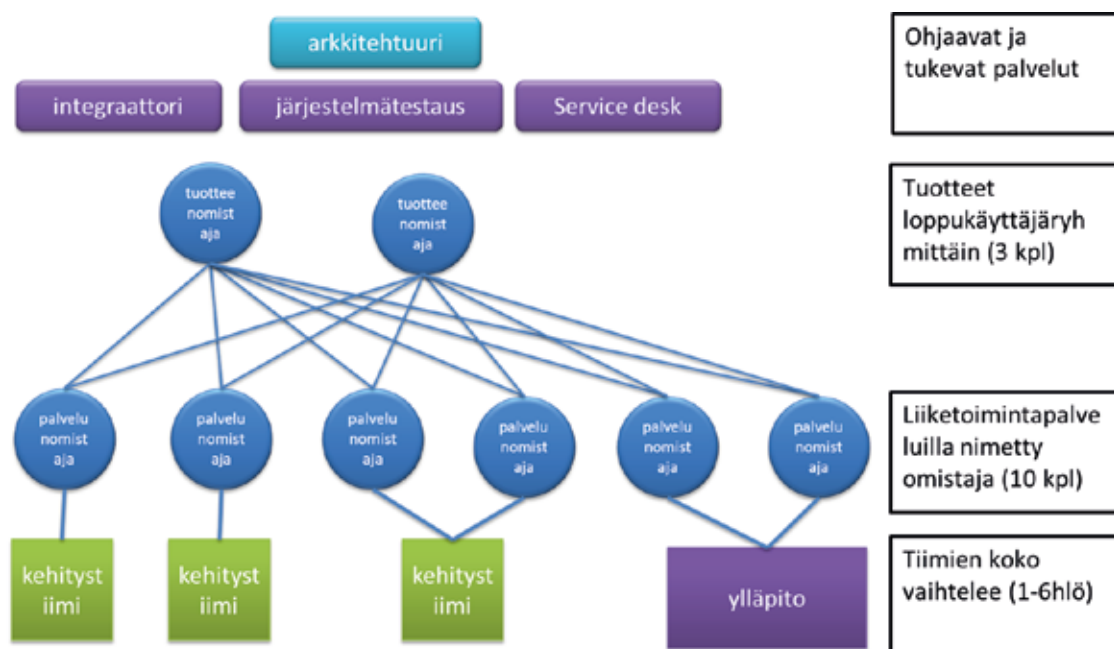
Vuoden 2013 kehittämisenmalli ja organisoituminen

Kuva 2. Vuoden 2013 kehittämismalli ja organisoituminen.

Myös tässä mallissa Master of Product owner (MPO) ja Päätuotteenomistaja (CPO) ovat vahvassa roolissa. Heidän tehtävään on pitää ajan tasalla projektin tasolla Backlogia ja tarvittaessa priorisoida palvelun omistajien ylläpitämiä palvelukohtaisia Backlogeja. vuoden 2013 kehittämismallissa painopisteena oli myös Deploymentin ja versioinnin kehittäminen siten, tiimien jatkuva integrointi (continuos Integration CI) hyväksymistestiympäristöön ja tuotantoon on yksinkertaista ja joustavaa.

Vuoden 2014 kehittämismalli ja organisoituminen

Kuva 3. Vuoden 2014 kehittämismalli ja organisoituminen.

Hankkeessa oli jo opittu työskentelemään ketterän kehittämisen mallin mukaisesti ja hanke oli jo pitkään toteuttanut palveluita. Osa palveluista oli jo tuotantokäytössä ja samaan aikaan niihin kohdistui laajoja kehittämistarpeita. Lisäksi samaan aikaan kehitettiin uusia käyttöönotettavia palveluita. Vuoden 2014 osalta arkkitehtuuriohjaus nostettiin keskeiseksi ohjauksen välineeksi. Lisäksi tuotantossa olevien palveluiden osalta integraattorilla on ohjaava rooli palveluiden kehittämisessä. Tuotteenomistaja (prosessinomistaja) toimi asiakasrajapinnassa ja välittää palvelunomistajille asiakkaiden tarpeet. Palvelunomistajat ylläpitivät omia palvelukohtaisia kanban –tauluja ja ohjasivat kehitystiimiä. Edelleen kehittämisen mallissa korostui palvelukohtainen kehittäminen, mutta prosessin/ tuotteiden tarpeista lähtien.

Vuoden 2015 kehittämismalli ja organisoituminen

Ketterän kehittämisen malli perustuu continuous delivery ja Kanban -periaatteisiin, jossa tehtävät pyritään saamaan valmiiksi jatkuvassa kehitysvirrassa ja mahdollisimman pienissä erissä. Prosessin tarkoitus on tuoda julki jokainen työvaihe, jolloin kaikilla osapuolilla on jatkuvasti nähtävissä projektin eteneminen ja missä vaiheessa jokainen tehtävä kulloinkin on.

Tuotteenomistaja nimikkeestä siirryttiin prosessinomistajaan – on helpompaa ymmärtää ja vastaa ”virkakieltä”. Prosessinomistaja työskentelee tiiviissä yhteistyössä kehittäjien kanssa ja vie toiminnallisuuksia eteenpäin. Vuonna 2015 luovuttiin palvelukohtaisesta kehittämisestä ja siirryttiin toiminnallisuuden päästä päähän kehittämiseen. Tässä yhteydessä kehitystiimirakenne rikottiin ja kehittäjien osaamista on laajennettu yli yksittäisten palveluiden.

Tekeminen muuttui siten, että ei tehdä laajasti monia tehtäviä rinnakkain vaan tehdään yksi tehtävä valmiiksi alusta loppuun asti. Tällä muutoksella varmistetaan tehtävien valmistuminen määräajassa. Keskitytään aina yhden toiminnallisen kokonaisuuden, käyttäjätarinan ja sitä vastaavan hyväksymistapauksen valmiiksi saamiseen mahdollisimman nopeasti.

Vaikka hanke on päättymässä, työtä ohjaa vahvasti jatkuva toimintatapojen kehittäminen.

Pyritään tunnistamaan jo suunnitteluvaiheessa gold plating (toiminnon koristamista ylimääräisillä ominaisuuksilla). Kun toiminnallinen kokonaisuus (epic) pilkotaan käyttäjätarinoiksi, toteutetaan vain tärkeimmät käyttäjätarinat. Loput käyttäjätarinat hävitetään tai pidetään poissa silmistä.

Vuoden 2015 alussa siirryttiin atk-pohjaisesti JIRasta perinteiseen tussitauluun. Tussitaulu voidaan virtualisoida Jiran kanban-tauluksi, jolloin ”iso lappu” (=Käyttäjätarina) on ’epic’ ja yksittäinen siihen liittyvä tehtävä on ’issue’.

Asiakaskäyttöönnoton tapahtumat ajanjaksolla 1.1.2014–31.12.2015

Oppijan klusteriryhmissä hyväksyttiin lokakuussa 2013 Keskitettyjen palveluiden levittämissuunnitelma osana käyttöönottosuunnitelmaa.

Opintopolku.fi-käyttöönottoa on tuettu valmistelemalla palveluun ohjeet ja opasteet sekä käytön asiakastuki. Käyttöönnoton tukitoimenpiteillä haluttiin varmistaa palveluiden vaikuttavuustavoitteiden toteutuminen ensimmäisistä käyttöönotoista alkaen. Infotilaisuuksien ja muiden käyttöönottoon liittyvien tilaisuuksien järjestämisvastuu ja niistä tiedottaminen on Opetushallituksen käyttöönotto-organisaatiolla yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Opintopolun neuvonta on opastanut hakijoita ja Opintopolun virkailijoita järjestelmän käyttöön, hakuihin ja valintoihin liittyvissä asioissa puhelimitse ja sähköpostilla.

Käyttöönnotot toteutettiin vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa koulutettiin ja käytöönnotettiin toisen asteen käyttäjähallinta-, koodisto- ja tarjontatietojen hallintapalvelut. Syksyllä 2013 käyttöönnotettiin pilottina ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen hakupalvelu. Seuraavassa vaiheessa käyttöönnotot kohdistuivat peruskoulun jälkeisen koulutuksen hakupalveluihin keväällä 2014. Aikuiskoulutuksen käyttöönnotot käynnistyivät vuoden 2014 aikana ja keväällä 2015 toteutettiin ePerusteiden käyttöönotto.

Virkailijoiden käyttöönottokoulutukset järjestettiin touko-kesäkuussa 2013, opinto-ohjaajien koulutukset tammikuussa 2014 ja aikuisoppilaitosten vastuukäyttäjien koulutukset syyskuussa 2014.

SADe-määrärahaa kohdennettiin palveluista viestintään sekä palveluja käyttöönottaville viranomaisille (kunnat ja muu julkinen hallinto) että palvelujen loppukäyttäjille (kansalaiset, yritykset ja yhteisöt).

Kevät 2014

Vastuukäyttäjäkoulutus

Keväällä 2014 järjestettiin järjestelmäkoulutuksia Opintopolun vastuukäyttäjille. Kohde-ryhminä olivat niin toisen asteen kuin korkeakoulujenkin vastuukäyttäjät.

Korkeakoulujen vastuukäyttäjille koulutettiin järjestelmän käyttöä maaliskuu- ja huhtikuussa 2014. Koulutuksia järjestettiin Helsingissä ja Tampereella yhteensä 4 kappaletta, ja niihin osallistui yhteensä noin 120 vastuukäyttäjää, jotka edustivat kaikkia suomen korkeakoulusektorin oppilaitoksia.

Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten vastuukäyttäjien koulutus toteutettiin keväällä Opetushallituksessa tuotettujen ohjevideoiden välityksellä. Maaliskuussa julkaistiin

video, jonka aihe oli valintojen toteuttaminen Opintopolussa. Toukokuussa tehtiin video aiheesta ”perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen hakemusten käsittely ja valintojen tekeminen”. Videot tehtiin sekä suomeksi että ruotsiksi. Myöhemmin videoita on tehty yhteensä 40 kpl.

Opinto-ohjaajien koulutus

Opetushallitus järjesti oppilaan- ja opinto-ohjaajille tammikuussa 2014 kahdeksan koulutustilaisuutta eri puolilla Suomea. Osallistujia oli yhteensä noin 1 300 peruskoulujen, lukioden ja ammatillisen koulutuksen opinto-ohjaajaa. Tilaisuuksissa kouluttajina toimi opinto-ohjaajia sekä verkkoviestinnän ja digitaalisten palvelujen asiantuntijoita. Koulutuksissa perehdyttiin Opintopolku-palvelun koulutusympäristöön opinto-ohjaajan apuna, koulutustarjontatiedon hakumahdollisuuksiin sekä hakulomakkeen ominaisuuksiin. Lisäksi päivän teemoina olivat nuorten nettikäyttäytyminen sekä yleensä sähköiset palvelut ja tiedon haku verkossa.

Netti- ja koulutusmateriaali Oppijan verkkopalveluiden hankesivusto (<http://www.oph.fi/oppijanpalvelut>) on keskeisin käyttöönottoon liittyvä tiedotuskanava. Sivuston kohderyhmänä on kaikki aiheesta kiinnostuneet, ja sen kautta julkaistaan merkittävä osa hankkeeseen liittyvästä verkkomateriaalista.

Merkittävimmät Oppijan verkkopalveluiden käyttöönottoon liittyvät verkkomateriaalit ovat Opintopolun uutiskirjeet sekä järjestelmän käyttöohjeet. Uutiskirje ilmestyy kuukausittain, ja se jaetaan sähköisesti laajalle vastaanottajajoukolle, joka muodostuu keskeisten sidosryhmien edustajista. Uutiskirje julkaistaan myös hankesivustolla. Järjestelmän käyttöohjeet ovat osittain kirjallisia ohjeita, osittain ohjevideoita. Kirjalliset ohjeet sekä video-ohjeet on julkaistu Oppijan verkkopalveluiden wiki-alueella (<https://confluence.csc.fi/x/aQR0>).

Hankkeen puitteissa on uutiskirjeiden ja käyttöohjeiden lisäksi tuotettu muutakin verkkomateriaalia. Useita koulutustilaisuuksia on tallennettu videolle, ja tallenteet ovat yleisön nähtävillä hankesivustolla. Keväällä 2014 tuotettiin yhteistyössä työvoima- ja elinkeinoministeriön kanssa videoesityksiä käynnissä olevista uudistuksista. Esitykset ovat katsottavissa hankesivuilla. Lisäksi on tuotettu koko joukko muita sähköisiä, käyttöönottoa tukevia esittely- ja koulutusmateriaaleja.

TEMin kanssa tehtiin yhteinen videokoulutuspaketti TE-hallinnon virkailijoiden perehdyttämiseksi. Koulutus- ja kehittämiskeskus Salmia julkaisi koulutusvideot omassa palvelussaan.

Messut

Opintopolkua esiteltiin kevään 2014 aikana kolmilla messuilla. 21.–23.1. järjestettiin Helsingissä NextStep-messut, joilla Opetushallituksen edustajilla oli infotiski. Messujen kohdeyleisönä olivat perusopetuksen päättävät nuoret, joille OPH markkinoi Opintopolkua. 24.–25.1. järjestettiin niin ikään Helsingissä Educa-messut, joiden kohderyhmänä ovat opetus- ja kasvatustieteen ammattilaiset. Lisäksi Oppijan verkkopalveluita esiteltiin 20. toukokuuta Valtio Expoissa Helsingissä.

Markkinointi

Opiskele itsellesi hyvä tulevaisuus ja Studier ger dig en bra framtid -esitteet postitettiin tammikuussa kaikille 15-vuotiaille. Esitteissä kerrottiin opiskeluvaihtoehtoista peruskou-

lun jälkeen ja ohjattiin Opintopolkuun. Esitteen näyttekappaleet postitettiin lisäksi kaikille yläkoulujen opoille. Esite oli jaossa myös NextStep-messuilla. Messuilla jaettiin lisäksi Opintopolku-logolla varustettuja näyttöputsareita ja heijastimia.

Kaikkiin Suomen kirjastoihin ja työelämätoimistoihin postitettiin Opintopolku- ja Studieinfo-julisteet.

Lukion ja ammatillisen koulutuksen kevään yhteishakuun liittyen oli hakusanamainontaa suomeksi ja ruotsiksi Googlessa helmi-maaliskuussa. Mainonnalla pyrittiin ohjaamaan hakijat suoraan Opintopolkuun tutustumaan koulutusten kuvauksiin ja täyttämään hakulomaketta. Suomenkielisellä kampanjalla oli 440 907 mainosnäyttöä ja 81 142 klikkausta. Keskimääräinen klikkihinta oli 0,11 euroa. Ruotsinkieliselle kampanjalle kertyi 58 536 mainosnäyttöä ja 3 188 klikkiä. Keskimääräinen klikkihinta oli 0,35 euroa.

Oppilaitosten käyttöön toteutettiin suomeksi ja ruotsiksi kaksi vaihtoehtoista Opintopolku-banneria, joita yhteishaussa mukana olevat oppilaitokset voivat laittaa nettisivuilleen.

Peruskoulun jälkeisen valmentavan ja valmistavan koulutuksen hakua mainostettiin Jäitkö ilman opiskelupaikkaa? ja Blev du utan studieplats efter nian? -tietoisuuskampanjalla kesäkuussa kaksi viikkoa Ylen kanavilla. Suomenkielistä tietoisuuskampanjaa käytettiin myös YouTube-mainonnassa kesä- ja heinäkuussa. Kampanja keräsi 869 171 näyttöä, 70 005 katselua ja 3 045 klikkausta Opintopolkuun. Keskimääräinen katselun hinta oli 0,04 euroa.

Seminaarit ja perehdytystilaisuudet

Oppijan verkkopalveluhanketta esiteltiin keväällä 2014 Opetushallituksen toimesta yhteensä 25 seminaarissa tai perehdytystilaisuudessa. Tilaisuuksissa olivat laajasti edustettuina hankkeen kannalta merkittävät yhteistyötahot, kuten julkishallinto, opinto- ja oppilaanohjaajat ja oppilaitokset.

Esimerkkejä kevään tilaisuuksista:

- 20.–21.1.2014 SORA-säädökset ja osuva opiskelijavalinta, Helsinki
- 6.2.2014 Yhteishakukoulutus varusmiestoimikuntien toimihenkilöille, Helsinki
- 10.2.2014 Opintopolku-info Aikuiskoulutus paljon vartijana -tilaisuudessa, Helsinki
- 4.3.2014 Katsaus oppijan hankkeeseen Elinikäisen oppimisen neuvostossa
- 20.3.2014 Info Uudenmaan TE-toimiston kotouttamis- ja maahanmuuttotyötä tekeville virkailijoille, Helsinki
- 25.3.2014 Kansanopistot nivelvaihekoulutuksien toteuttajina ja rooli nuorisotakuussa -seminaari, Kauniainen
- 28.–29.4.2014 Oppilaan- ja opinto-ohjauksen kansalliset kehittämisspäivät, Helsinki
- 5.6.2014 Opintopolun vastuukäyttäjäseminaari, Helsinki

Kansallisen opintohallinnon viitearkkitehtuurin käyttöönoton tuki

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta on kehitetty tukipaketti, joka auttaa koulutuksen järjestäjiä ymmärtämään kansallisen opintohallinnon viitearkkitehtuurin merkityksen osana Opintopolku.fi-palvelujen kehittymistä. Tukipaketti sisältää selkeät askeleet ja valmiit pohjat, joita hyödyntämällä koulutuksen järjestäjä voi tehdä toimintansa ja välineidensä kehittämisestä tavoitteellista ja konkreettista. Opetus- ja kulttuuriministeriö järjesti toukokuussa 2014 Ammatillisen koulutuksen opintohallinto kohti yhteentoimivuutta -seminarin, jossa

tukipaketti julkaistiin. KOHVI-tukipaketti sekä seminaarin esitykset ja tilaisuuden videotallenne löytyvät osoitteesta: <http://www.oph.fi/oppijanpalvelut/hanketietoa/kohvi>.

IHEP-työpajatyöskentely

Ilmoittautuminen ja hakeminen esi- ja perusopetuksessa -palvelun (IHEP) määrittelytyö käynnistyi toukokuussa. Keväällä järjestettiin 4 työpajaa. Työskentelyssä olivat mukana Helsingin kaupunki, Lahden kaupunki, Tampereen kaupunki sekä Silver Planet Oy.

Työpajatyöskentelyssä määriteltiin kansalliset prosessit esi- ja perusopetukseen ilmoittautumiselle. Samoin määriteltiin perusopetuksessa tehtävien hakujen prosessit (kuten kielivalintojen ja valinnaisainevalintojen teko, painotettuun opetukseen hakeminen, aamu/iltapäivätoimintaan hakeminen ja koulukuljetuksen hakeminen). Prosessikuvausten lisäksi määrittelyssä työstiin keskeiset käyttäjätarinat sekä toiminnalliset vaatimukset ko. prosesseille.

Työskentelyä jatkettiin syksyllä ja määrittelydokumentti valmistui syyskuussa 2014.

eHOPS-työskentely

Sähköinen henkilökohtainen opiskelusuunnitelma -palvelun vaatimusmäärittely työstiin työpajatyöskentelynä konsulttiyhtiö Cerionin, Opetushallituksen ja koulutuksenjärjestäjien asiantuntijoiden kanssa. Työpajoja järjestettiin maaliskoukokuun aikana yhteensä 5. Määrittelyssä lähdettiin liikkeelle ammatillisen koulutuksen tarpeista.

Työpajoissa tehtiin palvelun toiminnallinen vaatimusmäärittely. Teknisissä ja ei-toiminnallisissa vaatimuksissa noudatettiin Oppijan verkkopalvelun yleisiä vaatimuksia. Määrittelydokumentti valmistui aikataulun mukaisesti toukokuussa. Määrittelyssä tuotettiin eHOPS-palvelun prosessikuvaudet, palveluun liittyvät käyttäjätarinat, vaatimusluettelo, sanastoluettelo sekä alustavat käyttöliittymäkuvaukset. Määrittelyssä kuvattiin myös alustavalla tasolla projektin liittymät. Määrittelyitä tarkennettiin toteutuksen alkaessa.

Syksy 2014

Aikuiskoulutusten käyttöönottokoulutukset

Opetushallitus järjesti syyskuussa 2014 aikuisoppilaitosten Opintopolku-vastuukäyttäjille kymmenen käyttöönottokoulutustilaisuutta, joissa käytiin läpi Opintopolku-järjestelmän käyttöä.

Lähiopetukseen osallistui 189 henkilöä. Lisäksi Helsingissä 25.9. järjestetty tilaisuus videoitiin, ja sitä seurasi etäyhteyden avulla 165 henkilöä. Kolmiosainen tallenne videoidusta koulutuksesta on katsottavissa Oppijan verkkopalvelun hankesivustolla osoitteessa http://www.oph.fi/oppijanpalvelut/kayttoonotto/ohj%20eet_ ja_ paatokset.

Julkaisutoiminta

”Hae aikuiskoulutukseen Opintopolussa” -esitettä painatettiin aikuiskoulutuksen kohde-ryhmille NextGate- ja Studia-messuilla jaettavaksi. Opintopolku- ja Studieinfo -julistesta otettiin uusintapainokset. Perusopetuksen päättävälle nuorille tuotettiin ”Opiskele itsellesi hyvä tulevaisuus” -esite. Kaikesta materiaalista painatettiin myös ruotsinkieliset versiot.

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen sekä muun perusopetuksen jälkeisen koulutuksen haku- ja valintapalvelun käyttöönotto:

- 23.10. ja 3.12.2014 pidettiin ALPE-jakson (amatillinen-, lukio- ja perusopetuksen jälkeinen koulutus) sidosryhmäkokoukset, joissa valmistauduttiin vuoden 2015 hakujen käyttöönottoon. Peruskoulun päättävälle ja opinto-ohjaajien tueksi avattiin Opintopolussa demo, jossa koulutustarjontaan ja valintaperusteisiin voi tutustua etukäteen. Hakulomakkeen täyttämistä pystyi harjoittelemaan palvelun demo-versiossa osoitteessa <https://demo.opintopolku.fi>.

Messut ja esittelytilaisuudet

Opintopolkua esiteltiin syksyllä 2014 kolmilla eri messuilla. Syyskuussa osallistuttiin Kuntamarkkinat-tapahtumaan Kuntatalolla. Helsingin kaupungin opetusvirasto järjesti peruskoulun 8–10-luokkalaisille tarkoitetun NextGate koulutusmessutapahtuman Kaapelitehtaalla 4.–6.11. Messuilla esiteltiin Helsingin toisen asteen koulutustarjontaa. Studia-messut järjestettiin 2.–3.12.2014 Helsingin messukeskuksessa, ja niiden kohderyhmänä olivat jatkokoulutusmahdollisuuksia ja työelämää miettivät lukiolaiset ja toisen asteen opiskelijat.

ePerusteet-palvelun käyttöönotto

Ammatillisen koulutuksen osalta aloitettiin tutkinnon perusteiden siirto ePerusteet-palveluun marraskuussa 2014. Siirtoprosessia varten järjestettiin kaksi koko päivän perehdytystilaisuutta ja yksi verkkotilaisuus. Näihin perehdytystilaisuuksiin osallistui myös koulutuksen järjestäjien edustajia, jotka osallistuivat itse siirtotyöhön. Perustutkintojen osalta aloitettiin myös perusteiden ruotsinkielisten versioiden siirto, tähän työhön pidettiin oma perehdytystilaisuus. Perehdytystilaisuudet järjestettiin 20.11, 25.11. (ruotsinkielinen), 1.12. (verkkoperehdytys) ja 8.12.

Yleissivistävän koulutuksen osalta aloitettiin paikallisen opetussuunnitelman laadinnan työkalun pilotoinnin valmistelu. Pilotoinnin kick off järjestettiin Tampereella 17.12.2014.

Markkinointiviestintä

Lokakuussa Opintopolussa julkaistut ammatilliset aikuiskoulutukset lanseerattiin käyttäjille

- suunnittelemalla ja toteuttamalla aikuiskoulutusesite (ks. kohta "Julkaisutoiminta")
- teettämällä markkinointivideo, jota esitettiin tietoisena YLE:n kanavilla 5.–18.1.2015
- suunnittelemalla ja käynnistämällä YouTube Pre Roll -kampanja (15.1.–15.2.2015), jossa Opintopolun aikuiskoulutuksia markkinoidaan alle 30-vuotiaille aikuisille, joilla ei ole ammatillista tutkintoa. Kampanjassa käytetään samaa videota, jota näytettiin tietoisena.
- suunnittelemalla ja käynnistämällä aikuiskoulutuksen Facebook-kampanja (15.1.–15.2.2015). Kampanjaa varten suunniteltiin ja toteutettiin e still -banneria.

Työmarkkinajärjestöt tukivat Oppijan palveluita ja erityisesti aikuiskoulutuksen käyttöönottoa mittavalla radiokampanjoinnilla syksyllä 2014. Aikuiskoulutuksen hakupalvelun laajimmat käyttöönotot keskittyvät loppukevääseen ja kesään 2015. Loka-marraskuussa aikuiskoulutuksesta tehtiin Opintopolussa n. 86 000 lisälatausta ilman laajempaa lanseerauskampanjaa.

Käyttäjähajvideot

Syksyn aikana jatkettiin Opintopolun käyttäjille suunnattujen ohjevideoiden laatimista. Uusia suomenkielisiä videoita tuotettiin 15 kpl. Niistä kaksi on suunnattu toisen asteen

oppilaitosten käyttäjille, neljä aikuisoppilaitosten käyttäjille ja yksi hakijoille. Loput kahdeksan videoita ovat yhteisiä kaikkien koulutussektoreiden virkailijoille. Edellä mainituista videoista 12 on käännetty ruotsiksi.

Uusien videoiden lisäksi päivitettiin kaksi aikaisemmin tehtyä, hakijoille suunnattua videota vastaamaan Opintopolussa tapahtunutta kehitystä. Päivitetystä videoista tehtiin myös ruotsinkieliset versiot.

Opetushallituksen ja DreamBroker-videopalvelun välinen sopimus päättyi joulukuun puolivälissä. Tässä yhteydessä siirryttiin käyttämään Camtasia-nimistä video-ohjelmaa, joka on aiempaan nähden sekä parempi että edullisempi.

Kaikki käyttäjäohjevideot löytyvät kirjallisten käyttöohjeiden ohella Oppijan verkkopalvelun wikialueelta osoitteesta <https://confluence.csc.fi/x/eoP-AQ>.

Kevät 2015

Koulutus

Oppijan palveluiden käyttöönotto laajeni uusilla hakupalveluilla. Raportointikaudella otettiin käyttöön erityisoppilaitosten haku, valmistavien koulutusten haku sekä näihin liittyvät lisähaut. Jatkettiin yhteishaun laajentuneiden ominaisuuksien käyttöönottoa. Käynnistettiin merkittävän ePerusteet-palvelun käyttöönotto. Käyttöönottokoulutusta on järjestetty erityisoppilaitosten virkailijoille helmikuussa 2015, josta alkaen muiden haku- ja valintapalveluiden perehdytystilaisuudet jatkuivat kevään aikana. ePerusteiden sekä kansalaisille että koulutuksen järjestäjien virkailijoille suunnattua perehdytystä ja koulutusta järjestettiin.

Messut ja seminaarit

- Uudenmaan opinto-ohjaajille järjestetty seminaari 16.1.2015
- Educa-messut 23.–24.1.2015
- Valtakunnalliset opopäivät 6.2.2015
- Ohjauksen kehittämispäivät 27.–28.4.2015
- Valtakunnallinen aikuiskoulutusviikko
- osallistuminen lukuisille koulutuksen kehittämispäiville seminaariesitelmin ja Oppijan ständein
- yhteistyö AVI:en kanssa on jatkunut

OKM:n viestintä osallistui Porissa 11.–17.7. järjestettävään Suomi Areena-tapahtumaan, jossa jaettiin aikuiskoulutus-, ePerusteet- sekä korkeakouluesitteitä.

Oppijan palveluita, erityisesti ePerusteita on esitelty SAdE-ohjelman kuntakiertueen tilaisuuksissa Rovaniemellä, Oulussa, Joensuussa, Kouvolassa, Vaasassa sekä Tampereella. Käyttöönottoa tukevia koulutusvideoita sekä esittely- ja koulutusmateriaaleja on tuotettu runsaasti. Oppisopimuksen kohtauspaiikka-palvelun liittäminen Opintopolun yhteyteen on toteutettu yhteistyössä TEM:n kanssa. Käyttöönotettavien palvelujen käytettävyydestä, asiakaspalautteen seuranta ja asiakaskyselyjen tekeminen jatkuvat osana palvelujen laadunvarmistusta. Mainonta ja markkinointi: Opintopolun aikuiskoulutusta on markkinoitu 5.–18.1.2015 Ylen kanavilla TV1, TV2, Yle Fem kolmenkymmenen sekunnin mittaisessa tietoisuuskassa. Tietoisuuskasetit suomeksi ja ruotsiksi löytyvät Opintopolun YouTube-kanavalta: Hae aikuiskoulutukseen ja varmista paikkasi työelämässä: <https://www.youtube.com/watch?v=j54T0ql6ILI>. Samaa videota käytettiin YouTube Pre roll -mainoksissa

15.1.–15.2.2015. Pre roll-mainokset ovat video-klippejä, jotka pyörivät ennen varsinaisen videosisällön alkamista. Kampanja oli kohdennettu erityisesti nuorten aikuisten osaamis-ohjelman kohderyhmälle.

Aikuisille hakijoille suunnatussa sarjakuvavideossa kerrotaan kansantajuisesti, miten näyttötutkinto suoritetaan. Video on katsottavissa Opintopolun etusivulta tai Opintopolun YouTube-kanavalla. Virallinen todistus ammatillisesta osaamisesta: <https://opintopolku.fi/wp/fi/story/nayttotutkinto-2/>.

ePerusteet-palvelusta tuotettiin haitarimallin esite, jota jaetaan messuilla ja muiden tapahtumien yhteydessä.

Syksy 2015

IHEP-työpajatyöskentely

Ilmoittautuminen ja hakeminen esi- ja perusopetuksessa -palvelussa (IHEP) jatkettiin työpajatyöskentelyä ja syksyllä 2014 työstettyä kansallista toteutusta tukevaa määrittelyä tarkennettiin ja muokattiin siten, että se tukee opetuksenjärjestäjien paikallisia toteutuksia, käyttöönottoja ja kehittämistyötä. Opetus- ja kulttuuriministeriö päätti 06/2015, ettei se nykyisessä taloudellisessa tilanteessa sitoudu tulevana vuosina tämän kansallisesti keskitetyn palvelun ylläpitoon.

Koulutus

ePerusteiden sekä kansalaisille että koulutuksen järjestäjien virkailijoille suunnattu perehdytys ja koulutus ovat jatkuneet syksyllä. Tutkinnon perusteiden laadinnasta tuotettu ppt-ohjeet perustetyöryhmiä varten, Ops-työkalun ohjevideot tuotettu kk-harjoittelijoiden toimesta ja julkaistu kesäkuussa, löytyvät wikistä: <https://confluence.csc.fi/pages/viewpage.action?pageId=33522554>.

OPH on suunnitellut kaksi opetussuunnitelmatyökalun tilauskoulutuspakettia syksyn koulutuksiin.

Valtakunnallinen AVI-tilaisuus järjestetään 6.11.2015 Helsingissä yhteistyössä aluehallintoviranomaisten kanssa. Koulutustilaisuus lähetetään suorana lähetyksenä internetin välityksellä, joten esityksiä voi katsella etäyhteydellä.

Messut ja seminaarit

Opetushallituksen Opiskelijavalinnat -yksikön järjesti 28.8. Opintopolku-infotilaisuuden, jossa esiteltiin Opintopolun keskeisiä palveluita, haku- ja valintauudistuksia sekä Opintopolun hallintamallia ja sidosryhmiä.

Syyskuussa osallistuttiin Kuntamarkkinat-tapahtumaan SADe-ohjelman ständillä. Opetushallituksen omalla ständillä esiteltiin ePerusteet-palvelua.

Syksyn aikana Opintopolkua esitellään useissa eri tilaisuuksissa ja messuilla:

- Ammatillisen koulutuksen seminaari 17.–18.11.2015 Seinäjoella
- Next Step 2.0 messut 11.–13.11.2015 Helsingissä
- Studia-messut 1.–2.12.2015 Helsingissä

Opetus- ja kulttuuriministeriö järjestää Oppijan verkkopalvelu -hankkeen päätösseminaarin Helsingissä 28.10.2015. Seminaarissa kerrotaan hankkeen onnistumisesta, tuloksista ja jatkokehityksestä.

Käyttöönottoon liittyvät tapahtumat 1.7.–31.12.2015

Koulutus

Opintopolun palveluihin liittyen on 1.7.–31.12.2015 järjestetty seuraavat koulutustilaisuudet:

Pvm.	Tapahtuma ja aihe	Paikka	Osallistujat (arvio)
11.8.2015	Korkeakoulujen hakulomakekoulutus	Helsinki	30
26.8.2015	Studenta-päivät, koulutusaihe: ePerusteet		ei tietoa
1.9.2015	Ops-työkalun koulutuspaketti I	Kuopio	50
9.9.2015	Ops-työkalun koulutuspaketti II	Seinäjoki	50
10.9.2015	Opintopolun käyttöönottokoulutus Ahvenanmaan korkeakoululle	Maarianhamina	11
15.9.2015	Korkeakoulujen valintaperustetyöpaja	Opetushallitus	20
16.9.2015	Korkeakoulujen koulutustarjonta ja hakemusten käsittely -koulutus	Verkossa	100
21.9.2015	Ops-työkalu koulutuspaketti I	Tampere	50
24.9.2015	Ops-työkalu koulutuspaketti I	Tampere	50
25.9.2015	Vastuukorkeakoulujen yhteyshenkilöiden tapaaminen	Opetushallitus	20
28.9.2015	Ops-työkalu koulutuspaketti II	Kirkkonummi	50
5.–6.10.2015	Ops-työkalu koulutuspaketti I	Oulu	50
11.12.2015	Työpaja ammattikorkeakoulujen vieraskielisen koulutuksen hakuasioita käsittelevässä tapaamisessa	Helsinki	35
14.12.2015	Korkeakoulujen valintaperusteiden mallinnuskliniikka	Opetushallitus	30

Korkeakoulujen vastuu- ja pääkäyttäjille on lisäksi järjestetty viikoittain lokakuun 9. päivästä alkaen internetin välityksellä Opintopolku-aiheisia infotilaisuuksia. Tilaisuuksissa on käsitelty ajankohtaisia Opintopolkuun liittyviä asioita, ja niiden järjestämisestä vastaa Opetushallitus.

Messut ja seminaarit

Opintopolun palveluita on 1.7.–31.12.2015 esitelty seuraavissa tapahtumissa:

Pvm.	Tapahtuma ja aihe	Paikka	Osallistujat (arvio)
25.8.2015	Ole sateentekijä -kuntakiertue	Turku	100
27.8.2015	Ole sateentekijä -kuntakiertue	Vantaa	100
28.8.2015	Oppijan palvelut -info OPHn ja OKMn virkamiehille	Opetushallitus	70
9.–10.9.2015	Kuntamarkkinat	Helsinki	ei tietoa
15.9.2015	Ammattikoulutus 2025 -seminaari (Opintopolku-ständi)	Paasitorni	200
30.9.–1.10.2015	AMK:ien vieraskielisten koulutusten kehittämisspäivät	Oulu	40
30.9.–1.10.2015	Yliopistojen Opintoasiainpäivät	Oulu	150
20.–21.10.2015	Korkeakoulujen IT-päivät	Helsinki	500
26.10.2015	Seminaari korkeakoulujen opiskelijavalintojen kehittämisestä	Helsinki	200
27.10.2015	Youth Dialogue and Study Tour	Helsinki	30
28.10.2015	Oppijan palvelut Sateentekijänä - digiloikan edelläkävijä -päättöseminaari	Helsinki	80
5.11.2015	SADe-ohjelman juhlaseminaari	Helsinki	250
6.11.2015	Valtakunnallinen suomenkielinen Opintopolku-info	Helsinki	3 900
10.11.2015	WinhaPro-käyttäjäpäivät	Tampere	ei tietoa
18.–19.11.2015	Avoimen korkeakouluopetuksen neuvottelupäivät	Turku	ei tietoa
20.11.2015	Valtakunnallinen ruotsinkielinen Opintopolku-info	Helsinki	365
1.–2.12.2015	Studia-messut	Helsinki	ei tietoa
10.12.2015	Korkeakoulujen pääkäyttäjien seminaari	Opetushallitus	120

Materiaalihankinnat

Opintopolun palveluiden käyttöönottoon liittyen tilattiin syksyllä 2015 kuulakärkikyniä Opintopolku.fi-painatuksella sekä Opintopolku.fi–Studieinfo.fi -kaulanauhoja. Markkinointituotteita jaettiin sidosryhmille erilaisissa tilaisuuksissa. Aikasemmin tilattuja Opintopolku-heijastimia, -mobiilitaskuja ja -näyttöputsareita oli vielä jäljellä syksyllä 2015, ja niitä jaettiin uusien tuotteiden ohella.

"Sisäiset" kehittämistilaisuudet

Syksyllä 2015 järjestettiin Opetushallituksen ja Opetus- ja kulttuuriministeriön edustajien kesken kolme viestintätyöpajaa, joissa hahmoteltiin ja suunniteltiin Opintopolun palveluihin liittyvää viestintää SAdE-ohjelman päättymisen jälkeen. Viestintätyöpajojen tulosten perusteella työstetään tarkempi viestintäsuunnitelma kevään 2016 aikana.

Esitteet

Syksyn 2015 aikana teetettiin päivitetyt versiot korkeakoulujen yhteishaun esitteestä sekä peruskoulun päättävälle suunnatusta Opiskele itsellesi hyvä tulevaisuus -esitteestä. Esitteet teetettiin vuoden 2016 hakuja varten sekä suomeksi että ruotsiksi. Korkeakouluesitteestä teetettiin lisäksi englanninkielinen versio. ePerusteet-palvelun käyttöönottoon liittyen laadittiin uusi esite, joka julkaistiin elokuussa 2015. ePerusteet-esite laadittiin suomeksi ja ruotsiksi. Esitteitä on jaettu kohderyhmille koulutus- ja esittelytilaisuuksissa.

Videot

Opintopolun palveluiden käyttäjille on vuosien 2014 ja 2015 aikana laadittu käyttäjäohjevideoita. Joulukuussa 2015 videoita oli noin 60, joista 30 oli suomenkielisiä ja 30 ruotsinkielisiä. Videoita on päivitetty tarpeen mukaan. Videot on ladattu Opintopolun Youtube-kanavaan, ja linkit niin ovat saatavissa Virkailijan palvelun käyttöohjeet -sivulta osoitteesta <https://confluence.csc.fi/x/eoP-AQ>.

Syksyn 2015 Opintopolku ja muut oppijan palvelut -infotilaisuudet

Opetushallituksen opiskelijavalinnat-yksikkö järjesti yhteistyössä ja aluehallintovirastojen kanssa syksyllä 2015 kaksi infotilaisuutta Opintopolku-palvelukokonaisuudesta. Tilaisuudet korvasivat aiempien vuosien ns. yhteishakuinfot, joita järjestettiin 2014 yhteensä 12. Tilaisuuksissa esiteltiin kaikkia Opintopolun palveluita.

Tilaisuudet toteutettiin yhdistettyinä live- ja web-tilaisuuksina. Molempia tilaisuuksia oli mahdollista seurata verkossa etäyhteyden avulla, ja molemmissa tilaisuuksissa oli käytössä viestiseinä, jolla etäosallistujat pystyivät esittämään kysymyksiä osallistujille.

Molempien tilaisuuksien ohjelma oli identtinen, ainoastaan esitysten kieli oli eri. Suomenkieliseen tilaisuuteen osallistui paikan päällä n. 400 henkilöä sekä etäyhteyden välityksellä päivän aikana n. 3 500 henkilöä. Ruotsinkielisessä tilaisuudessa oli paikalla n. 65 osallistujaa, etäyhteyden välityksellä tilaisuutta seurasi n. 300 käyttäjää. Molemmista tilaisuuksista tehtiin identtiset palautekyselyt.

Tilaisuuksien kohderyhmiä olivat kaikkien koulumuotojen ohjaus- ja muu henkilöstö, työhallinnossa ja nuorisotoimissa ohjaustyötä tekevät sekä kaikki, jotka työskentelevät Opintopolkuun liittyvien tehtävien parissa. Tilaisuuksien ohjelma on kutsukirjeissä, jotka löytyvät eDuunista.

Materiaalihankinnat

Opintopolun palveluiden käyttöönottoon liittyen tilattiin syksyllä 2015 kuulakärkikyniä Opintopolku.fi-painatuksella sekä Opintopolku.fi-Studieinfo-fi -kaulanauhoja. Markkinointituotteita jaettiin sidosryhmille erilaisissa tilaisuuksissa. Aikaisemmin tilattuja Opintopolku-heijastimia, -mobiilitaskuja ja -näyttöputsareita oli vielä jäljellä syksyllä 2015, ja niitä jaettiin uusien tuotteiden ohella.

Kehittämistilaisuudet

Syksyllä 2015 järjestettiin Opetushallituksen ja Opetus- ja kulttuuriministeriön edustajien kesken kolme viestintätyöpajaa, joissa hahmoteltiin ja suunniteltiin Opintopolun palveluihin liittyvää viestintää SAdE -ohjelman päättymisen jälkeen. Viestintätyöpajojen tulosten perusteella työstetään tarkempi viestintäsuunnitelma kevään 2016 aikana.

Esitteet

Syksyn 2015 aikana teetettiin päivitetyt versiot korkeakoulujen yhteishaun esitteestä sekä peruskoulun päättävälle suunnatusta Opiskele itsellesi hyvä tulevaisuus -esitteestä. Esitteet teetettiin vuoden 2016 hakuja varten sekä suomeksi että ruotsiksi. Korkeakouluesitteestä teetettiin lisäksi englanninkielinen versio. ePerusteet-palvelun käyttöönottoon liittyen laadittiin uusi esite, joka julkaistiin elokuussa 2015. ePerusteet-esite laadittiin suomeksi ja ruotsiksi. Esitteitä on jaettu kohderyhmille koulutus- ja esittelytilaisuuksissa.

Videot

Opintopolun palveluiden käyttäjille on vuosien 2014 ja 2015 aikana laadittu käyttäjäohjevideoita. Joulukuussa 2015 videoita oli noin 60, joista 30 oli suomenkielisiä ja 30 ruotsinkielisiä. Videoita on päivitetty tarpeen mukaan. Videot on ladattu Opintopolun Youtube-kanavaan, ja linkit niin ovat saatavissa Virkailijan palvelun käyttöohjeet -sivulta osoitteesta <https://confluence.csc.fi/x/eoP-AQ>.

Esiselvityksessä kuvatut tavoitteet ja kriteerit

1 Oppijan palvelukokonaisuuden tavoitteet ja mittarit

Tässä dokumentissa on kuvattu oppijan verkkopalvelukokonaisuuden esiselvityksen yhteydessä tarkennetut toimenpiteet, joilla palvelukokonaisuus pyrkii vastaamaan SADe-ohjelman tavoitteisiin sekä määritelty tavoitteiden saavuttamisen arviointitapa.

Oppijan verkkopalvelun toteutuksen tavoitteet ja mittarit on kuvattu palvelukokonaisuuden toteutussuunnitelmassa.

2 SADe-ohjelman tavoitteiden toteutumisen arviointi

2.1 Asiakaslähtöisyys ja laatu

Tavoite 1: Palvelukokonaisuudet vastaavat kokonaisvaltaisesti kansalaisen tai yrityksen elämäntilanteeseen tai elinkaareen liittyviin palvelutarpeisiin, hallinnonalojen tai palveluja järjestävien organisaatioiden rajoista riippumatta.

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Oppijan verkkopalvelukokonaisuudessa kehitetään yhtenäinen palvelun kansallisen koulutustarjonnan esittämiseksi kansalaiselle elinikäisen oppimisen eri vaiheissa.

Arviointi ja mittaaminen

Arviointitapa	Mittari	Lähdetieto	Tavoitearvo	Mittausajankohta
Arvioidaan hankkeessa toteutettavasta koulutustarjonta-palvelusta saatavan koulutustarjonnan kattavuus / koko koulutustarjontaan	Koulutustarjonta-palvelusta saatavan koulutustarjonnan kattavuus / koko koulutustarjontaan	Palvelun tietosisältö	90 % tavoite	1. arvio palvelun toteutuksen loppuvaiheessa (kun palvelun tekninen ratkaisu ja käyttöönottopilotit on toteutettu) 2. arvio kun palvelun käyttöönotto lähtee liikkeelle (kun palvelun tilaaja ja tuottajaorganisaatiot aloittavat palvelun käyttöönoton toteutuksen) 3. mittausajankohdat vuosittain edellisen toimintavuoden osalta
Asiakaskokeemus, miten palvelukokemus vastaa asiakkaan palvelutarpeeseen ja miten kokemus muuttuu palveluiden käytön aikana.	5 = vastaa täydellisesti elämäntilanteen tarpeisiin 4 = vastaa melko hyvin elämäntilanteen tarpeisiin 3 = vastaa elämäntilanteen tarpeisiin 2 = vastaa melko huonosti elämäntilanteen tarpeisiin 1 = vastaa huonosti elämäntilanteen tarpeisiin 0 = ei vastaa elämäntilanteen tarpeisiin	Asiakaskyselyn kautta saatava tieto.	Lähtötavoitearvo: 3 Arviointi-ajankohdat > arviointi-ajankohdat -1	1. kysely käyttöönottopilottien asiakasryhmille (lähtötavoitearvo) 2. kysely vuosittain edellisen toimintavuoden osalta

Kuva 1. Asiakaslähtöisyyteen ja laatuun liittyvän tavoitteen 1 arviointi ja mittaaminen.

Tavoite 2: Palvelukokonaisuuksien avulla palvelujen saatavuus paranee: kansalainen tai yritys voi käyttää palvelua paikasta ja ajasta riippumatta.

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Palvelukokonaisuudessa toteutettavat palvelut toteutetaan ja kootaan loogisiin kokonaisuuksiin asiayhteyksittäin.

Arviointi ja mittaaminen

Arviointitapa	Mittari	Lähdetieto	Tavoitearvo	Mittausajankohta
W3C:n kansainvälistä Web-sisällön saavutettavuusohjeen eli WCAG-ohjeen (engl. Web Content Accessibility Guidelines) mukainen arviointi.	Web-saavutettavuuden 1–2–3 mittari, web sisällön saavutettavuus 1.0. tarkistuslista tehty	Palvelun saatavuus-tutkimus.	Uuden palvelun saatavuus > nykyisen palvelun Palvelun saatavuus arviointihetkellä > edellisellä arviointihetkellä	1. kysely käyttöönottopilottien asiakasryhmille 2. kysely vuosittain edellisen toimintavuoden osalta

Kuva 2. Asiakaslähtöisyyteen ja laatuun liittyvän tavoitteen 2 arviointi ja mittaaminen.

Tavoite 3: palvelukokonaisuuksien avulla palvelujen löydettävyys paranee: kansalainen tai yritys löytää tarvitsemansa palvelun tai palveluketjun helposti.

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Palvelukokonaisuudessa toteutettavat palvelut toteutetaan ja kootaan loogisiin kokonaisuuksiin asiayhteyksittäin.

Arviointi ja mittaaminen

Arviointitapa	Mittari	Lähdetieto	Tavoitearvo	Mittausajankohta
Suomi.fi laatua verkkoon laatu-kriteeristön avulla (1.1 Verkkopalvelu löytyy helposti)	Verkkopalvelun vastaavuus laatu-kriteeristöön: 5 = vastaa kaikkiin viiteen kriteeriin 4 = vastaa 4 / 5 kriteeristä 3 = vastaa 3 / 5 kriteeristä 2 = vastaa 2 / 5 kriteeristä 1 = vastaa 1 / 5 kriteeristä 0 = ei vastaa mihinkään kriteeriin	Palvelun löydettävyys-tutkimus.	Uuden palvelun löydettävyys > nykyisen palvelun Palvelun löydettävyys arviointihetkellä > edellisillä arviointihetkellä	1. kysely käyttöönottopilottien asiakasryhmille 2. kysely vuosittain edellisen toimintavuoden osalta

Kuva 3. Asiakaslähtöisyyteen ja laatuun liittyvän tavoitteen 3 arviointi ja mittaaminen.

Tavoite 4: palvelukokonaisuudet ovat helppokäyttöisiä ja laadukkaita.

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Palveluiden käytettävyyteen pyritään kiinnittämään huomioita palveluiden määrittelyn ja toteutuksen yhteydessä. Palveluiden käytettävyys testataan asiakkailla palvelun toteutuksen yhteydessä.

Arviointi ja mittaaminen

Arviointitapa	Mittari	Lähdetieto	Tavoitearvo	Mittausajankohta
Verkkopalvelujen laatu-kriteeristö (rakentaminen, kehittäminen, arviointi) VM 7a/2007 ohjeistuksen esittämien menettelyiden avulla.	Verkkopalvelun vastaavuus kriteereihin 1.3 (5 kohtaa), 1.7 (7 kohtaa), 1.8 (3 kohtaa) ja 1.9 (7 kohtaa).	Palvelun käytettävyys-tutkimus.	Palvelun käytettävyys arviointihetkellä > edellisellä arviointihetkellä	1. käytettävyystudkimus käyttöönottopilottien asiakasryhmille 2. käytettävyystudkimus palvelun käyttäjäryhmille vuosittain edellisen toimintavuoden osalta

Kuva 4. Asiakaslähtöisyyteen ja laatuun liittyvän tavoitteen 4 arviointi ja mittaaminen.

Tavoite 5: Palvelukokonaisuudet antavat asiakkaalle hyötyä ja vähentävät asiakkaan kokemaa hallinnollista taakkaa.

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Palvelukokonaisuudessa toteutettavat palvelut toteutetaan niin, että niiden avulla kansalaisen palve-

luun käyttämä aika on mahdollisimman lyhyt tai, että kansalainen saa ne palvelut joihin hän on automaattisesti oikeutettu ilman erillistä hakemista siinä vaiheessa kun asiakas ilmaisee palvelutarpeensa.

Arviointi ja mittaaminen

Arviointitapa	Mittari	Lähdetieto	Tavoitearvo	Mittausajankohta
Hallinnollinen taakka ja sen muutos arvioidaan Standard Cost Model for Citizen's -mallin (SCM) avulla toteutetulla arvioinnilla ja mittauksilla. Arviointia varten muodostetaan asiakkaan kokemasta hallinnollisesta taakasta lähtötilanne, johon hallinnollisen taakan muutosta myöhemmin verrataan.	SCM: hallinnollinen taakka aikana (T x Q) ja kustannuksina (T X Q x euro)	Asiakkaan palvelutaphtumaan käyttämä aika. Arviointi toteutetaan palvelukokonaisuuden aikana pilottikäyttöönottojen yhteydessä kerättävästä tiedosta ja palvelun käytön aikana palvelun käyttötiedoista.	SCM arvio arviointihetkellä < kuin nykytilan SCM arvio. SCM arvio arviointihetkellä < kuin edellisessä SCM arvioinnissa.	1. käytettävyyss tutkimus käyttöönottopilottien asiakasryhmille 2. käytettävyyss tutkimus palvelun käyttäjäryhmille vuosittain edellisen toimintavuoden osalta

Kuva 5. Asiakaslähtöisyyteen ja laatuun liittyvän tavoitteen 5 arviointi ja mittaaminen.

Tavoite 6: palvelukokonaisuudet lisäävät asiakkaiden oikeusturvaa ja tasa-arvoa.

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Palvelukokonaisuudessa toteutettavat palvelut (kansallinen koulutustarjonta, kansallinen koulutukseen hakeutuminen/ilmoittautuminen, siirtymävaiheen palvelut, työelämän palvelut) muodostavat kaikille asiakkaille yhdenmukaisen tietopohjan sekä yhdenmukaiset palvelut opetukseen/koulutukseen hakeutumiseen sekä palveluista toiseen siirtymiseen (toinen koulu/kouluaste tai työelämä).

Arviointi ja mittaaminen

Arviointitapa	Mittari	Lähdetieto	Tavoitearvo	Mittausajankohta
Opiskelijavalintojen valitukset	Valitusten lukumäärä	Aluehallintovirastojen tilastot.	Valitusten määrä vähenee nykyisestä 10 %:iin.	2 vuotta projektin toteutuksen jälkeen
Asiakaskokemus, miten palvelukokemus lisää asiakkaan kokemaa oikeusturvaa ja tasa-arvoa ja miten kokemus muuttuu palveluiden käytön aikana.	5 = lisää oikeusturvaa ja tasa-arvoa paljon 4 = lisää oikeusturvaa ja tasa-arvoa melko paljon 3 = lisää oikeusturvaa ja tasa-arvoa 2 = lisää melko vähän oikeusturvaa ja tasa-arvoa 1 = lisää vain vähän oikeusturvaa ja tasa-arvoa 0 = ei muutosta oikeusturvan ja tasa-arvon kokemukseen	Asiakaskyselyn kautta saatava tieto.	Lähtötavoitearvo: 3 Arviointiajankohdat > arviointiajankohdat -1	1. kysely käyttöönottopilottien asiakasryhmille (lähtötavoitearvo) 2. kysely vuosittain edellisen toimintavuoden osalta

Kuva 6. Asiakaslähtöisyyteen ja laatuun liittyvän tavoitteen 6 arviointi ja mittaaminen.

2.2 Merkittävyys

Tavoite 1: Palvelukokonaisuudet ovat asiakkaan ja hallinnon kehittämisen kannalta tai yhteiskunnallisesti riittävän merkittäviä (esim. käyttäjiä/käyttökertoja on paljon), jotta sähköistämisen merkitys ei jää liian vähäiseksi.

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Palvelukokonaisuudessa toteutetaan palvelukokonaisuuden kohdealueen näkökulmasta merkittävät palvelut.

Arviointi ja mittaaminen

Arviointitapa	Mittari	Lähdetieto	Tavoitearvo	Mittausajankohta
Palvelukokonaisuudessa toteutettavien palveluiden lukumäärä suhteessa kaikkiin palvelukokonaisuuden kohdealueen palveluihin	Palvelukokonaisuuden palvelut / kohdealueen kaikki palvelut	Palvelukokonaisuuden palvelut = palvelukokonaisuuden toteutus Kohdealueen kaikki palvelut = nykytilan kartoitus	90 % kaikista palveluista	Palvelukokonaisuuden lopussa palvelukokonaisuuden tuotosten hyväksymisen yhteydessä.
Palvelukokonaisuudessa toteutettavien palveluiden asiakasmäärä suhteessa kaikkiin palvelukokonaisuuden kohdealueen palveluihin	Palvelukokonaisuuden palveluiden asiakasmäärä / kohdealueen kaikkien palveluiden asiakasmäärä	Palvelukokonaisuuden palvelut = toteutettujen palveluiden arvioitu tai käyttöönotettujen palveluiden toteutunut asiakasmäärä Kohdealueen kaikkien palveluiden asiakasmäärä = nykytilan kartoitus	90 % koko asiakasmäärästä	1. arvio palvelun toteutuksen loppuvaiheessa (kun palvelun tekninen ratkaisu ja käyttöönottopilotit on toteutettu) 2. mittausajankohdat vuosittain edellisen toimintavuoden osalta
Palvelukokonaisuudessa toteutettavien palveluiden käyttövolyyymi suhteessa kaikkiin palvelukokonaisuuden kohdealueen palveluihin	Palvelukokonaisuuden palveluiden käyttövolyyymi / kohdealueen kaikkien palveluiden käyttövolyyymi	Palvelukokonaisuuden palvelut = toteutettujen palveluiden arvioitu tai käyttöönotettujen palveluiden toteutunut käyttövolyyymi Kohdealueen kaikkien palveluiden käyttövolyyymi = nykytilan kartoitus	75 % koko käyttövolyyymistä	1. arvio palvelun toteutuksen loppuvaiheessa (kun palvelun tekninen ratkaisu ja käyttöönottopilotit on toteutettu) 2. mittausajankohdat vuosittain edellisen toimintavuoden osalta

Kuva 7. Merkittävyyteen liittyvän tavoitteen 1 arviointi ja mittaaminen.

Tavoite 2: Palvelukokonaisuudet ovat asiakkaan ja hallinnon kehittämisen kannalta tai yhteiskunnallisesti riittävän merkittäviä (esim. käyttäjiä/käyttökertoja on paljon), jotta sähköistämisen merkitys ei jää liian vähäiseksi.

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Osa palvelukokonaisuuden palveluista toteutetaan keskitettyinä palveluina (hakeutujan palvelut, todennetun osaamisen rekisteri), joiden palvelumalli ja sen tarjoamat tukipalvelut tukevat palveluiden käyttäjäorganisaatioiden palveluiden käyttöönottoa ja käyttöä.

Arviointi ja mittaaminen

Arviointitapa	Mittari	Lähdetieto	Tavoitearvo	Mittausajankohta
Palvelukokonaisuudessa toteutettujen keskitettyjen palveluiden käyttöönoton kehittyminen (käyttäjäorganisaatioiden lukumäärä) suhteessa kaikkiin potentiaalsiin asiakasorganisaatioihin.	Käyttöönottomäärä / potentiaaliset asiakasorganisaatioita sekä käyttöönottomäärän kehittyminen	Palvelukokonaisuuden käyttöönottomäärä = toteutettujen palveluiden arvioitu tai käyttöönotettujen palveluiden toteutunut käyttöönottomäärä Palvelukokonaisuuden palveluiden potentiaalinen asiakasorganisaatioiden lukumäärä = nykytilan kartoitus	65 % potentiaalisista asiakasorganisaatioista	Mittausajankohdat vuosittain edellisen toimintavuoden osalta

Kuva 8. Merkittävyyteen liittyvän tavoitteen 2 arviointi ja mittaaminen.

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Palvelukokonaisuuden palveluiden toteutuksessa tukeudutaan julkisen hallinnon yhteisiin periaatteisiin ja standardeihin, palveluiden toteutuksen kuvataan laadukkaasti, määrittelyt julkaistaan ja niitä ylläpidetään vapaasti sidosryhmien saataville.

Arviointi ja mittaaminen

Arviointitapa	Mittari	Lähdetieto	Tavoitearvo	Mittausajankohta
Palvelukokonaisuudessa toteutettujen yhteisten määrittelyjen käyttö palveluiden toteutuksessa.	Määrittelyiden käyttömäärät julkisen hallinnon palveluiden toteutukseen liittyvissä tarjouspyynnöissä.	HILMA, Hansel Oy, KL-Kunta-hankinnat	100 % kohdealueen palveluiden kehittämiseen tähtäävien hankkeiden tarjouspyynnöissä esitetyistä vaatimuksista perustuu palvelukokonaisuudessa toteutettuun määrittelyyn.	mittausajankohdat vuosittain edellisen toimintavuoden osalta
Palvelukokonaisuudessa toteutettujen yhteisten määrittelyjen käyttö palveluiden toteutuksessa.	Määrittelyiden käyttö määrä markkinoiden tuotekehityksessä.	Kysely palveluiden tuottajille ja kehittäjiille	100 % kohdealueen palveluiden tuotekehityksestä perustuu palvelukokonaisuudessa toteutettuun määrittelyyn.	mittausajankohdat vuosittain edellisen toimintavuoden osalta

Kuva 9. Merkittävyyteen liittyvän tavoitteen 2 arviointi ja mittaaminen.

2.3 Tuottavuuspotentiaali

Tavoite 1: Palvelukokonaisuuden sähköistämällä on mahdollista nostaa työn tuottavuutta, kun palveluprosessien tietojenkäsittely automatisoituu ja palveluprosesseja yksinkertaistetaan. Näin henkilöresurssien tarve vähenee ja voimavaroja vapautetaan toiminnan kehittämiseen tai muuhun toimintaan.

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Oppijan verkkopalveluissa kehitettävien hallintapalveluiden avulla saatavat kustannussäästöt palveluprosessien kehittämisestä, opetuksen ja koulutuksen järjestämiseen käytettävät kokonaiskustannukset vähenevät

Arviointi ja mittaaminen

Arviointitapa	Mittari	Lähdetieto	Tavoitearvo	Mittausajankohta
Säästö palveluprosessiin sidotuista tuotannontekijöistä, -toiminnan ohjauksessa tarvittavan tiedon tuotantokustannukset, säästöt päällekkäisten ratkaisujen vähentymisestä, säästö toiminnan rationalisoinnista	$\Delta \text{Tuotos}_i / \text{panos}_i - \Delta \text{Tuotos}_i - 1 / \text{panos}_i - 1$	Kustannus-hyöty-arviointi	Tuotosten muutos > panosten muutos arviointi-ajanjaksolla	Arvio projektin lopussa sekä 2. ja 5. vuotta projektin toteutuksen jälkeen

Kuva 10. Merkittävyyteen liittyvän tavoitteen 1 arviointi ja mittaaminen.

2.4 Poikkihallinnollisuus

Tavoite 1: Palvelukokonaisuudet ylittävät hallinnonalojen ja organisaatioiden rajoja ja niiden tietojärjestelmien yhteentoimivuus edellyttää valtiokunta -yhteistyötä tai yhteistyötä useiden hallinnonalojen välillä

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Oppijan palvelukokonaisuuden toteutus tehdään yhteistyössä opetus-, työ- ja elinkeino-, sosiaali- ja terveyshallinnon sekä Kela:n kanssa. Palvelu muotoutuu valtion, kunnan, sekä kaikki koulutusasteet kattaen opetuksen- ja koulutuksen järjestäjien sekä korkeakoulujen tuottamista tiedoista ja palveluista, jotka näkyvät oppijalle kokonaisuutena ja loogisina palveluketjuina oppijan eri oppimisprosessin vaiheissa.

Palvelukokonaisuudet ylittävät hallinnonalojen ja organisaatioiden rajoja. Koulutuspalvelujen tuottamiseen osallistuvat: koulutustietoja opetus- ja työhallinto, opintotukipalvelut Kela, terveys- ja hyvinvointi, sosiaali- ja terveystoimi, työ- ja elinkeinoelämätiedot TEM, poliisi ja puolustusvoimat.

Arviointi ja mittaaminen

Tavoite on saavutettu ja se on kuvattu tarkemmin oppijan verkkopalvelukokonaisuuden esiselvitysdokumentaatioissa.

2.5 Toteutuksen kustannustehokkuus

Tavoite 1: Palvelukokonaisuuden sähköistäminen on kannattavaa ja kustannustehokasta; palvelutuotannon kustannukset vähenevät ja investoinnin takaisinmaksuaika on riittävän lyhyt.

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Palvelutuotannon kustannusten kasvu kyetään leikkaamaan päällekkäisten toimintojen ja tietojärjestelmien poistamiselle. Prosessien tehostamiselle kyetään tuottamaan kansallista kustannustehokkuutta.

Kustannustehokkuutta kasvattaa palveluiden uudelleen käytettävyys sekä uusien palveluiden koostaminen olemassa olevista palvelukomponenteista käsin.

Arviointi ja mittaaminen

Arviointitapa	Mittari	Lähdetieto	Tavoitearvo	Mittausajankohta
Päällekkäisten toimintojen ja tietojärjestelmien poistaminen opetukseen hakeutumiseen / ilmoittautumiseen liittyvissä palveluissa	Palvelukokonaisuudessa kehitetty palvelu / ilman palvelukokonaisuutta toteutettujen palveluiden lukumäärä	Kysely opetuksen ja koulutuksen järjestäjille	Palvelu korvaa 630 vastaavaa toteutusta seuraavan 8 vuoden aikana.	1. kysely opetuksen ja koulutuksen järjestäjille hakutuksen palvelun toteutuksen jälkeen 2. kysely opetuksen ja koulutuksen järjestäjille 2 vuotta projektin valmistumisen jälkeen
Palvelukokonaisuudessa toteutettavan monistettavien OPS palvelukomponenttien käyttöönotto	Palvelukomponenttien käyttöönottomäärä.	Kysely opetuksen ja koulutuksen järjestäjille	Palvelu korvaa 630 vastaavaa toteutusta seuraavan 8 vuoden aikana.	1. kysely opetuksen ja koulutuksen järjestäjille hakutuksen palvelun toteutuksen jälkeen 2. kysely opetuksen ja koulutuksen järjestäjille 2 vuotta projektin valmistumisen jälkeen

Kuva 11. Toteutuksen kustannustehokkuuteen liittyvän tavoitteen 1 arviointi ja mittaaminen.

2.6 Käynnistysvalmius ja toteutuksen nopeus

Tavoite 1: Palvelukokonaisuuksien kehittämistyö voidaan käynnistää pian ja saada aikaan tuloksia nopeasti.

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Palvelukokonaisuuden palvelut ja niiden toteutus pyritään suunnittelemaan esiselvityksen yhteydessä niin, että niiden toteutus on mahdollista käynnistää ja organisoida tarvittavien toteutuksen käynnistämispäätösten jälkeen välittömästi.

2.7 Käyttöönottovalmius ja kelpoisuus

Tavoite 1: Palvelukokonaisuus on sen valmistuttua otettavissa käyttöön laajalti eri organisaatioissa.

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Palvelukokonaisuudessa toteutettava verkkopalvelu ja tietojärjestelmät pyritään toteuttamaan avoimilla standardeilla sekä kuvaamaan ja ohjeistamaan huolella palveluiden ja palvelukomponenttien käyttöönottokynnyksen madaltamiseksi ja käyttöönottokustannusten alentamiseksi.

Arviointi ja mittaaminen

Arviointitapa	Mittari	Lähdetieto	Tavoitearvo	Mittausajankohta
Toteutusten standardimukaisuus	Toteutusten vastavuus julkisen hallinnon standardeihin ja suosituksiin	Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden viitearkkitehtuurin kuvaus Palveluiden kohdearkkitehtuurikuvaukset.	Arkkitehtuuriperiaatteet vastaavat julkisen suosituksia.	Esiselvityksen tuotosten hyväksyminen. Toteutuksen palvelukokonaisuuden ylätasoon määrittelyvaiheen hyväksyminen.

Kuva 12. Käyttöönottovalmiuteen ja kelpoisuuteen liittyvän tavoitteen 1 arviointi ja mittaaminen.

2.8 Lainsäädäntömuutostarve ja valmius niiden toteuttamiseen

Tavoite 1: Palveluista vastaavat viranomaiset ovat valmiita ja sitoutuneita tarvittaessa valmistelevaan palvelukokonaisuuden rakentamiseksi tarvittavat lainsäädäntömuutosehdotukset ja toteuttamaan niiden mukaista toimintaa.

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Palvelukokonaisuuden esiselvityksen yhteydessä on toteutettu lainsäädäntöselvitys muutostarpeiden tunnistamiseksi: Palvelukokonaisuuden toteutuksen suunnitelmassa lainsäädäntövalmistelu on huomioitu.

2.9 Yhteensopivuus julkisen hallinnon arkkitehtuurin kanssa

Tavoite 1: Palvelun toteutuksen yhteensopivuus julkishallinnon kokonaisarkkitehtuurin kanssa.

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Palveluiden toteutus tukeutuu julkisen hallinnon suosituksiin ja hyviin käytäntöihin.

Palvelukokonaisuuden toteutuksessa noudatetaan valtiotason arkkitehtuurityössä (Valtasa) ja KuntaIT arkkitehtuurityössä tehtyjä arkkitehtuurilinjauksia.

Palvelukokonaisuudessa käytetään olemassa olevia kansallisesti toteutettuja tukipalveluita (mm. Vetuma) sekä kokonaisuus suunnitellaan yhteentoimivaksi tulevien kansallisten ratkaisuiden kanssa (mm. asiointitili).

Arviointi ja mittaaminen

Arviointitapa	Mittari	Lähdetieto	Tavoitearvo	Mittausajankohta
Julkisen hallinnon arkkitehtuurilinjausten käyttö	Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden viitearkkitehtuurin vastavuus julkisen hallinnon arkkitehtuurilinjauksiin	Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden viitearkkitehtuurin kuvaus. Palveluiden kohdearkkitehtuurikuvaukset.	Arkkitehtuuriperiaatteet vastaavat julkisen hallinnon arkkitehtuuriperiaatteita.	Esiselvityksen tuotosten hyväksyminen. Toteutuksen palvelukokonaisuuden ylätasoon määrittelyvaiheen hyväksyminen.
Julkisen hallinnon arkkitehtuurin suunnittelumenetelmän mukaisuus	Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden viitearkkitehtuurin suunnittelun prosessin ja kuvausten vastavuus julkisen hallinnon suositukseen kokonaisarkkitehtuurin suunnittelusta.	Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden viitearkkitehtuurin kuvaus. Palveluiden kohdearkkitehtuurikuvaukset.	Suosituksen esittämät arkkitehtuurin eri osat alueet on kuvattu käsitteellisellä ja loogisella tasolla.	Esiselvityksen tuotosten hyväksyminen. Toteutuksen palvelukokonaisuuden ylätasoon määrittelyvaiheen hyväksyminen.
Julkisen hallinnon arkkitehtuurin mukaisten ratkaisuiden käyttö	Julkisen hallinnon tietojärjestelmäarkkitehtuurin kanssa päällekkäisten ratkaisuiden toteutusten lukumäärä. Julkisen hallinnon tietoarkkitehtuurin kanssa päällekkäisten ratkaisujen lukumäärä.	Palveluiden määrittely ja suunnitteludokumentaatio Palveluiden tietoarkkitehtuuri	0 0	Esiselvityksen tuotosten hyväksyminen. Toteutuksen palvelukokonaisuuden ylätasoon määrittelyvaiheen hyväksyminen. Palveluiden toteutuksen hyväksyminen.

Kuva 13. Yhteensopivuuteen julkisen hallinnon arkkitehtuurin kanssa liittyvän tavoitteen 1 arviointi ja mittaaminen.

2.10 Innovatiivisuus ja luovuus

Tavoite 1: Palvelukokonaisuudessa kehitettävät ratkaisut ovat luovia ja innovatiivisia sekä uudistavat palvelutuotannon toimintatapoja

Toimenpide / tuotos jolla tavoitteen saavuttamista pyritään edistämään: Palvelukokonaisuudessa mahdollistetaan entistä paremmin oppijan, kodin ja sidosryhmien osallistuminen oppimisen kehittämiseen sekä oppimista tukevien edellytysten luomiseen

Palvelukokonaisuudessa hyödynnetään uusimpia tietoteknisiä mahdollisuuksia. Asiakkaat otetaan sisällöntuottajiksi ja tiedon jäsentäjiksi esim. sosiaalisen median avulla (osallistumisen lisääntyminen). Palveluun liitetään käyttäjäraadit suoraan asiakkailta. Ylipääntään asiakkaita kannustetaan eri tavoin antamaan palautetta

Arviointi ja mittaaminen

Arviointitapa	Mittari	Lähdetieto	Tavoitearvo	Mittausajankohta
Asiakaskokemus, miten palvelukokonaisuus on parantanut sidosryhmien osallistumista oppimisen kehittämistä ja oppimisen edellytysten luomista.	5 = on parantanut paljon 4 = on parantanut melko paljon 3 = on parantanut 2 = ei ole juurikaan parantanut 1 = ei ole parantanut 0 = asiantilan on huonontunut	Asiakas- kyselyn kautta saatava tieto.	Lähtötavoite- arvo: 3 Arviointi- ajankohdat > arviointi- ajankohdat -1	1. kysely käyttöön- ottopilottien asiakas- ryhmille (lähtötavoitearvo) 2. kysely vuosittain edellisen toimintavuoden osalta

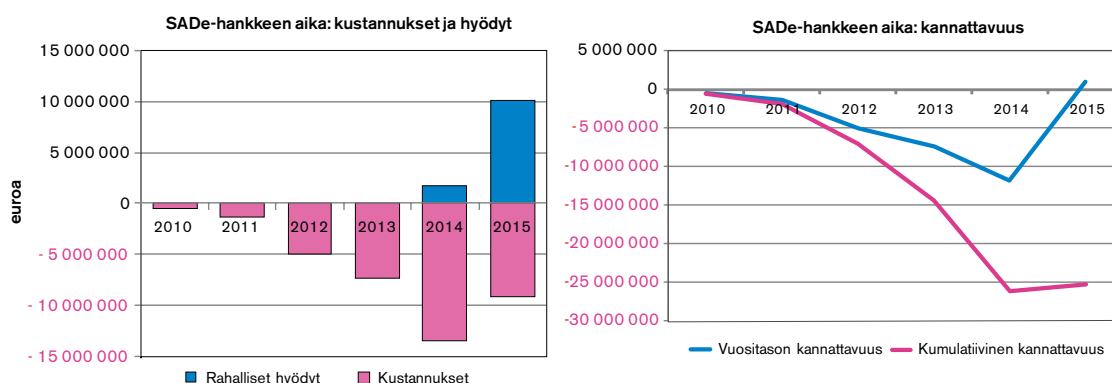
Kuva 14. Innovatiivisuuteen ja luovuuteen liittyvän tavoitteen 1 arviointi ja mittaaminen.

Oppijan palvelut – kustannushyötylaskelmat

SADe-hankkeen Oppijan palvelukokonaisuus kustannus-hyötyarvion yhteenveto

Kustannus-hyötyarvio on laadittu tarkemmin liitteenä oleviin Excel-laskelmiin SADe-ohjelman kustannus-hyötyarviomallin (v3.0) mukaisesti. Tähän on koottu tämän laskelman keskeiset tulokset.

Hankkeen kokonaiskustannusten ja hyötyjen (tässä vain julkisen hallinnon hyödyt huomioitu) on SADe-hankkeen aikana arvioitu muodostuvan seuraaviksi:

Kustannus-hyötyarvio (euroa)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Yhteensä
Rahalliset hyödyt	0	0	0	0	1 675 167	10 091 500	11 766 667
Kustannukset	-561 149	-1 381 538	-5 063 177	-7 373 725	-13 497 061	-9 168 130	-37 044 780
Vuositasen kannattavuus	-561 149	-1 381 538	-5 063 177	-7 373 725	-11 821 894	923 370	
Kumulatiivinen kannattavuus	-561 149	-1 942 687	-7 005 864	-14 379 589	-26 201 483	-25 278 113	

Hankkeessa toteutettavaa ratkaisua voidaan pitää erittäin hyödyllisenä. Ratkaisusta saatavat rahalliset hyödyt on arvioitu merkittävästi suuremmiksi kuin ratkaisun kehittämisen kustannukset.

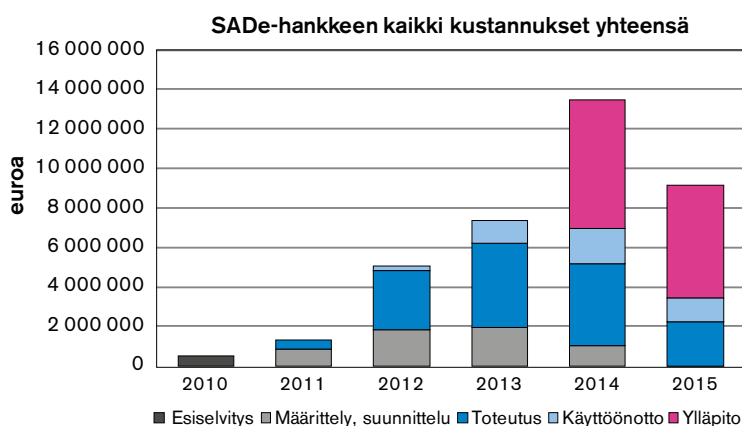
Kaikkein tärkein hyöty ratkaisusta on

Oheisessa kustannus-hyötyarviossa on otettu huomioon hyötyjen ja kustannusten ajallinen toteutuminen sekä uuden toimintamallin maksimipenetratio (= Kuinka suuri osa asioinnista ja tehtävistä ylipäättään tulee maksimissaan tapahtumaan nyt kehitettävällä uudella tavalla). Tämä on kuvattu tarkemmin varsinaisissa laskelmissa.

Kustannusarvio

Hankkeessa syntyvän ratkaisun kokonaiskustannukset on laskettu SADe-kaudelle sekä arviona 12 vuoden elinkaarelle. Tämä on toteutettu elinkaaren vaiheittain siten, että on otettu huomioon luontevat kokonaisuudet ja tehtävät aina esisuunnittelusta ylläpitoon asti. Kustannukset on jaettu kunkin elinkaaren vaiheen kohdalla eri vuosille suunnitellun kehittämisajataulun mukaisesti.

Kustannusarvio sisältää sekä ostot ulkopuolisilta että hallinnon oman työn ja kustannukset on luokiteltu SADe-korvattaviin ja Ei-SADe-korvattaviin kustannuksiin VM:n ohjeistuksen mukaisesti. Hankkeenaikainen kustannusarvio ja -jakauma on seuraava:

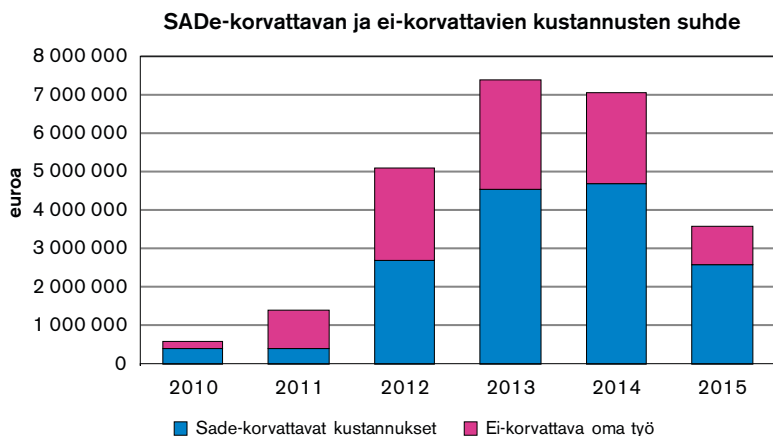
Kaikki vaiheet yht. (euroa)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Yhteensä
Eiselvitys	561 149	0	0	0	0	0	561 149
Määrittely, suunnittelu	0	883 838	1 857 465	1 990 701	1 055 108	113 077	5 900 189
Toteutus	0	497 700	2 991 512	4 255 254	4 137 823	2 148 454	14 030 742
Käyttöönotto	0	0	214 200	1 127 770	1 768 530	1 221 000	4 331 500
Ylläpito	0	0	0	0	6 535 600	5 685 600	12 221 200
Yhteensä	561 149	1 381 538	5 063 177	7 373 725	13 497 061	9 168 130	37 044 780

SADe-korvattavat kustannukset

Ylläpito, kansallinen levittäminen sekä osa työpanoksesta eivät ole SADe-korvattavia kustannuksia. Kun nämä vähennetään kokonaiskustannuksista saadaan SADe-korvattaviksi hankkeen kustannuksiksi:

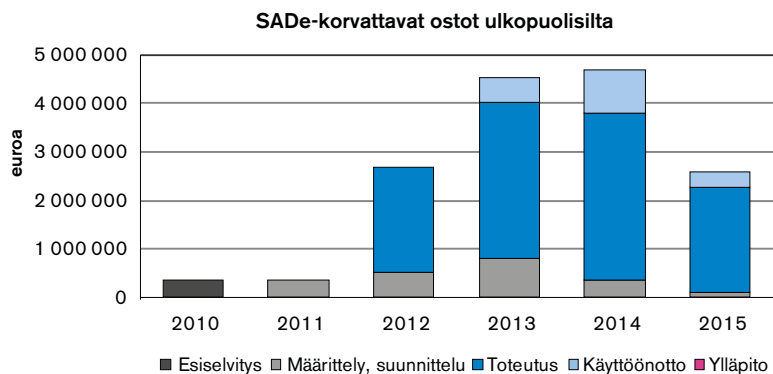
Vain SAdē-korvattavat kustannukset: sekä ostot että oma SAdē-korvattava työpanos

Vain SAdē-korvattavat (euroa)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Yhteensä
Esiselvitys	372 149	0	0	0	0	0	372 149
Määrittely, suunnittelu	0	378 410	534 465	806 301	381 008	113 077	2 213 261
Toteutus	0	0	2 324 331	3 042 791	3 482 523	1 994 062	10 843 707
Käyttöönotto	0	0	0	504 070	880 230	313 800	1 698 100
Ylläpito	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	372 149	378 410	2 858 796	4 353 162	4 743 761	2 420 939	15 127 217

Vain ostot ulkopuolisilta

Kun laskelmiin otetaan mukaan vain SAdē-korvattavat ostot ulkopuolisilta, päädytään seuraaviin kustannuksiin:

Hyötyarvio

Hankkeen hyödyt on arvioitu SADe-hyötyarviomallin mukaisesti jäsentäen hankkeen hyödyt rahallisiin hyötyihin ja laadullisiin hyötyihin seuraavasti:

Rahahyödyt				
Suoritteiden kustannussäästöt		Säästöt tulevista kustannuksista	Muut säästöt	
<ul style="list-style-type: none"> hallinnon kustannussäästöt kansalaisen kustannussäästöt 		<ul style="list-style-type: none"> säästö kun kansallisesti yksi tai yhdenmukainen ratkaisu korvaa erilliset ratkaisut 	<ul style="list-style-type: none"> muut säästöt (esim. palvelutapahtumien vähentymisen tuomat säästöt) 	

Laadulliset hyödyt				
Strategia, vaikuttavuus	Asiakas	Prosessit, palvelut	Palveluntuottajan henkilöstö	Teknologia
<ul style="list-style-type: none"> strategiset hyödyt hallinnon avoimuus tasa-arvoisuus palveluiden saatavuuden suhteen yms. 	<ul style="list-style-type: none"> toiminnalliset hyödyt laadulliset hyödyt käytettävyys, käytön helppous yms. 	<ul style="list-style-type: none"> prosessien tehostuminen virheiden vähentyminen tuotantokustannusten väheneminen yms. 	<ul style="list-style-type: none"> osaamisen kehittyminen henkilöstön jaksaminen henkilöstön motivoituminen yms. 	<ul style="list-style-type: none"> ratkaisujen yhdenmukaistuminen teknologian tehokkuus IT-toiminnan kustannussäästöt yms.

Rahahyödyt

Suoritehyötyjen arvioinnissa kansalaisten ja hallinnon säästöt on laskettu EU:n suosittelamalla ns. Standard Cost Modelilla (SCM). Byrokratian tuoman taakan kustannus asiakkaalle on tämän mallin mukaan $T \times Q + C \times Q$

T = kansalaiselta kyseiseen toimenpiteeseen kuluva aika

C = kansalaiselta kyseiseen toimenpiteeseen kuluva suora kustannus tai maksu

Q = toimenpiteiden määrä (yleensä vuositasona)

Samaa periaatetta on sovellettu myös hallinnon sisäisiin kustannussäästöihin.

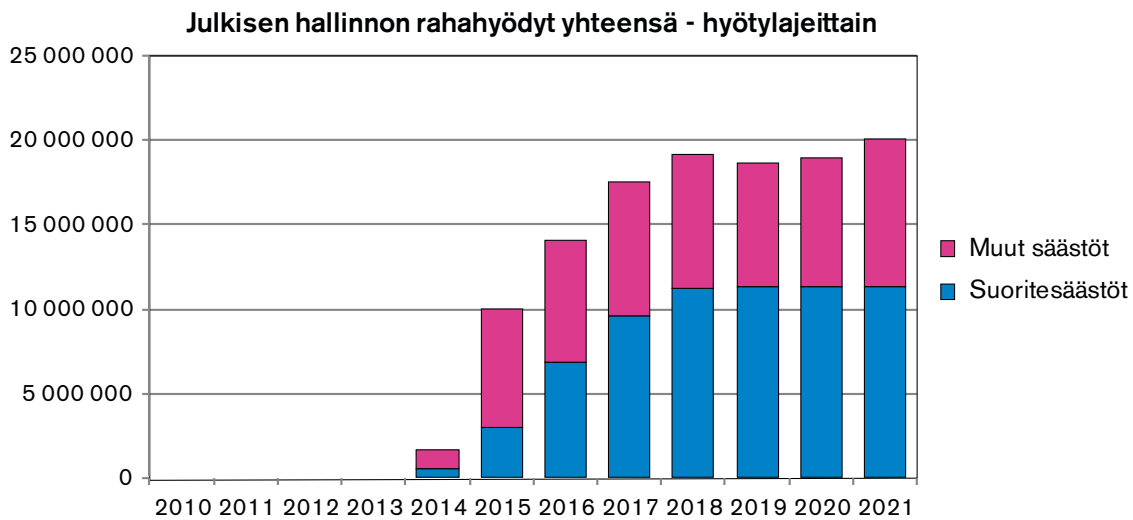
Yleistä SCM-mallia on laajennettu SADe-arviointimallissa siten, että laskelmissa on otettu huomioon vielä seuraavat arvioinnin realistisuutta parantavat tekijät:

- Maksimipenetraatio: Prosenttiluku. Miten suuri osa kyseisistä suoritteista tullaan maksimissaan toteuttamaan kyseisellä tavalla. Loput oletetaan tehtävän perinteisellä mallilla, mikä pienentää saatavia hyötyjä.
- Hyötyjen ajallinen kehittyminen: Jakauma, jonka mukaan hyöty kehittyy vuosien varrella. Maksimihyöty voidaan saavuttaa vasta mahdollisesti seitsemän vuoden päästä uuden toimintatavan käynnistämisestä

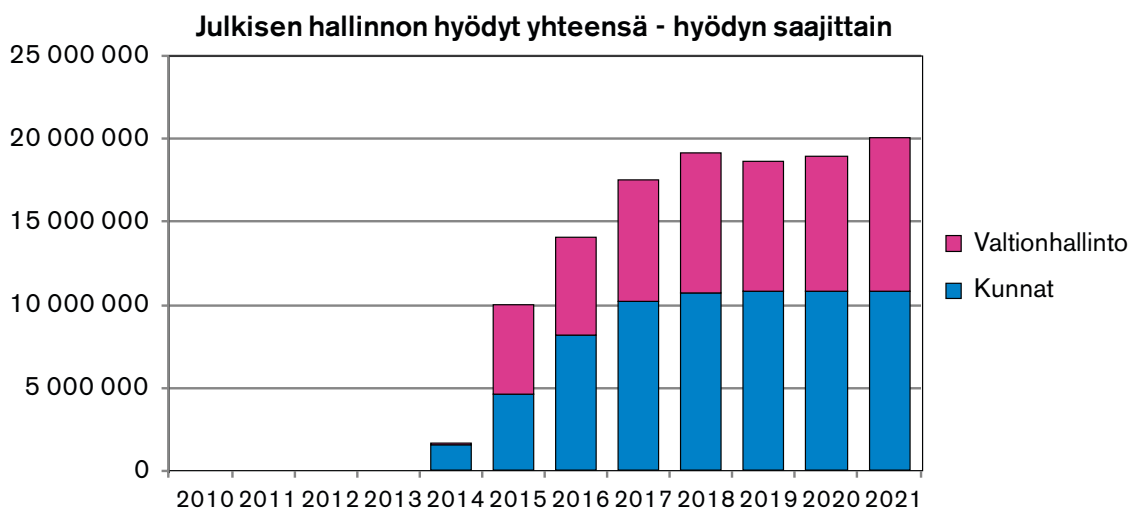
Edellisten lisäksi hyötyanalyysissä on arvioitu hyötyjen jakautuminen kuntien ja valtion-hallinnon kesken.

Elinkaarihyödyt

Kehitettävän ratkaisun koko elinkaarenaikaisiksi julkisen hallinnon (12v) rahalliseksi hyödyiksi (kaikki hyötylajit) on arvioitu:

Hankeessa toteutettavan ratkaisun hyödyt jakautuvat valtionhallinnon ja kuntien kesken seuraavasti (tässä ei mukana kansalaisten hyötyjä, ne on nähtävissä varsinaisista laskelmista):

Vuonna 2021, jolloin kaikki hyödyt ovat viimeistään saavuttaneet huipputasonsa, hankkeen aikaansaamat julkisen hallinnon rahalliset hyödyt ovat seuraavat:

Suoritesäästöt (euroa)	11 336 667
Osaamisen arviointi	333 333
Hakeutuminen (aikuiskoulutus)	1 080 000
Siirtyminen koulutuksen järjestäjien välillä	2 493 333
Oppijan omat palvelut	1 260 000
Opintohallinnon automatisoidut palvelut	5 753 333
2. asteen laajennettu hakeutuminen	416 667
Muut säästöt	8 734 000
Aikuiskoulutuksen paikallisten hakujärjestelmien rakentamisen poistuminen	0
Nykyisen yhteishakuympäristön ylläpito	2 800 000
Komponentti- ja koosteiset palvelut	3 944 000
Palveluiden uudelleenkäytettävyys laskee OKM/OPH investointitarvetta	990 000
Kelan opintotietojärjestelmien poistuminen	1 000 000
Yhteensä	20 070 667

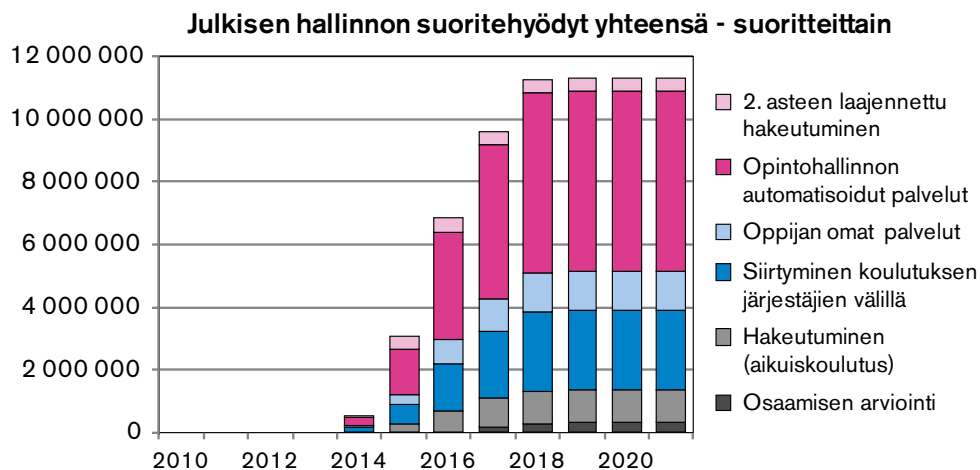
Henkilöstövähennyspotentiaali

Kaikkia hallinnon aikasäästöä ei voida kohdentaa henkilövähennykseen. Työpanos siirtyy hallintotehtävistä opetukseen ja oppijoiden henkilökohtaiseen tukeen. Tämä parantaa välillisesti oppimistuloksia.

Henkilöstön uudelleenkohdennuspotentiaali	htv / v
Kunnat	22,7
Valtio	1,1
Yhteensä	23,8

Suoritehyödyt

Hankkeesta syntyvät julkisen hallinnon suoritehyödyt jakautuvat seuraavasti:

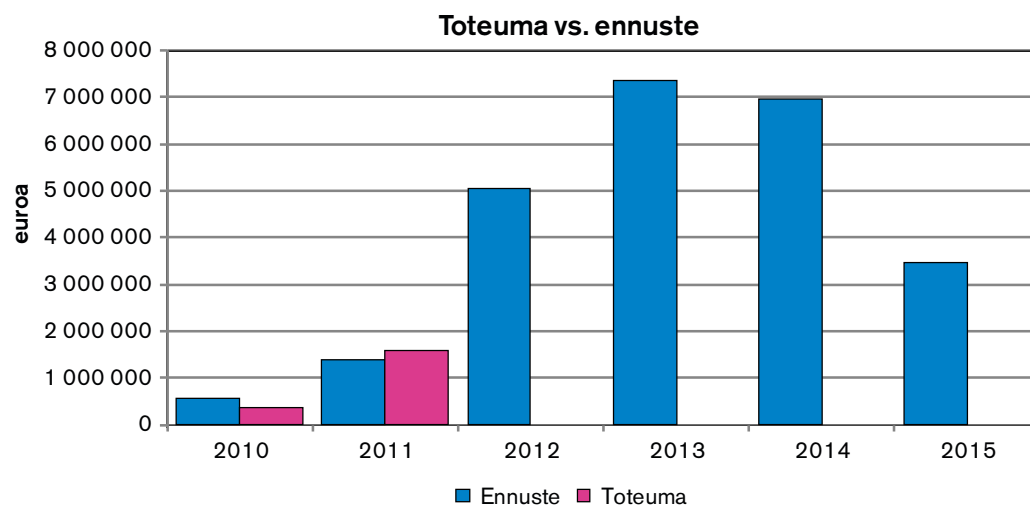
Laatuhyödyt

Sähköinen sivistyskeskus sisältää kattavasti koulutusasteesta riippumatta koulutustarjonnan, jolloin kansalainen saa tiedot luotettavasti yhdestä paikasta. Oppijan näkökulmasta koulutukseen haku ja opiskelupaikan vastaanottaminen helpottuu, siirtyminen koulutuksen nivelvaiheissa joustavoituu ja yksilöllisten opintopolkujen rakentaminen mahdollistuu. Aiemman opitun tunnistaminen ja tunnustaminen helpottaa sekä oppijan että koulutuksen järjestäjän arkea, kun tiedot saadaan luotettavasti. Opiskelijavalintoihin ja henkilökohtaistamiseen liittyvät koulutuksen järjestäjien toimintatavat ja -prosessit yhdenmukaistuvat.

	Merkittävyys	Aikajänne	Todennäköisyys	Hyötyindeksi
Opiskelupaikkojen käyttö tehostuu	3	3	3	100
Palvelun saatavuuden paraneminen	3	3	3	100
Päällekkäisten tietovarantojen väheneminen	3	3	3	100
Oppilas ja hänen huoltajansa saavat yhdenmukaisen tiedon koko opetuksen ja oppimisen kokonaisuudesta	3	3	3	100
Hakuprosessin ohjaus	3	3	3	100
Sähköinen yhdenkertainen kirjaaminen korvaa manuaalista moninkertaista kirjaamista: virhemahdollisuus vähenee	3	3	3	100
Järjestelmämäärän vähentäminen	3	3	3	100
Tiedon tuottamisprosessien tehostuminen	3	3	3	100

Kustannusten toteuma vs. ennuste

Seuraavaan on verrattu hankkeen kustannusten toteumaa hankkeen suunnittelun yhteydessä tehtyyn kustannusarvioon.

Riskianalyysi

Hankkeen tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta sen keskeisiksi riskeiksi on tunnistettu:

Riski	Vaikutus	Tn.	Vaikutus	Kok.riski	Ennaltaehkäisy
Aikataulu venyy	Hankkeen eri projekteista ei saada oikeaan aikaan käyttöön tarvittavia tietoja/palveluja, jolloin projektista riippuvat muut projektit tai osa-alueet eivät pääse etenemään.	3	3	9	Tehdään tarkka kartoitus eri projektien keskinäisistä riippuvuuksista ja aikataulusuunnittelu tämän kartoituksen perusteella. Huomioidaan myös miten projektien osatulokset voivat palvella muita projekteja tai osa-alueita. Laaditaan realistiset aikataulut.
Resursointi pettää	Ei saada resursoitua tai rekrytoitua osaavaa henkilöstöä tämän eteenpäinviemiseksi. Laatu tai aikataulu kärsii.	2	3	6	Huolehditaan resurssien selkeästä roolituksesta ja tehtävänjaosta.
Lainsäädäntötyö	Lainsäädäntötyö ei etene tarvittavassa aikataulussa. Tämä haittaa toteutusten käyttöönottoa ja muutoksen ohjaamista kansallisesti.	2	3	6	Lainsäädäntötyö vastuutetaan ja resursoidaan huolellisesti.
Hanketta ei saada pidettyä hallinnassa	Hankkeen suuri koko, laajuus, sidokset ja riippuvuudet lisäävät merkittävästi kokonaisriskiä. Hankeella on monia vaikutuksia ja sitä on vaikea rajata. Hanke ja projektit viivästyvät, resurssitarve kasvaa jos tilanteisiin reagoidaan liian myöhään, käytön hyödyt jäävät saavuttamatta.	2	3	6	Toiminnallisten vaatimusten priorisointi, vaiheittainen toteutus. Hankkeen säännöllinen ja kattava ohjaus ja arviointi. Sidosryhmien odotusten hallinta.
Ratkaisu ei vastaa aitoa käyttötarvetta	Toiminnallisuus ei vastaa käyttäjien tarpeita: => käyttö puutteellista ja joudutaan tekemään korvaavaa työtä => hyödyt jäävät toteutumatta. Käytettävyys ei vastaa käyttäjien tarpeita: => käyttömotivaatio laskee ja joudutaan tekemään korvaavaa työtä => hyödyt jäävät toteutumatta.	2	3	6	Laaja sidosryhmäyhteistyö, realistinen muutosviestintä koko hankkeen ajan. Sidosryhmien odotusten hallinta. Huolehditaan katselmointikäytännöistä ja sidosryhmien koulutuksesta.

Oppijan viestintäsuunnitelma 2015 ja viestinnän toteutus

1 Oppijan verkkopalvelun viestintäsuunnitelma 2015

Oppijan verkkopalvelu on koulutuksen sähköinen sivistyskeskus, josta löytyvät vaihteittain kaikki sekä kansalaisten että koulutuksen ja opetuksen järjestäjien palvelut esiopetukseen ilmoittautumisesta aikuiskoulutukseen asti.

Helppokäyttöinen internetsivusto – Opintopolku – tarjoaa kattavasti opiskelua ja siihen hakeutumista sekä oppimista ja urasuunnittelua tukevia palveluita elinikäisen oppimisen periaatteella. Palvelu tukee yksilöllisten oppimispolkujen suunnittelua ja toteuttamista. Palveluiden ja niiden taustalla olevien tietojärjestelmien yhteensopivuus on varmistettu.

Oppijan verkkopalveluun kootaan jo olemassa olevia ja uudistettavia koulutustietoa tarjoavia palveluita ja luodaan täysin uusia palveluita.

Oppijan verkkopalvelu kuuluu SADe-ohjelmaan.

Oppijan viestintäsuunnitelma perustuu SADe-ohjelman viestintäsuunnitelmaan ja valtionhallinnon viestintäsuosituksiin. Viestinnässä on tärkeää myös perustella, mitä SADe-ohjelmalla tavoitellaan ja mitä vaikutuksia ohjelmalla halutaan olevan.

Viestinnän periaatteet

Viestintä on luotettavaa, avointa, aktiivista ja ennakoivaa. Se on säännöllistä, oikea-aikaista ja sidos-/kohderyhmien kannalta riittävää. Viestinnässä korostetaan vuorovaikutusta palveluita käyttävien kanssa sekä yhteistyötä ja osallisuutta.

Viestintä on selkeää ja käytettävä kieli ymmärrettävää, hyvää yleiskieltä.

Viestinnässä käytetään eri kanavia, erityisesti sähköisiä kanavia. Avoimen valmistelun periaate näkyy viestinnässä ja työskentelytavoissa. Valmistelun sähköisyys on myös viesti – eli pitää elää niin kuin opettaa.

Viestintään on varattu resursseja ja se on organisoitu osaksi hankkeen johtamista.

Muuttuvat suunnitelmat ja tilanteet on tunnistettu ja niihin on varauduttu viestinnällisesti. Oppijan verkkopalvelu-hankkeen kriittiset menestystekijät ja kohderyhmät on tunnistettu ja otettu huomioon viestinnässä.

Kriittisissä tilanteissa tehostetaan viestinnän toimia. Kriittisten tilanteiden viestintä on suunniteltu etukäteen.

Valmistelu- sekä käyttöönottovaiheen riskejä, jotka heijastuvat myös viestintään, ovat ylisuuret odotukset, tietojärjestelmä-, strategia- ja teoriapainotteisuus ja konkreettisten tulosten puute. Hankkeen hidas eteneminen, osahankkeiden eritahtisuus ja kielteiset tai vähättelevät asenteet, muutosvastarinta vaikuttavat myös viestinnän toimenpiteisiin.

Ongelmat yhteistyössä, vuorovaikutuksen vähyys, osallistumisen puute heijastuvat odotuksiin viestintää kohtaan. Viestintä hajautuu: eri tahot puhuvat samasta asiasta eri tavoin,

sekavat viestit, epäselvät vastuut, ajoitus epäonnistuu. Tärkeitä kohderyhmiä ei tavoiteta. Resurssien vähyys heijastuu myös viestintään.

Viestinnän tavoitteet

Oppijan verkkopalvelun kehittämistä tuetaan viestinnällisin keinoin jakamalla tietoa, tekemällä tunnetuksi tavoitteita ja kertomalla hankkeiden etenemistä. Tietoa ja faktoja pidetään saatavilla riittävästi. Tavoitteena on myös, ettei synny ylisuuria odotuksia tai vähätteleviä asenteita.

- kerrotaan Oppijan verkkopalvelun tavoitteista ja tahtotilasta
- viestitään hankkeen ja sen osien etenemisestä
- edistetään ja tuetaan viestinnällisin keinoin vuorovaikutusta ja yhteistyötä toimijoiden välillä
- sitoutetaan viestinnän keinoin ohjausryhmätahojen johto ja henkilöstö uusiin prosesseihin ja toimintamalleihin

Viestinnän vastuut

Viestinnästä vastaavat klusteriryhmän puheenjohtaja ja projektipäällikkö. Klusteriryhmä hyväksyy viestintäsuunnitelman.

Viestintäryhmään kuuluvat Marjo Merivirta pj (OKM), Sari Virtanen siht. (OKM), Ritva Sammalkivi (OPH), Ilmari Hyvönen (OKM), Juha Ojanen (OKM), Kaarlo Saukonpää (OPH), Laila Puranen (OPH), Satu Meriluoto (OPH), Harry Pulliainen (TEM). Viestintäryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa. Kokousaineistot ja muu viestintäaineisto löytyvät Oppijan eDuunista.

Korkeakouluhakua ja opiskelijavalintaa varten on valmisteltu erillinen viestintäsuunnitelma.

Viestintäryhmä ja projektipäällikkö vastaavat viestintäsuunnitelman valmistelusta ja päivityksestä sekä sen toteuttamisesta. Viestintäryhmän pj osallistuu SADe-viestintätiimin työskentelyyn (varahenkilönä viestintäryhmän sihteeri).

Nimet ja käsitteet

Oppijan verkkopalvelun nimi on suomeksi Opintopolku.fi, ruotsiksi Studieinfo.fi ja englanniksi Studyinfo.fi.

Oppijan verkkopalvelun toteutusta tukee koulutuksen ja opetuksen terminologinen sanastotyö. Yhtenäinen koulutuksen ja tutkimuksen sanasto parantaa palvelujen ja tiedon tallennusta ja löytyvyyttä julkishallinnon sähköisistä tiedonlähteistä sekä muista Internetissä tarjolla olevista lähteistä.

Oppijan verkkopalvelu pähkinänkuoressa

Oppijan verkkopalvelut toteutetaan vuosien 2011–2015 aikana seuraavien asiakokonaisuuksien puitteissa:

- Hakeutujan ja siirtymisvaiheen palvelut
- Opintojen aikaiset palvelut
- Palvelujen yhteentoimivuutta ja kustannustehokkuutta tukevat taustajärjestelmät
- Tietovarannot ja rekisterit

Hakeutujan palvelut on otettu käyttöön vuosina 2013–2014 ja niitä kehitetään edelleen. Vuoden 2015 aikana toteutetaan Rakenteiset ja sähköiset opetussuunnitelmat ja tutkinnon perusteet eli ePerusteet-palvelu, Sähköinen henkilökohtainen opiskelusuunnitelma eli eHOPS)-palvelu sekä Ilmoittautuminen ja hakeutuminen esi- ja perusopetuksessa eli IHEP-palvelu. Kansallisessa opintohallinnon viitearkkitehtuurityössä on laadittu kattava, mutta helposti käytettävä tukipaketti erilaisille koulutuksen järjestäjille.

Opintopolku yhdistää samaan osoitteeseen kansalaisille ja virkailijoille tarjottavat palvelut

- Koulutustiedon (tieto, neuvonta ja ohjaus)
- Sähköiset haut koulutuksiin
- Sähköisen asiointin (tunnistautumalla eri tasoisia palveluita)
- Virkailijoiden palvelut
 - virkailijan sähköinen työpöytä, jossa käsillä ajankohtaisviestintä, ohjeistus ja tiedotus sekä tarvittavat sovellukset, esimerkiksi tarjontatietojen päivitys, haku- ja valintarekisteri, opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden julkaisualusta.

Rakennettavat palvelut

*ei SAdE-ohjelman rahoituksella

Oppijan verkkopalvelu rakennetaan kattavasti opiskelua ja siihen hakeutumista, oppimista ja urasuunnittelua tukevia palveluita elinikäisen oppimisen periaatteella.

Hakeutujan palvelut

- **Koulutustieto.** Opintopolku.fi on kehittyvä palvelu, josta löytyy tietoa tutkinnoista, ammateista sekä opiskelusta eri oppilaitoksissa. Siinä yhdistyy aiemmin käytössä olleet Koulutusnetti ja Opintoluotsi. Palvelussa tarjotaan hakijan tarvitsema koulutustarjontatieto ja opiskelijahakuun liittyvä sähköinen asiointi. Hakemiseen, hakulomakkeen hallintaan ja valintoihin liittyvät palvelut otettiin käyttöön 15.8.2013. Koulutustarjonnan sisällönhallintapalvelut, Opintopolku.fi-palvelu, otettiin käyttöön 2.9.2013.

- **Hakeutuminen ammatilliseen koulutukseen ja lukioon sekä haku muihin peruskoulun jälkeisiin koulutuksiin.** Toisen asteen koulutuksen sähköinen haku- ja valintajärjestelmä uudistui. Hae Nyt.fi-hakupalvelun ja KOULUTA-valintajärjestelmän tilalle rakennettiin hakijoita ja oppilaitosten henkilökuntaa paremmin palveleva kokonaisuus. Hakupalvelu kattaa myös peruskoulun jälkeisen yhteishakuun kuulumattoman koulutuksen. Näitä ovat esimerkiksi kymppiluokat, ammattiin valmentavat ja valmistavat koulutukset, maahanmuuttajien valmistavat koulutukset. Muu perusopetuksen jälkeinen koulutuksen yhteinen hakupalvelu otettiin käyttöön 28.4.2014. Erytisopetuksena järjestettävän ammatillisen koulutuksen hakupalvelu otetaan käyttöön maaliskuussa 2015.
- **Aikuiskoulutuksen haku.** Oppijan verkkopalvelukokonaisuus on tuonut uutena palveluna mahdollisuuden näyttää ympäri Suomea järjestettävä aikuiskoulutustarjonta sekä mahdollistaa hakeutuminen aikuiskoulutukseen keskitetyn verkkopalvelun kautta. Tavoitteena on, että aikuisopiskelija löytää sopivan koulutuksen entistä helpommin ja palvelu helpottaa koulutuksen järjestäjän työtä.

Aikuiskoulutuksen hakupalvelu on otettu käyttöön vaiheittain. Aluksi järjestelmään on voinut tallentaa tutkintoon johtavaa ja muuta pitkäkestoista aikuiskoulutusta. Opintopolun sähköinen hakulomake tarjotaan aikuiskoulutusta järjestävien käyttöön vuoden 2015 aikana.
- **Korkeakouluhaku.** Korkeakoulujen sähköinen hakujärjestelmä (KSHJ) yhdistää yliopistojen alempien ja ylempien tutkintojen, ammattikorkeakoulujen nuorten ja aikuisten koulutusten sekä ylempien ammattikorkeakoulututkintojen yhteishaut ja mahdollistaa ensimmäistä paikkaansa hakevien valinnan omassa kiintiössään. Palvelussa tarjotaan hakijan tarvitsema koulutustarjontatieto ja hakupalvelu sisältää lisäksi mahdollisuudet yhteishausta erillisiin hakuihin sekä ammatillisen opettajankoulutuksen haun. Palvelu rakennettiin erillisellä rahoituksella ja sillä on oma ohjausrakenne. Korkeakoulujen sähköiset haku- ja valintapalvelut otettiin käyttöön 8.9.2014.
- **Ilmoittautuminen ja hakeminen esi- ja perusopetuksessa – (IHEP-palvelu).** Ilmoittautuminen ja hakeminen esi- ja perusopetuksessa on Oppijan verkkopalvelun osaprojekti. Projekti toteutetaan osana Oppijan verkkopalvelussa syntyviä palveluja ja se toteutetaan yhteistyössä Helsingin, Lahden ja Tampereen kaupunkien kanssa. Tavoitteena on tuottaa sähköinen asiointipalvelu oppilaan ilmoittamiseksi esiopetukseen ja peruskouluun sekä perusopetuksen aikana tapahtuviin hakuihin. Palvelu toteutetaan siten, että se on integroitavissa kunnissa yleisesti käytettäviin hallinto- päätöksenteko- ja mm. kuljetusjärjestelyjä helpottaviin ohjelmiin. Palvelu valmistuu joulukuussa 2015. Varsinainen käyttöönotto tapahtuu tammikuussa 2016.
- **Oma Opintopolku.** Opintopolussa on Oma Opintopolku, palvelu kirjautuneille käyttäjille. Tunnistautumalla verkkopankkitunnuksin, mobiilivarmenteella tai sähköisellä henkilökortilla hakija saa käyttöönsä Oma Opintopolku -palvelun.

Ensi vaiheessa tunnistautunut käyttäjä voi muokata hakulomakettaan hakuajana: vaihtaa hakutoiveiden järjestystä yhteishaussa, lisätä ja poistaa hakutoiveita. Palvelussa voi myös nähdä valintojen tulokset ja ottaa opiskelupaikan vastaan.

Opintojen aikaiset palvelut

- **Sähköinen henkilökohtainen opiskelusuunnitelma – (eHOPS)-palvelu.** eHOPS-palvelu on kansallinen palvelu oppijalle tukemaan opintoihin kiinnittymistä, opintojen etenemistä ja tutkintojen loppuun suorittamista. Se antaa tukea oppijalle itsenäiseen

tiedon hankintaan ja yksilöllisen opintopolun suunnitteluun ja rakentamiseen sekä oman ohjaustarpeen arviointiin. Palvelu otetaan käyttöön joulukuussa 2015.

- **Rakenteiset ja sähköiset opetussuunnitelmat ja tutkinnon perusteet – ePerusteet-palvelu.** Ammatillisen koulutuksen tutkintojen perusteet ja yleissivistävän koulutuksen opetussuunnitelmien perusteet on saatavissa jatkossa sähköisessä muodossa Opetushallituksen ottaessa käyttöön ePerusteet-palvelun. ePerusteet-palvelu on koulutuksen ja opetuksen järjestäjille tarkoitettu ajantasainen, joustava ja helppokäyttöinen palvelu. ePerusteet-palvelu on tutkinnon ja opetussuunnitelmien perusteiden katselu-, valmistelu- ja julkaisualusta. Palvelu otetaan käyttöön alkuvuodesta 2015.

Palvelujen yhteen toimivuutta ja kustannustehokkuutta tukevat taustajärjestelmät

- **Opintohallinnot viitearkkitehtuuri.** Kansallinen opintohallinnon viitearkkitehtuuri luo puitteet koulutuksen järjestäjien opintohallintotoimintojen tarkemmalle suunnittelulle ja toteuttamiselle. Kansallinen opintohallinnon viitearkkitehtuuri 1.0 valmistui joulukuussa 2012. Viitearkkitehtuuryössä on laadittu kattava, mutta helposti käytettävä tukipaketti erilaisille koulutuksen järjestäjille.

Tietovarannot ja rekisterit

- **TARJONTA-tietovaranto.** Kaikki oppijan verkkopalvelun haku-, valinta- ja koulutus-tietojärjestelmät nojaavat TARJONTA-tietovarantoon. Uuteen tietovarantoon koottiin kansallisen koulutustarjonnan lisäksi mm. opiskelijaksi ottamista koskevat ja hakeutumista koskevat tiedot, automatisoidaan koodistojen ylläpito. TARJONTA on perusta kaikille hakeutujan palveluille. Koodistot, käyttäjähallinta-, organisaatietietojen hallinta- ja tarjontatietojen hallintapalvelut olivat valmiita koulutukseen ja käyttöönottoon toisen asteen osalta keväällä 2013.
- **Todennetun osaamisen rekisteri.** Todennetun osaamisen rekisteriin (TOR) kerätään julkisin varoin järjestetyn ja julkisin varoin tuetun koulutuksen kautta saatu ja todennettu osaaminen. Rekisteri toimii opetustoimialan keskeisenä tietovarastona ja tarjoaa opintohistoriatiedot yhdestä paikasta sähköisessä muodossa. Tietoja voidaan hyödyntää monin eri tavoin Opintopolussa. Todennetun osaamisen rekisterin ensimmäisen vaiheen käyttöönotto (suoritusrekisteri) eli perusopetuksen päättöluokkalaisten tietojen siirto peruskouluista Opintopolkuun toteutettiin keväällä 2014. TOR otetaan vaiheittain käyttöön vuosina 2015–2017.

Osoitetietojärjestelmä
Haenyt
Koulutatarjonta
Koulutavalinta
Koulutusnetti.fi
AMKHAKU.fi
AKYH
Admissions.fi
VKYH
AMKOREK
AMKOPE
AMK-HAKIJAPALVELU
AMKOPAS
Yliopistohaku.fi
YSHJ
HAREK
YO-OPAS
Opintoluotsi.fi
YSHJ

Opintopolku korvaa nykyiset OPH:n ylläpitämät sähköiset haut ja koulutustiedon hakupalvelut

Ydinviestit

Ydinviestit perustuvat Opintopolun / Oppijan verkkopalvelun visioon ja eri vaiheiden tavoitteisiin. Ydinviestejä käytetään johdonmukaisesti.

- Opintopolku tarjoaa oppijalle kattavat palvelut opintoihin hakeuduttaessa ja opiskelun aikana. Se tarjoaa kattavaa, paikkansapitävää ja ajantasaista tietoa koulutuksesta, ammasteista, työelämästä ja 1,5ulee helppokäyttöinen sähköinen palvelu. Se on turvallinen ja luotettava. Palvelua on helppo käyttää ja se on nopea. Käyttö on ajasta ja paikasta riippumatonta.
- Opetustoimi (valtion ja kunnat) ja koulutuksen järjestäjät tuottavat Opintopolkuun kattavasti opiskelua ja siihen hakeutumista, oppimista ja urasuunnittelua tukevia palveluita elinikäisen oppimisen periaatteella.

Rakentamisvaiheen ydinviestit

- Opetustoimen sähköistä asiointia kehittäminen on yhtenäistä. Oppijan verkkopalvelu on kansalaislähtöisesti, tehokkaasti ja tuloksellisesti tuotettujen ja toimivien sähköisten palveluiden innovatiivinen ja luova kokonaisuus. Se edustaa modernia hallintoa ja tarjoaa kansalaisille laadukkaat palvelut. Oppijan palveluiden tuottaminen ja käyttäjien toimintatavat tulevat muuttumaan pysyvästi.
- Oppijan verkkopalvelu rakennetaan asiakaslähtöisesti ja poikkihallinnollisesti. Iso ongelma kunnissa ja valtiolla on se, että käytössä on satoja keskenään yhteen sopimattomia ohjelmistoja, jotka eivät kommunikoi keskenään. Uudistetun tietohallintolain tarkoituksena on poistaa teknisiä esteitä ja ongelmia viranomaisten palvelujen tuottamisessa. Eri hallinnonalojen tietojärjestelmien yhteen toimivuutta parannetaan ja näin vältetään päällekkäistä työtä. Tähtäimessä on tehokkaampi hallinto, joka palvelee paremmin asiakkaitaan.
- Sidosryhmät osallistuvat oppijan verkkopalvelun rakentamiseen ja käyttöönottoon.
- Oppijan verkkopalvelu on yhtenäinen ja kustannustehokas palvelukokonaisuus, joka koostuu olemassa olevista ja kehitettävistä uusista palveluista sekä palveluiden tuottamista tukevista tietojärjestelmistä. Oppijan verkkopalvelu edistää julkisen hallinnon ja opetustoimen tuottavuutta.

Palvelukuvaus

Oppijan verkkopalvelu tukee elinikäistä oppimista

Opintopolku on koulutuksen sähköinen sivistyskeskus. Opintopolku tarjoaa helppo-käyttöisiä, luotettavia ja turvallisia verkkopohjaisia ohjaus-, tieto- ja neuvontapalveluita opiskelua ja siihen hakeutumista sekä oppimista ja urasuunnittelua tukevia palveluita esi-opetukseen ilmoittautumisesta aikuiskoulutukseen. Palvelut auttavat suunnittelemaan ja toteuttamaan yksilöllisiä oppimispolkuja ja edistävät elinikäistä oppimista.

Asiakaslähtöisiä, yhtenäisiä ja kustannustehokkaita palveluita rakennetaan koulutukseen hakeutujille ja opiskelijoille sekä oppilaitoksille ja koulutuksen järjestäjille. Käyttäjiä ovat myös yritykset, muut työelämän organisaatiot, julkishallinto ja kansalaisyhteiskunnan toimijat. Opintopolku-palvelu edistää hallinnolliset rajat ylittävien tehokkaiden työ- ja toimintatapojen kehittämistä.

Rakentamisvaiheen visuaalinen ilme

Rakentamisvaihetta varten on suunniteltu logo, joka on suomeksi ja ruotsiksi. Sitä käytetään tunnisteena eri hankkeiden yhteydessä. Logoa käytetään myös ppt-pohjissa ja rollup-seinäkkeissä. Rakentamisvaiheen visuaalisesta ilmeestä luovutaan vaiheittain palvelujen valmistuessa.

Opintopolun visuaalinen ilme

Opintopolulle/Studieinfolle on tunnuksen suunnitellut helsinkiläinen markkinointiviestinnän suunnittelutoimisto Recommended, joka on myös suunnitellut Opintopolun viestinnässä käytettävän uuden visuaalisen ilmeen. Logo ja ilme on otettu vähitellen käyttöön kaikessa Opintopolun viestinnässä ja ”Rakennamme Oppijan verkkopalvelua” -tunnus jää pois käytöstä. Tunnuksen muotokieli kertoo, että kyseessä on verkkopalvelu, joka johdattaa opintoihin. Tunnusta voidaan käyttää vihreänä, sinisenä tai mustavalkojulkaisuissa harmaana. Tunnus on samankokoinen eri kieliversioissa. Logoa käytetään myös ppt-pohjissa ja rollup-seinäkkeissä.

Viestinnän kohderyhmät

Kohderyhmät, joiden tuki ja tietoisuus on kriittinen menestystekijä valmistelun onnistumiselle, huomioidaan viestinnässä erityisesti. Opinto-ohjaajat ovat yksi tärkeistä kohderyhmistä.

Viestintä ja vuorovaikutus edistävät hankkeeseen osallistuvien verkkopalvelun kehittäjien ja rakentajien yhteistyötä ja taustaorganisaatioiden sitoutumista kehittämishankkeeseen. Tavoitteista ja työn etenemisestä kerrotaan avoimesti.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjät, jotka eivät osallistu toteutukseen, mutta ovat keskeisiä toimijoita ja tiedontuottajia. Heidä palvelevat mm. hankesivu ja wiki-sivusto.

Muita kohderyhmiä ovat palveluiden tuottajat yms. tahot, jotka tulevat aikanaan osallistumaan palveluiden tuottamiseen ja hyödyntämiseen. Heidän tavoittamiseensa tarvitaan perusviestintäkeinojen lisäksi markkinointiviestinnällisiä keinoja ja koulutusta. Palvelujen käyttöönottovaiheessa heidät tavoitetaan asiantuntijaseminaareissa ja alan tapahtumissa.

Palvelun asiakkaat tavoitetaan markkinointiviestinnän ja mainonnan avulla. Tuleviin asiakkaiden kanssa ollaan vuorovaikutuksessa kaikkien palvelujen käyttöönoton yhteydessä.

Kohderyhmän laajetessa viestinnän keinovalikoima laajenee, mutta perusviestintä – hankesivu, osallistumiskanavat, tilaisuudet – ovat pohjana koko hankkeen ajan.

Oppijan verkkopalvelun viestinnän kohderyhmiä rakentamisvaiheessa ovat:

- Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden projektiryhmän ja klusteriryhmän jäsenet ja opetus- ja kulttuuriministeriön koulutusosastojen johtoryhmä
- Oppijan osahankkeet /osaprojektit
- opetus- ja kulttuuriministeriössä: Korkeakoulupolitiikan ja Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osastojen vastuualueet, Aikuiskoulutuspolitiikan yksikkö, Kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto
- Opetushallituksen asiantuntijat, johto ja viestintä
- työ- ja elinkeinoministeriön sekä TE-palvelujen asiantuntijat ja johto
- valtiovarainministeriön SAdE-ohjelman yhteiset tilaisuudet
- SAdE-ohjelman koordinaatitiimi, SAdE johtoryhmä, muut palvelukokonaisuudet ja SAdE- viestintätiimi
- Kuntaliitto
- Hallinnon IT-kehityshankkeet: mm. Tieto- ja viestintäteknikka koulun arjessa ja /Tampereen Kohti kumppanuutta –hanke
- JulkICT
- OpIT
- opetuksen ja koulutuksen järjestäjät
- opinto-ohjaajat, oppilaanohjaajat, Sopo ry
- opiskelijajärjestöt, opettajajärjestöt, rehtoriyhdistykset
- työmarkkinajärjestöt
- puolustusvoimat
- Nuorisotakuuverkosto
- koulutuksen järjestäjien IT-hankkeet
- kuntien tietohallinto
- Opin ovi-projekti
- Ohjaamo-toiminta
- kehittäjäyhteisöt, verkostot, yritykset, opiskelijat, opiskelusta kiinnostuneet kansalaiset, vanhemmat
- Media: yleismedia ja ammattimedia

Viestinnän keinot ja kanavat

Osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet ovat parhaita edellytyksiä rakentamisvaiheen sitoutumiselle ja myönteiselle asennoitumiselle. Vuorovaikutteiset kokoukset, työpajat ja keskustelutilaisuudet edistävät sitoutumista.

Olemassa olevia kanavia on hyvä käyttää.

Klusterin ja projektiryhmien vuorovaikutuksen ja viestinnän kanavia ovat

- eDuunin työryhmäpalvelu
- Opetushallituksessa toteutettavien palvelujen [wiki-alue](#)
- Oppijan verkkopalvelun hankesivut (fi, sv)
- yhteinen ppt-esitys, perustiedot (basic kit)

Klusterin taustaorganisaatioiden sisäisen viestinnän kanavia ja keinoja ovat

- Klusteritahojen henkilöstölehdet ja intrat
- Kokoukset, keskustelutilaisuudet, henkilöstötilaisuudet / face-to-face

Sidosryhmäviestinnän kanavia Oppijan verkkopalvelun rakentamisvaiheessa ovat

- [Oppijan verkkopalvelun hankesivut](#) (fi, sv)
- Opintopolku-uutiskirje, ilmestyy kuukausittain suomeksi ja ruotsiksi
- SADe-uutiskirje
- Kunta-uutiskirje
- Yleis- ja kohderyhmäpainotteiset esitteet (fi, sv), julkaisut /verkkoaineistoina
- Sidosryhmien asiakaslehdet
- OPH Spektri, OKM:n Etusivu-verkkolehti
- Seminaarit, webcasting-tallenteet, verkostopalaverit

Opintopolun vastuukäyttäjien ja opojen viestintäkanavia

- Opintopolun virkailijan työpöytä
- Opintopolun uutiskirje (fi/sv)
- Opokirje

Mediaviestinnän keinoja ja kanavia ovat

- [Oppijan verkkopalvelun hankesivut](#) (fi, sv)
- Tiedotteet, taustatilaisuudet toimittajille, tiedotustilaisuudet
- Alan ammattimedit: Opettaja-lehti / Läraren, IT-media, Hallinto-lehti, Kuntalehti

Muita viestinnällisiä keinoja

- logot (fi, sv)
- rollupit
- ppt-pohjat
- kohderyhmäkohtaiset esitteet
- julisteet
- annokit (muistitikut, näytönpyyhkijät, mobiilitaskut)
- tietoisikut YLE:n tv-kanavilla
- Opintopolun You Tube -kanava <https://www.youtube.com/user/Opintopolku>
- koulutusvideot TE-toimistojen verkko-oppimisympäristössä
- tilaisuuksien webcasting
- hankevideo verkossa
- valokuvat

Markkinointiviestintä

- Opintopolun visuaalinen ilme käyttäjätestattu ja asiakaskatselmoitu, jotta on voitu varmistua palvelun käytettävyydestä
- Oppijan verkkopalvelun brändisuunnittelusta sekä palvelun lanseerauksesta virkailijoille ja kansalaisille vastaa Recommended Finland Oy

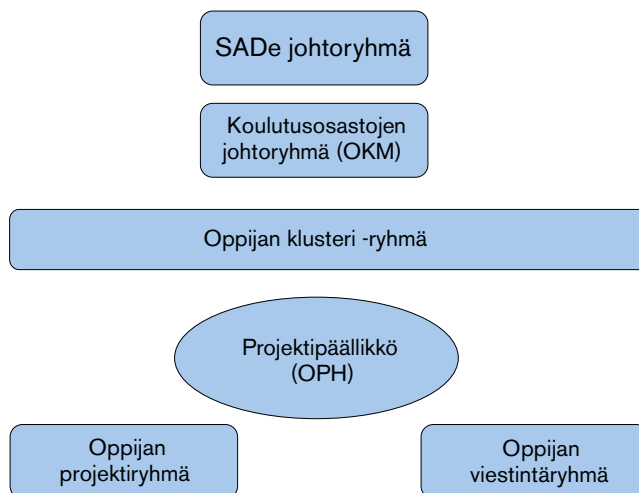
- sloganit: Löydä, vertaa, hae!
- Palvelulupaus: Löydä oma suuntasi: hae opiskelemaan ja täydennä osaamistasi. Opetushallitus ja opetus ja kulttuuriministeriö tuottavat Opintopolun.
- kampanjakonsepti: paras reitti uusiin opintoihin
- avainsanat: informatiivinen – mutta ytimekäs, selkeä – ja visuaalisesti yhtenäinen, mielenkiintoinen – ja luotettava.
- markkinointiviestinnän kohderyhmät: loppukäyttäjät (nuoret ja heidän vanhempansa), loppukäyttäjät (aikuiset), virkailijat (oppilaitokset ja korkeakoulut), opot, opettajat, rehtorit, sivistystoimen johtajat, sisäinen kohderyhmä (ministeriöt, virkamiehet, poliittiset päättäjät), työnantajat, yritykset, organisaatiot ja HR-ammattilaiset, media.

Viestinnän vaikuttavuus

Viestinnän tulosta arvioidaan. Seurataan viestintäsuunnitelman toteutumista ja aika-
taulussa valmistuneita toimenpiteitä: markkinointikampanjoja, tiedotteita, tilaisuuksia,
uutiskirjeen lukijamääriä yms. Opintopolku-palvelun käytön seurannassa hyödynnetään
jatkuvasti web-analytiikkaa eli kävijäseurantaa (Piwik) ja palvelun tunnettuutta ja julkista
keskustelua mediassa seurataan. Palvelulle on järjestetty lukuisia käytettävyydestaustuksia
sekä esteettömyystestausta.

Määrällisiä tuloksia merkittävämpää on kuitenkin viestinnän merkityksen arviointi suhteessa
Opintopolun kehittämisen ja rakentamisen onnistumiseen. Viestinnän tulos näkyy myös siinä,
miten Opintopolkua käytetään ja miten yhteistyö koulutustoimijoiden kesken sujuu.

Projektiorganisaatio ja roolit

2 Oppijan verkkopalvelun viestinnän toteutus

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti päätöksellään 28.3.2011 (dnro 10/040/2011) Oppi-
jan viestintäryhmän, jonka tehtävänä oli laatia Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden
viestintäsuunnitelma, joka perustuu SADe-ohjelman viestintäsuunnitelmaan ja valtionhal-
linnon viestintäsuosituksiin. Lisäksi viestintäryhmän tehtävänä oli seurata viestintäsuunni-

telmaan kirjattujen viestintätoimenpiteiden toteutumista. Työryhmä kokoontui pääsääntöisesti kerran kuussa.

Oppijan viestintäsuunnitelma sekä viestinnän toimintasuunnitelma hyväksyttiin hankkeen klusteriryhmässä 26.5.2011. Suunnitelman mukaan hankkeen viestintä tapahtuu riittävän ajoissa, antaa osallistumismahdollisuuksia ja jatkuu säännöllisenä koko hankkeen ajan. Hankeviestinnän tavoitteina olivat avoimuus, kansalaiskeskeisyys, osallistuminen ja vuorovaikutus. Suunnitelmia on päivitetty säännöllisesti.

Kohderyhmät, joiden tuki ja tietoisuus on kriittinen menestystekijä valmistelun onnistumiselle, on huomioitu viestinnässä erityisesti. Mm. opinto-ohjaajat ovat yksi tärkeimmistä kohderyhmistä. Muita keskeisiä asiakkaita ovat koulutustoimijat (koulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset), koulutustoimijoiden virkailijat, kansalaiset (erityisesti opintoihin hakeutuvat), neuvonnan ja ohjauksen ammattilaiset sekä muut viranomaiset (esim. aluehallintoviranomaiset, ELY-keskukset, TE-toimistot).

Kriittisten tilanteiden viestintä on suunniteltu etukäteen ja kriittisissä tilanteissa on viestinnän toimia tehostettu. Elokuussa 2012 järjestettiin riskiviestinnän työpaja, jonka perusteella laadittiin Oppijan hankekokonaisuuden kriisiviestinnän suunnitelma. Vuosien 2014 ja 2015 aikana laadittiin Opintopolun haku- ja valintatoimintojen jatkuvuussuunnitelma, jossa kuvataan myös viestintä häiriötilanteissa.

Viestintäryhmän aloitteesta maaliskuussa 2012 tehtiin selvitys Opintopolku-palvelun ilmoitusmarkkinoinnista ja siitä millä tavoin kaupalliset toimijat otetaan huomioon. Tausalla oli se, että Opintopolku-palvelun valmistumisen jälkeen painettuja koulutusoppaita ei enää julkaista, koska koulutustiedotus oli siirtymässä kokonaan verkkoon. Opetushallituksen tavoitteena oli edelleen saada ilmoitustuloja julkisin varoin rahoitettujen oppilaitosten ja korkeakoulujen maksullisista ilmoituksista. Lopulta syyskuussa 2012 linjattiin, ettei Opintopolkuun oteta ilmoituksia.

Oppijan verkkopalvelun viestinnän suunnittelu ja toteutus

Oppijan verkkopalvelun kehittämistä on tuettu viestinnällisin keinoin jakamalla tietoa, tekemällä tunnetuksi tavoitteita ja kertomalla hankkeiden etenemisestä.

Oppijan verkkopalveluiden tiedotuskanavana toimivat Oppijan palvelujen rakentamisaikaiset hankesivut osoitteessa <http://www.oph.fi/oppijanpalvelut> avattiin 15.9.2011 suomeksi ja tammikuussa 2012 myös ruotsinkielisenä osoitteessa: http://www.oph.fi/webbtjanst_for_larande. Sivuston tarkoituksena on kertoa eri viranomaisille, opetushallinnon alalla työskenteleville ja sidosryhmille tulevista Oppijan palveluista. Sivuilta löytyvät perustiedot projektista, yhteyshenkilöt sekä tietoa palveluiden käyttöönotosta. Hankesivujen käyttäjämäärää ja muita muuttujia on mahdollista seurata web-analytiikan avulla. Käyttäjäseurantaa ei tehdä säännöllisesti, mutta sen avulla voi arvioida kansalaisten ja sidosryhmien kiinnostusta hanketta kohtaan (=vierailujen määrä hankesivuilla).

Toinen verkossa toimiva tiedotuskanava on Oppijan verkkopalveluiden wiki-alue osoitteessa <https://confluence.csc.fi/x/aQR0>. Työryhmäympäristö on avoin verkosto, jossa jokainen voi osallistua itseään kiinnostavien teemojen kommentointiin. Tavoitteena on ollut vahvistaa mm. koulutuksen järjestäjien, oppilaanohjaajien ja rehtoreiden vaikutusmahdollisuuksia sekä lisätä vuorovaikutusta Oppijan palvelujen valmistelun ja suunnittelun tueksi. Wiki-alueelta löytyy tarkempaa tietoa hankkeessa syntyvistä palveluista ja niiden teknisistä ratkaisuista. Wikialueen käyttö viime vuosina on ollut todella vähäistä, tieto on ollut vanhaa eikä kommentointia ole ollut juuri ollenkaan.

Hankkeen materiaalit on varastoitu eDuuniin, joka on CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy:n tarjoama sähköisen työskentelyn ja verkostoitumisen palveluympäristö. Yhteisten työskentelyalustojen osoitteet ovat: <https://tt.eduuni.fi/sites/oppijanpalvelut> ja <https://tt.eduuni.fi/oph/sade>. Sivustojen käyttö edellyttävät käyttäjätunnuksia.

Oppijan hankkeen yleisite laadittiin elokuussa 2011 sidosryhmätilaisuuksia varten. Esitteen viimeisin versio löytyy täältä: http://www.oph.fi/download/167888_Oppija-esite_2015_04_27.pdf. Oppijan hankkeesta tehtiin kesäkuussa 2012 yleinen pp-esitys (basic kit) hankehenkilöstön omien esitysten tueksi. Yleisesityksiä on säännöllisesti päivitetty.

Rakentamisvaihetta varten on suunniteltu logo, joka on suomeksi ja ruotsiksi. Logoa käytettiin mm. pp-pohjissa ja rollup-seinäkkeissä. Oppijan rakentamisaikainen logo ja banneri valmistuivat suomeksi marraskuussa 2011 ja ruotsiksi helmikuussa 2012. Suomenkielinen roll up saatiin käyttöön joulukuussa 2011. Materiaalit tuotti Station Mir. Coodi Oy:ltä tilattiin rakentamisaikaisen ilmeen mukaiset powerpoint-esityspohjat joulukuussa 2011. Rakentamisvaiheen visuaalisesta ilmeestä luovuttiin vaiheittain palvelujen valmistuessa.

Syyskuussa 2012 valmistui Dreammill Oy:n tekemä Oppijan hankevideo, jossa kerrottiin hankkeen tavoitteista ja uusien palvelujen hyödyistä.

Ensimmäinen Opintopolku-uutiskirje julkaistiin tammikuussa 2013. Sen jälkeen uutiskirje on julkaistu pääsääntöisesti kerran kuussa. Postitus pohjautuu Opintopolun organisaatietietoihin. Uutiskirje on toimitettu sähköisesti myös kaikille keskeisille yhteistyötahoille, mm. TEMin hallinnonalalla. Uutiskirje sisältää ajankohtaista tietoa hankkeesta, tapahtumista sekä hauista ja valinnoista. Kaikki uutiskirjeet löytyvät osoitteesta <http://www.oph.fi/oppijanpalvelut/materiaalit/uutiskirje>.

Virkailijan työpöytä käyttöön otettiin toukokuussa 2013. Virkailijan työpöytä on verkossa toimiva, kirjautumista edellyttävä sähköinen palvelu, jonka kautta Opintopolun koulutustarjontaa, hakua ja valintoja hallinnoidaan. Työpöytää käyttävät tuhannet suomalaisen koulutuskentän virkailijat, ja siellä julkaistaan heille suunnattuja tiedotteita. Työpöytä on osa Opintopolun virkailijapalvelua, joka löytyy osoitteesta <https://virkailija.opintopolku.fi>.

Hanketta ja Opintopolkua on esitelty erilaisilla messuilla ja seminaareissa. Opintopolku-standi on löytynyt pääsääntöisesti kaikilta merkittäviltä koulutusmessuilta.

Koulutuksissa Opintopolkua ja Oppijan hanketta on esitelty erilaisille asiakasryhmille, muun muassa opinto-ohjaajille ja Opintopolun virkailijakäyttäjille. Tietopaketeilla on jaettu kohdennettua tietoa rajatuille asiakasryhmille. Koulutuksissa käytettyä materiaalia löytyy täältä: <http://www.oph.fi/oppijanpalvelut/kayttoonotto/esittelymateriaali>. Osa koulutustilaisuuksista on videoitu, mikä mahdollistaa osallistumisen etäyhteyden kautta. Tallenteita voi myös katsoa jälkeenpäin.

Mainoksilla on pyritty lisäämään käyttäjien tietoja Opintopolku-portaalista sekä koulutukseen hakemisesta. Itse hanketta ei ole mainostettu, vaan sen lopputuloksena syntyviä palveluita. Aikuisten näyttötutkintoja on mainostettu radiossa yhteistyössä ammattijärjestöjen kanssa ja tuotettu tietoisuutta, jotka on esitetty Ylen kanavilla.

Esitteillä ja julisteilla on tiedotettu samoista aiheista kuin mainoksillakin, eli Opintopolku.fi-portaalista ja erilaisista opiskelijahauista. Esitteitä on laadittu toisen asteen koulutuksen, ammatillisen aikuiskoulutuksen sekä ePerusteiden tarpeisiin. Julisteita on toimitettu oppilaitoksiin ja muille yhteistyökumppaneille.

Tiedotusvälineitä on hyödynnetty viestinnässä julkaisemalla lehdistötiedotteita merkittävistä tapahtumista, esimerkkeinä yhteishakujen alkaminen ja päättymisen. Opetushallituksen lehdistötiedotteet löytyvät täältä: <http://www.oph.fi/ajankohtaista/tiedotteet>. Tie-

dotusvälineet ovat muutenkin olleet kiinnostuneista Oppijan verkkopalvelut -hankkeesta, ja Opintopolkua käsitellään mediassa aika ajoin. Oppijan verkkopalvelu -hankkeesta ja Opintopolusta on tehty säännöllisesti media- ja sosiaalisen median seuranta.

Oppijan palveluista kertovia artikkeleita on julkaistu säännöllisesti SADe-ohjelman uutiskirjeessä kevästä 2011 asti. Muita sidosryhmäviestinnän kanavia ovat olleet mm. Opo-lehti, Kunta-uutiskirje, OPH:n Spektri ja OKM:n Etusivu-verkkolehti.

Opintopolku-palvelulle näkyvyyttä on tuonut myös oma YouTube-kanava:
<https://www.youtube.com/user/Opintopolku>.

Kohderyhmän laajetessa viestinnän keinovalikoima on laajentunut, mutta Oppijan hankesivu, osallistumiskanavat ja tilaisuudet ovat olleet pohjana koko hankkeen ajan.

Opintopolku-palvelun markkinointiviestintä

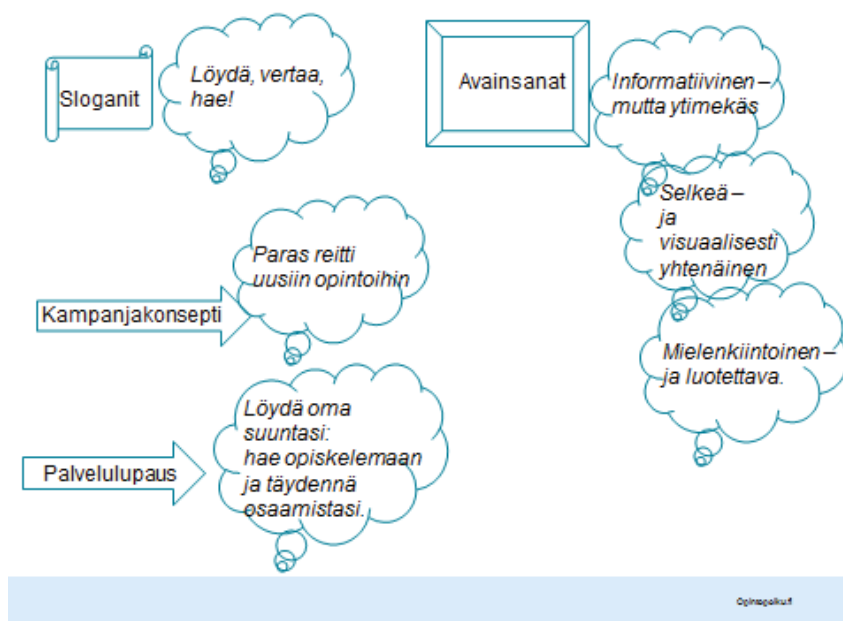
Opintopolku-palvelun asiakkaat ja erityisesti opintoihin hakeutujat on pyritty tavoittamaan markkinointiviestinnän ja mainonnan avulla.

Opintopolun visuaalisen ilmeen teki Etnoteam Finland toukokuussa 2012 ja se hyväksyttiin Oppijan klusteriryhmässä 14.6.2012. SADe-ohjelman pyynnöstä Oppijan verkkopalvelulle luotiin palvelukuvaus kesäkuussa 2012.

Oppijan palveluiden markkinointiviestintäpalvelujen hankinnan kohteena toukokuussa 2012 oli Oppijan verkkopalvelun brändisuunnittelu sekä palvelun lanseeraus virkailijoille ja kansalaisille. Optiona pyydettiin esittämään B-to-B-markkinointisuunnitelma Oppijan verkkopalvelun mainonnasta koulutukseen hakeutuville kansalaisille (dnro OPH 10/021/2012). Hankintapäätös markkinointiviestinnän toteutuksesta tehtiin 29.8.2012, jolloin helsinkiläinen Recommended Finland valittiin tehtävään.

Loka- ja marraskuussa 2012 järjestettiin kaksi brändityöpajaa, jotta saataisiin ideoita logon ja brändin suunnitteluun sekä yleensä hankkeen tavoitteiden sparraukseen.

Recommended suunnitteli Opintopolulle/Studieinfole/Studyinfole tunnukset sekä Opintopolun viestinnässä käytettävän uuden visuaalisen ilmeen. Opintopolun visuaalinen ilme on käyttäjätestattu ja asiakaskatselmoitu, jotta on voitu varmistua palvelun käytettävyydestä. Opintopolun markkinointiviestintäsuunnitelma sekä graafinen ohjeistus ja tunnukset hyväksyttiin opetus- ja kulttuuriministeriön koulutusosastojen johtoryhmässä tammikuussa 2013. Logo ja uusi ilme otettiin vähitellen käyttöön kaikessa Opintopolun viestinnässä ja ”Rakennamme Oppijan verkkopalvelua” -tunnus jäi pois käytöstä. Tunnuksen muotokieli kertoo, että kyseessä on verkkopalvelu, joka johdattaa opintoihin. Tunnusta voidaan käyttää vihreänä, sinisenä tai mustavalkojulkaisuissa harmaana. Tunnus on samankokoinen eri kieliversioissa. Logoa käytetään myös ppt-pohjissa ja rollup-seinäkkeissä.

Kuva: Opintopolun sloganit, avainsanat, kampanjakonsepti ja palvelulupaus.

Opintopolku.fi-sivusto otettiin käyttöön 2.9.2013 ja samalla toteutettiin Opintopolku-brändin lanseeraus.

Syksyn 2013 yhteishaun pilotin (25.9.–4.10.2013) lanseeraus suunniteltiin siten, että osia voitiin hyödyntää myöhemmissä yhteishauissa isommille kohderyhmille. Kohderyhmälle suunniteltiin sitä puhutteleva, huomiota herättävä viesti, jota voitiin varioida valitun median mukaan. Viesti toistuu valitun kuvamaailman kanssa kaikissa käytetyissä medioissa.

Hankkeen aikana järjestettyjä yleisötilaisuuksia

Aika	Tilaisuuden aihe	Paikka
13.12.2011	Oppijan verkkopalvelu -hankkeen seminaari	Helsinki, Finlandia-talo
19.11.2012	Kansallisen opintohallinnon viitearkkitehtuurin päätösseminaari	Helsinki
11.12.2012	Oppijan verkkopalvelu -hankkeen seminaari	Helsinki, Finlandia-talo
10.12.2013	Sähköiset asiakaspalvelut – yhteentoimivuus toiminnan kehittämisessä -seminaari	Helsinki, Tieteiden talo
9.12.2013	Oppijan verkkopalvelu -hankkeen seminaari	Helsinki, Finlandia-talo
7.5.2014	Ammatillisen koulutuksen opintohallinto kohti yhteentoimivuutta -seminaari	Helsinki, Opetushallitus
28.10.2015	Oppijan verkkopalvelu -hankkeen päätösseminaari	Helsinki, Astoria-sali

Taulukko 1. Oppijan verkkopalvelu-hankkeen järjestämiä yleisötilaisuuksia v. 2011–2015

Hankkeesta on osallistuttu seuraaviin säännöllisesti järjestettäviin tapahtumiin: Next Step-, Next Gate-, Studia- ja Educa-messut, valtakunnalliset opo-päivät, valtakunnalliset ohjauksen päivät, elinikäisen ohjauksen seminaarit, ammatillisen koulutuksen seminaarit, Taitaja-kisat, valtakunnalliset aikuiskoulutusviikot, valmistavien ja valmentavien ammatillisten koulutusten kehittämispäivät, erityisopetuksen kehittämispäivät, aikuiskoulutuksen kehittämissemiinaarit, vapaan sivistystyön kehittämistilaisuudet, TEMin hallinnonalan koulutukset yms.

Oppijan hanketta on sen jokaisena toimintavuonna esitelty kaikissa SAdE-ohjelman järjestämissä seminaareissa ja muissa yleisötilaisuuksissa kuten mm. Ole sateentekijä-kuntakiertueella ja ohjelman yhteisillä esittelytiskeillä mm. Valtio expossa ja Kunta-markkinoilla.

Aika	Tilaisuuden aihe	Paikka
23.9.2011	Oppijat uratiedon rakentajina -seminaari	Opetushallitus, Helsinki
7.9.2012	Hakeutujan esittelytilaisuus	Paasitorni, Helsinki
18.1.2013	Hakeutujan palveluiden esittelypäivä	Opetushallitus, Helsinki
22.3.2013	Oppijan palveluiden käyttöönoton infotilaisuus, suomeksi	Paasitorni, Helsinki
5.4.2013	Oppijan palveluiden käyttöönoton infotilaisuus (ruotsiksi)	Vaasa
5.6.2014	SADe-hankkeen tilannekatsaus Opintopolun vastuukäyttäjille	Messukeskus, Helsinki
syksyisin	Vuosittaiset aluehallintoviranomaisten ja Opetushallituksen yhteistyössä järjestämät yhteishakuinfot, joissa koulutus on kohdennettu kaikille ruohonjuuritason toimijoille (opet, hallinto henkilökunta, TE-toimistojen henkilöstö jne.)	2012–2014 usealla paikkakunnalla

Taulukko 2. OPH:n järjestämiä yleisötilaisuuksia v. 2011–2015

Oppijan verkkopalvelun ja Opintopolun viestinnän onnistuminen

Valtakunnallisesti tiedottaminen käyttöönotosta eri kohderyhmille on toteutettu Oppijan viestintäsuunnitelman mukaisesti. Palveluiden konkreettinen käyttöönotto edellyttivät mittavaa pääkäyttäjän ja muiden käyttäjien koulutusta sekä valmennusta.

Oppijan verkkopalveluiden piirissä on useita erilaisia asiakasryhmiä, joiden tapa käyttää palvelua poikkeaa toisistaan. Palvelulle on järjestetty lukuisia käytettävyydestä ja esteettömyydestä.

Viestinnän tulosta on pyritty jatkuvasti arvioimaan. Viestintäsuunnitelman toteutusta ja aikataulussa valmistuneita toimenpiteitä: markkinointikampanjoja, tiedotteita, tilaisuuksia, uutiskirjeen lukijamääriä yms. on säännöllisesti seurattu.

Helmikuussa 2015 toteutettiin kyselyt, jotka käsittelivät Opintopolku-uutiskirjettä ja hankeviestintää. Kyselyt lähetettiin keskeisille sidosryhmille. Kyselyllä selvitettiin asiakkaiden näkemyksiä ja toiveita Oppijan palveluiden viestintään liittyen. Vastaajista 86,6 % piti uutiskirjettä melko tai erittäin tärkeänä. Kouluarvosanaksi uutiskirje sai 8. Suurin osa vastaajista lukee uutiskirjeen joka kuukausi ja pitää julkaisutiheyttä sopivana. Vastausten perusteella Oppijan verkkopalvelun viestintä on hyvällä tasolla, riittävää ja selkeää. Tuloksia on hyödynnetty hankkeen viestinnän kehittämisessä.

Määrällisiä tuloksia merkittävämpää on kuitenkin viestinnän merkityksen arviointi suhteessa Opintopolun kehittämisen ja rakentamisen onnistumiseen. Viestinnän tulos näkyy myös siinä, miten Opintopolkua käytetään ja miten yhteistyö koulutustoimijoiden kesken sujuu.

Opintopolku-palvelun viestintä ylläpitovaiheessa

Syyskuussa 2015 Opetushallitus järjesti työpajan, jossa suunniteltiin Opintopolku.fi -palvelujen viestintää ja asiakaspalvelua ylläpitovaiheessa. Työpajassa ei tehty päätöksiä, vaan kerättiin ideoita ja käytiin keskustelua. Opintopolun ylläpitoviestinnän suunnittelu jatkuu syksyn 2015 aikana. Ylläpitoviestinnän suunnitelman on tarkoitus olla valmis marraskuun 2015 lopussa.

Opintopolku-palvelukokonaisuuden sidosryhmäluettelo ja osallistuminen toteutukseen

1 Sidosryhmät

Oppijan palveluihin liittyy merkittävä määrä erilaisia sidosryhmiä. Osa näistä toimii suoraan opintohallinnon tietojen tuottajina tai ryhminä, joille opintohallinto tuottaa tietoa (tietovirtojen osapuolina), osa taas muilla tavoin vaikuttaa opintohallinnon toimintoihin, ratkaisuihin ja tavoitteisiin.

Sidosryhmät voidaan jakaa seuraaviin pääluokkiin:

- Kansalaiset
- Oppilaitokset (varsinainen opetusta tarjoava yksikkö)
- Koulutuksen järjestäjä (organisaatiomuoto)
- Valtionhallinto
- Elinkeinoelämä
- Edunvalvontaorganisaatiot
- Sote-toimijat
- Muut sidosryhmät

Sidosryhmät on listattu seuraavissa taulukoissa.

Sidosryhmä	Kuvaus	Sidosryhmän rooli opintohallinnossa
Kansalaiset	Opetuksesta kiinnostuneet henkilöt	
Kansalaisjärjestöt		Muu vaikuttaja
Oppilaitokset	Koulutuksen toteuttava taho	
Peruskoulu	Lakisääteistä perusopetusta antava koulu, jossa suoritetaan oppivelvollisuus	Tiedon tuottaja
Vapaan sivistystyön oppilaitos	Kansanopistot, kansalaisopistot, opintokeskukset, liikunnan koulutuskeskukset (urheiluopistot) ja kesäyliopistot, joissa opetuksen ei ole tutkintotavoitteista eikä lailla säädeltyä	Tiedon tuottaja
Ammatillinen oppilaitos	Toisen asteen oppilaitos, joka tarjoaa ammatillista perusopetusta	Tiedon tuottaja
Lukio	Toisen asteen yleissivistävää koulutusta antava oppilaitos, josta valmistutaan ylioppilaaksi	Tiedon tuottaja
Ammattikorkeakoulu	Työelämää ja alueellista kehittämistä painottava korkeakoulu	Tiedon tuottaja
Yliopisto	Tieteellistä tutkimusta harjoittava ja siihen perustuvaa ylintä koulutusta antava itsenäinen taho	Tiedon tuottaja
Korkeakoulu	Tieteellistä tutkimusta harjoittava ja ylintä opetusta antava oppilaitos	Tiedon tuottaja
Ammatillinen erikoisoppilaitos	Teollisuuden tai kaupan yritysten oppilaitoksia, jotka kouluttavat työntekijöitä pääasiassa ylläpitäjän tarpeisiin	Tiedon tuottaja
Ammatillinen aikuiskoulutuskeskus	Aikuiskoulutukseen erikoistunut, ammatillista opetusta antava oppilaitos	Tiedon tuottaja
Pelastusopisto	Sisäasiainministeriön alaisuudessa toimiva, oman alansa koulutusta antava oppilaitos	Tiedon tuottaja
Poliisiammattikorkeakoulu	Sisäasiainministeriön alaisuudessa toimiva, oman alansa koulutusta antava oppilaitos	Tiedon tuottaja
Vartiointialojen oppilaitos	Sisäasiainministeriön alaisuudessa toimiva, oman alansa koulutusta antava oppilaitos	Tiedon tuottaja
Sotilasalan ammatillinen oppilaitos		Tiedon tuottaja
Sotilaskorkeakoulu	Ylintä maanpuolustusopetusta antava yliopisto. Toimii puolustushallinnon alaisuudessa.	Tiedon tuottaja
Esiopetusyksikkö	Ennen peruskoulua annettavaa, vapaaehtoista opetusta, jonka tavoitteena on edistää lapsen kehitys- ja oppimis-edellytyksiä.	Tiedon tuottaja
Muut kuin järjestämislupien kautta koulutusta tarjoavat organisaatiot		Tiedon tuottaja

Organisatorisesti koulutusta tarjoavat toimijat järjestäytyvät seuraavasti:

Koulutuksen järjestäjä	Koulutuksen järjestäjällä on järjestämislupa	
Kunta	Koulutuksen ja opetuksen järjestäjän roolissa. Erityisesti perusopetus sekä 2. asteen opetus. Kunnan sisällä keskeinen asema on opetuslautakunnalla sekä kunnan hallituksella ja valtuustolla.	Tiedon tuottaja
Kuntayhtymä	Koulutuksen ja opetuksen järjestäjän roolissa. Erityisesti ammattiopetus ja ammattikorkeakoulutus. Keskeinen asema on hallituksella ja valtuustolla.	Tiedon tuottaja
Koulutusta järjestävä osakeyhtiö	Keskeinen asema on hallituksella.	Tiedon tuottaja
Koulutusta järjestävä säätlö	Keskeinen asema on hallituksella.	Tiedon tuottaja
Koulutusta järjestävä yhdistys	Keskeinen asema on hallituksella.	Tiedon tuottaja
Valtio	Keskeinen asema on hallituksella.	Tiedon tuottaja

Koulutuksen järjestäjä (järjestämisluvan saaneena) voi muodostaa laajemman kokonaisuuden kuin yksi oppilaitos.

Muita sidosryhmiä ovat mm.:

Valtiorikollisuus		
Opetus- ja kulttuuriministeriö	Vastaa osana valtioneuvostoa koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan kehittämisestä ja kansainvälisestä yhteistyöstä.	Ohjeistaja
OpiT-ohjausryhmä (opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan tietohallinnon ohjausryhmä)	Sen alaisena on kokonaisarkkitehtuurijaosto, joka toimii kansallisen koulutuksen, tieteen ja kulttuurin kohdealueen KA-ryhmänä	Ohjeistaja
Opetushallitus	Opetuksen kehittämis virasto. Laatii perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien perusteet, ammatillisten tutkintojen ja näyttötutkintojen perusteet. Virasto tekee oppimistulosten arviointoja ja osallistuu koulutuksen tuloksellisuuden kehittämiseen (vrt. AMOP). Hallinnoi keskitettyjä oppijan palveluita.	Tiedon hyödyntäjä
Kansaneläkelaitos	Huolehtii ja kehittää Suomessa asuvien perusturvaa. Opintotutkintoihin ym. liittyvät palvelut, tieto opinto-oikeuksista ja tutkinnoista sekä läsnäolosta.	Tiedon hyödyntäjä
Työ- ja elinkeinoministeriö	Vastaa Suomen yrittäjyyden ja innovaatiotoiminnan toimintaympäristöstä, työmarkkinoiden toimivuudesta ja työntekijöiden työllistymiskyvystä sekä alueiden kehittymisestä globaalissa taloudessa.	Kaksisuuntainen siirto
Tilastokeskus	Tilastointia varten perustettu viranomais. Se tuottaa valtaosan Suomen virallisista tilastoista ja on tilastoalan merkittävä kansainvälinen toimija.	Tiedon hyödyntäjä
Vero	Tieto läsnäolosta ja opinto-oikeuksista.	Tiedon hyödyntäjä
Ulkosivustoministeriö	Ulkosivustoministeriön toiminta keskittyy ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, kauppapolitiikkaan ja kehityspolitiikkaan sekä ulkopoliittisesti merkittäviin kansainvälisiin asioihin ja yleensä kansainvälisiin suhteisiin.	Tiedon tuottaja
Poliisi	Viranomais, joka vastaa oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaamisesta, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisestä ja rikosten ennalta estämisestä, selvittämisestä ja syyteharkintaan saattamisesta. Rikostietorekisteritieto	Tiedon hyödyntäjä
Maahanmuuttovirasto	Maahanmuuttovirasto on sisäasiainministeriön alainen virasto, joka käsittelee ja ratkaisee maahantulon, maassa oleskelun, pakolaisuuden sekä Suomen kansalaisuuteen liittyviä asioita.	Tiedon hyödyntäjä
Rajavartiolaitos	Rajavartiolaitos on sisäasiainministeriön alaisuudessa toimiva rajaturvallisuuden ja meripelastuksen asiantuntija.	Tiedon hyödyntäjä
Aluehallintovirastot	Valtionhallinnon alueelliset organisaatiot. Valvoo esim. opetustoimen lainsäädännön toimeenpanoa.	Muu vaikuttaja
Elinkeino- ja ympäristövirastot	Valtionhallinnon alueelliset organisaatiot. Mm. koulutustarpeen ennakointiin liittyviä tehtäviä.	Muu vaikuttaja
Elinkeinoelämä		
Työnantajat, työpaikat	Hyödyntävät yleisesti tutkintorekisteriä. Ovat osa opetuksen toteuttamista (vrt. työpaikkaohjaajat, työpaikkakouluttajat ja arvioijat), asiakkaita. Osallistuvat suunnitteluun.	Kaksisuuntainen siirto
Edunvalvontaorganisaatiot		
Työmarkkinajärjestöt	Työnantaja- ja työntekijäjärjestöt	Muu vaikuttaja
Opiskelijajärjestöt	Opiskelijoiden etujärjestöt	Muu vaikuttaja
Kuntaliitto	Kuntien edunvalvoja	Muu vaikuttaja
AMKE	Ammattiosaamisen kehittämiskeskus. Koulutuksen järjestäjien edunvalvoja. Huom. vastaavia on myös muilla koulutusasteilla.	Muu vaikuttaja
Opettajajhdistykset	Useita ainekohtaisia aloja	Muu vaikuttaja
Sote-toimijat	Rajattu opintohallinnon viitearkkitehtuurin ulkopuolelle	
Valvira	Terveystieteiden ammattilaisten rekisteröinti. Ammatti-oikeusrekisterin ylläpitäjä.	Tiedon hyödyntäjä

Muut sidosryhmät		
IT-toimittaja	Opintohallinnon IT-palveluita tuottava yritys tai organisaatio.	Muu vaikuttaja
Ylioppilastutkintolautakunta	Vastaa ylioppilaskokeen suunnittelusta ja suorittamisesta.	Kaksisuuntainen siirto
CIMO	Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön asiantuntija- ja palveluorganisaatio.	Kaksisuuntainen siirto
UAF	University Admissions Finland. Hoitaa yhdessä yliopiston kv hakuja.	Muu vaikuttaja
Kehittämisryhmät	Erilaiset projekti- ja kehittämisryhmät.	Muu vaikuttaja
Suomen Olympiakomitea	Yhteistyöjärjestö, opiskelijavalintojen kriteereissä tarvittavat lisätiedot jne.	Muu vaikuttaja
Suomen konservatorioliitto	Yhteistyöjärjestö, opiskelijavalintojen kriteereissä tarvittavat lisätiedot jne.	Muu vaikuttaja
Iltapäivähoitoa tuottavat organisaatiot	Tyypillisesti peruskoulun 1. ja 2. luokan oppilaiden iltapäivähoito.	Muu vaikuttaja
Uskonnolliset yhteisöt	Esim. Ev. lut. kirkko. Ort. kirkko tms.	Muu vaikuttaja
Muut	Oppijan valintoihin ja opintoihin vaikuttaa monia muita tahoja – ystävät, harrastukset, urheiluseurat tms. Näitä ei kuitenkaan tässä työssä liitetä opintohallintokokonaisuuteen.	Muu vaikuttaja

Kansallisen opintohallinnon viitearkkitehtuuri (KOHVI) –dokumentaatioissa on kuvattu myös tarkemmin toimijoiden rooleja opintohallinnon tavoitetilan näkökulmasta: opintohallinnon tietojen tuottaja, opintohallinnon tietojen hyödyntäjä, opintohallintotoimintaa ohjeistava taho, kaksisuuntainen siirto (toimii sekä opintohallinnon tiedon tuottajana että hyödyntäjänä) sekä muu vaikuttaja.

Sidosryhmien tunnistamisen ja näiden roolituksen tarkoituksena on tätä kautta saavuttaa kattava kuva mahdollisista eri organisaatioiden välisistä rajapinnoista ja tietovirroista sekä tunnistaa, minkä tahojen kanssa opintohallinnon kehittämisessä ja sen ratkaisuisissa tulee tehdä yhteistyötä.

2 Sidosryhmien osallistuminen hankkeen toteutukseen

Lähtökohtana on ollut sidosryhmien osallistamisen ja sitoutumisen varmistaminen. Keskeiset sidosryhmät (kansalaiset, elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden, opetuksen ja koulutuksen järjestäjät sekä viranomaiset) ovat olleet hankkeessa mukana eri tavoin alkaen esiselvityksestä, vaatimusmäärittelyistä aina toteutuksien pilotointiin ja käyttöönottoihin. Käyttäjien kuuleminen sekä ikäryhmä- ja koulutussektorikohtaiset käytettävyydestutkimukset ovat olleet keskeisiä välineitä kehittämistyössä. Esimerkiksi huhtikuussa käyttöön otettua erityisoppilaitosten yhteistä hakua varten palvelut testattiin erityisoppilaitoksissa palveluiden esteettömyyden varmistumiseksi.

Oppijan hankeorganisaatiolla ja eri työryhmien asettamisessa on pyritty varmistamaan eri sidosryhmien edustus. VM:n asettaman klusteriryhmän tehtävänä on ollut ohjata ja seurata hankkeen toteutusta ja palvelujen käyttöönottoa sekä osallistua hankkeen toteutuksen arviointiin. Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden projektiryhmän tehtävänä on ollut tukea opetus- ja kulttuuriministeriötä ja Opetushallitusta palvelukokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa, palvelukokonaisuuden ylätasoa määrittelyssä sekä seurata palvelukokonaisuuden ja sen osahankkeiden edistymistä, tulosten valmiusastetta, tulosten laatua ja siihen vaikuttavia toimenpiteitä.

Koulutustiedon verkkopalvelujaos tarkoituksena oli tukea sekä kansalais-, että viranomaisnäkemystä elinikäisen oppimisen kansallisena portaalina. Jaoksen jäsenet osallistui-

vat mm. Oppijan palvelukokonaisuuden palveluiden kaikille palveluille yhteisen käyttöliittymän sekä asiointi- ja hakijapalvelun suunnitteluun sekä palvelun visuaalisen ilmeen suunnitteluun.

Opetushallituksessa hankkeen eri projekteihin on asetettu työryhmät, joissa on sekä edustuksellisesti että työtapoina pyritty varmistamaan tulevien käyttäjien tarpeet. Hankkeessa on käytössä mm. avoin wiki-sivusto, jonka kautta on mahdollista seurata hankkeen etenemistä ja antaa palautetta. Tämän lisäksi tiedotuksen ja sidosryhmiltä saatavia palautteita varten on olemassa erillinen hankesivusto (www.oph.di/oppijanpalvelut) sekä Opintopolun uutiskirje. Uutiskirje ilmestyy kuukausittain ja lähetetään s-postitse Opintopolun osoitepalvelun kautta n. 6 000 vastaanottajalle.

Oppijan verkkopalvelun hankesuunnitelma, versio 1.99, 10.10.2015

Versiohistoria

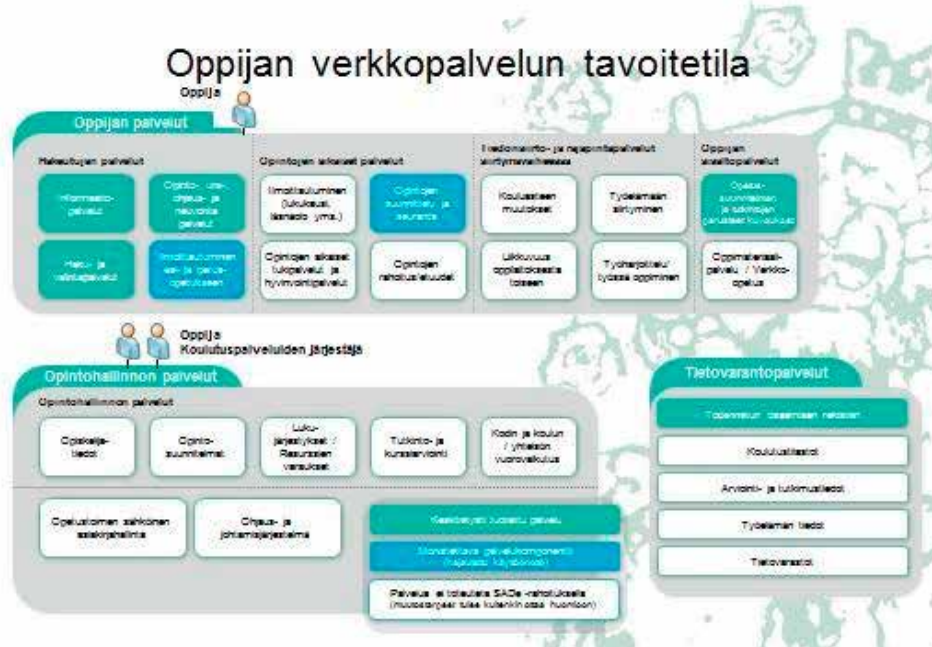
versio	pvm	kuvaus ylläpidosta	tekijä	hyväksyjä
1.0	26.11.2010	Oppijan verkkopalvelu, toteutussuunnitelma	Erja Nokkanen	Klusteriryhmä
1.2	16.6.2011	Päivitetty toteutussuunnitelma, projektiorganisaatio, riskit, budjetti sekä keskitettyjen palveluiden toteutus	Ritva Sammalkivi Antti Ylä-Jarkko	Klusteriryhmä
1.9	10.9.2012	Oppijan verkkopalvelu, hankesuunnitelma	Ritva Sammalkivi Antti Ylä-Jarkko	Klusteriryhmä
1.91	14.3.2013	Päivityksiä toteutusten ja aikataulujen osalta (klusteriryhmän ja hankejohtoon linjausten mukaisesti)	Ritva Sammalkivi Antti Ylä-Jarkko	
1.99	10.10.2015	Päivitykset toteutuneeseen budjettiin	Ritva Sammalkivi	
2.00	xx.12.2015	Hankesuunnitelman sulkeminen		

1 Hankkeen tehtävä ja tavoitteet

1.1 Hankkeen tarkoitus ja tehtävä

Oppijan verkkopalvelu -hankekokonaisuuden tavoitteena on tuottaa kattavasti opiskelua ja siihen hakeutumista, oppimista ja urasuunnittelua tukevia palveluita elinikäisen oppimisen perusteella. Verkkopalvelukokonaisuus on asiakaslähtöinen, yhtenäinen ja kustannustehokas palvelukokonaisuus, joka tukee sektorirajat ylittävien työ- ja toimintatapojen kehittämistä ja syntyy olemassa olevista ja kehitettävistä uusista palveluista sekä niiden tuottamisesta tukevista tietojärjestelmistä (Hankkeen käynnistyspäätös, VM/2577/02.02.09/2010).

SADe -ohjelmassa toteutettavien hankkeiden tulee täyttää seuraavat valintakriteerit: asiakaslähisyys ja laatu, merkittävyys, poikkihallinnollisuus, tuottavuuspotentiaali, toteutuksen kustannustehokkuus, käynnistysvalmius ja toteutuksen nopeus, käyttöönottovalmius ja -kelppoisuus, säädösmuutosten tarve ja valmius niiden toteuttamiseen, yhteensopivuus julkishallinnon kokonaisarkkitehtuurin kanssa sekä innovatiivisuus ja luovuus. Erityisesti kuntien tuottavuushyötyihin tulee kiinnittää huomiota.

Oppijan verkkopalvelu -hankkeessa tuotetaan palveluita, joiden toteutus on projektoitu.

Hakeutujan palvelut kokoavat hakeutumiseen liittyvät palvelut yhteen. Palvelun käyttäjällä on yhdessä paikassa koulutustieto-, urasuunnittelu sekä ohjaus- ja neuvonta-palvelut. Käyttäjinä ovat kansalaiset, jotka etsivät tietoa opetuksesta ja koulutuksesta ja /tai hakeutuvat erilaisiin koulutuksiin. Palvelut tuotetaan pääsääntöisesti keskitetysti. Osaa palveluista ylläpitää koulutuksen järjestäjä. Palveluihin sisältyy ensikertainen ilmoittautuminen esi- ja perusopetukseen (IHEP-projekti).

Opintojen aikaiset palvelut muodostuvat koulutusasteesta riippumatta informaatio- ja ilmoittautumispalveluista, opintojen suunnitteluun, seurantaan ja etenemiseen liittyvistä palveluista, tutkinnon / tutkinnon osien suorittamisesta ja työelämään siirtymiseen liittyvistä palveluista. Palvelut tuottavat opetuksen ja koulutuksen järjestäjät, jotka tarjoavat palvelunsa hajautetusti. Opetushallituksen tuottamien kansallisten palveluiden ja opetuksen ja koulutuksen järjestäjien tarjoamien palveluiden yhteentoimivuus ja yhteensopivuus edellyttää kokonaisarkkitehtuurin hallintaa ja käyttöä suunnittelumenetelmänä.

Siirtymävaiheen palvelut tarjotaan oppijalle ja palvelun tuottajille keskitetysti kaikissa siirtymävaiheen tilanteissa: esim. alakoulusta yläkouluun, opiskelupaikan vaihtaminen oppilaitoksesta toiseen, työharjoittelun aloittaminen, työssä oppiminen tai työelämään siirtyminen. Siirtymävaiheen palvelut ovat lähinnä rajapintoihin ja integraatioihin liittyviä palveluita.

Työ- ja elinkeinoelämäpalveluita ovat mm. työpaikan haku, työharjoittelun hakeminen ja työssä oppiminen.

Oppijan verkkopalvelukokonaisuudessa toteutettavat palvelut kiinnittyvät hallitusohjelman kirjauksiin koulutus- ja yhteiskuntatakuun toteuttamiseksi sekä Koulutuksen kehittämissuunnitelman tavoitteisiin josutavien yksilöllisten opintopolkujen mahdollistaminen, aiemman opitun tunnustaminen sekä opiskelijaliikkuvuuden edistäminen.

1.2 Hankkeen tuotoksien avulla tavoiteltavat tulokset, hyödyt ja mittarit

Seuraavassa taulukossa kuvataan hankkeen esiselvityksessä määritellyt ja hankkeen edetessä täsmentyneet keskeiset tavoiteltavat tulokset, hyödyt ja tulosten syntymistä kuvaavat mittarit kansalaisen, elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden, opetuksen ja koulutuksen järjestäjien sekä viranomaisten että toiminnanohjaajien näkökulmasta.

Kansalainen

Hyöty / tavoite	Toimenpide, jolla tavoitteeseen pääsyä edistetään	Mittari	Tavoitearvo	Mittaus- / arviointitapa	Arviointiajankohta
Kansalainen pystyy kehittämään itseään ja osaamistaan tavoitteidensa mukaisesti (vaikuttavuus-tavoite).	Kansallinen koulutustarjonta on näkyvissä yhdessä kanavassa yhteen kanavaan.	Yhdessä kanavassa saatavan koulutustarjonnan kattavuus.	Palvelun kautta oppija saa tietoa 90 % palvelutarjonnasta.	Palvelukokonaisuuden toteutuksen jälkeinen arviointi.	Hankkeen lopussa ja 2 vuotta hankkeen jälkeen.
		Yhden kanavan toteutuminen tavoitteen mukaisena.	Palvelun laatutavoitteet asetetaan toteutuksen käynnistämisen yhteydessä.	Toteutunut / ei	Hankkeen lopussa
	Kansalaisella on mahdollisuus vertailla ja valita sopiva koulutus keskittymästä palvelusta.	Palvelu tarjoaa riittävän ja luotettavan tiedon ammatinvalintaan liittyvistä mahdollisuuksista sekä tiedot työelämän vaatimuksista ja tarpeista.	Tiedon oikeellisuus: palvelun kautta saatavan tiedon oikeellisuus 95 %. Tiedon laatu: palvelun kautta saatavan tiedon ajantasaisuus, tiedon tulee olla reaaliaikaista.	Palvelun tarjoaman tiedon laatu-tutkimus	2 ja 4 vuotta hankkeen jälkeen
Kansalainen pystyy osallistumaan ja vaikuttamaan oman oppimisensa toteutuksen suunnitteluun aikaisempaa paremmin.	Opiskelijalla on näkymä opinto/kursistarjontaan joista hän voi suunnitella ja valita tarvitsemansa palvelut.	Opintojen suunnittelu palvelun kautta valittavien kurssien kattavuus	90 % tarjonnasta	Palvelukokonaisuuden toteutuksen jälkeinen arviointi	Hankkeen lopussa ja 2 vuotta hankkeen jälkeen
		Opintosuunnitelma-palvelun olemassaolo	Palvelun hankkeessa asetettujen tavoitteiden mukainen toteutus	Toteutunut / ei	Hankkeen lopussa
	Henkilökohtainen opintosuunnitelma antaa tukea opintojen valintoihin ja sisältää yhdenmukaisen tiedon opetussuunnitelman mukaisesta tarjonnasta (mitä voi valita, mitä täydentää, mitkä ovat osa valittua koulutuspolkua/linjaa/suuntaa)	Opetussuunnitelmien kuvausten sisällön ja rakenteiden yhdenmukaisuus	90 % yhdenmukaisuus	Palvelun tarjoaman tiedon laatu-tutkimus	2 ja 4 vuotta hankkeen jälkeen
		Opetussuunnitelmapalvelun kautta saatavan tarjonnan kattavuus verrattuna koko tarjontaan	90 % kattavuus	Palvelun tarjoaman tiedon laatu-tutkimus	
		Opintosuunnitelma palvelun olemassaolo	Palvelun hankkeessa asetettujen tavoitteiden mukainen toteutus	Toteutunut / ei	Hankkeen lopussa

Elinkeinoelämä ja työmarkkinat

Hyöty / tavoite	Toimenpide, jolla tavoitteeseen pääsyä edistetään	Mittari	Tavoitearvo	Mittaus- / arviointitapa	Arviointiajankohta
Työmarkkinoiden tarvitseman työvoiman tarjonnan ja laadun turvaaminen.	Työmarkkinoiden osamistarpeen viestintä hakeutujan palvelun avulla opintoja suunnitteleville.	Koulutuksen määrällinen ja laadullinen vastavuus elinkeinoelämän tarpeisiin.	90 % vastavuus		2 ja 4 vuotta hankkeen jälkeen
		Koulutuksen muutokkyky elinkeinoelämän tarpeiden mukaan.			2 ja 4 vuotta hankkeen jälkeen
Todennetun osaamisen rekisterin hyödyntäminen ja osaamispuutteiden havaitseminen.	Todennetun osaamisen rekisterin muodostaminen.	Todennetun osaamisen rekisteri on hyödynnettävissä.	Rekisteri olemassa.		Hankkeen jälkeen
	Todennetun osaamisen rekisterin hyödyntäminen suunnittelutyössä.	Todennetun osaamisen rekisteriä on hyödynnetty suunnittelussa.		Kysely-tutkimus	2 ja 4 vuotta hankkeen jälkeen

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjät

Hyöty / tavoite	Toimenpide, jolla tavoitteeseen pääsyä edistetään	Mittari	Tavoitearvo	Mittaus-/arviointitapa	Arviointi-ajankohta
Opetuksen ja koulutuksen järjestäjien toiminnan tuottavuuden lisääminen.	Oppijan verkkopalveluissa kehitettävien hallintapalveluiden avulla saatavat kustannussäästöt palveluprosessien kehittämisestä.	Säästö palveluprosessiin sidottuista tuotannon-tekijöistä.	kts. liite Kustannus-hyötylaskelmat	Arvioidut säästöt Toteutuneet säästöt	
		Toiminnan ohjauksessa tarvittavan tiedon tuotantokustannukset.	Raportointi-/indikaattoritiedon tuottamiseen tarvittava henkilötöiden vähentyminen – 50 %.	Prosessien arviointi	
	Opetuksen ja koulutuksen järjestämiseen käytettävät kokonaiskustannukset vähenevät.	Säästöt päälekkäisten ratkaisuiden vähentymisestä Säästö toiminnan rationalisoinnista (turhien toimintojen lopettaminen)	kts. liite Kustannus-hyötylaskelmat kts. liite Kustannus-hyötylaskelmat	Arvioidut säästöt Toteutuneet säästöt Arvioidut säästöt Toteutuneet säästöt	
Opetuksen ja koulutuksen järjestämiseen käytettävien resurssien tehokas hyödyntäminen	Todennetun osaamisen rekisterin tietojen käyttäminen aloituspaikkojen suunnittelussa	Koulutuksen aloituspaikkojen määrä	Täyttämättömien koulutuspaikkojen osuuden väheneminen nykyisestä 50%	Toteutuneet koulutuspaikat Toteutuneet säästöt	Jatkuva
		Koulutuksen keskeyttäjien määrä	Koulutuksen keskeyttäneiden määrän väheneminen		Vuosittain
	Hakeutumiseen ja siirtymiseen liittyvän tiedon sähköinen toimittaminen		Kaikki tieto siirtyy sähköisesti	Kustannussäästöt	Hankkeen päätyttyä ja 2 vuotta hankkeen jälkeen

Viranomaiset ja toiminnan ohjaajat

Hyöty / tavoite	Toimenpide, jolla tavoitteeseen pääsyä edistetään	Mittari	Tavoitearvo	Mittaus-/arviointitapa	Arviointi-ajankohta
Opetuksen ja koulutuksen järjestämiseen käytettävät resurssit voidaan hyödyntää tehokkaammin	Haku-, valinta- ja päätöspalveluiden kautta opetuksen ja koulutuksen järjestäjät saavat oikeaa ja oikea-aikaista tietoa aloituspaikkojen käytön ja täytön optimoimiseksi	Haku-, valinta- ja päätöspalveluiden toteutuminen	Palvelun hankkeessa asetettujen tavoitteiden mukainen toteutus	Toteutunut / ei	
		Palvelun kautta saatavan tiedon laatu	Tiedon oikeellisuus: palvelun kautta saatavan tiedon oikeellisuus 95 %	Toteutunut / ei	
		Palvelun kautta saatavan tiedon oikea-aikaisuus / ajantasaisuus	Tiedon laatu: palvelun kautta saatavan tiedon ajantasaisuus max. 1 pv vanhaa	Palvelun tarjoaman tiedon laatu tutkimus	
	Henkilökohtaisen opintosuunnitelman avulla neuvonnan ja ohjauksen tarve vähenee, jolloin on mahdollista lisätä henkilökohtaista palvelua sitä tarvitseville.	Henkilökohtaisen opintosuunnitelmapalvelun toteutuminen	Palvelun hankkeessa asetettujen tavoitteiden mukainen toteutus	Toteutunut / ei	Hankkeen jälkeen
Viranomaisyhteistyön helpottaminen	TE-toimistojen pääsy työnhakijan todennetun osaamisen tietoihin	Manuaalisen työn määrä	Ei manuaalista työtä	Toteutunut työmäärä Kustannussäästöt	Jatkuva

1.3 Hankkeen tavoitteet, vaatimukset ja mittarit

Seuraavassa taulukossa kuvataan Hankkeen keskeiset tavoitteet ja vaatimukset eri tavoitealueilla sekä tavoitteiden toteutumista parhaiten kuvaavat konkreettiset mittarit alustavasti. Tavoitteet, niiden arviointi ja mittaaminen täsmennetään hankkeen edetessä.

Hankkeen tavoitteet ja niiden mittarit

tavoitealue	tavoite tai vaatimus	mittari
laadulliset tavoitteet	Hankkeen lopputuotokset ovat sovitun ja dokumentoidun laatutavoitteen mukaisia.	Tuotosten laatutavoitteiden arviointi
	Hanketyössä yhteistyö ja kommunikointi on sujuvaa ja hankkeen toteutus hallinnassa tavoitteisiin nähden.	Hankkeen sisäisen viestinnän onnistuminen Hanketyöskentelyyn osallistumisaste
taloudelliset tavoitteet	Hanke viedään läpi suunnitellussa budjetissa.	Hankkeen kustannusten toteutuma
	Hankkeen toteutus on kustannustehokasta.	Hankkeen henkilöresurssien työajankäytön toteutuma
aikataulu-tavoitteet	Hanke viedään läpi suunnitellussa aikataulussa.	Hankesuunnitelman toteutuminen
resurssi-tavoitteet	Hankkeen toteutuksen asiakkaan resurssit ovat riittävät sekä määrällisesti että laadullisesti.	Hankkeen henkilöresurssien työajankäytön toteutuma
	Hankkeen toteutuksen asiantuntijapalvelu resurssit ovat riittävät sekä määrällisesti että laadullisesti.	Hankkeen asiantuntijapalveluiden käytön toteutuma

Seuraavassa taulukossa kuvataan edellisessä taulukossa nimettyjen mittareiden tuottamistapa ja tavoitearvot eri mittaushetkinä.

Tavoitteiden saavuttamisen mittarit

mittari	mittarin arviointi-/laskentatapa	mittaushetki	mittausvastuu	tavoitearvo
Lopputuotokset	Hankkeen päätuotoksille asetetaan laatutavoitteet ja tavoitteiden arviointimenetelmä. Tuotosten tavoitteenmukaisuus arvioidaan sovitun menetelmän mukaisesti.	Käyttöönotto	Tilaa ja sekä toimittaja arviointimenetelmissä sovitun mukaisesti	Tuotoksille asetettujen tavoitearvojen mukainen
Hankkeen sisäisen viestinnän onnistuminen Hanketyöskentelyyn osallistumisaste	sisäistä viestintää seurataan hankkeen aikana klusteriryhmän palaverissa. Kuukausittain seurataan osallistumisastetta.	Klusteriryhmän palaverissa Hankeryhmän palaverissa	Tilaa ja toimittajan hankepäällikkö Tilaa ja toimittajan hankepäällikkö	Sisäinen viestintä säännöllistä Tavoitearvo 90 %
Kustannusten toteuma Hankkeen henkilöresurssien työajankäytön toteutuma	Budjetti ei ylitä Kuukausittain seurataan työajan käytön toteutumaa	Seurataan työvaiheittain kunkin työvaiheen loputtua hankeryhmän palaverissa	Tilaa ja toimittajan hankepäällikkö Tilaa ja toimittajan hankepäällikkö	Budjetin suunniteltu euromäärä
Hankesuunnitelman toteutuminen	Aikataulun pitävyys	Seurataan työvaiheittain kunkin työvaiheen loputtua sekä hankkeen päätteeksi	Tilaa ja toimittajan hankepäällikkö	Ei poikkeamia hankesuunnitelmaan
Hankkeen asiantuntijapalveluiden käytön toteutuma	Resurssien määrä ja laatu (osaaminen) on riittävä, ts. suunnitellut tuotokset saadaan tehtyä aikataulun ja budjetin sekä laadullisten kriteerien puitteissa	Seurataan työvaiheittain hankepäällikön toimesta; klusteriryhmän palaverit	Tilaa ja toimittajan hankepäällikkö	Resurssien määrä ja laatu suhteessa aikatauluun, tuotoksiin ja niiden laatuun

1.4 Hankkeen rajaukset

Seuraavassa taulukossa kuvataan hankkeen toteuttamisen rajaukset ja rajausten syyt. Toteuttamisen rajauksessa määritellään sellaiset asiat ja ominaisuudet, joiden saattaisi kuvitella kuuluvan hankkeen tehtäviin ja tuotoksiin, mutta joita ei jostain syystä toteuteta tässä hankkeessa ja joilla pyritään poistamaan luuloja ja oletuksia. Projektien rajaukset kuvataan kunkin projektin projektisuunnitelmassa.

Toteuttamisen rajaukset

aihe	rajauksen kuvaus ja syy	vastuullinen taho tai yhteyshenkilö
Opetushallinnon tietovarasto -hanke (OKM/OPH)	Hankkeen tavoitteena on luoda opetushallintoa, koulutuksen järjestäjiä, korkeakouluja ja muita sidosryhmiä palveleva toimialan kattava tietovarasto ja tiedon raportointijärjestelmä sekä määritellä ohjausta ja toiminnan suunnittelua koskevat käsitteet ja indikaattorit. Koulutuksen sanasto-työn koordinoinnista ja johtamisesta vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö.	OKM
RAKETTI-hanke	Työn toteutuksessa huomioidaan korkeakoulujen RAKETTI-hanke. Hankkeessa toteutettu käsitelmä ja tietovarasto täsmennetään yhdessä Oppijan verkkopalvelun kanssa.	OKM
Arjen tietoyhteiskunta-ohjelma	Tieto- ja viestintätekniikka koulun arjessa hankkeen myötä tulevat tieto- ja viestintätekniisiin välineisiin, infrastruktuuriin, käytettävyyteen liittyvät toimintamallit ja suositukset. Oppimisympäristöjen ja oppimateriaalien toteuttamista ei toteuteta Oppijan verkkopalveluhankkeessa.	LVM
Seinäjoen seudun tiedonsiirtomenetelmän kehittämishanke SEDU-hanke	Hankkeen tavoitteena oli rakentaa Seinäjoen seudulla rajapinnat eri oppilashallinto-ohjelmien välillä siten, että opiskelijoiden tiedot siirtyvät ohjelmasta toiseen. Toisena tavoitteena on ollut kehittää opetussuunnitelmien rakenteisuutta. Rajapintamäärittelyä täsmennetään yhdessä Oppijan verkkopalvelun kanssa.	Seinäjoen koulutus-kuntayhtymä

1.5 Hankkeen riippuvuudet ja liitännäisprojektit

Seuraavassa taulukossa kuvataan tämän hankkeen toteuttamisen riippuvuudet muista kuin hankkeeseen sisältyvistä projekteista, kehityksestä, kehittämisestä tai päätöksistä. Hankkeeseen sisältyvien projektien riippuvuudet ja liitännäisprojektit kuvataan kunkin projektin projektisuunnitelmassa.

Hankkeen riippuvuudet

riippuvuus	riippuvuuden ja sen perustelun kuvaus	vastuullinen taho tai yhteyshenkilö
Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan tietohallinnon ohjausryhmä (OpIT)	Tietohallinnon ohjausryhmä ohjaa ja koordinoi opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan ja hallinnonalan tietohallinnon kehittämistä ja tietohallintohankkeita sekä edistää yhteistoimintaa tietohallintoasioissa. Keskeisenä tavoitteena on opetus- ja kulttuuriministeriön koulutus, tiede ja kulttuuri -kohdealueen kokonaisarkkitehtuurin toteuttaminen. Samoin tavoitteena on opetus- ja kulttuuriministeriön tietoturvallisuuden hallinnan kehittäminen tietoturvaluusasetuksenvaativuudet täyttämällä ja tietoturvallisuuden koordinoimalla hallinnon alalla. Tietohallinnon ohjausryhmä seuraa valtion ja koko julkishallinnon yhteisten ICT-palvelujen kehittämistä ja edistää tiedonkulkua ja yhteistoimintaa valtion ja julkishallinnon yhteisten hankkeiden sekä ministeriön ja toimialan välillä.	OKM
Kokonaisarkkitehtuurijaosto	Kohdealueen arkkitehtuuriryhmänä toimiva jaoksessa on kaikkien kohdealueen osaluista vastaavien ministeriön osastojen edustus. Arkkitehtuurijaoston jäsenet toimivat linkkinä kohdealueen osa-alueilla yhdessä toimialan toimijoiden kanssa tehtävän arkkitehtuurityön ja ohjausryhmän välillä.	OKM
Tietoturvaluusijaosto	Tietoturvaluusijaosto toimii ministeriön tietoturvaasioita käsittelevänä yhteistyöryhmänä, joka soviittaa yhteen tietoturvaativuudet ja organisaation toiminnan sekä ohjaa ja seuraa tietoturvatointia.	OKM

Koulutuksen ja tutkimuksen osa-alueen arkkitehtuuri-ryhmä	Koulutuksen ja tutkimuksen osa-alueen virkamiehistä koostuva arkkitehtuuri-ryhmä, jonka jäsenet vastaavat tuotosten keskinäisestä yhteensopivuudesta osa-alueella. Hankkeissa tai osastojen toiminnassa tuotettavat arkkitehtuuriluonnokset (mm. tietoarkkitehtuurin, sanastojen ja käsitteiden osalta) tuodaan arkkitehtuuri-ryhmän tietoon ja käsiteltäväksi. Oppijan palveluiden arkkitehtuuri-ryhmä tekee osana koulutuksen ja tutkimuksen osakohdealueen arkkitehtuuri-ryhmästä. Oppijan verkkopalveluhankkeen hankepäällikkö vastaa Koulutuspolitiikan osaston arkkitehtuuri-ryhmästä.	OKM (KTPO, KOPO, AIPO)
Kansallinen sähköinen arkisto, VAPA	Arkistolaitoksen sähköistä päätearkistoa on kehitetty VAPA-hankkeessa. Tavoitteena on luoda vastaanotto- ja palvelujärjestelmä, jossa voidaan säilyttää julkishallinnon (valtio ja kunta) tuottamaa sähköistä aineistoa. Opintoihin liittyvien virallisten asiakirjojen arkistointi asian kulun mukaisesti voidaan arkistoida VAPAan. Palvelu tulossa kuntien hyödynnettäväksi vuodesta 2015 eteenpäin.	Arkistolaitos
Kohti Kumppanuutta -hanke	Hankkeen tavoitteena on ollut eheyttää sosiaali-, terveys- ja opetustoimen kesken sektoroitunutta palvelutuotantoa lapsiperheen ja kasvamisen kaaren näkökulmasta. Kokonaisuudessa toteutettiin lapsen kasvun ja kehityksen suunnitelma, joka niveltää mm. varhaiskasvatus-, esiopetus-, oppimis- ja kuntoutussuunnitelmat toisiinsa. Palvelukokonaisuuteen sisällytetään keskeisiä lapselle tai hänen huoltajalleen sekä työntekijälle suunnattuja sähköisiä volymipalveluja kuten hakemuksiin, ajanvarauksiin, ilmoittautumisiin, maksamiseen ja viranomaispäätöksiin liittyviä toimintoja. Hankkeessa toteutettiin tekniset ja toiminnalliset peruspalvelut ko. kokonaisuudelle ja tavoitteena on ottaa käyttöön niiden ydinosat. Oppijan verkkopalvelussa hyödynnetään tuotoksia Opintojen aikaiset palveluita koskien perusopetusta. Oppijan palvelukokonaisuudessa ei tehdä samoja palveluita uudelleen, vaan hyödynnetään tehdyt tekniset ratkaisut.	OKM
Korkeakoulujen sähköinen hakujärjestelmä (KSHJ)	Erillisrahoituksella toteutettava korkeakoulujen sähköinen hakujärjestelmähankke, jonka tavoitteena on yhdistää yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erilliset haut yhteen. Osa Oppijan hakeutujan palveluiden haku- ja valintapalveluita. Oppija hyödyntää KSHJ-hankkeessa toteutettuja hakuun ja valintaan liittyviä palvelukomponentteja ja päinvastoin.	OKM/OPH
TEM:n Neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittämishanke NUOVE	Oppijan verkkopalveluhankkeen käynnistyessä ESROsarahoitteisen hankkeen tavoitteena oli tutkimus- ja arviointityön ohella kehittää neuvonta- ja ohjauspalvelujen laatua ja monikanavaista saatavuutta. Palvelun käyttäjinä olisivat olleet työ- ja elinkeinohallinnon koulutusneuvonnan ja uraohjauksen ammattilaiset, kansalaiset, opinto-ohjaajat. TEM päättänyt hankkeen, mutta yhteistyössä saadut tulokset hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan.	
SADe ohjelman muut palvelukokonaisuudet	SADe ohjelmaan kuuluvien muiden palvelukokonaisuuksien tuotoksia hyödynnetään palvelukokonaisuuden toteutuksessa ja päällekkäisten palvelutoiminnallisuuksien toteuttamista vältetään. Palvelukokonaisuuden toteutusperiaatteet pyritään yhdenmukaistamaan muiden palvelukokonaisuuksien kanssa palveluiden hyödyntämisen varmistamiseksi.	OKM
SADe ohjelman tukipalvelut	SADe ohjelmassa kehitettäviä tukipalveluita (asiointitili, asiointialusta, suomi.fi yms.) hyödynnetään palvelukokonaisuuden toteutuksessa ja päällekkäisten tukipalvelutoiminnallisuuksien toteuttamista vältetään. Hyödyntämismahdollisuuksia rajaa ko. tukipalveluiden käytettävyyden, käytöstä saatavat hyödyt ja suurimpana esteenä käyttöönottoaika.	OPH
VIP:n integraatiopalvelu	Hankkeessa ei toistaiseksi oteta käyttöön VIAPalvelua. Käytössä on avoimeen lähdekoodin pohjautuva ilmainen palveluväylä ServiceMix.	Valtion IT-palvelukeskus
Kuntien tietojohdamisen (TotIT) -hanke	Hankkeen tarpeista nousevat tietoelementit on otettava huomioon. Hankkeessa luodaan yhteiset kuntien virkamies- ja luottamushenkilöjohdon tietotarpeiden vaatimusmäärittelyt sekä kohteena olevien tietojärjestelmien yhteiset käsitteet ja sanastot. Näillä saadaan aikaan tietojohdamisen viitearkkitehtuuri ja kuntien välisen vertailukelpoisen tiedon tuottamismalli. Opetustoimen sanaston ja käsitteistöjen oltava yhdenmukaisia koskien opetuksen ja koulutuksen järjestäjien palveluja.	KuntaIT

1.6 Onnistumisen edellytykset

Hankkeen omistajan ja rahoittajan sitoutuminen hankkeeseen, sen aikatauluun sekä käytettävissä olevien substanssiosaajien saatavuus on keskeisin hankkeen onnistumisen edellytyksistä.

Hankkeen ohjaus ja hallinta sekä seurantakäytännöt pitää olla selkeitä ja ymmärrettäviä. Vastuutukset on määriteltävä selkeästi. Hankkeen ohjauksen ja hallinnan on oltava riittävästi resursoitu.

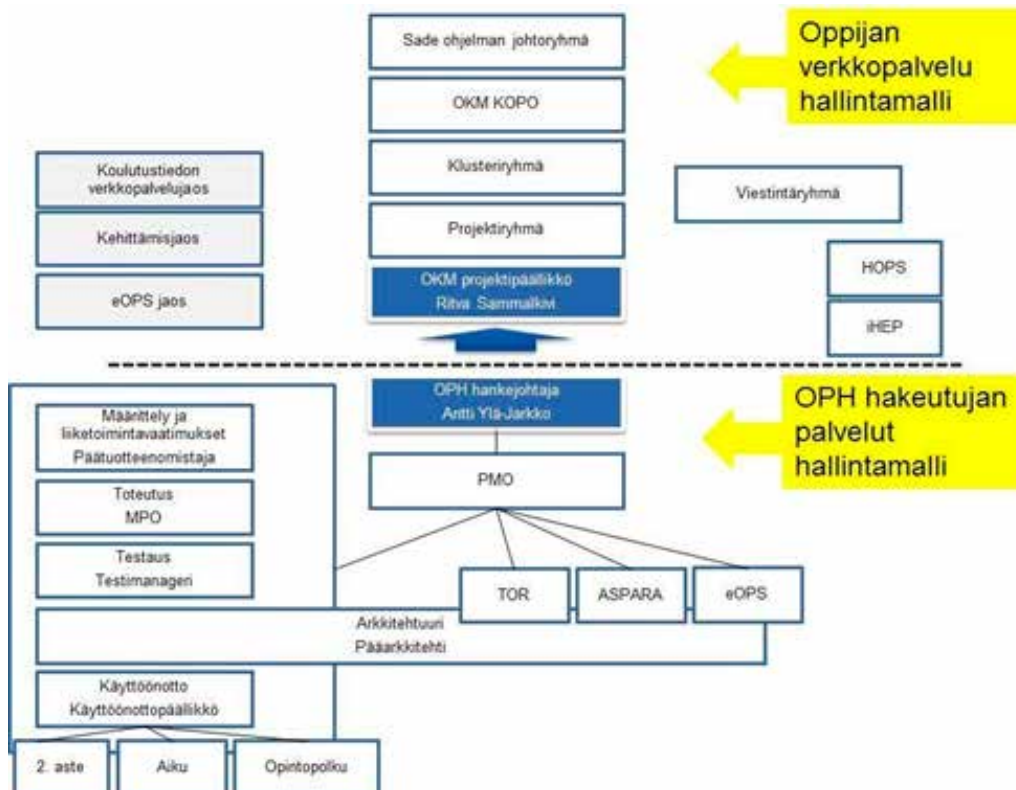
Seuraavassa taulukossa kuvataan hankkeen onnistumisen edellytyksiä. Onnistumisen edellytys on sellainen tapahtuma, olosuhde, jonkun ominaisuus tai muu ehdollinen tapahtuma, joka merkittävästi vaikuttaa hankkeen onnistumiseen ja jonka on toteuduttava.

Hankkeen onnistumisen edellytykset

edellytys	edellytyksen kuvaus
Hankeorganisaation sitoutuminen	Palvelukokonaisuudessa on useita osa-alueita joille tulee löytää hankeorganisaatio ja vastuuhenkilöt. Sitoutuminen vaatii hankkeeseen panostamista ja jatkuvaa osallistumista kaikkiin hanketta koskeviin suunnittelu- ja päätöskokouksiin. Osa-aikainen osallistuminen ei ole mahdollista.
Omistajan sitoutuminen hankkeeseen, sen aikatauluun ja resursien saatavuus	On sitouduttava hankkeeseen sekä sen aikatauluun ja allokoitava tarvittavat resurssit.
Kattava viestintä ja viestintäryhmä	Hankekokonaisuuden sisältäessä useita osa-projekteja tulee hankkeen viestintään kiinnittää erityistä huomiota. Yksityiskohtainen viestintäsuunnitelma ja sen toteuttamisen seuranta edesauttaa hankkeiden välistä yhteistyötä, joka on välttämätöntä.
Riittävä osaaminen	Hankejäsenillä tulee olla riittävä kokemus ja osaaminen eri aihealueilta. Tekniseen suunnitteluun vaaditaan sekä asiakkaan että toimittajan puolelta teknisiä asiantuntijoita. Palvelujen toiminnalliseen suunnitteluun vaaditaan laajan substanssiosaamisen lisäksi kokemusta laajojen verkkopalvelujen suunnittelusta ja suunnitteluun liittyvistä menetelmistä.
Sidoshankkeiden huomioiminen ja riittävä yhteistyö	SADe-ohjelman hankkeissa toteutetaan eri palvelukokonaisuuksia. Pelkästään Oppijan verkkopalveluun liittyy monia sidoshankkeita ja projekteja, joissa toteutetaan osakokonaisuuksia. Hankkeiden välinen yhteys on oltava jatkuvaa ja sidoshankkeiden tuotoksia tulee hyödyntää läpi hankkeen.
Hankkeen organisointi	Hankkeen aikataulutavoitteen toteutuminen käytettävissä olevilla resursseilla edellyttää hanketyöskentelyn organisoinnin suunnittelua ja tarvittaessa organisaation tarkistamista työn aikana. Hankkeen ohjauksen ja hallinnan tehtäviä ja seurantakäytäntöjä on hankkeen edetessä myös hyvä kuvata ja tarkentaa.
Hankeorganisaation päätöksentekokyky	Hankkeeseen osallistuvilla jäsenillä tulee olla virkansa puolesta mahdollisuus ottaa kantaa laajempiin palvelua koskeviin kokonaisuuksiin ja linjauksiin.
Hankkeen yhteinen tavoitetilä	Tavoitteiden muutokset ja niiden aiheuttamat vaikutuksen tulee hyväksyä yhteisesti hankkeen rahoittajan, omistajan, ohjauksen (klusteriryhmä) ja projektiryhmän (okm:n asettama oppijan projektiryhmä) kesken.
SOA-palvelukokonaisuus	Oph:n toteuttamien kansallisten palveluiden projektikokonaisuuden määrittelydokumentaatio analysoidaan ja yhdistetään palvelukomponenteiksi. Projektit eivät toteuta koko määrittelydokumentaatiota vaan ainoastaan määrittelydokumentaatioista yhdistettyjä palvelukokonaisuuksia.
SADe-ohjelmavaatimukset hankkeelle	SADe-ohjelman tulee pystyä kuvaamaan palvelukokonaisuuksien toteutukselle ohjelman tavoitteista tulevat vaatimukset ajoissa ja riittävän yksiselitteisesti, jotta ne voidaan huomioida palvelukokonaisuuden toteutuksessa. Ohjelman asettamien tavoitteiden epäselvyys tai täsmentymättömyys heikentää oleellisesti hankkeen kykyä vastata asetettuihin tavoitteisiin. Palvelukokonaisuuksille tulevat vaatimukset ja tavoitteet eivät voi muuttua toteutuksen aikana.
SADe-ohjelman luomat edellytykset hanketoiminnalle	SADe-ohjelman tulee pystyä luomaan ohjelman asettamien tavoitteiden toteutusta mahdollisimman hyvin tukeva kehittämissympäristö, jotta hankkeille asetetut tavoitteet saavutetaan. SADe ohjelman tulee tarjota palvelukokonaisuuksille apua ohjelman asettamien vaatimusten toteuttamiseksi sekä huolehtia hankkeen työrauhan ja edellytysten varmistamisesta.
Yhteinen hankesuunnitelma, jossa on kuvattu riippuvuudet ja käytettävä hankemalli	Yhteinen hankesuunnitelma, jossa dokumentoidaan projektien riippuvuudet, määritellään käytettävä hankemalli sekä käytettävät menetelmät. (Mikäli käytetään projekti-kohtaisesti eri hankemalleja (agile, scrum, vesiputous, spiraali jne.), tulee riippuvuuksia seurata tiukasti.
Käyttäjäorganisaatioiden palveluympäristöjen rakenteiden kehittyminen.	Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden palveluiden käyttöönotto ja hyödyntäminen tavoitteen mukaisesti edellyttää palveluita käyttävien organisaatioiden palveluympäristöjen kehittymistä kohti vastaavaa tavoitetta.

2 Hankkeen organisointi ja hallinto

Hankeorganisaatio

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa oppijan verkkopalvelukokonaisuuden omistajana palvelukokonaisuuden johtamisesta ja resursoinnista ja huolehtii kehitettävien palveluiden kytkemisestä muuhun koulutusjärjestelmän kehittämistyöhön sekä julkisen hallinnon tietojärjestelmä uudistuksiin. Ministeriö vastaa Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden arkkitehtuurityöstä osana kohdealueen kokonaisarkkitehtuurityötä. Opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut 3.9.2012 Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan tietohallinnon ohjausryhmän, OpIT (OKM/12/040/2012). Ohjausryhmän tehtävänä on ohjata ja koordinoida opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan ja hallinnonalan tietohallinnon kehittämistä ja tietohallintohankkeita sekä edistää yhteistoimintaa tietohallintoasioissa.

Keskeisenä tavoitteena on opetus- ja kulttuuriministeriön koulutus, tiede ja kulttuuri-kohdealueen kokonaisarkkitehtuurin toteuttaminen. Samoin tavoitteena on opetus- ja kulttuuriministeriön tietoturvallisuuden hallinnan kehittäminen tietoturvallisuusasetuksen vaatimukset täyttäen ja tietoturvallisuuden koordinointi hallinnonalalla. Tietohallinnon ohjausryhmä seuraa valtion ja koko julkishallinnon yhteisten ICT-palvelujen kehittämistä ja edistää tiedonkulkua ja yhteistoimintaa valtion ja julkishallinnon yhteisten hankkeiden sekä ministeriön ja toimialan välillä.

Oppijan verkkopalvelujen kehittämistyön johtamisesta ja koordinoinnista vastaa opetus- ja kulttuuriministeriön koulutus- ja tiedepolitiikan osaston (KTPO), koulutuspolitiikan osaston (KOPO) sekä aikuiskoulutuksen vastuualueen (AIPO) johtoryhmä.

Valtiovarainministeriön JULKICT -johto ohjelman omistajana vastaa ohjelman muodostamisesta ja tasapainottamisesta, seurannasta ja ylläpidosta sekä vastaa ohjelman ja hankkeiden arvioinnista

ja tavoitteiden toteutumisen seurannasta. Se myös päättää hanke-esityksen valmistelun käynnistämisestä, hankkeiden esiselvityksen ja toteutuksen käynnistämisestä, ohjelman sisällöstä sekä ohjelman resurssien jaosta, esim. vuosittaiset rahoituspäätökset ja htv-jako.

VM:n asettaman SAden johtoryhmän tehtävät ja vastuut:

- Tarkentaa ohjelman tavoitteet, vision, mittariston.
- Puoltaa ohjelman sisällön muodostumista.
- Seuraa ja ohjaa ohjelman ja hankkeiden etenemistä ja tavoitteiden toteutumista.
- Käsittelee merkittävät muutokset hankkeiden sisältöihin.
- Edistää osaltaan toteutettavien palvelujen käyttöönoton.
- Arvioi ohjelman toteutuksen ja antaa ohjelman jälkeiset toimenpidesuositukset.

SAden johtoryhmän päätösvaltuudet:

- Puoltaa hanke-ehdotukset valmisteluun.
- Puoltaa hankkeiden esiselvityksen ja toteutuksen käynnistämisen.
- Hyväksyy ohjelman ohjaus- ja toimintamallit.
- Puoltaa toteutettujen palvelujen käyttöönottoa.
- Puoltaa olennaisten muutosten tekemistä hankesuunnitelmiin, jos muutokset vaikuttavat olennaisesti ohjelman tavoitteisiin.
- Puoltaa hankkeiden keskeyttämistä.
- Hyväksyy hankkeet kokonaisuudessaan toteutetuiksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö hankkeen omistajana

- Vastaa hankkeen toteuttamisesta ohjelman hallintamallin ja tavoitteiden mukaisesti.
- Vastaa käyttöönotto- ja ylläpitovaiheen valmistelusta.
- Vastaa hankkeen hankinnoista.
- Päättää hankkeen resurssien käytöstä.
- Päättää hankeorganisaation rakenteesta ja hankkeen sisäisestä ohjausmallista.
- Päättää toteutettujen palvelujen käyttöönottovalmiudesta.
- Päättää olennaisista muutoksista hanke- ja projektisuunnitelmiin, jos ne vaikuttavat olennaisesti hankkeen tavoitteisiin.

Klusteriryhmän tehtävät, vastuut ja päätösvaltuudet

Klusteriryhmän tehtävänä on ohjata ja seurata hankkeen toteutusta ja palvelujen käyttöönottoa sekä osallistua hankkeen toteutuksen arviointiin. Klusteriryhmä toimii SAden johtoryhmän ohjauksessa ja vuorovaikutuksessa muiden ohjelman työryhmien kanssa.

Klusteriryhmän tehtävät ja vastuut

- 1 Vastaa hankkeen ohjauksesta ja seurannasta.
- 2 Esittää toimijoiden ja sidosryhmien tarpeet hankkeelle.
- 3 Ottaa kantaa esitettyihin toteutusvaihtoehtoihin ja puoltaa haluamaansa vaihtoehtoa tai palauttaa asian valmisteluun.
- 4 Klusteriryhmän jäsen vastaa omalta osaltaan tiedonkulusta ja kahdensuuntaisesta viestinnästä omassa organisaatiossaan ja oman organisaationsa sidosryhmille sekä oman organisaationsa osaamisen välittämisestä hankkeelle.

Klusteriryhmän päätösvaltuudet

- 1 Puoltaa hankepäällikön valmistelemaat toimenpide-ehdotukset.
- 2 Puoltaa tuloksien hyväksymistä.
- 3 Ohjaa päätös vastuun joko hankkeen omistajalle tai ohjelman johtoryhmälle.
- 4 Tekee tarvittaessa projektin keskeyttämisaloitteen.
- 5 Puoltaa esityksiä olennaisista muutoksista hankesuunnitelmiin, jos ne vaikuttavat olennaisesti hankkeen tavoitteisiin.

Oppijan verkkopalvelu -hankkeen johtajana ja klusteriryhmän puheenjohtajana toimii johtaja Mika Tammilehto (KOPO/AM). Hän vastaa klusteriryhmän toiminnasta ja toimivuudesta, olennaisten muutoksien viemisestä SADe-tiimille ja edistää palveluiden käyttöönottoon sitoutumista sidosryhmissä ja hallinnon alallaan.

Oppijan verkkopalveluhankkeen hankepäällikkö vastaa hankkeen operatiivisesta johtamisesta ja koordinoinnista, palvelukokonaisuuden arkkitehtuurityöstä, tuottaa hankesalkun tilannekatsaukset ja seurantaraportit omistajalle ja SADe-tiimille, vastaa oman hankesalkun sisältämien projektien tiedon laadun yhteismitallisuudesta, valmistee toimenpide-ehdotukset klusteriryhmälle ja omistajalle sekä hoitaa ja ylläpitää hankesalkkua.

Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden projektiryhmä

Opetus- ja kulttuuriministeriön 23.2.2011 (OKM/10/040/2011) asettaman Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden projektiryhmän tehtävänä on

- tukea opetus- ja kulttuuriministeriötä ja Opetushallitusta palvelukokonaisuuden suunnittelussa ja toteutuksessa,
- tukea palvelukokonaisuuden ylätasoa määrittelyä esiselvitysvaiheessa käynnistetyn opetustoimen kokonaisarkkitehtuurin ja sen osana tarvittavan sanaston ja käsitteistön tarkentamiseksi,
- tehdä opetus- ja kulttuuriministeriölle esitykset verkkopalvelukokonaisuuteen sisältyvien osahankkeiden toteuttamisesta ja toteutuksen edellyttämistä resursseista,
- seurata palvelukokonaisuuden ja sen osahankkeiden edistymistä, tulosten valmiusastetta, tulosten laatua ja siihen vaikuttavia toimenpiteitä (erityisesti riskienhallinta),
- vastata osakokonaisuuksien/hankkeiden yhteistoiminnan koordinoinnista,
- hyväksyä hankkeen vaiheiden tuotokset ja siirtymiset vaiheesta toiseen sekä
- raportoida opetus- ja kulttuuriministeriön Koulutus- ja tiedepolitiikan osaston johdolle hankkeen etenemisestä sekä tuoda sen käsittelyyn asiat, jotka edellyttävät periaatteellisia linjauksia.

Viestintäryhmä

Opetus- ja kulttuuriministeriön 18.5.2011 (OKM/31/040/2011) asettaman viestintäryhmän tehtävänä on suunnitella, toteuttaa ja koordinoida Oppijan verkkopalvelun viestintä. Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden viestintäsuunnitelma perustuu SADe -ohjelman viestintäsuunnitelmaan ja valtionhallinnon viestintäsuosituksiin. Viestintäryhmä seuraa viestintätoimenpiteiden toteutumista ja arvioi niiden vaikuttavuutta.

Koulutustiedon verkkopalvelujaos

Opetus- ja kulttuuriministeriön 18.5.2011 (OKM/31/040/2011) asettaman koulutustiedon verkkopalvelujaoksen tehtävänä on koulutustiedon verkkopalveluprojektin koordinoiti siten, että uusi palvelukokonaisuus tukee sekä kansalais-, että viranomaisnäkemystä elinikäisen oppimisen kansallisena portaalina. Jaoksen tehtävänä on

- valmistella Oppijan palvelukokonaisuuden palveluiden kaikille palveluille yhteinen käyttöliittymä sekä asiointi- ja hakijapalvelu,
- valmistella koulutustiedotuksen sisältöpalvelu,
- valmistella palvelun konseptisuunnitelma ja runkokäsikirjoitus, x määritellä palvelun visuaalinen ilme Oppijan palvelukokonaisuuden linjausten mukaisesti,
- valmistella suunnitelma koulutustarjontatiedon saattamiseksi osaksi uutta palvelua kokonaan sähköisessä muodossa,
- valmistella suunnitelma ja valmistella linjaukset koulutustiedotukseen liittyvästä markkinoinnista uudessa palvelussa,
- valmistella määrittelydokumentaatio ja tarjousasiakirjat palvelun kilpailuttamiseksi sekä
- valmistella käyttöönottosuunnitelma.

Kehittämisaos

Opetus- ja kulttuuriministeriön 3.1.2012 (Dnro OKM/108/040/2011) asettama 31.12.2013 päättyväksi määräajaksi asettama työryhmä, joka toimii hankkeen koulutustarjontatietojen ja hakupalveluiden yhteisenä jaoksena, jolla on mm. seuraavat tehtävät:

- varmistaa koulutusasteiden sidosryhmien ja toimijoiden tarpeiden huomioiminen hanketta toteutettaessa,
- tukea Opetushallitusta palveluiden määrittelytyössä antamalla palautetta määrittelydokumenteista, x tukea Oppijan- projektiryhmän työskentelyä antamalla jatkuvaa palautetta valmisteltavana olevista asioista,
- valmistella esitykset sidosryhmien toimintamuutoksista tai lainsäädäntömuutosehdotukset Oppijan-projektiryhmän hyväksyttäväksi.

eOpetussuunnitelmat ja tutkinnot -jaos (eOPS)

Opetus- ja kulttuuriministeriön eOPS-projektin tueksi 21.6.2012–31.5.2014 väliseksi ajaksi asettama jaos (OKM/58/040/2012), jonka tehtävänä on

- valmistella yhdessä eOps-projektipäällikön kanssa päätöstä edellyttävät asiat Oppijanprojektiryhmän päätettäväksi,
- katselmoida projektipäällikön esittelystä projektin dokumentaatio,
- varmistaa opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden saumaton integroituminen todennetun osaamisen rekisteriin sekä
- toimia palvelun käyttöönoton tukena.

Opintohallinnon viitearkkitehtuuri (KOHVI)

Opetus- ja kulttuuriministeriön 29.3.2012–31.10.2012 väliseksi ajaksi asettama opintohallinnon viitearkkitehtuuri, jonka tehtävänä on kuvata opintohallinnon kansallinen viitearkkitehtuuri rakennettaessa palveluita Oppijan palvelukokonaisuudessa esi- ja perusopetukseen ja toiselle asteelle (ml. aikuiskoulutus).

Tehtävänä on

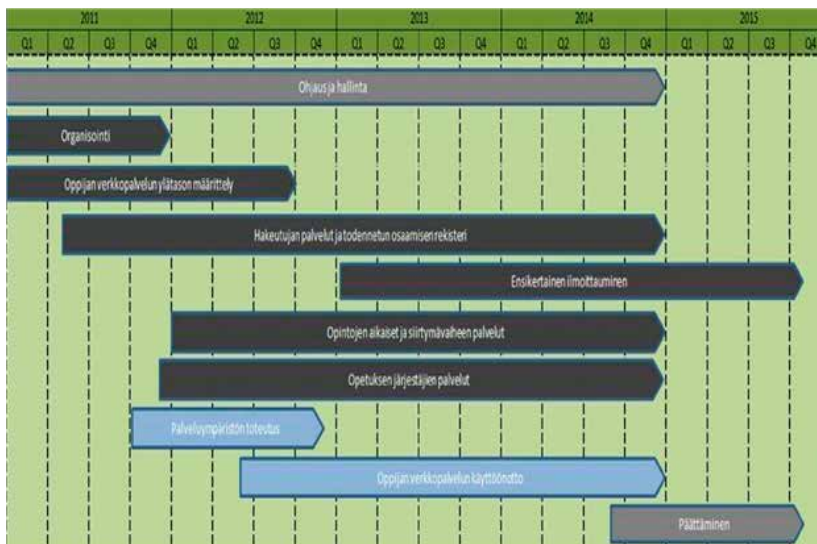
- kuvata sekä toiminnallinen tavoitetilä että alueeseen liittyvien tietojen ja tietojärjestelmäpalveluiden sekä keskeisimpien teknologioiden looginen tavoitetilä. Näin koulutuksen järjestäjät pystyvät kehittämään systemaattisesti opintohallinnon toimintaa ja ratkaisuja järjestelmällisen tavoitetilakuvauksen pohjalta, yhteentoimivasti kansalliseen toimintaympäristöön nähden,
- selkeyttää hankkeessa edellytettävää vastuunjakoa sekä määriteltyjä rajapintoja keskitetyn, kansallisen palvelun sekä koulutuksen järjestäjien paikallisten järjestelmien välillä,
- edistää järjestelmäyhteentoimivuuden lisäksi myös Oppijan palvelukokonaisuuteen liittyvien prosessien ja tietojen yhteentoimivuutta,
- koota Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2011–2016 tehdyt linjaukset ja ottaa ne huomioon opintohallintoon suoraan tai välillisesti liittyvissä ratkaisuissa.

3 Hankkeen vaiheistus ja tuotokset

3.1 Vaiheistus ja aikataulu

Oppijan verkkopalvelun toteutuksen vaiheet:

Kokonaisuuden vaiheet	Aloituspäivä	Lopetuspäivä
Vaihe 0. Ennakkovaihe	05/2011	06/2011
Vaihe 1. Esiselvitys	03/2010	06/2012
Vaihe 2. Määrittely	09/2011	08/2013
Vaihe 3. Toteutus ja testaus	03/2012	09/2013
Vaihe 4. Hyväksymistestaus	10/2013	08/2014
Vaihe 5. Käyttöönotto	01/2013	11/2014
Vaihe 6. Hankkeen päättäminen	09/2014	10/2015

Vaiheiden kuvaus

nro	vaihe	vaiheen kuvaus	alkupvm	valmpvm
V0	Hankkeen ohjaus ja hallinta	- Oppijan verkkopalveluhankkeen toteutuksen ohjaus ja hallinta	1.1.2011	31.12.2014
V1	Hankkeen organisointi	- Hankkeen toteutuksen organisointi - Hankkeen käynnistämisen vaatimien resurssien hankinta	1.1.2011	31.12.2011
V2	Oppijan verkkopalvelun ylätasoin määrittely	- Palvelukokonaisuuden arkkitehtuurin täsmentäminen - Palvelukokonaisuuden palveluiden palvelumallin suunnittelu	1.1.2011	30.9.2012
V3	Hakeutujan palvelut	- Koulutustiedon verkkopalvelu - Haku- ja valintapalvelut - Opinto-, ura- ja neuvontapalvelut - Ensikertainen ilmoittautuminen - Palveluiden pilotointi ja pilottikäyttöönotto	1.4.2011	31.12.2014
V4	Todennetun osaamisen rekisteri	- Todennetun osaamisen rekisterin tarkennettu selvitys ja vaiheittainen toteutus - eOps -projekti - Rekisterin ylläpidon suunnittelu - Rekisterilainsäädännön valmistelu	1.8.2011	31.12.2014
V5	Opintojen aikaiset palvelut	- Opintojen suunnittelua ja seuranta (HOPS) - Keskitettyjen opintojen aikaisten palveluiden määrittely ja toteutus - Palveluiden pilotointi ja pilottikäyttöönotto	1.1.2012	31.12.2014
V6	Siirtymävaiheen palvelut	- Siirtymävaiheen palveluiden (tiedonsiirto- ja rajapintapalvelut) määrittely ja toteutus - Palveluiden pilotointi ja käyttöönotto	1.6.2012	31.12.2014
V7	Työvoima- ja elinkeinoelämän palvelut	- Palveluiden määrittely ja toteutus - Pilotointi ja käyttöönotto	1.9.2012	31.12.2014
V8	Opetuksen järjestäjien palvelut	- Opintojen suunnittelun, opintorakenteen ja päätöksen tekoon liittyvien palveluiden määrittely ja toteutus - Palveluiden pilotointi ja pilottikäyttöönotto	1.12.2011	31.12.2014
V9	Palveluympäristön toteutus	- Palveluympäristön ja -alustan toteutus sekä käyttöönotto - Alustan tukipalveluiden toteutus	1.10.2011	30.11.2012
V10	Oppijan verkko- palvelun käyttöönotto	- Palvelumallin toteutus - Palveluiden vaiheittainen käyttöönottotestaus - Palvelukokonaisuuden vaiheittainen käyttöönotto	1.6.2012	31.12.2014
V11	Hankkeen päättäminen	- Toteutuksen dokumentointi - Toteutuksen onnistumisen arviointi - Loppuraportointi	1.9.2014	31.10.2015

3.2 Vaiheiden päätuotokset ja vastuuosapuolet

Oppijan verkkopalvelukokonaisuudessa toteuttavat palvelut tuotetaan molemmilla kansallisilla kielillä.

Oppijan verkkopalvelun ylätasoin määrittely

Oppijan verkkopalveluhankkeen projektien edetessä tarkennetaan visioita ja suunnitelmia koskien palvelukokonaisuuden arkkitehtuuria. Palvelukokonaisuuden toteutuksen aikaisen arkkitehtuurin hallinnan tueksi on asetettu hallinnonalan arkkitehtuuriryhmä ja organisoitu koulutuksen osakohdealueen hankelähtöisesti toteutettava arkkitehtuuritoiminta.

Osana ylätasoin määrittelyä tuotetaan palvelukokonaisuuden toteutuksen pohjaksi tarvittava sanasto ja käsitteistö sekä määritellään tietotarpeet ja rakenteet palvelukokonaisuudessa toteutettaville rajapinnoille.

Hakeutujan palvelut kokoavat hakeutumiseen liittyvät palvelut yhteen riippumatta hakeutumisen koulutusasteesta. Palvelun käyttäjällä on käytössään kaikki tarvittavat informaatiopalvelut ja hakemiseen liittyvät palvelut yhdessä paikassa. Ensisijaisina käyttäjinä ovat kansalaiset, jotka etsivät tietoa opetuksesta ja koulutuksesta ja hakeutuvat erilaisiin koulutuksiin. Palvelukokonaisuus sisältää koulutustiedon verkkopalvelun, haku- ja valin-

tapalvelut ammatilliseen koulutukseen, lukiokoulutukseen, perusopetuksen jälkeisiin valmistaviin ja valmentaviin koulutuksiin, kymppiluokille, aikuiskoulutuksiin sekä erillisrahoituksin toteutettava korkeakoulujen sähköinen hakujärjestelmä. Kokonaisuuteen sisältyy myös koulutustieto-, urasuunnittelu ja ohjaus- ja neuvontapalvelut.

Tavoitteena on selvittää Ensikertainen ilmoittautuminen esi- ja perusopetukseen (IHEP) -projektissa tuotettavan palvelun mahdollista liittämistä osaksi kansallisia Hakeutujan palveluita.

Todennetun osaamisen rekisteriin kerätään julkisin varoin järjestetyn ja julkisin varoin tuetun koulutuksen kautta saatu ja todennettu osaaminen. Rekisteri toimii opetustoimialan keskeisenä tietovarastona ja sen sisältämän tiedon puitteissa on mahdollista toteuttaa erilaisia palveluita kansalaisille ja muille toimijoille. Kansallinen todennetun osaamisen rekisteri tuottaa hyötyjä sekä oppijalle että muille sidosryhmille. Rekisteriin on tavoitteena koota todennettu osaaminen peruskoulussa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa syntyvästä todennetusta osaamisesta.

Korkeakouluissa syntyvää todennettua osaamista varten valmistellaan avoin rajapintakuvaus osaamisen siirtämiseksi osaksi Todennetun osaamisen rekisteriä. Rekisteri mahdollistaa eri koulutusasteiden yhteisen tietomallin mukaisesti tietojen keräämisen ja toimittamisen keskitetyn palvelun, jolla voidaan tuottaa opintohistoriatiedot yhdestä paikasta.

Opetussuunnitelmien ja tutkintojen sähköiset perusteet (eOps) -projekti on osatodennetun osaamisen toteutusta. Projekti tuottaa yhtenäisen mallin opetussuunnitelmien- ja tutkinnon perusteiden kuvaamiseksi ja julkaisemiseksi.

Opetushallituksen keskitetysti tuottamien kansallisten Hakeutujan palveluiden ja todennetun osaamisen rekisterin projektisuunnitelma on liitteenä 1.

Ilmoittautuminen esi- ja perusopetukseen (IHEP-projekti) on osa hakeutujan palveluita ja on tarkoituksenmukaisinta liittää osaksi Opetushallituksen kansallisia palveluita. IHEP-projektisuunnitelma on liitteenä 2.

Opintojen aikaiset palvelut

Opintojen aikaiset palvelut muodostuvat koulutusasteesta riippumatta mm. informaatio- palveluista, ilmoittautumispalveluista, opintojen suunnitteluun, seurantaan ja etenemiseen liittyvistä palveluista, vuorovaikutuspalveluista, tutkinnon tai tutkinnon osien suorittamisesta ja työelämään siirtymiseen liittyvistä palveluista. Opintojen aikaisissa palveluissa opetuksen ja koulutuksen järjestäjän ja korkeakoulujen palveluilla on suurin painopiste. Palvelut tarjotaan pääsääntöisesti hajautetusti ja niiden kehittäminen edellyttää opetuksen ja koulutuksen järjestäjien opintohallinnon järjestelmien kehittämistä.

Keskitettyinä palveluina toteutetaan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan liittyviä palveluita sekä työpaikkojen, työharjoittelun ja yhteisön vuorovaikutuspalveluita. Eri koulutusasteiden palveluihin mahdollistetaan yhteisen tietomallin mukaisesti tietojen kerääminen ja toimittaminen keskitettyyn todennetun osaamisen rekisteriin.

KOHVI -opintohallinnon viitearkkitehtuuryössä valmistui 12/2012 dokumentaatio opetuksen ja koulutuksen järjestäjien opintohallinnon tueksi.

Siirtymävaiheen palvelut

Siirtymävaiheen palvelut ovat oppijalle ja palvelujen tuottajille keskitetysti tarjottavia palveluja kaikissa siirtymävaiheen tilanteissa (esim. esiopetuksesta perusopetukseen, alakoulusta yläkouluun siirtyminen, peruskoulusta toiselle asteelle, toiselta asteelta korkeakouluun, opiskelupaikan vaihtaminen oppilaitoksesta toiseen, jatko-opiskelun aloittaminen, työharjoittelun aloittaminen, työssä oppiminen, tai työelämään siirtyminen). Siirtymävaiheen palvelut kytkeytyvät

erityisesti hakeutumisen palveluihin sekä opintojen aikaisiin palveluihin. Siirtymävaiheen palvelut ovat pitkälti rajapintoihin ja integraatioihin liittyviä palveluita, joita tukevat hankkeen kokonaisarkkitehtuurityö, KOHVI-viitearkkitehtuuriprojekti, eOps-projekti ja HOPS-projekti.

Opetuksen järjestäjien palvelut

Opetuksen järjestäjien palvelut muodostuvat opetuksen järjestäjille opintosuunnitelmien suunnitteluun ja tekemiseen liittyvistä palveluista sekä työpaikkoihin, työharjoitteluun, yhteisöön liittyvistä vuorovaikutuspalveluista. Osana opetuksen järjestäjien palveluita toteutetaan valtakunnallisten opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden rakenteistaminen ja sähköistäminen sekä integraatiot opintohallintojärjestelmiin. Tämä mahdollistaa opetuksen järjestäjän paikallisen suunnitelman rakentamisen sähköisenä palveluna.

Palveluympäristön toteutus ja yhteiset palvelut

Hankekokonaisuutta toteuttavat projektit tarvitset tuekseen kaikki samoja tukipalveluita. Yhteisiä kaikkien projektien tarvitsemia tukipalveluita ovat:

- Kohdearkkitehtuuri
- Tietoturva
- Käyttäjähallinto
- Asiakaspalveluratkaisu
- Käyttöpalveluympäristön perustaminen
- SOA palveluiden perustaminen
- Arkistointiratkaisu

Yhteisten palveluiden tavoitteena on muodostaa pitkää elinkaarta tukeva ketterästi kehitettävä palveluympäristö, palvelukeskeiseen arkkitehtuuriin pohjautuva kokonaisarkkitehtuuri, korotetun tietoturvatason palvelut, yhtenäinen käyttäjähallinto koko kokonaisuudelle, yhtenäinen asiakaspalveluratkaisu koko kokonaisuudelle ja yhteinen käyttöpalveluympäristö koko kokonaisuudelle.

Oppijan verkkopalvelun käyttöönotto

Oppijan esiselvityksen yhteydessä laadittiin SADe -ohjelmaan sisältyvän oppijan verkkopalvelukokonaisuuden asiakaskäytönoton suunnitelma, joka kuvaa käyttöönoton kohteen sekä käyttöönoton tehtävät, aikataulut ja vastuut. Oppijan verkkopalvelun asiakaskäytönottostrategia on laadittu 11.10.2011 (Oppijan verkkopalvelut, Asiakaskäytönottosuunnitelma, liite 7). Käytönottosuunnitelma tarkentuu jatkuvasti, kun uusia palveluita otetaan vaiheittain käyttöön.

Oppijan verkkopalvelun toteutussuunnitelma hankkeen käynnistyessä (v.1.0, 26.11.2010)

Oppijan kansallisten palveluiden tarkennettu toteutus on kuvattu Hakeutujan palvelut -projektisuunnitelmassa (Liite 1).

SADe-ohjelman hallintamalli ja päätöksentekomalli on uudistettu (11.5.2012, Liite 4). Ohjausmallin mukaisesti ohjauksesta vastaa SADe-johtoryhmä. SADe-tiimi koordinoi ja

tukee ohjelman toteutusta. Ohjelman hankkeiden toteutuksen ohjauksesta vastaavat valtiovarainministeriön asettamat klusteriryhmät.

Opetus- ja kulttuuriministeriö yhdessä klusteriryhmän kanssa vastaavat hankesalkun ohjauksesta ja hankepäällikkö hankesalkun ylläpidosta valtiovarainministeriön ohjeiden mukaisesti. Toteutuksen hallinnasta vastaa hankkeelle nimetty hankepäällikkö, jolla on tukena opetus- ja kulttuuriministeriön asettama projektiryhmä. Oppijan verkkopalvelu-hankkeen omistajan, Opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksentekoa vaativat asiat valmistaan ja päätetään normaalin hallinnollisen käytännön mukaisesti.

Oppijan verkkopalvelu-hankkeen dokumentaatio ja seurantatyökalut:

- **Hanke-esitys ja hankkeen käynnistyspäätös** (Oppijan esiselvitysdokumentaatio hankkeen käynnistämiseksi)
- **Hankesuunnitelma.** Hankkeen perusasiakirja ja kuvaus sisältäen palvelukartan ja suunnitelman toteutuksesta, jonka pohjalta tehdään kaikki seuranta, arviointi ja päätökset. Hankepäällikkö päivittää suunnitelman vähintään kerran vuodessa.
- **HSLiite: SADe-kriteerien toteutuminen.** SADe-kriteerien täytyminen hankkeen toteutuksessa. Tällä varmistetaan, että hanke on SADe-ohjelmalle asetettujen peruseriaatteiden mukainen.
- **HSLiite: Asiakaskäyttöönottosuunnitelma.** Suunnitelmassa kuvataan palvelujen yleisen käyttöönoton (ei sis. teknistä käyttöönottoa) peruseriaatteet, ylläpito ja hallintamalli. Suunnitelmassa kuvataan siirtyminen ylläpitovaiheeseen sekä hankkeen päättymisen jälkeinen ylläpito. Suunnitelma päivitetään tarvittaessa, mutta vähintään kerran vuodessa.
- **HSLiite: Viestintäsuunnitelma.** Hankkeen viestinnän suunnitelma, jossa kuvataan viestintätoimet ja periaatteet, jotka päivitetään tarvittaessa, mutta vähintään kerran vuodessa.
- **HSLiite: SADe-toimintamallien hyödyntäminen.** Dokumentissa kuvataan SADe-toimintamallien huomioon ottaminen hankkeen toteutuksessa ja palvelujen kehittämisessä. Dokumentaation päivityksellä varmistetaan toimintamallien noudattaminen.
- **HSLiite: Pilotointisuunnitelma.** Suunnitelma pilottien toteuttamisesta, jossa kuvataan mm. sisällöt, riippuvuudet ja mittarit.
- **HSLiite: Riskirekisteri.** Excel-taulukkoon koottu kuvaus hankkeen riskeistä ja niiden torjunnasta. Päivitys vähintään kerran vuodessa.
- **HSLiite: Riskienhallinta.** Suunnitelma, miten tunnistetut riskit hallitaan ja kuvaukset, miten riskejä hallitaan.
- **HSLiite: Kustannus-hyötylaskelma.** Kuvaus hankkeen kustannuksista ja hyödyistä, joka on kaiken talousvalmistelun perustyökalu ja joka päivitetään vähintään kerran vuodessa.
- **HSLiite: Hankeorganisaatio.** Excel-taulukkoon listattu kooste hankkeen kaikista työryhmistä ja pilottien yhteyshenkilöistä sekä kuvaus hankeorganisaatiosta ja yhteystietolista, jotka päivitetään tarvittaessa.
- **HSLiite: Lainsäädäntövaatimukset.** Kuvaus ja perustelut mahdollisille lainsäädäntömuutostarpeille. Dokumentaatio päivitetään tarvittaessa.
- **HSLiite: Laatusuunnitelma.** Suunnitelmassa kuvataan, miten hankkeessa varmistetaan hankehallinta ja lopputuloksien hyvä laatu.
- **HSLiite: Markkinakartoitus.** Markkinakartoituksen tulokset, johtopäätökset ja miten ne vaikuttivat hankkeeseen.
- **Hankkeen seurantatyökalut.** Hankkeen tilanneraportti sisältää yleiskatsauksen hankkeen

tilanteeseen (yleistilanne 1 kk, ongelmaloki 1 kk, työajanseuranta 3 kk, riskirekisteri 3 kk, viestintä 6 kk ja tuotokset 6 kk). Tilanneraportti toimitetaan SADe-tiimille sovitun kaavan mukaan ja se toimii seurantatyökaluna hankkeelle ja päättäjätahoille.

- **Vuosiraportointi.** Olennaiset muutokset, kuvaus muutoksista päätöksenteon ja kommunikoinnin välineeksi muutostilanteessa ja lähetetään SADe-tiimille -> SADe-johtoryhmä.

Id	Vaihe	Alkaa	Loppuu
V0	Hankkeen ohjaus ja hallinta	1.1.2011	31.10.2015
Alkuehdot: Hankkeen omistaja on OKM, hankkeen ohjausryhmä (klusteriryhmä) ja projektiryhmä.			
Tulokset: SADe-ohjelmanhallinnan dokumentaatio ja seurantatyökalut, Klusteri- ja projektiryhmän kokousmateriaalit ja pöytäkirjat, Hankkeen toteutukseen liittyvät päätösdokumentit.			
Tulosten hyväksyminen: OKM vastaa hankkeen toteuttamisesta ohjelman hallintamallin ja tavoitteiden mukaisesti, vastaa käyttöönotto- ja ylläpitovaiheen valmistelusta sekä hankkeen hankinnoista. OKM päättää resurssien käytöstä, hankeorganisaation rakenteesta ja hankkeen sisäisestä ohjausmallista, päättää toteutettujen palveluiden käyttöönottovalmiudesta sekä päättää olennaisista muutoksista hanke- ja projektisuunnitelmiin, jos ne vaikuttavat olennaisesti hankkeen tavoitteisiin.			
Klusteriryhmä vastaa hankkeen ohjauksesta ja seurannasta, puoltaa hankepäällikön valmistelemat toimenpide-esitykset ja tuotosten hyväksymistä, esittää toimijoiden ja sidosryhmien tarpeet hankkeelle ottaa kantaa esitettyihin toteutusvaihtoehtoihin ja puoltaa tai palauttaa asian valmisteluun. Klusteriryhmän jäsen vastaa omalta osaltaan tiedonkulusta ja kahdensuuntaisesta viestinnästä omissa organisaatioissaan ja oman organisaationsa sidosryhmille sekä osaamisen välittämisestä hankkeelle. Klusteriryhmä puoltaa esityksiä olennaisista muutoksista hankesuunnitelmiin, jos ne vaikuttavat olennaisesti hankkeen tavoitteisiin.			

Resurssitarve

Nro	Vaiheen nimi	Resurssitarve	htp		
			Virkatyö	Korvattava virkatyö	Konsulttityö
V0	Hankkeen ohjaus ja hallinta	Ohjausryhmä	225		
		Projektipäällikkö		600	150
		Pääprojektiryhmä	225		
		<i>Yhteensä</i>	450	600	150

3.3.2 Hankkeen toteutuksen organisointi

Oppijan verkkopalveluhankkeen toteutus käynnistyi hankkeen organisointivaiheelle. Vaiheen aikana hankkeen omistaja hankkii toteutuksesta vastaavan hankepäällikön sekä toteutuksen seuraavien vaiheiden tarvitsemat resurssit. Vaiheen aikana käynnistetään suunnitelman mukainen toteutustyön organisointi.

V	Tehtävä	2010			2011			2012			2013			2014		
		10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
V1	Hankkeen organisointi															
	Vaiheen päätöksentekopisteet															
	Projektipäällikön hankinta															
	Ylätason määrittelyn resurssien hankinta															
	Hankkeen suunnittelu															
	Toteutuksen organisointi															

Id	Vaihe	Alkaa	Loppuu
V1	Hankkeen toteutuksen organisointi	1.1.2011	30.6.2011
Alkuehdot: Hankkeelle on nimetty omistaja. Hankkeen toteutus on päätetty käynnistää ja toteutukselle on olemassa toteutuksen tarvitsemat resurssit.			
Tulokset: Oppijan verkkopalvelun toteutussuunnitelma 16.6.2011.			
Tulosten hyväksyminen: Hankkeen omistaja ja klusteriryhmä hyväksyivät toteutussuunnitelman ennen toteutuksen käynnistymistä.			

Resurssitarve

Nro	Vaiheen nimi	Resurssitarve	htp		
			Virkatyö	Korvattava virkatyö	Konsulttityö
V1	Hankkeen organisointi	Hankkeen suunnittelu	20		
		Resurssien hankinta	20		
		<i>Yhteensä</i>	40	0	0

3.3.3 Oppijan verkkopalvelun ylätason määrittely

Oppijan verkkopalveluhankkeen projektien edetessä tarkennetaan visioita ja suunnitelmia koskien palvelukokonaisuuden arkkitehtuuria. Palvelukokonaisuuden toteutuksen tueksi on käynnistetty osakohdealueen kokonaisarkkitehtuuritoiminta. Tuloksena on osakohdealueen toimijoiden yhteisö, joka kehittää kohdealueen arkkitehtuurityötä, jakaa parhaita käytänteitä ja tunnistaa sekä tarvittaessa toteuttaa yhteisiä palvelukokonaisuuksia. Tuloksena syntyy myös osakohdealueen kokonaisarkkitehtuuri sekä kehittämis- ja toteuttamissuunnitelma.

Palvelukokonaisuuden toteutuksen pohjaksi tuotetaan tarvittava sanasto ja käsitteistö, koodit, luokitukset sekä määritellään tietotarpeet ja rakenteet palvelukokonaisuudessa toteutettaville rajapinnoille.

Kokonaisarkkitehtuuritoiminnan organisointi

Lain julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta (634/2011) ns. tietohallintolain astuttua voimaan 1.9.2011 ministeriön tehtävänä on ohjata toimialansa tietohallinnon ja tietohallintohankkeiden kehittämistä. Tämän seurauksena Oppijan verkkopalveluhankkeen esiselvitysvaiheessa käynnistetyssä kokonaisarkkitehtuurityössä on tarkennettu toimintatapoja ja organisoitumista. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa koulutus-, tiede- ja kulttuuri -kohdealueen kokonaisarkkitehtuurista. Kohdealueella on hallintamalli, jonka mukaisesti toimitaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut 3.9.2012–31.8.2014 väliseksi ajaksi **OpIT-toimialan tietohallinnon ohjausryhmän** (OKM/12/040/2012), jonka tehtävänä on ohjata ja koordinoida toimialan ja hallinnonalan tietohallinnon kehittämistä ja tietohallintohankkeita sekä edistää yhteistoimintaa tietohallintoasioissa. Keskeisenä tehtävänä on kohdealueen KA:n toteuttaminen, jonka tueksi ohjausryhmä asettaa kokonaisarkkitehtuurijaoston ja tietoturvallisuusjaoston. Kokonaisarkkitehtuurijaosto toimii kohdealueen arkkitehtuuriryhmänä ja siinä on kaikkien kohdealueen osa-alueista vastaavien ministeriön osastojen edustus. Jaoston jäsenet toimivat linkkinä kohdealueen osa-alueilla yhdessä toimialan toimijoiden kanssa tehtävän arkkitehtuurityön ja ohjausryhmän välillä.

Oppijan verkkopalveluhankkeessa tehtävästä kokonaisarkkitehtuurityöstä vastaa hankkeen projektipäällikkö. Opetus- ja kulttuuriministeriön KTPO, KOPO ja AIPO ovat nimittäneet vastuuvirkamiehet, jotka koordinoivat koulutuksen ja tutkimuksen osaalueen arkkitehtuuria ja jonka tehtävänä on laatia ehdotus arkkitehtuurityön hallintamalliksi ja tietohallintolain velvoitteiden hoitamiseksi osakohdealueella. Organisoinnilla pyritään varmistamaan hankkeissa (esim. Raketti, Oppijan verkkopalvelu, Vipunen) tehtävän arkkitehtuurityön keskinäinen yhteensopivuus erityisesti tietoarkkitehtuurin, sanastojen ja käsittemallien osalta. Sanasto- ja käsittemallityötä tehdään erikseen asetetussa sanastajaoksessa.

Oppijan verkkopalveluhankkeessa käynnistetyn terminologisen sanastotyön tuloksena syntyy OKSA (opetuksen ja koulutuksen) sanasto. Sanastotyön tavoitteena on käsitteistöä kohdealueen standardi.

Arkkitehtuuriverkosto on esi- ja peruserusopetuksen sekä toisen asteen koulutuksen (sisältäen aikuiskoulutuksen) yhteistyö- ja kehittämissyhteisö. Arkkitehtuuriverkoston tavoitteena on kokonaisarkkitehtuuriosaamisen ja toimintamenetelmien edistäminen, koordinointi, yhteisten kehittämiskohteiden tunnistaminen ja hyvien käytänteiden jakaminen Verkosto seuraa Oppijan verkkopalvelutoteutuksessa tehtävää arkkitehtuurityötä sekä toimii viiteryhmänä, kommentoi ja antaa asiantuntijapalautetta. Verkostoon osallistuminen on vapaaehtoista ja jäsenistö edustaa laajapohjaista ja monipuolista asiantunteumusta. Työtä tehdään yhteistyössä valtiovarainministeriön JulkICT -toiminnon ja Kuntaliiton kanssa.

Verkoston ja OKM:n ja Oph:n virkamiesten yhteistyönä päivitetään esiselvitysvaiheessa laadittu Opetustoimen kokonaisarkkitehtuuri 1.0 tasolle 2.0 esi- ja peruserusopetuksen sekä lukio-, ammatillisen- ja aikuiskoulutuksen osalta.

Arkkitehtuuriverkosto osallistuu kohdealueen kehittämis- ja toteuttamissuunnitelman laadintaan ja voi esittää uusien viitearkkitehtuurien laatimista tai uusien projektisuunnitelmatarpeiden käynnistämistä opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Oppijan verkkopalvelun viitearkkitehtuuri

Oppijan verkkopalveluiden 5.9.2011 julkaistu viitearkkitehtuuri (v.1.93) kuvaa oppijan verkkopalvelujen viitearkkitehtuurin perusteet sekä tarkemmin hakeutujan palveluiden ja todennetun osaamisen rekisterin viitearkkitehtuurin. Kuvattu viitearkkitehtuuri luo puitteet oppijan verkkopalvelujen tarkemmalle suunnittelulle ja toteuttamiselle. Viitearkkitehtuuri jäsentää ja määrittää arkkitehtuurin yleiset rakenneosat ottamatta tarkasti kantaa esimerkiksi toteutusteknologiaan tai muihin suunnittelun tai toteutuksen yksityiskohtiin. Viitearkkitehtuuri määrittää puitteet, jonka sisällä toiminnan kehittäminen, tietojen hallinta ja tietojärjestelmät tulee toteuttaa. Dokumentin kohteena ovat oppijaa koskevat verkkopalvelut – sekä keskitettyjen palveluiden käyttäjärajapinnan periaatteet että koulutuksenjärjestäjäkohtaisten verkkopalveluiden periaatteet. Oppijan verkkopalvelun viitearkkitehtuuri päivitetään versioksi 2.0 vuoden 2012 loppuun mennessä. Jos hankkeeseen kohdistuu merkittäviä muutoksia, varaudutaan päivittämään dokumentaatio versioksi 3.0 vuoden 2013 lopussa.

Oppijan palveluihin kuuluvien osakokonaisuuksien Todennetun osaamisen rekisterin (TOR) ja Hakeutujan palveluiden tavoitetilän kohdearkkitehtuuri valmistui 23.8.2011 (v.0,91). Kohdearkkitehtuuri täsmentää ja luo puitteet kyseisten keskitettyjen palvelujen tarkemmalle suunnittelulle ja toteuttamiselle. Kohdearkkitehtuuri jäsentää ja määrittää arkkitehtuurin keskeiset rakenneosat, mutta ei vielä ota kantaa esimerkiksi toteutusteknologiaan. Kohdearkkitehtuuri on keskeisin päätason suunnitteludokumentti, jonka pohjalta yksityiskohtainen toteutussuunnittelu ja tarkempi määrittely laaditaan.

Kansallinen opintohallinnon viitearkkitehtuuri

Opintohallinnon tavoitearkkitehtuuri on ns. viitearkkitehtuuri, joka ohjaa opintohallinto-toimintojen kehittämistä. Opintohallinnon viitearkkitehtuuridokumentaatio tuotettiin ja julkaistiin (12/2012) osana valtiovarainministeriön rahoittaman SADEohjelmaan kuuluvaa Oppijan palvelut -hanketta. Työhön osallistui kattava määrä koulutuksen järjestäjiä eri puolelta Suomea edustaen eri koulutusasteita.

Opintohallinnon viitearkkitehtuuri luo puitteet koulutuksen järjestäjien opintohallinto-toimintojen tarkemmalle suunnittelulle ja toteuttamiselle. Tämä viitearkkitehtuuri kuvaa

kokonaisuutena, miten opintohallinnon prosessit, päätiedot, sidosryhmät, roolit sekä tietojärjestelmäpalvelut toimivat kokonaisuutena yhteen. Viitearkkitehtuurin tarkoituksena on jakaa toiminnot ja tietojärjestelmäpalvelut loogisiin kokonaisuuksiin, joissa samaan asiaan toteutetaan vain yksi ratkaisu ja jotka kytkeytyvät kansallisiin oppijan palveluihin saumattomasti.

Opintohallinnon viitearkkitehtuurissa on otettu huomioon kansallinen opetustoimen kokonaisarkkitehtuuri sekä oppijan verkkopalvelujen viitearkkitehtuuri. Nämä ovat kansallista opintohallinnon viitearkkitehtuureja ohjaavia arkkitehtuureja, jonka mukaisia ratkaisuja opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa yhdessä Opetushallituksen kanssa osana Oppijan palvelukokonaisuus -SADe-hanketta.

Tulevat opintohallinnon ratkaisut tulee sovittaa tähän tavoitearkkitehtuuriin. Kaikkien koulutuksen järjestäjien tulee opintohallinnon uusia toimintoja ja erityisesti tietojärjestelmiä kehittäessään verrata ratkaisumallejaan tähän tavoitearkkitehtuuriin ja pyrkiä hankki- maan tai toteuttamaan ratkaisuja, jotka parhaiten sopivat tässä kuvattuihin arkkitehtuuri- tavoitteisiin.

Opintohallinnon viitearkkitehtuurin jalkautusprojekti

Lähtökohtana on kansallinen opintohallinnon viitearkkitehtuuri ja sen ratkaisujen toteut- taminen paikallisella tasolla koulutuksen järjestäjien valmistautuessa kytkemään palvelunsa, tietonsa ja prosessinsa osaksi Oppijan palvelukokonaisuuden kansallisesti keskitettyihin palveluihin. Keskitettyjä palveluja ovat mm. koulutukseen hakeutuminen ja valinnat sekä tutkinto- ja opintosuoritustietojen kokoaminen Todennetun osaamisen rekisteriin. Opinto- hallinnon viitearkkitehtuurin mukaisesti paikalliset opintohallinnon palvelut tulee opetus- toimialan yhteentoimivuuden mahdollistamiseksi toteuttaa yhteentoimivasti sekä proses- sien, käytettävien tietojen ja käsitteiden, tehtäväroolien että tietojärjestelmien rajapintojen ja tiedonsiirtojen osalta.

Keskeinen ylätason prosessimuutos koskee koko kansallisen kouluttamisen painopisteen muuttamista koulutuksen järjestäjakeskeisyydestä yhä enemmän oppijakeskeiseksi.

Joustavat opintopolut edellyttävät aikaisempaa operatiivisempaa yhteistyötä koulu- tuksen järjestäjien välillä ja määrämuotoista tietojen liikkuvuutta opiskelun ja opetuksen suunnittelun ja toteutuksen eri elinkaaren vaiheissa.

Tämän tukiprojektin taustalla on tarve tukea koulutuksen järjestäjiä valmistautumaan ja toteuttamaan konkreettisesti oman toimintansa ja järjestelmiensä muutoksen kohti tätä uutta toimintamallia. Projekti toteutetaan 04–10/2013 välisenä aikana.

Id	Vaihe	Alkaa	Loppuu
V2	Oppijan verkkopalvelun ylätason määrittely	1.1.2011	31.12.2014
Alkuehdot: Hankkeen toteutukseen on hankittu tarvittavat resurssit ja hankkeen toteutus on organisoitu.			
Tulokset: Palvelukokonaisuuden arkkitehtuurin tarkennus, arkkitehtuuriverkostotyön käynnistäminen, osal- listuminen koulutuksen sanastotyöhön, palveluiden tietomallien ja rajapintojen määritykset sekä tarkennettu hankkeessa toteutettavien palveluiden palvelumalli.			
Tulosten hyväksyminen: Klusteriryhmä hyväksyy palvelukokonaisuuden arkkitehtuuridokumentaation ja pal- velumallin, hankkeessa pilotoitavat kohteet ja pilottiorganisaatiot sekä vaiheen toteutuneeksi. tehtävä arki- tehtuuryö on osa Koulutuksen ja tutkimuksen osakohdealueen ja OKM:n kohdealueen arkkitehtuuryötä.			

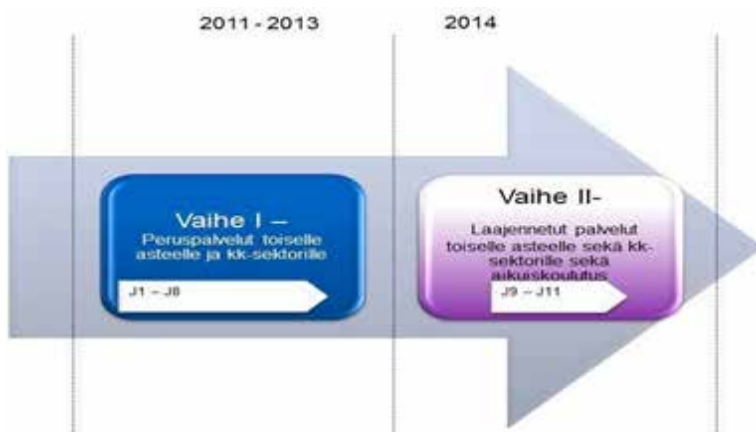
Resurssitarve

Nro	Resurssitarve	Vaiheen nimi	htp		
			Virkatyö	Korvattava virkatyö	Konsulttityö
V2	Verkkopalvelun ylätasoin määrittely	Projektin ohjaus ja hallinta	15	40	
		Määrittelytyö	30	50	50
		Arkkitehtuurityö	30	50	50
		Palvelumallin suunnittelu	30	50	50
		<i>Yhteensä</i>	105	190	150

3.3.4 Hakeutujan palvelut ja todennetun osaamisen rekisteri

Vaiheen aikana käynnistetään ja toteutetaan todennetun osaamisen rekisterin perustamisen ja ylläpidon vaatima lainsäädäntötyö.

Hakeutujan palveluiden suunnitteluun, määrittelyyn, toteutukseen ja käyttöönottoon liittyvät tehtäväkokonaisuudet on esitetty alla olevassa kuvassa (12 julkaisua). Hanke on vaiheistettu aikataulullisesti kahteen eri vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa tuotetaan lakisäätteiset palvelut ja toisessa vaiheessa muut palvelut. Projektissa syntyvät palvelukomponentit on kuvattu liitteessä Hakeutujan palveluiden palvelukomponentit.

VAIHE I – 2011 – 2013 (julkaisut 1–8)

Kokonaisuuden vaiheet	Aloitusp	Lopetus
Vaihe 0. Ennakkovaihe	05/2011	06/2011
Vaihe 1. Esiselvitys	03/2010	06/2012
Vaihe 2. Määrittely	09/2011	10/2012
Vaihe 3. Toteutus ja testaus	03/2012	11/2013
Vaihe 4. Hyväksymistestaus	03/2013	11/2013
Vaihe 5. Käyttöönotto	05/2013	01/2014

VAIHE II – 2014 (julkaisut 9–11)

Kokonaisuuden vaiheet	Aloitusp	Lopetus
Vaihe 1. Määrittely	10/2013	04/2014
Vaihe 2. Toteutus ja testaus	12/2013	08/2014
Vaihe 3 Hyväksymistestaus	04/2014	09/2014
Vaihe 4. Käyttöönotto	02/2014	10/2014
Vaihe 5. Hankkeen päättäminen	12/2014	12/2014

Id	Vaihe	Alkaa	Loppuu
V3 2013	Hakeutujan palveluiden toteutus	1.4.2011	31.12.2013
Alkuehdot: Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden viitearkkitehtuuri on tarkennettu ja toteutuksen tarvitsemat sanastot, tietomallit ja rajapinnat on määritelty ylätason määrittelyvaiheessa.			
Tulokset: Opintopolku.fi -palvelu, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen haku- ja valintapalvelu, haku- ja valintaprosessia palveleva todennetun osaamisen palvelu. Komponenttipalvelut kuvattu liitteessä Hakeutujan palveluiden palvelukomponentit.			
Tulosten hyväksyminen: Hankkeen ohjausryhmä hyväksyy päätöspisteissä sille käsiteltäväksi osoitetut asiat: <ul style="list-style-type: none"> - DP1: Projektisuunnitelmien hyväksyminen - DP2: Esiselvitysten hyväksyminen - DP3: Käyttöönottosuunnitelman hyväksyminen 8.11.2012 (siirtyy 12/2012) - DP4: Asiakaspalveluratkaisun hyväksyminen tuotantoon 15.1.2013 - DP5: Käyttöönottopäätös (julkaisu 1–3) 04/2013 - DP6: Opintopolku käyttöönottopäätös, käyttöönottopäätös (julkaisu 4–6), käyttöönottopäätös 2. asteen yhteishaku 08/2013 - DP7: KK-sektorin yhteishaun käynnistyspäätös (julkaisu 7) 10/2013 - DP8: Käyttöönottopäätös (julkaisu 8) 12/2013 			

Id	Vaihe	Alkaa	Loppuu
V2 2014	Hakeutujan palvelun toteutus	1.12.2013	8.8.2014
Alkuehdot: Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden viitearkkitehtuuri on tarkennettu ja toteutuksen tarvitsemat sanastot, tietomallit ja rajapinnat on määritelty ylätason määrittelyvaiheessa.			
Tulokset: Muun peruskoulun jälkeisen koulutuksen haku- ja valintapalvelu, aikuiskoulutuksen hakupalvelu, eOpetussuunnitelma ja tutkinnot palvelu. Komponenttipalvelut kuvattu liitteessä Hakeutujan palveluiden palvelukomponentit			
Tulosten hyväksyminen: Hankkeen ohjausryhmä hyväksyy päätöspisteissä sille käsiteltäväksi osoitetut asiat: <ul style="list-style-type: none"> - DP9: Muu peruskoulun jälkeinen koulutus – käyttöönottopäätös (julkaisu 9) 01/2014 7.1.2014 - DP10: Käyttöönottopäätös (julkaisu 10) 05/2014 - DP11: Käyttöönottopäätös (julkaisu 11), Aikuiskoulutuksen hakupalvelun käyttöönottopäätös 09/2014 - DP12: Käyttöönottopäätös eOPS 11/2014 			

Resurssitarve 2012–2014

Nro	Vaiheen nimi	Resurssitarve	Virkatyö	Korvattava virkatyö	Konsulttityö
V3	Hakeutujan tietopalvelu ja todennetun	Projektin ohjaus ja hallinta	3 220	100	1 680
		Määrittelytyö	13 200		1 000
		Arkkitehtuurityö	1 920		2 600
		Palvelun toteutus			12 000
		Pilotointi ja pilottikäyttöönotto			
		<i>Yhteensä</i>	18 340	100	17 280

3.3.5 Opintojen aikaisten palvelut

Oppijan verkkopalveluhankkeen opintojen aikaisten palveluiden toteutusvaiheessa määritellään opetuksen ja koulutuksen järjestäjien monistettavat palvelukomponentit henkilökohtaisen opintosuunnitelman tekemiseen, etenemisen seurantaan ja muihin opintoihin liittyviin asioihin. Määrittelyn ohessa suunnitellaan ja kuvataan palveluiden viitearkkitehtuurit niiden toteutuksen käynnistämistä varten. Vaiheen aikana palvelut toteutetaan määrittelyn mukaisena ja palvelu sekä sen käyttöönotto pilotoidaan suunnitelman mukaisesti palvelun tavoitteenmukaisuuden varmistamiseksi.

Id	Vaihe	Alkaa	Loppuu
V5	Opintojen aikaiset palvelut	1.1.2012	31.12.2014
Alkuehdot: Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden viitearkkitehtuuri ja opintohallinnon viitearkkitehtuuri on tarkennettu ja toteutuksen tarvitsemat sanastot, tietomallit ja rajapinnat on määriteltä ylätasoon määrittelyvaiheessa.			
Tulokset: Opintojen aikaisten palveluiden toteutuksen määrittelyt ja kohdearkkitehtuurikuvaukset. Palveluiden toteutuksen suunnittelu- ja tuotosdokumentaatio, palveluiden pilotointi ja pilottikäyttöönottosuunnitelma sekä pilotointiraportit.			
Tulosten hyväksyminen: Hankkeen ohjausryhmä hyväksyy palveluiden määrittelyn ja kohdearkkitehtuurin kuvauksen sekä palvelun tuotosdokumentaation ja pilotointisuunnitelman sekä -raportin. Ohjausryhmä hyväksyy vaiheen päättyneeksi.			

Resurssitarve

Nro	Vaiheen nimi	Resurssitarve	htp		
			Virkatyö	Korvattava virkatyö	Konsulttityö
V5	Opintojen aikaiset palvelut	Projektin ohjaus ja hallinta	50	100	50
		Määrittelytyö	200	100	150
		Arkkituurytyö	200	100	150
		Palvelun toteutus	300	100	500
		Pilotointi ja pilottikäyttöönotto	1 900		
		Yhteensä	2 650	400	850

3.3.6 Siirtymävaiheen palvelut

Oppijan verkkopalveluhankkeen siirtymävaiheen palveluiden toteutusvaiheessa määritellään oppijalle kansalliset palvelut kaikissa siirtymävaiheen tilanteissa (esim. alakoulusta yläkouluun siirtyminen, peruskoulusta toiselle asteelle, toiselta asteelta korkeakouluun, opiskelupaikan vaihtaminen korkeakoulusta toiseen, jatko-opiskelun aloittaminen, työharjoittelun aloittaminen, ulkomailla opiskelu, työssä oppiminen, tai työelämään siirtyminen). Määrittelyn ohessa suunnitellaan ja kuvataan palveluiden viitearkkitehtuurit niiden toteutuksen käynnistämistä varten.

Vaiheen aikana palvelut toteutetaan määrittelyn mukaisena ja palvelu sekä sen käyttöönotto pilotoidaan suunnitelman mukaisesti palvelun tavoitteenmukaisuuden varmistamiseksi.

Id	Vaihe	Alkaa	Loppuu
V6	Siirtymävaiheen palvelut	1.6.2012	31.12.2014
Alkuehdot: Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden viitearkkitehtuuri ja opintohallinnon viitearkkitehtuuri on tarkennettu ja toteutuksen tarvitsemat sanastot, tietomallit ja rajapinnat on määriteltä ylätasoon määrittelyvaiheessa.			
Tulokset: Kansallisen siirtymävaiheen palveluiden toteutuksen määrittelyt ja kohdearkkitehtuurikuvaukset. Palveluiden toteutuksen suunnittelu- ja tuotosdokumentaatio, palveluiden pilotointi ja pilottikäyttöönottosuunnitelma sekä pilotointiraportit.			
Tulosten hyväksyminen: Hankkeen ohjausryhmä hyväksyy palveluiden määrittelyn ja kohdearkkitehtuurin kuvauksen sekä palvelun tuotosdokumentaation ja pilotointisuunnitelman sekä -raportin. Ohjausryhmä hyväksyy vaiheen päättyneeksi.			

Resurssitarve

Nro	Vaiheen nimi	Resurssitarve	htp		
			Virkatyö	Korvattava virkatyö	Konsulttityö
V6	Siirtymävaiheen palvelut	Projektin ohjaus ja hallinta	50	100	50
		Määrittelytyö	200	100	200
		Arkkituurytyö	200	100	200
		Palvelun toteutus	200	200	700
		Pilotointi ja pilottikäyttöönotto	4 500		
		Yhteensä	5 150	500	1 150

3.3.7 Työvoima- ja elinkeinoelämän palvelut

Oppijan verkkopalveluhankkeen työvoima- ja elinkeinoelämän toteutusvaiheessa määritellään palvelut työpaikan haku, työharjoittelun hakeminen ja työssä oppiminen. Määrittelyn ohessa suunnitellaan ja kuvataan palveluiden kohdearkkitehtuurit niiden toteutuksen käynnistämistä varten.

Vaiheen aikana palvelut toteutetaan määrittelyn mukaisena ja palvelu sekä sen käyttöönotto pilotoidaan suunnitelman mukaisesti palvelun tavoitteenmukaisuuden varmistamiseksi.

Id	Vaihe	Alkaa	Loppuu
V7	Työvoima- ja elinkeinoelämän palvelut	1.10.2012	31.12.2014
Alkuehdot: Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden viitearkkitehtuuri on tarkennettu ja toteutuksen tarvitsemat sanastot, tietomallit ja rajapinnat on määritetty ylätasoon määrittelyvaiheessa.			
Tulokset: Työvoima- ja elinkeinoelämän palveluiden toteutuksen määrittelyt ja kohdearkkitehtuurikuvaukset. Palveluiden toteutuksen suunnittelu- ja tuotosdokumentaatio, palveluiden pilotointi ja pilottikäyttöönottosuunnitelma sekä pilotointiraportit.			
Tulosten hyväksyminen: Hankkeen ohjausryhmä hyväksyy palveluiden määrittelyn ja kohdearkkitehtuurin kuvauksen sekä palvelun tuotosdokumentaation ja pilotointisuunnitelman sekä -raportin. Ohjausryhmä hyväksyy vaiheen päättyneeksi.			

Resurssitarve

Nro	Vaiheen nimi	Resurssitarve	htp		
			Virkatyö	Korvattava virkatyö	Konsulttityö
V7	Työ- ja elinkeinoelämän palvelut	Projektin ohjaus ja hallinta	50	40	30
		Määrittelytyö	150	50	100
		Arkkituurytyö	100	50	100
		Palvelun toteutus	200	100	200
		Pilotointi ja pilottikäyttöönotto			
		<i>Yhteensä</i>	500	240	430

3.3.8 Opetuksen järjestäjien palvelut

Oppijan verkkopalveluhankkeen opetuksen järjestäjien palveluiden toteutusvaiheessa määritellään keskitetysti ylläpidettävät monistettavat palvelukomponentit tutkintorakenne-tiedon, opetussuunnitelman suunnittelun ja ylläpidon sekä opintojen päätöstietojen osalta. Määrittelyn ohessa suunnitellaan ja kuvataan palveluiden kohdearkkitehtuurit niiden toteutuksen käynnistämistä varten.

Vaiheen aikana palvelut toteutetaan määrittelyn mukaisena ja palvelu sekä sen käyttöönotto pilotoidaan suunnitelman mukaisesti palvelun tavoitteenmukaisuuden varmistamiseksi.

Id	Vaihe	Alkaa	Loppuu
V8	Opetuksen järjestäjien palvelut	1.8.2011	31.10.2015
Alkuehdot: Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden viitearkkitehtuuri on tarkennettu ja toteutuksen tarvitsemat sanastot, tietomallit ja rajapinnat on määritetty ylätasoon määrittelyvaiheessa.			
Tulokset: Opetuksen järjestäjien palveluiden toteutuksen määrittelyt ja kohdearkkitehtuurikuvaukset. Palveluiden toteutuksen suunnittelu- ja tuotosdokumentaatio, palveluiden pilotointi ja pilottikäyttöönottosuunnitelma sekä pilotointiraportit.			
Tulosten hyväksyminen: Hankkeen ohjausryhmä hyväksyy palveluiden määrittelyn ja kohdearkkitehtuurin kuvauksen sekä palvelun tuotosdokumentaation ja pilotointisuunnitelman sekä -raportin. Ohjausryhmä hyväksyy vaiheen päättyneeksi.			

Resurssitarve

Nro	Vaiheen nimi	Resurssitarve	htp		
			Virkatyö	Korvattava virkatyö	Konsulttityö
V8	Opetuksen järjestäjien palvelut	Projektin ohjaus ja hallinta	50	200	50
		Määrittelytyö	200	100	200
		Arkkitehtuurityö	150	100	200
		Palvelun toteutus	400	250	700
		Pilotointi ja pilottikäyttöönotto	8 000		
		<i>Yhteensä</i>	8 800	650	1 150

3.3.9 Palvelu ympäristön toteutus

Oppijan verkkopalveluhankkeen palvelu ympäristön toteutusvaiheessa määritellään ja toteutetaan palveluiden kehittämisen, pilotoinnin ja niiden tuottamisen tarvitsema palvelu ympäristö. Määrittelyn ohessa suunnitellaan ja kuvataan palvelu ympäristön kohdearkkitehtuuri ja miten palveluiden tilaajat ja käyttäjät hyödyntävät sitä.

Id	Vaihe	Alkaa	Loppuu
V9	Palvelu ympäristön toteutus	1.10.2011	31.12.2013
Alkuehdot: Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden viitearkkitehtuuri on tarkennettu ja toteutuksen tarvitsemat sanastot, tietomallit ja rajapinnat on määritelty ylätason määrittelyvaiheessa.			
Tulokset: Palvelu ympäristön toteutuksen määrittelyt ja kohdearkkitehtuurikuvaukset. Ympäristön toteutuksen suunnittelu- ja tuotosdokumentaatio, palveluiden pilotointi ja pilottikäyttöönottosuunnitelma sekä pilotointiraportit.			
Tulosten hyväksyminen: Hankkeen ohjausryhmä hyväksyy palveluiden määrittelyn ja kohdearkkitehtuurin kuvauksen sekä ympäristön tuotosdokumentaation ja pilotointisuunnitelman sekä -raportin. Ohjausryhmä hyväksyy vaiheen päättyneeksi.			

Resurssitarve

Nro	Vaiheen nimi	Resurssitarve	htp		
			Virkatyö	Korvattava virkatyö	Konsulttityö
V9	Palvelu ympäristön toteutus	Projektin ohjaus ja hallinta	25	150	50
		Määrittelytyö	100	100	100
		Ympäristön toteutus ja testaus	100	100	500
		<i>Yhteensä</i>	225	350	650

3.3.10 Oppijan verkkopalvelun käyttöönotto

Oppijan verkkopalveluhankkeen verkkopalvelun käyttöönottovaiheessa palvelukokonaisuudessa toteutetut palvelut siirretään tuotantokäyttöön vaiheittain. Vaiheen aikana viimeistellään suunnitellun palvelumallin toteutus, käynnistetään palveluiden organisointi sekä testataan palveluiden käyttöönotto.

Id	Vaihe	Alkaa	Loppuu
V10	Oppijan verkkopalvelun käyttöönotto	1.6.2012	31.10.2015
Alkuehdot: Oppijan verkkopalvelukokonaisuudessa kehitetyt palvelut on toteutettu ja palvelukokonaisuuden palvelumalli määritelty.			
Tulokset: Palvelumallin kuvaus, palveluiden käyttöönottosuunnitelma ja käyttöönoton ohjeistus.			
Tulosten hyväksyminen: Hankeen ohjausryhmä hyväksyy palvelumallin kuvauksen sekä palveluiden käyttöönotto-suunnitelma. Ohjausryhmä hyväksyy vaiheen päättyneeksi.			

Resurssitarve

Nro	Vaiheen nimi	Resurssitarve	htp		
			Virkatyö	Korvattava virkatyö	Konsulttityö
V10	Oppijan verkkopalvelun käyttöönotto	Projektin ohjaus ja hallinta	75	75	50
		Palvelumallin toteutus	200	200	200
		Käyttöönottotestaus	200	100	200
		Käyttöönotto	400	200	100
		<i>Yhteensä</i>	875	575	550

3.3.11 Hankkeen päättäminen

Oppijan verkkopalveluhankkeen päättämisvaiheessa viimeistellään kehittämisen kohteiden dokumentaatio, arvioidaan toteutuksen onnistuminen sekä toteutetaan hankkeen loppuraportti.

Id	Vaihe	Alkaa	Loppuu
V11	Hankkeen päättäminen	1.10.2013	31.10.2015
Alkuehdot: Oppijan verkkopalvelukokonaisuudessa kehitetyt palvelut on toteutettu, palvelukokonaisuuden palvelumalli määritelty ja palveluiden käyttöönotto on käynnistetty.			
Tulokset: Palvelumallin kuvaus, palveluiden käyttöönottosuunnitelma ja käyttöönoton ohjeistus.			
Tulosten hyväksyminen: Hankeen ohjausryhmä hyväksyy hankkeen arvioinnin ja loppuraportin. Ohjausryhmä hyväksyy vaiheen päättyneeksi.			

Resurssitarve

Nro	Vaiheen nimi	Resurssitarve	htp		
			Virkatyö	Korvattava virkatyö	Konsulttityö
V11	Hankkeen päättäminen	Toteutuksen dokumentointi	20	20	100
		Toteutuksen onnistumisen arviointi	20	20	20
		Loppuraportointi	10	20	
		<i>Yhteensä</i>	50	60	120

3.4 Riskit

Oppijan palvelukokonaisuus -hankkeen esiselvityksessä tunnistettiin keskeiset riskitekijät ja tiedostettiin, että riippuvuudet ovat merkittävä riskiä lisäävä tekijä. Tästä syystä päätettiin kartoittaa palvelujen ja palvelukokonaisuuksien osalta niin ulkoiset kuin sisäiset riippuvuudet. Toteutuksen käynnistyessä järjestettiin riskiseminaari. Riskien käsittely kohdistettiin palveluihin ja palvelukokonaisuuksiin, koska hanketta ei oltu tässä vaiheessa vielä tarkasti projektoitu.

Ulkoisia tekijöitä, joista palvelut ovat riippuvaisia, ovat mm. hankkeen erilaiset osaprojekti sekä ulkoisten sidosryhmien tarjoamat palvelut ja järjestelmät. Hankkeessa on useita eri osakokonaisuuksia, jotka ovat riippuvaisia toisistaan. Yhden osakokonaisuuden toteutus vaati muiden osakokonaisuuksien riittävän pitkälle vietyä valmiusastetta.

Palvelujen kriittisyysarviossa palveluja on tarkasteltu seuraavista eri näkökulmista:

- **Kustannus / hyöty.** Määritelty palvelulle välitön ja välillinen hyötytavoite sekä kustannusennuste.
- **Riippuvuus muista palveluista.** Määritelty palvelulle, kuinka riippuvainen se on muista sisäisistä ja ulkoisista palveluista.

- **Riippuvuus muille palveluille.** Määritelty palvelulle, kuinka tärkeä se on muiden sisäisten ja ulkoisten palveluiden toteutumisen kannalta.
- **Kriittisyys kokonaisuudessaan.** Em. tekijät määrittelemällä saatu esille tieto siitä, kuinka kriittinen kyseinen palvelu on kokonaisuudessaan hankkeen kannalta.

Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden HSLiite 5: Riskirekisteri ja riskienhallintasuunnitelma täydentyvät ja tarkentuvat hankkeen edetessä.

4 Resurssit

4.1 Resurssisuunnitelma

Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden resurssisuunnitelma. Suunnitelman tiedot on esitetty tarkemmin kappaleessa 3.3. hankkeen toteutus toteutusvaiheittain.

Nro	Vaiheen nimi	Resurssitarve	htp		
			Virkatyö	Korvattava virkatyö	Konsulttityö
V0	Hankkeen ohjaus ja hallinta	Vaiheen toteutus	450	600	150
V1	Hankkeen organisointi	Vaiheen toteutus	40	0	0
V2	Verkkopalvelun ylätasoin määrittely	Vaiheen toteutus	105	190	150
V3	Hakeutujan tietopalvelu	Vaiheen toteutus	18 340	100	17 280
V4	Todennetun osaamisen rekisteri	Vaiheen toteutus	3 250	1 100	1 700
V5	Opintojen aikaiset palvelut	Vaiheen toteutus	2 650	400	850
V6	Siirtymävaiheen palvelut	Vaiheen toteutus	5 150	500	1 150
V7	Työvoima- ja elinkeinoelämän valmi	Vaiheen toteutus	500	240	430
V8	Opetuksen järjestäjien palvelut	Vaiheen toteutus	8 800	650	1 150
V9	Palveluympäristön toteutus	Vaiheen toteutus	225	350	650
V10	Oppijan verkkopalvelun käyttöönotto	Vaiheen toteutus	875	575	550
V11	Hankkeen päättäminen	Vaiheen toteutus	50	60	120
	<i>Yhteensä</i>	Hankkeen toteutus	40 435	4 765	24 180

4.2 Budjetti

Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden kustannus-hyötylaskelmadokumentaatio on päivitetty ja käsitelty SADe-johtoryhmässä 18.10.2012. Hankkeen aikataulun muuttuessa kehittämiskustannusten jakautuminen on tarkennettu vuosille 2014–2015.

Hankkeen kustannusarvio

Hankkeessa syntyvän ratkaisun kokonaiskustannukset on laskettu SADe-kaudelle sekä arviona 12 vuoden elinkaarelle. Tämä on toteutettu elinkaaren vaiheittain siten, että on otettu huomioon luontevat kokonaisuudet ja tehtävät aina esisuunnittelusta ylläpitoon asti. Kustannukset on jaettu kunkin elinkaaren vaiheen kohdalla eri vuosille suunnitellun kehittämisajataulun mukaisesti.

Kustannusarvio sisältää sekä ostot ulkopuolisilta että hallinnon oman työn ja kustannukset on luokiteltu SADe-korvattaviin ja Ei-SADe-korvattaviin kustannuksiin VM:n ohjeistuksen mukaisesti.

Keskeisimmät kustannustekijät

Palvelukokonaisuuteen sisältyvien kansallisten palveluiden sisällöltään vaativa monimutkainen määrittely- ja suunnittelutyö sekä ohjelmointipalveluiden määrä ja ohjelmistotuotantoprosessin ohjaus. Eri ikäisille oppijoille ja viranomaisille tuotettavien palveluiden käytettävyys edellyttää panostusta integraatiopalveluihin, tietoturvaan ja käyttäjähallintaan.

Asiakaskäyttöönottorahoituksen budjetti vaiheittain käyttöönotettaville palveluille:

Asiakaskäyttöönoton kustannusten jakautuminen 2013–2015 (euroa)

	2013	2014	2015	yhteensä
ALPE	414 070	480 140		894 210
ALKU	70 000	189 870	85 600	345 470
ePerusteet	20 000	40 220		60 220
IHEP		40 000	50 000	90 000
HOPS		60 000	20 000	80 000
KOHVI		70 000	50 000	90 000
<i>Yhteensä</i>	504 070	880 230	313 800	1 698 100

Asiakaskäyttöönoton suunnitelma ja toteutukset on päivitetty hankesalkkuun.

Oppijan palvelukokonaisuuden hyödyt, vaikuttavuus ja kannattavuus

Kannattavuus

Hankkeen ja siinä toteutettavan ratkaisun kumulatiivinen kannattavuus kehittyy seuraavasti:

Hanke muuttuu kannattavaksi jo vuonna 2016 ja maksaa itsensä takaisin 2018 aikana.

Tiivistelmä hyödyistä ja säästöistä

Hankkeen keskeisimmät taloudelliset hyödyt

Suoritesäästöt

- Osaamisen arviointi
- Hakeutuminen (aikuiskoulutus)
- Siirtuminen koulutuksen järjestäjien välillä
- Oppijan omat palvelut
- Opintohallinnon automatisoidut palvelut
- 2. asteen laajennettu hakeutuminen

Tulevat kustannussäästöt

- Aikuiskoulutuksen paikallisten hakujärjestelmien rakentamisen poistuminen
- Nykyisen yhteyshakuympäristön ylläpito
- Komponentti- ja koosteiset palvelut
- Palveluiden uudelleenkäytettävyys laskee OKM/OPH investointitarvetta
- Kelan päällekkäisten tietovarantojen poistuminen

Kansallisten keskitetysti tuotettujen palveluiden ja määrältään ja suorituskyvyltään heterogeenisten opintohallinnon järjestelmien yhteentoimivuuden ja -sopivuuden takaamiseksi kokonaisarkkitehtuurityöhön tarvitaan edelleen merkittävää panostusta. Kehittämistapana on opetuksen ja koulutuksen järjestäjien osallistaminen sekä palveluiden rakentamisvaiheessa, käyttöönotoissa ja ylläpidossa.

4.3 Hankinnat ja sopimukset

Hankehallinta-, määrittely-, toteutus-, palvelualustaan liittyviä hankintoja on tehty ja tehdään edellä esitetyissä osakokonaisuuksissa. Hakeutujan palveluiden ja todennetun osaamisen rekisterin osalta hankinnat on keskittyneet puhtaasti resurssien hankkimiseen. Toimittajien resurssit toimivat Opetushallituksen työnohjauksen alaisuudessa.

5 Liiteluettelo

Nro	Liitteen nimi	Sisältö	Tallennuspaikka
1	Hakeutujan palvelut -projektisuunnitelma	Projektien tehtävät ja tavoitteet, organisointi ja hallinto, palvelukokonaisuuden vaiheistus ja tuotokset, resursien hallinta, hankinnat ja sopimukset, riskit	OPH
2	IHEP-projektisuunnitelma		OKM
3	SADe-ohjelman hallintamalli		OKM
4	Opintohallinnon viitearkkitehtuuri		OKM
5	Oppijan verkkopalvelukokonaisuuden riskitaulukko ja riskien hallinta	Palveluita koskevat riskit, todennäköisyydet, vaikutukset ja merkitykset sekä ehkäisyn tai varautumisen kuvaus	OKM
6	SADe-kriteerien toteutuminen		OKM
7	Asiakaskäyttöönottosuunnitelma		OKM, OPH
8	Viestintäsuunnitelma		OKM, OPH
9	SADe-toimintamallien hyödyntäminen		OKM
10	Pilotointisuunnitelma		OKM, OPH
11	Lainsäädäntövaatimukset		OKM
12	Laatusuunnitelma		OKM
13	Markkinakartoitus		OKM
14	Kustannushyötylaskelma		OKM
15	Hakeutujan palveluiden palvelukomponentit		OKM, OPH

OPPIJAN PALVELUKOKONAISUUDEN HALLINTA- JA RAHOITUSMALLI

Tilannekatsaus
SADe-johtoryhmä
11.6.2015

Erja Nokkanen ja Ritva Sammalkivi
Opetushallitus

Opintopolku.fi

Oppijan verkkopalvelun tavoitetila (v. 2010)

Oppija
Koulutuspalveluiden järjestäjä

Oppijan palvelut

Hakeutujan palvelut

Informaatio-
palvelut

Haku- ja
valintapalvelut

Opinto-, ura-,
ohjaus- ja
neuvonta
palvelut

Ensikertainen
ilmoittautuminen

Opintojen aikaiset palvelut

Ilmoittautuminen
(lukukausi,
läänsäölo yms.)

Opintojen aikaiset
tukipalvelut ja
hyvinvointipalvelut

Opintojen
suunnittelu ja
seuranta

Opintojen
rahoitus/etuudet

Tiedonsiirto- ja rajapintapalvelut siirtymävaiheessa

Kouluasteen
muutokset

Liikkuvuus
oppilaitoksesta
toiseen

Työelämän
siirtyminen

Työharjoittelu/
työssä oppiminen

Oppijan sisältöpalvelut

Opetus-
suunnitelman
ja tutkintojen
perusteet kuvaukset

Oppimateriaali-
palvelu / Verkko-
opetus

Oppija
Koulutuspalveluiden järjestäjä

Opintohallinnon palvelut

Opintohallinnon palvelut

Opiskelija-
tiedot

Opinto-
suunnitelmat

Luku-
järjestykset /
Resurssien
varaukset

Tutkinto- ja
kursslarviointi

Kodin ja koulun
/ yhteisön
vuorovaikutus

Opetustoimen sähköinen
asiakirjahallinta

Ohjaus- ja
johtamisjärjestelmä

Keskittynyt palvelu

Monistettava palvelukomponentti
(hajautettu käyttöönotto)

Palvelua ei toteuteta SADe -rahoituksella
(muutostarpeet tulee kuitenkin ottaa huomioon)

Tietovarantopalvelut

Todennetun osaamisen rekisteri

Koulutustilastot

Arviointi- ja tutkimustiedot

Työelämän tiedot

Tietovarastot

Opintopolku.fi

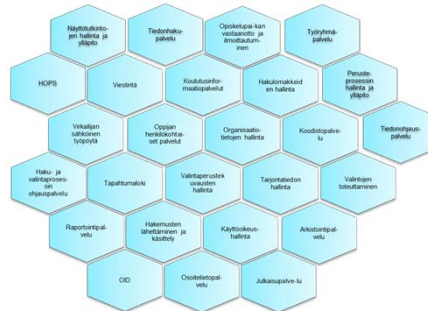
Oppijan verkkopalvelukokonaisuus – koulutuksen sähköinen sivistyskeskus

Opintopolku.fi

Loppukäyttäjille näkyvät
substanssipalvelut...

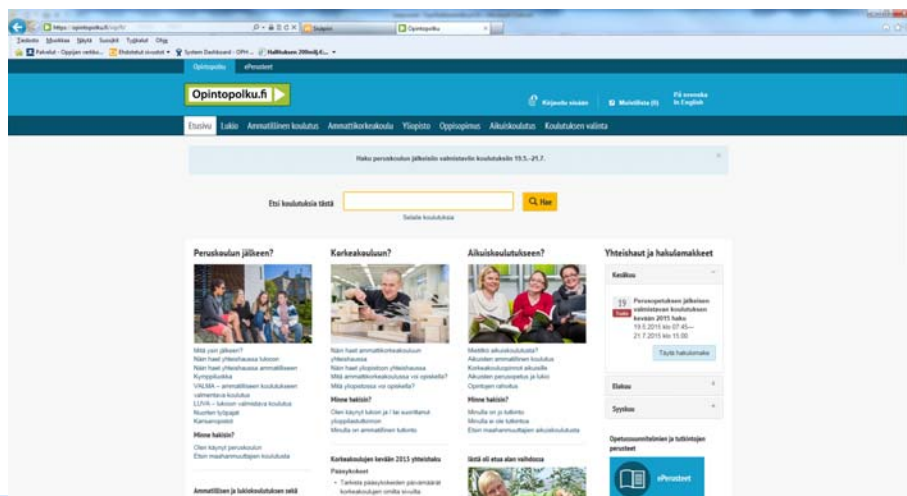

... koostuvat yhteisistä, avoimista ja uudelleenkäytettävissä järjestelmäpalvelusta, toteutus avoimella lähdekoodilla (github)

Opintopolku.fi

Oppijan verkkopalvelukokonaisuus – www.opintopolku.fi

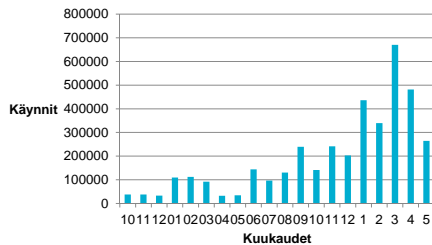
Opintopolku.fi

Ajanjakso 1.10.2013 – 31.5.2015

Studyinfo.fi

Opintopolku.fi

Opintopolku käyttö
10/2013 - 5/2015

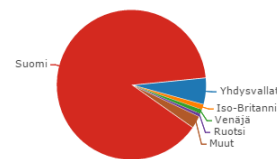
Yli 3,8 milj. käyntiä,
yli 15,3 milj. yksilöllistä sivunavausta

Keskimäärin 194 474 käyntiä
kuukaudessa

Kävijäennätys 8.4.2015: 47 805 käyntiä/vrk, 434 840 yksilöllistä sivunavausta

Kävijän sijainti (Maa)

— Käynnit

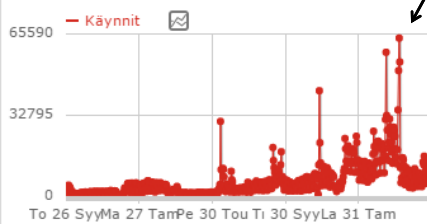
Käyttö älypuhelimella 16,1 % ja tabletilla 8,2 %

Käynnin kesto keskimäärin 8 min 55s

Suoraan 37,5%, Hakukoneen avulla 31,4%, verkkosivujen kautta 27,2%, kampanjoista 3,9%

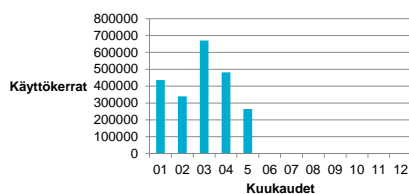
Opintopolku.fi

Muutos aikajaksolla

Käynnit ajanjaksolla 1.1.- 31.5.2015

Opintopolun käyttö
vuonna 2015

Yhteensä 2 192 350 käyntiä,
yli 10,3 milj. yksilöllistä
sivunavausta

Keskimäärin n. 438 000
käyntiä kuukaudessa

Opintopolku.fi

Selaimen kieli: suomi 81%, en (us)
11,8%, en (uk) 2,1%, ruotsi 1,3%,
venäjä 1,3%, muut 2,5%

8.4.2015
47 805
uniikkia
käyntiä/vrk ja
434 840
yksilöllistä
sivunavausta

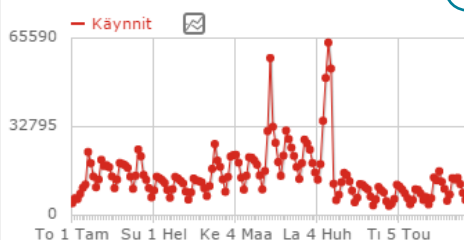
Älypuhelimella
19,7 % ja
tableteilla 10,3 %
kävijöistä

Käynnin kesto
keskimäärin
9 min 28 s

Kävijöistä 36,7 % tulee Opintopolkuun
suoraan, 36,7 % hakukoneen, 26,2 %
verkkosivujen ja 0,4% kampanjojen kautta

Selaimet: Chrome 34,9%, Firefox
18,7%, IE 13,1%, muut 33,3%

Muutos aikajaksolla

Opintopolku.fi

Rahoitusmalli opintopolun keskitetyissä palveluissa

- Opetus- ja kulttuuriministeriö tulosohjaa Opetushallitusta, jolloin tavoitteet ja vaikuttavuus sovitaan tulossopimuksessa
- Palveluiden ylläpitorahoitus on vuosittain Opetushallituksen toimintamenomomentin alamomenttina. TTS:ään on kirjattu vuosittainen 10% säästötavoite alkaen vuodesta 2016
- Palvelun kehittäminen jatkossa toteutetaan erillisinä kehittämishankkeina, jotka rahoitetaan erikseen myönnettävillä määrärahoilla. Kehittämistarpeet nousevat pääasiassa asiakkaiden tarpeista ja erityisesti lainsäädännön muuttessa.

Oppijan keskitetty palvelukokonaisuus ja sen hallinta

Oppijan verkkopalveluhankkeessa tehty työ muodostaa pohjan laajemmalle palvelukokonaisuudelle

- Oppijan palvelut on Opetushallituksen ja muiden viranomaisten käytössä myös tulevilla hankkeilla
- Hyödynnetään Oppijan toteutettuja yleiskäyttöisiä tietojärjestelmäsovelluksia (koodistopalvelu, organisaatiopalvelu, lokipalvelu jne) niin paljon kuin mahdollista
- Yhtenäinen ylläpito ja työtavat kaikille palvelukokonaisuuden osapuolille
- Haetaan kustannussäästöjä ja ennakoitavuutta
- Opiskelijavalintapalvelut, ePerusteet, Aikuiskoulutuksen tutkintotoimikuntapalvelu (AITU) ja Aikuiskoulutuksen palautejärjestelmä (AIPAL) ovat palvelukokonaisuuden osia ja ovat/tulevat osaksi yhtenäistä ylläpitoa

- **Yhteentoimivuus**
 - Uudet palvelut toteutetaan Oppijan arkkitehtuuriperiaatteiden mukaisesti
 - Uudet tietojärjestelmät toimivat osana palvelukokonaisuutta
 - Tietohallintolain velvoitteiden täyttäminen
- **Avoimuus**
 - Palvelukokonaisuuden lähdekoodi julkaistaan (open source, Github)
 - Palvelukokonaisuuden avoin tieto tarjotaan (open data)
 - Palvelukokonaisuuteen liittyvä dokumentaatio on saatavilla
- **Yhtenäisyys**
 - Ylläpidon yhtenäiset työ- ja toimintatavat
 - Toiminnan ja kustannusten ennakoitavuus tietojärjestelmien osalta
 - Palvelukokonaisuuden johtaminen yhtenäisenä

```
graph TD; A[Opintopolku-johtoryhmä  
(= OPH:n johtoryhmä)] --> B[Opintopolku-omistajaryhmä  
(OPH:n toimintayksiköiden + sähköisten palveluiden koordinaatioryhmä)]; B --> C[Sähköisten palveluiden koordinaatioryhmä];
```

Keskitetty ohjaus

Opintopolku-johtoryhmä
(= OPH:n johtoryhmä)

Opintopolku-omistajaryhmä
(OPH:n toimintayksiköiden + sähköisten palveluiden koordinaatioryhmä)

Sähköisten palveluiden koordinaatioryhmä

- Tavoitteet, suunta ja visio
 - Vaikuttavuus ja hyödyt
 - Rahoitus, resurssit
 - Ylimmän tason sidosryhmiä
-
- Kehitystiekartta
 - Kustannus- ja hyötyarviointi sekä seuranta
 - Julkaisuohjaus (isot asiakaskäyttöönnotot / lanseeraukset)
 - Riskien hallinta
 - Hankinta ja projektointi
 - Opintohallinnon kokonaisarkkitehtuurinmukaisuuden varmistaminen

[illegible]

Kehityshankkeet/kokonaisuudet

OHP	Aiku	TOR	ePerusteet
AITU	IHEP	KSHJ II	

- Prosessin(tuotteen)omistajat
- Palvelunomistajat
- Kehitystiimit
- Projektikohtaiset sisällöt, aikataulut, yms.

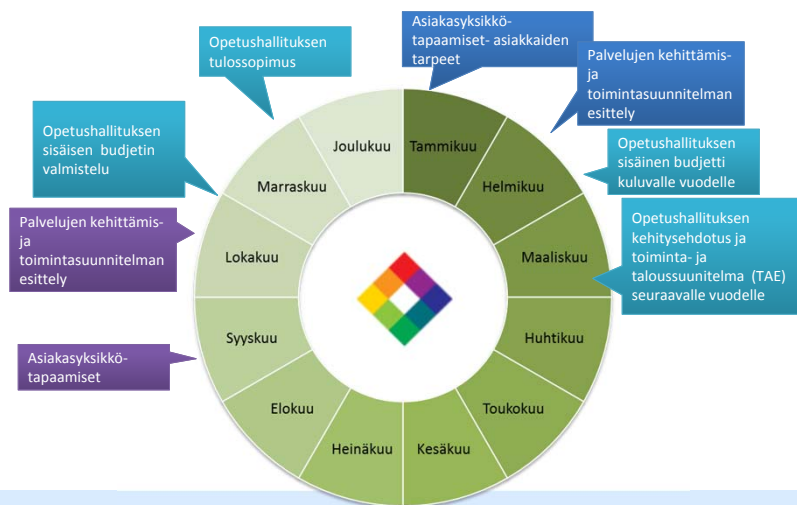
Palvelukokonaisuuden johtaminen

- Opetushallituksen palvelukokonaisuus toteuttaa Opetushallituksen strategiaa ja linjauksia
- Johtoryhmä käsittelee ja pääjohtaja päättää käytettävien resurssien kohdentamisesta
- Palvelukokonaisuuden toiminnan suunnittelu sidotaan vuositason toiminta- ja taloussuunnitelman (TTS) ja Opetushallituksen sisäisen budjetin (SIBU) valmisteluihin
- Palvelukokonaisuuden vuosikello rakentaa osaltaan Opetushallituksen vuosibudjetin esitystä ministeriöön ja mahdollistaa toiminnankuvausten, laajuuden määrittelyn ja tarpeet vuosibudjettiin
- **Huom!** Uudet suunnitteilla olevat palvelut esitetään tietojärjestelmäsalkussa, joka päivitetään kahdesti vuodessa yksiköiden toimesta

Opintopolku.fi

Palvelukokonaisuuden kehittämis- ja toimintasuunnittelu vuositason

Johtamisen vuosiprosessin aikataulu

Opintopolku.fi

Keskitetyn palvelukokonaisuuden hallinta- ja tuotantomalli ICT-toimittajien kanssa

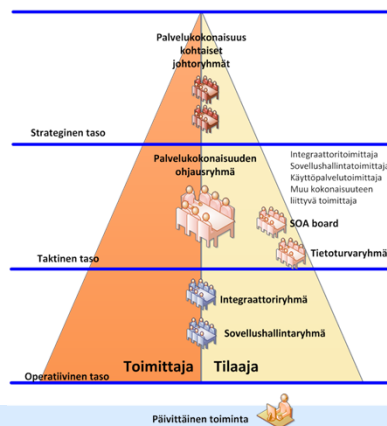

- Integraattoripalvelut
Cybercom, Gofore
- Sovellushallintapalvelut
Cybercom, Gofore
- Kapasiteettipalvelut
Cybercom, jatkossa Valtori
- Raportoinnin kapasiteetit
CSC, jatkossa Valtori
 - Operatiivisen raportointipalvelun sovellushallinta - CSC
- Tietoturvapalvelut
Nixu, jatkossa Valtorin kautta
- Pääarkkitehtipalvelut ja konsultointi tarvittaessa
QPR
- Sovelluskehitys
Reaktor, Codento, Arcusys, Visma, Eficode

Opintopolku.fi

ICT-toimittajaohjaus

- Strateginen taso – johtoryhmä (2 krt /v)
- Taktinen taso (innovatiivinen) – ohjausryhmä (4 krt/v)
- Operatiivinen taso – integraattori ryhmä, sovellushallintaryhmä, kapasiteettiryhmä vähintään 1 krt/kk

Opintopolku.fi

Kiitos!

erja.nokkanen@oph.fi
ritva.sammalkivi@oph.fi

Auditointiraportti, 19.9.2015

SADe-ohjelman hankkeiden auditointi

Oppijan palvelut, Auditointiraportti 9.9.2015, muutettu 19.9.2015

Tietoa auditoinnista

Auditoinnin tarkoitus

SADe-ohjelma toteuttaa kaikkien ohjelman hankkeiden auditoinnit ennen hankkeiden päättämistä. Auditointi suoritetaan osana riippumatonta arviointia. Auditoinneissa tarkastellaan hankkeiden toteutettuja tuotoksia suhteessa ajantasaisiin toteutussuunnitelmiin. Tämä auditointi koskee Oppijan palveluita.

Ajantasaisten toteutussuunnitelmien tuotoksia on arvioitu sanallisen kuvauksen lisäksi värikoodein:

Vihreä = tuotos on toteutettu ajantasaisen suunnitelman mukaisesti

Oranssi = tuotos on pääasiassa toteutettu, se ei kuitenkaan joiltain osin ole täysin tarkoituksenmukainen TAI muuttunut alkuperäisistä tavoiteilmauksista. Niin merkittävä osuus on kuitenkin toteutettu, ettei tätä ole järkevää merkitä punaisella.

Punainen = tuotos ei ole toteutettu ajantasaisen suunnitelman mukaisesti

Auditoinnissa käytetty aineisto

Tässä auditoinnissa käytetyt aineistot

- Oppijan verkkopalvelu. Hankesuunnitelma, v. 1.91 14.3.2013
- Oppijan projektiryhmän muistiot ja tilannekatsaukset eDuunista ajalta 2013-2015 (sekä word-muotoinen muistio että "Tilannekatsaus" -esitykset)
- Palaveri Ritva Sammalkiven kanssa 27.8.2015

Auditoinnin sisällöstä

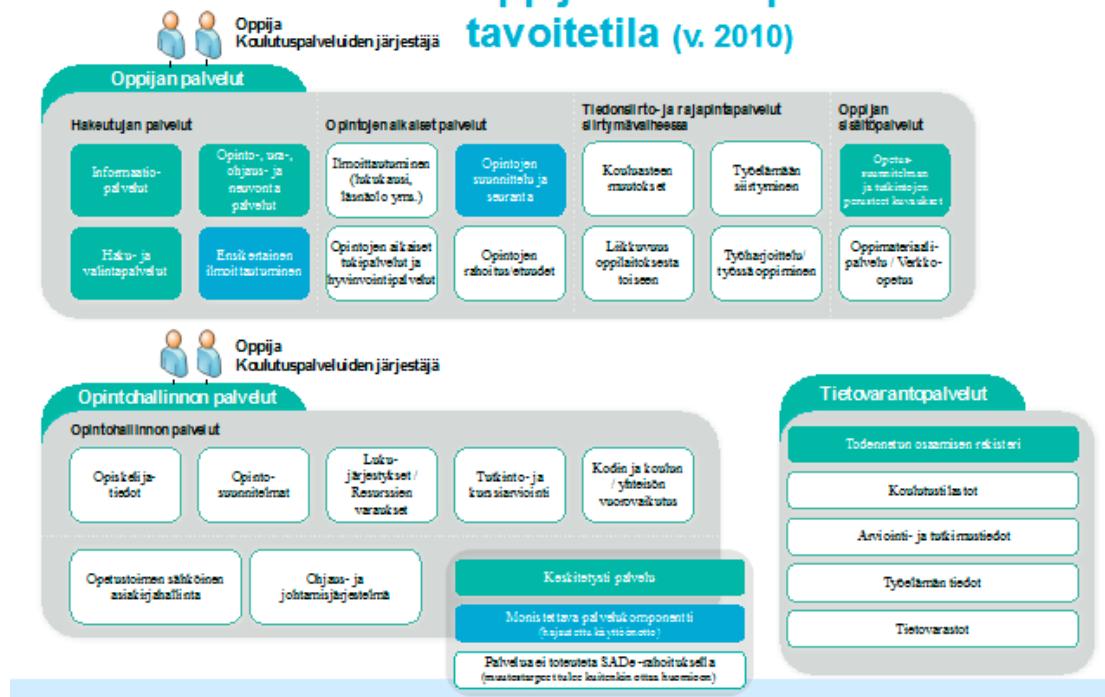
Auditointi käsittää ensisijaisesti hankesuunnitelmassa esitetyt tuotokset. Sen tulisi keskittyä SADe-rahoituksella rahoitettuihin palveluihin.

Koska kyseessä on laaja palvelukokonaisuus, on sopivat tarkkuustason löytäminen oleellista. Tässä auditointiraportissa on ensisijaisesti keskitytty niihin tuotoksiin, jotka on toteutettu SADe-rahoituksella. Joistakin hankesuunnitelman kirjauksia on kuitenkin säilytetty ja selkeyden vuoksi näitä palveluita on mainittu.

Tuotosten jäsentämisessä on käytetty kahta lähestymistapaa:

- Esiselvityksen lähtötilakuvaa sekä
- Hankesuunnitelmaa

Oppijan verkkopalvelun tavoitetilä (v. 2010)

Yllä kuvattu jäsennys perustuu esiselvitykseen. Alkuperäistä esiselvityksen mukaista ideaa jouduttiin rajaamaan rahoituksen vuoksi. Tällöin päätettiin toteuttaa keskitetysti erityisesti hakeutujan palvelut.

Oheisessa kuvassa Opintojen suunnittelu- ja seuranta tunnetaan palvelukokonaisuudessa myöhemmin nimellä eHOPS.

Oppijan sisältöpalveluissa Opetussuunnitelman ja tutkintojen perusteiden kuvaukset tunnetaan eOPS ja ePerusteet –käsitteillä hankkeen toteutuksen eri vaiheissa.

Tuotosten auditointi

Oppijan verkkopalvelun yltäason määrittely (Hankesuunnitelman muotoilu)	
1. Vision ja suunnitelman tarkentaminen palvelukokonaisuuden arkkitehtuuria koskien.	Toteutettiin vuonna 2010 joka käynnistyi palvelukokonaisuuden arkkitehtuuriverkoston työskentelyllä, arkkitehtuurin tarkentamisella, osallistumisella koulutuksen sanastotyöhön sekä palveluiden tietomallien ja rajapintojen määrittelyllä sekä hakeutuvien palveluiden palvelumalli.
2. Osana yltäason määrittelyä tuotetaan palvelukokonaisuuden toteutuksen pohjaksi tarvittava sanasto ja käsitteistö sekä määritellään tietotarpeet ja rakenteet palvelukokonaisuudessa toteutettaville rajapinnoille.	<p>Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) käynnisti vuonna 2010 opetustoimen sanastotyön osana SAdE-ohjelman Oppijan palvelukokonaisuuden esiselvitystä. Oppijan palvelukokonaisuuden esiselvitystä. Vuonna 2011 työtä jatkettiin OKM:n asettaman tietotuotantoryhmän sanastoja-oksessa ja vuonna 2012 OKM:n koordinoimien koulutukseen liittyvien tietohallintohankkeiden (Oppijan palvelukokonaisuus, RAKETTI-hanke, opetushallinnon raportointipalvelu Vipusen kehittäminen) välisenä yhteistyönä, jota hankkeiden vastuuhenkilöt koordinoivat.</p> <p>Tämän niin sanotun OKSA-työn luonnokset valmistuivat ensimmäisen kerran vuonna 2011. Työ jatkuu opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla. Uusin luonnos on päivätty 3.8.2015.</p> <p>Oppijan palvelukokonaisuus on ollut mukana työssä.</p>
Hakeutujan /oppijan palvelut (ei sisällä erillisrahoituksella koskevaa korkeakoulujen hakua). (Hankesuunnitelman muotoilu)	
Palvelukokonaisuus sisältää koulutustiedon verkkopalvelun (opintopolku.fi)	<p>Koulutustiedon verkkopalvelu ja opintopolku.fi ja Studieinfo.fi-sivusto avattiin 2013. Studieinfo-sivusto otettiin vaiheittain käyttöön keväällä 2015. Käytännössä kuitenkin muun kielistä aineistoa on ollut saatavilla aiemminkin.</p> <p>Opintopolku-sivun konseptin käytettävyyden kehittämiseen on kiinnitetty huomiota koko hankkeen ajan. Lisäksi esim. 2015 toteutettiin erillinen projekti sivuston konseptin käytettävyyden kehittämiseksi SAdE-ohjelmasta saadulla lisärahoituksella.</p>
Haku- ja valintapalvelut ammatilliseen koulutukseen, lukiokoulutukseen, perusopetuksen jälkeisiin valmistaviin ja valmentaviin koulutuksiin	<p>Palvelukokonaisuus on toteuttanut kaikki suunnitellut haku- ja valintapalvelut.</p> <p>Kevään 2014 ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishaku</p> <p>Perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen haku</p> <p>Syksyn 2014 yhteishaku</p> <p>Kevään ja kesän 2015 haut opintopolussa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteishaku ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen - Haku erityisopetuksena järjestettävään ammatilliseen koulutukseen - Haku perusopetuksen jälkeiseen valmistavaan koulutukseen - Kaikkiin edellä mainittuihin koulutuksiin on myös lisähaut koulutuksen järjestäjien tarpeiden mukaisesti <p>Aikuiskoulutuksen hakupalvelut, jotka toteutettiin osittain.</p> <p>Suurin osa kevään 2015 yhtäaikaisten hakuprosessien vaiheista on edellyttänyt onnistuakseen toimintojen ja toimintatapojen hiomista ja järjestelmäkehitystä (Oppijan projektiryhmä 9.6. esittelyaineistot)</p> <p>On huomattava, että eri hauissa on eri aikataulut ja omat prosessinsa.</p> <p>Valintavaiheen palvelut pitävät sisällään myös esimerkiksi arvosanarekisterin muodostamista.</p>
Haku ja valintapalvelut aikuiskoulutukseen	<p>Aikuiskoulutuksen tarjontaa pystyi syöttämään opintopolkuun 9/2014 alkaen.</p> <p>Aikuiskoulutuksen hakupalvelu hakijoille avattiin 15.10.2014</p>
Koulutustieto-, urasuunnittelu ja ohjaus- ja neuvontapalvelut	<p>Koulutustarjontaa koskevaa tietoa on systemaattisesti lisätty opintopolku.fi-palveluun palvelun kehityksen aikana. Palvelu kattaa arviointihetkellä kaikki koulutusasteet.</p> <p>Oma opintopolku.fi-palvelu kirjautuneille käyttäjille otettiin käyttöön syksyllä 2014</p> <p>Opintopolku.fi-sivustolle on koottu kattavasti tietoa koulutukseen hakeutumisesta, koulutusvaihtoehtoista sekä yhteydet eri toimijoiden tuottamiin koulutuksen ohjaus- ja neuvontapalveluihin.</p> <p>Lisäksi on toteutettu virkailijapalvelut koulutuksen järjestäjille (ks. kuvaus myöhemmin)</p>
Ensikertainen ilmoittautuminen esi- ja perusopetukseen (IHEP)-projektissa tuotettavan palvelun mahdollista liittämistä osaksi kansallisia Hakeutujan palveluita.	<p>Palvelukokonaisuudessa on toteutettu IHEP-palvelun määrittelytyötä koko projektin ajan.</p> <p>Alkuperäisessä suunnitelmassa IHEP-palvelulle on määritelty hajautettu toteutus. Määrittelytyön yhteydessä perusopetus edustajat esittivät kansallista keskitettyä palvelua. OKM on päättänyt, ettei keskitettyä ylläpitoa Opintopolun yhteyteen. Tällä hetkellä pohdinnassa seuraavat askeleet. (Oppijan projektiryhmä 9.6.2015).</p>
Opintojen aikaiset palvelut (sis. Oppijan sisältöpalvelut)	
"muodostuvat koulutusasteesta riippumatta mm. informaatiopalveluista, ilmoittautumispalveluista, opintojen suunnitteluun, seurantaan ja etenemiseen liittyvistä palveluista, vuorovaikutuspalveluista, tutkinnon tai tutkinnon osien suorittamisesta ja työelämään siirtymiseen liittyvistä palveluista."	
Keskitettyinä palveluina toteutetaan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan liittyviä palveluita	<p>ePerusteet-hankkeessa on rakenteistettu tutkinnon perusteet vuonna 2015.</p> <p>OPS-työkalu toimii ePerusteet-palvelussa. Työkalun kuvaus on esitetty myöhemmin.</p> <p>Tällä hetkellä on eHOPS-työkalun kehittämiseksi useita hankkeita, jotka on tehty muulla kuin SAdE-rahoituksella.</p> <p>eHOPS: Palvelun tekninen toteutus ei ole käynnistynyt: Määrittelyn mukaisen eHOPS-palvelun toteutuksen edellytyksenä se, että koulutuksen järjestäjät löytävät yhteisen tavan ePerusteensa pilkkomiseksi moduulia pienemmälle tasolle -> toiminnallisuudet ottamaan huomioon sekä hakeutumisvaihe että opiskelu-aika (Projektiryhmä 9.6.)</p>

Opetuksen järjestäjien palvelut (Huom. myös opintohallinnon palvelut) – Hankesuunnitelman muotoilu	
Opintosuunnitelmien suunnitteluun ja tekemiseen liittyvät palvelut	<p>eOpetussuunnitelmat ja tutkinnot projekti päättynyt 30.4.2015 ja palvelussa on siirrytty ylläpitoon</p> <p>Palvelun kehitysjohto valmisteltu ja priorisoitu</p> <p>ePerusteet-palvelussa (ks. jäljempänä) on vaihteellisessa käyttönotossa Ops-työkalu, joka toimii paikallisten opetussuunnitelmien laatimisen ja julkaisemisen alustana. Se mahdollistaa paikallisen opetussuunnitelman laatimisen seutukunnallisena, kuntakohtaisena tai koulukohtaisena. Ops-työkalun avulla opetuksen järjestäjä voi laatia, julkaista ja päivittää perusopetuksen opetussuunnitelmansa sähköisesti.</p>
Työpaikkoihin, työharjoitteluun, yhteisöön liittyvät vuorovaikutuspalvelut.	Tähän palveluun liittyvät Opintopolku.fi-sivujen ohjaukset sekä työssäoppimisen kohtaamispaikan vuorovaikutuspalveluita. Muita palveluita tähän liittyen ei ole tehty.
Osana opetuksen järjestäjien palveluita toteutetaan valtakunnallisten opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden rakenteistaminen ja sähköistämisen sekä integraatiot opintohallintojärjestelmiin.	<p>ePerusteet-palveluun on tuotettu ammatillisen perustutkintojen perusteet sekä yleissivistävän koulutuksen osalta esiopetuksen ja perusopetuksen sekä lisäopetuksen opetussuunnitelmien perusteet sähköisessä ja rakenteistetuissa muodossa. Ammatti- ja erikoisammattitutkintoja täydennetään palveluun koko ajan. Tämä tarkoittaa, että perusteista voi hakea sisältöjä erilaisiin hakuehdoihin ja tuottaa perusteista erilaisia koosteita.</p> <p>Esiopetuksen ja perusopetuksen sekä lisäopetuksen opetussuunnitelmien perusteet ja julkaistut ammatillisten perustutkintojen perusteet ovat kaikille avoimesti selattavissa ja katseltavissa ePerusteet-palvelussa. Palvelussa julkaistujen perusteiden ja opetussuunnitelmien sisältöjä voidaan hyödyntää muissa järjestelmissä tiedonsiirtojärjestelmän kautta.</p> <p>Kaikki perustutkinnot julkaistu palvelussa.</p> <p>Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen julkaisu aloitettu, ruotsinkielisten perusteiden siirto aloitettu</p> <p>Ensimmäiset perustetyöryhmät aloittaneet työskentelyn ePerusteissa (6/2015)</p>
Virkailija-palvelut (ei suoraan kirjattuna suunnitelmaan).	<p>Opintopolun virkailijapalvelu otettiin käyttöön 2011.</p> <p>Opintopolun virkailijapalvelussa virkailijalla on käytössään kaikki ne työkalut, joita virkailija tarvitsee työssään eri koulutusasteiden hakuihin ja opiskelijavalintoihin liittyen, olipa kysymys sitten koulutustarjonnan tallentamisesta, hakemusten käsittelystä tai valintojen toteuttamisesta. Myös kaikki virkailijoille Opintopolun käyttöön liittyvä ohjeistus löytyy virkailijasovelluksesta.</p>
Tietovarantopalvelut (Tavoitella – kuvan muotoilu)	
Todennetun osaamisen rekisteri "Todennetun osaamisen rekisteriin kerätään julkisin varoin järjestetyn ja julkisin varoin tuetun koulutuksen kautta saatu ja todennettu osaaminen" (Hankesuunnitelmassa kohdassa "hakeutujan palvelut")	<p>Oppijan palvelukokonaisuudessa toteutetaan TOR:n ensimmäinen vaihe: suoritusrekisteri sähköisiä haku- ja valintapalveluita varten.</p> <p>Suoritusrekisteri valmistui 2014 hakua varten.</p> <p>Tällä hetkellä on perusopetuksen päättöluokkalaisten tiedot siirretään palveluun vuoden vaihteessa. Yhteys toimii VTJ:n kanssa hakuja varten.</p> <p>Jatkohanke on käynnistynyt 08/2015 OKM:n toimesta ja rahoitus toteutetaan muulla rahoituksella.</p>
Opetussuunnitelmien ja tutkintojen sähköiset perusteet (eOps) -projekti on osatodennetun osaamisen toteutusta. Projekti tuottaa yhtenäisen mallin opetussuunnitelmien- ja tutkintojen perusteiden kuvaamiseksi ja julkaisemiseksi. (Hankesuunnitelma, kohdassa hakeutujan palvelut)	<p>eOpetussuunnitelmat ja tutkinnot projekti päättynyt 30.4.2015 ja palvelussa on siirrytty ylläpitoon</p> <p>Palvelun kehitysjohto valmisteltu ja priorisoitu</p>
Siirtymävaiheen palvelut (rajapinta- ja integraatiopalveluita)	
Siirtymävaiheen palvelut ovat oppijalle ja palvelujen tuottajille keskitetysti tarjottavia palveluja kaikissa siirtymävaiheen tilanteissa (esim. esiopetuksesta perusopetukseen, alakoulusta yläkouluun siirtyminen, peruskoulusta toiselle asteelle, toiselta asteelta korkeakouluun, opiskelupaikan vaihtaminen oppilaitoksesta toiseen, jatko-opiskelun aloittaminen, työharjoittelun aloittaminen, työssä oppiminen, tai työelämään siirtyminen).	<p>Osa näistä muotoiluista tulee suoraan esiselvityksestä eikä niihin ole saatua SADe-rahoitusta.</p> <p>Käytännössä kaikki oppijan palvelut tukevat oppijoita eri siirtymävaiheissa. Siirtymävaiheisiin liittyvät kouluasteen muutokset, työelämään siirtyminen jne. Valtaosa palveluista kohdentuu nyt toiselle asteelle siirtymiseen (SADe-rahoitteisissa) sekä lisäksi korkeakouluun siirtymiseen (ei-SADe-rahoitteiset korkeakoulu-haku -palvelut sekä esimerkiksi parhaillaan rakennettava siirtohaku).</p> <p>Opintopolku.fi-palvelussa on lisäksi oppimisopimuksen kohtaamispaikka, jossa on edellä kuvattua kaltaisia oppisopimukseen ja työssä oppimiseen liittyviä vuorovaikutuspalveluita.</p>

Muita huomioita:

Oppijan palveluiden esiselvityksen mukaisesta visiosta on jouduttu karsimaan useita palveluita sillä SADe-rahoitus toteutui ajateltua suppeampana. Käytännössä tekninen toteutus on perustunut palvelukomponentti-ajatteluun, joka on mahdollistanut nopean reagoinnin.

Edellä kuvattujen perustuotosten, jotka muodostavat oppijan palvelun rungon, lisäksi on toteutettu yhteiskäyttöisiä palveluita, joita ei ole listattu suunnitelmien mukaisina tuotoksina, mutta jotka ovat olleet välttämättömiä palvelujen toteutukselle:

- Osoitetietojärjestelmä (kaikki kansallinen koulutus)
- Oppijainumero
- Koodistopalvelut
- Käyttäjähallinnan ratkaisut
- Lokituspalvelu

Kuvailulehti

Julkaisija Osasto	Opetus- ja kulttuuriministeriö			Julkaisuaika joulukuu 2016
Tekijä(t)				
Julkaisun nimi	SADe-ohjelman Oppijan palvelukokonaisuus, Loppuraportti			
Julkaisusarjan nimi ja numero	Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:25			
Julkaisun teema	koulutus			
Julkaisun osat	raportti ja liitteet			
Tiivistelmä	<p>Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelma (SADe-ohjelma) tuottaa valtakunnalliseen käyttöön laadukkaita ja yhteentoimivia julkisen sektorin sähköisiä palveluita. Palveluiden tavoitteena on tarjota hyötyä kansalaisille, yrityksille, yhteisöille ja viranomaisille, vahvistaa kustannustehokkuutta sekä tuottaa säästöjä. SADe-ohjelmassa on kehitetty sähköisiä palveluita seitsemässä eri hankkeessa, joista yksi hanke on opetushallinnon alainen Oppijan palvelut –hanke.</p> <p>Oppijan verkkopalveluiden tavoitteena on ollut tuottaa kansalaisille ja palveluita käyttäville koulutustoimille ja muille viranomaisille yhden luukun periaatteella toimiva kansallinen sivistyskeskus. Sähköinen palvelukokonaisuus on luotu vaiheittain vuosina 2011–2015. Palvelun kautta kansalaiset saavat mm. tietoa eri koulutusasteiden koulutusmahdollisuuksista ja hakeutuvat opiskelemaan sähköisen haun ja asioinnin avulla. Oppijan palvelussa on uudistettu jo olemassa olleita, osittain päällekkäisiä ja elinkaarensa lopussa olleita koulutustiedon palveluita sekä tietojärjestelmiä. Lisäksi palvelukokonaisuuteen on luotu kokonaan uusia palveluita.</p> <p>Oppijan palvelun nimi on Opintopolku.fi., ruotsiksi Studieinfo.fi ja englanniksi Studyinfo.fi. Opintopolku.fi sisältää tietoa tutkinnoista, ammateista ja opiskelusta eri koulutusasteilla. Opintopolun kautta voi hakea opiskelemaan eri koulutusasteille.</p> <p>Asiakkaalle suunnattujen palveluiden taustalla toimii järjestelmäpalvelukokonaisuus, joka on toteutettu palvelukeskeisen arkkitehtuurin mukaisesti avoimia rajapintoja hyödyntäen. Palvelujen tavoitteiden ja laadun toteutumista seurataan säännöllisesti eri mittareilla, joita ovat esimerkiksi käyttäjämäärät, asiakaspalvelun yhteydenottojen määrä, saadut palautteet ja kustannushyötyjen laskenta.</p> <p>Opintopolun tulee mahdollistaa aiempaa joustavampien, henkilökohtaisten opintopolkujen tarjoaminen. Opetushallitus laati syksyn 2015 aikana kehittämissuunnitelman, jossa huomioidaan Sipilän hallitusohjelman osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeiden palvelulle asettamat vaatimukset.</p> <p>Todennetun osaamisen rekisteriin (05/2016 KOSKI) tullaan keräämään suomalaisessa koulutusjärjestelmässä tuotetut opintohistoriatiedot. Keskitetyn tietovarannon kautta tiedot ovat sekä oppijan itsensä että viranomaisten (KELA, TE-toimistot, Tilastokeskus) sekä työnantajien käytettävissä.</p> <p>Oppijan palvelukokonaisuuteen on liitetty erillisrahoituksen avulla toteutettava korkeakoulujen sähköinen hakujärjestelmäprojekti. Korkeakoulujen yhteinen sähköinen hakujärjestelmäprojekti (KSHJ) on asetettu erikseen (dnro OKM/116/040/2010) eikä se näin ollen ole kuulunut Oppijan palvelukokonaisuus –projektiorganisaation alaisuuteen.</p> <p>Oppijan palvelut on arvioitu Valtiontalouden tarkastusviraston raportissa (235/54/2014) kustannustehokkaaksi ja asiakaslähtöiseksi palvelukokonaisuudeksi. Palvelua käytti vuonna 2015 yli 4,4 miljoonaa kävijää.</p>			
Asiasanat	sähköinen asiointi, verkkopalvelut, koulutus			
URN	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-414-6			
	ISBN (nid.)	ISSN (painettu)	ISBN (PDF)	ISSN (PDF)
	-	-	978-952-263-414-6	1799-0351
	Sivumäärä	Kieli	Dnro	
	178	suomi	5/240/2010	
Julkaisun jakelu/ myynti	www.minedu.fi/julkaisut http://julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi			
Julkaisun kustantaja	Opetus- ja kulttuuriministeriö			

Presentationssblad

Utgivare Avdelningen	Undervisnings- och kulturministeriet			Utgivningsdatum december 2016
Författare				
Publikationens namn	Programmet för påskyndande av elektronisk ärendehantering och demokrati (SADe) – Webbtjänst för lärande, Slutrapport			
Seriens namn och nummer	Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2016:25			
Publikationens tema	utbildning			
Publikationens delar	Rapport och bilagor			
Referat	<p>Programmet för påskyndande av elektronisk ärendehantering och demokrati (SADe) producerade kvalificerade och interoperabla e-tjänster för riksomfattande användning inom den offentliga sektorn. Tjänsterna ökar kostnadseffektiviteten, ger besparingar och gagnar såväl medborgare, företag och organisationer som kommuner och statliga myndigheter. I SADe-programmet utvecklades digitala tjänster i sju olika projekt, av vilka en var Webbtjänst för lärande, som var underställd undervisningsförvaltningen.</p> <p>Målsättningen i Webbtjänst för lärande -projektet har varit att för medborgare, utbildningsaktörer och myndigheter utveckla ett nationellt bildningscenter där alla tjänster är tillgängliga över en disk. Den digitala tjänstehelheten utvecklades stegvis under åren 2011-2015. Medborgarna kan via tjänsten bl.a. bekanta sig med olika utbildningsmöjligheter och söka till utbildning via elektronisk ansökan och ärendehantering.</p> <p>I Webbtjänsten för lärande -projektet förnyades existerande tjänster och datasystem som var delvis överlappande och i ändan av sin livscykel. Därtill utvecklades nya tjänster som infogades i tjänstehelheten. Namnet på webbtjänsten som uppstod inom projektet är på svenska Studieinfo.fi, på finska Opintopolku.fi och på engelska Studyinfo.fi. Studieinfo.fi innehåller information om examina, yrken och studier på olika utbildningsnivåer. Via Studieinfo kan man ansöka till utbildning på olika nivåer.</p> <p>I bakgrunden till Webbtjänsten för lärande finns en helhet av systemtjänster. De har utvecklats utgående från en tjänstecentrerad arkitektur och de utnyttjar öppna gränssnitt. Studieinfos målsättningar och kvalitet uppföljs ständigt med olika indikatorer, t.ex. antalet användare, antalet kontakter till kundtjänsten, feedback och beräkning av kostnadseffektivitet. Via Studieinfo är det möjligt att erbjuda flexibla, individuella studiebanor.</p> <p>Spetsprojekten för kompetens och utbildning i regeringen Sipiläs regeringsprogram ställer krav på fortsatt utveckling av Studieinfo. Utbildningsstyrelsen uppgjorde under hösten 2015 en utvecklingsplan där kraven beaktas. Till Registret för verifierat kunnande (Todenntun osaamisen rekisteri, TOR) kommer att samlas de studieprestationer som har avlagts inom det finländska utbildningssystemet. Uppgifterna i datalagret står studeranden, arbetsgivarna samt olika myndigheter (FPA, TE-byråerna, Statistikcentralen) till förfogande.</p> <p>Elektronisk ansökan till högskolor -projektet var kopplad till Studieinfo-tjänstehelheten, även om den förverkligades med separat finansiering. Projektet för Elektronisk ansökan till högskolor (KSHJ) tillsattes skilt och den organiserades i enlighet med Undervisnings- och kulturministeriets brev OKM/116/040/2010. Elektronisk ansökan till högskolor ingick därmed inte i Webbtjänst för lärande -projektets organisation.</p> <p>Enligt bedömningen i Statens revisionsverks rapport (235/54/2014) är Webbtjänsterna för lärande en kostnadseffektiv och kundorienterad tjänstehelhet. Tjänsten hade år 2015 över 4,4 miljoner användare.</p>			
Nyckelord	elektronisk ärendehantering, webbtjänst, utbildning, Studieinfo.fi			
URN	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-414-6			
	ISBN (tryckt)	ISSN (tryckt)	ISBN (PDF)	ISSN (Online)
	-	-	978-952-263-414-6	1799-0351
	Sidoantal 178	Språk finska	Dnro 5/240/2010	
Distribution/ beställningar	www.minedu.fi/publikationer http://julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi			
Förläggare	Undervisnings- och kulturministeriet			

Description

Published by Department	Ministry of Education and Culture			Date of publication December 2016
Authors				
Title of publication	SADe programme – the Learners’ Online Services, final report			
Series and publication number	Publications of the Ministry of Education and Culture, Finland 2016:25			
Theme of publication	Education			
Publication parts	Report and Appendixes			
Abstract	<p>The purpose of the Action Programme on eServices and eDemocracy (SADe programme) has been to provide interoperable, high-quality public sector services via digital channels. These services will improve cost-efficiency, create savings, and generate benefits to citizens, businesses, organisations and local and government authorities. Special attention has been paid to the achievement of cost benefits to municipalities. The programme has involved the development of electronic services in seven projects. One of these projects is the Learner’s Online Services portal that has been co-ordinated by the Ministry of Education.</p> <p>The aim of the Learners’ Online Services portal is to support studying and career planning via one online service that has been built between 2011 and 2015. Its services are intended for applicants, students, educational institutions and other education providers, companies and other business organisations as well as public administration and civic society. These services enable users to create and pursue individual learning paths, and they also promote lifelong learning by offering information on different educations and online applications. The service has replaced previous outdated and somewhat overlapping services and it also includes completely new services.</p> <p>The Learners’ Online Services is called Studyinfo.fi (Opintopolku.fi in Finnish, Studieinfo.fi in Swedish). The service includes information about e.g. education on offer, degrees, job opportunities. The service also includes online applications to different educational levels.</p> <p>The service is an entity that has been designed in accordance with the principles of Service Oriented Architecture and it utilizes open source codes. The quality of the service is measured regularly by using different measurements that include number of users, number of customer service contacts, feedback and the counting of cost-effectiveness.</p> <p>Further development of the service depends on the key government projects on education, most notably on the reform on vocational education. In the view of the reform Studyinfo.fi has to provide more flexible and personalized study paths than it does at the moment. The Finnish National Board of Education will make a development plan that includes the demands made by the key government projects.</p> <p>The Register of Verified Competence will include all educational transcripts included in the Finnish educational system. The centralized information will be available for both individuals and the relevant public sector officials (KELA, TEM) and employers.</p> <p>Application and selection to higher education (KSHJ) has been included in the service with separate funding and the project has been organized separately (dnro OKM/116/040/2010). Therefore KSHJ –project has not been a part of the SADe project organization.</p> <p>The National Audit office of Finland has stated in their report (235/54/2014) that the Learners’ Online Service is a cost-effective and customer-oriented service entity. The service has had over 4.4 M users in 2015.</p>			
Keywords	Eletronic services, online service, education, Studyinfo.fi			
URN	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-414-6			
	ISBN (print)	ISSN (print)	ISBN (PDF)	ISSN (Online)
	-	-	978-952-263-414-6	1799-0351
	Number of pages	Language	Dnro	
	178	Finnish	5/240/2010	
Sale/ Distribution	www.minedu.fi/publications http://julkaisutilaukset.valtionneuvosto.fi			
Published by	the Ministry of Education and Culture, Finland			

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja -sarjassa vuonna 2016 ilmestyneet

- 1 Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi –
kipupisteet ja toimenpide-esitykset
- 2 Tutkijanuran tilannekuva. Tutkijanuratyöryhmän
loppuraportti
- 3 Miten tohtorit työllistyvät
- 4 Taidenäyttelyiden järjestämiseen liittyvistä
sopimus- ja korvauskäytännöistä. Työryhmän
loppuraportti
- 5 Studiegångar och integrering av invandrare –
smärtpunkter och åtgärdsförslag
- 6 The educational tracks and integration of
immigrants – problematic areas and proposals
for actions
- 7 Opintotuen uudistaminen. Selvitysmiehen
raportti
- 8 Ehdotus koulutussopimuksen käyttöönotosta
ammattillisessa koulutuksessa
- 9 Koulutusviennin tiekartta (2016–2019)
- 10 Osaamis- ja koulutustarpeiden valtakunnallisen
ennakoinnin kehittäminen
- 11 Liikuntatoimi tilastojen valossa;
Perustilastot vuodelta 2014
- 12 Tutkimuksen monitieteisyys ja laatu
- 13 Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan
valtionavustustoiminnan uudistaminen
- 14 Yrittäjyyden tukemisen hyvät käytänteet
korkeakouluissa 2016
- 15 Neliportaisen tutkijanuramallin arviointihanke.
Loppuraportti
- 16 Ulkomaiset tutkijat ja julkaisuaktiivisuus
- 17 Taiteen ja kulttuurin valtionavustuspolitiikan
uudistus
- 18 Pieni riski – suuri mahdollisuus;
Ehdotus audiovisuaalisen tuotannon
kannustinjärjestelmäksi
- 19 Yhdenvertaiset mahdollisuudet harrastaa –
painopisteenä harrastamisen hinta
- 20 Vietävän hyvää toisen asteen koulutusta! Toimet
toisen asteen koulutusviennin edistämiseksi
- 23 Ehdotus uudeksi ammatillisen koulutuksen
tutkintorakenteeksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Ministry of Education and Culture

Ministère de l'Éducation et de la Culture

ISBN 978-952-263-414-6 (PDF)

ISSN 1799-0351 (PDF)